

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

128

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Dávid pajzsa.

Mandel Pál képviselő ur a leghitbuzgóbb zsidók egyike a Mogen-Dovem-ről emlékezett az országgyűlésen s ezt a zsidó csillagot szerinte ártatlan felekezeti jelvényt Dávid pajzsának nevezte.

Mielőtt ehhez a kérdéshez ujabban hozzászóltam volna, gondolkodtam a Dávid pajzsáról s arra jutottam, hogy ez a Dávid pajzsa a Szent István palástjának vetélytársa akar lenni s fájdalommal látom, hogy Dávid pajzsát aczélnak erősítik fényesítik, Szent István palástját pedig tépik egymás között a keresztény felekezetek a helyett, hogy védelemre szorult fajunk a palást tartósságára törekednek.

A keresztények a keresztény érdekeket és felebaráti szeretet elhanyagolják, míg Dávid pajzsa fénylik s megzsidult keresztények is fényesítik s a zsidó szellemen oktadják magokat.

A huszadik században Dávid pajzsát magasabbra akarják emelni, mint az apostoli keresztet, mit az egyetemről már is száműzték a Dávid pajzsának hívei kedvéért, a mit szorgalmasan csempésznek be az ország czimerébe és színeibe.

Mit jelent a Dávid pajzsa? Mit jelent a rabbinusoknak polgári perekben való ítélkedése?

Azt, hogy a zsidók uralkodni akarnak.

A szövetkezetek gyarapodása, a tisztességes kereskedésért hozott törvények, a földvédők erős tömörülése s egyéb törvényhozási intézkedések megingatták a zsidókat az uralkodásban. A keresztény szellem ébredése, Széchenyi István gróf hagyományainak követése a zsidókat erősebb összetartásra ösztönözték és sajgójukban a Dávid pajzsa érdekében vakmerően ostromozzák, gunyolják a nemzeti önértéket s a magyar faj védelmét célzó intézkedéseket és tetteket.

A Dávid pajzsának emlegetése egy csatakiáltás volt és arra ösztönözte a zsidókat, hogy kövessenek el mindent azoknak a törekvéseknek népszerűltetésére, melyek tulsúlyokat koczkatatják.

A Vörösmarty ünnepek, a Vörösmarty szobor a Dávid pajzsa lovagjainak nem tetszik. Bármennyire dobolnak is az adakozások mellett és tesznek hires emberé valakit egy kis áldozatért a zsidók csak nagyon kis arányban vesznek részt. Nem örülnek rajta, hogy a magyar keresztény remekírók kiszorítják a zsidó

költőket s a halhatatlanokhoz való visszatérés az izlés megnemesülése az ő koberlantsaikat lehetetlenné teszik.

Fáj nekik, hogy hiába dicsérték a magyar lipótvárosi műveltség elfogadására a magyart, a saját műveltségéből akarja jövőendő műveltségét felépíteni.

Hiában gyalázták Romániát, Oroszországot, Németországot, hol lehetlenné tették magukat, a magyar is kezdi észrevenni magát, hogy Szent István országában, a Dávid pajzsa nem nemzeti jelvény s az alatt és azzal ott a zsidóknak virtuskodni nem lehet, nem szabad. A sajtót, irodalmat, művészetet lefoglalták. A nemzeti színházból való szidó gyarmatot alkottak. Ez volt és ez a zsidó írók és színjátszók és színjátszónők kanaánja. Az intendáns maga hordta a Dávid pajzsát s tánczolt frigyládájok előtt, a legutolsó zsidó is zsidót dugtak. Fény lett a Dávid pajzsa és fénylik itt. Azt hitték, hogy ha itt hódítanak és foglalnak, hatalmuk meg nem inoghat. Arra nem számítottak, hogy a gazdasági téren fognak hatalmas csákányt vágni Dávid pajzsára.

Pedig így történt. A gazdasági ébredés hódít a keresztény érdekeknek minden vonalon. Széchenyi felköltötte a nemzetet s a gazdasági védekezések feltámasztották Vörösmartyt, a kinek szelleme költészetéhez való hü visszatérés majd az irodalomban és művészetben is megteszi azt, hogy a Dávid pajzsa nem lesz többé talizmán.

Az intendáns, a ki keresztény magyar ur majd éseveveszi, hogy a nemzeti magyar színművészetet nem csak azzal kell biztosítani, hogy a nemzeti színház építészrendőri biztonságát javítsák, hanem ki kell onnan kergetni a zsidó szellemet minden familiástól... A Dávid pajzsa ne emelkedjék a nemzet színházában, a nemzet napszamosai közül ki kell kergetni a nemzet szatócsait. A nemzeti színház nem lehet a lipótvárosi érdekek és szellem raktára.

Abba látnám én a Vörösmarty ünnepek hatását, ha a magyar szellem érvényesítené jogait a művészetben, irodalomban és gazdasági életben.

Az a Dávid pajzsa lehet igen szép zsidó történeti emlék, de Szent István országa korona jelvénye se a közjogban, se a szellemi életben ne legyen...

A zsidók végre lássák be, hogy ez a haza nem az övék. Ne bolygassák, ne

emészszzék el történeti hagyományainkat. Hagyják olyannak az országot a minő, tanuljanak ők és ne tanítsanak, ne akarjanak javítani, de javuljanak ők.

Erdélyi Gyula.

Boldog Ujévet.

Boldog Ujévet kívánunk olvasóinknak. Adja Isten, hogy hazánk és mi a hazában boldogok legyünk. Vegye a kezébe a hatalmat a keresztény magyar szellem, uralkodjék a keresztény felebaráti szeretet. A keresztény közönyt váltsa fel a keresztény lelkesedés.

Ébredjünk. Sorakozzunk. Védjük és szeresük egymást...

Adjon az Isten minden jót a magyarnak az új esztendőben.

Széchenyi és Vörösmarty.

Széchenyi hatását az ébredés korának költőire, különösen Vörösmarty Mihályra találon jellemezte Gyulai Pál Vörösmarty felett tartott emlékbeszédében.

„E század első évtizedeiben erős nemzeti fájdalom vett erőt költőinken. Majd mindenik a romlásnak indult magyart siratja, a ki már csak névben él. Mindenik szembeállítja dicső multját nyomorult jelenével s egyik sem hisz jövőjében. Különösen Bersenyi és Kölcsey hazafi fájdalma teljes kétségbeesés. Hogy a magyarnak jövője van, nem költői mű hirdette először, hanem egy politikai röpirat: Széchenyi Hitele (1830). Széchenyi mind első, mind utolsó röpiratában éppen úgy államférfiu, mint költő, vates, mint a régiek nevezték a költőt. Mély belátása, lángoló lelkesedése egész a jóslatig emelik. A mit a magyar nagy jövőjéről jóslott, hitelre talált, lelkesedést keltett, sőt egy egész korszak jelszavává lón. Programtörvédek (1847.) elhangzott, senki sem hitte jóslatát, hogy a nemzet örvény szélén áll, a forradalom árjába fog veszni minden, amit eddig kivivtunk; bár a következmények igazolták. Egy nemzet, melyet kétségbeeséséből kiemel az önmagába vetett hit, nem könnyen mond le arról s éppen annak a szavára, a ki azt először lehelte belé. Széchenyi Hitelében az európai új eszméket hirdette s alakító erejéktől az alkotmány, nemzetiség és társadalom újjászülését várva, nem habozott kimondani, hogy „Magyarország nem volt, hanem lesz“, s ezzel fölindított minden magyar szívet. Volt lelkesedésében valami szent és szentségtelen: az elragadtatás és gúny bizonyos vegyülete, mely különbözőkép, de mindenkire hatott egész a velők oszlásáig. Széchenyi meggyalázta a multat, a magyar egyetlen büszkeségét s oly jövődőt ígért neki, melyről még álmodni sem mert, kigunyolta a nemzeti fájdalmat, a magyar egyetlen hü érzését s vakmerő reményt és hitet követelt tőle egy ország romjain, melynek omlását megszokta minden szem, egy nagy elhátározás díjában, melytől elszokott minden szív. A lelkesülés és gyűlölet rajongása üdvözlé a látnokot, a reformatort, az igaztót s a nemzet az átalakulás pályájára lépett. A siker elnémitotta a gyűlöletet, az akadály lehangolta a ra-

jongást, de a hit többé nem aludt ki. A költők oly megdöbbenve tekintettek Széchenyire, mint maga a nemzet!

Széchenyi kimondta, hogy *Magyarország nem volt, hanem leszz.* Vörösmarty a multat dicsőítve a nagy gróf eszméinek hódolva elzengte, hogy: *Még jönni kell, még jönni fog* — a jobb kor.

Eljön eljöhet, de a mostani korszellemet Széchenyi szellemének meg kell semmisíteni s Vörösmartynek minden magyar ember szívében állandóan viszhangozni.

Széchenyi ébredése, Vörösmarty ébredése.

Hunyady János diadalünnepe.

A Buda és Vidéke igen helyesen tette, hogy Hunyady János emlékére figyelmeztette olvasóit. Hunyady diadalünnepe a következően folyt le:

A legfényesebb ünnepély, melyet Buda főtemplomában ültek volt meg, a Hunyady János diadalaiért rendezett hálaünnep volt 1444-ben márczius 15-én. A győzelmek szakadatlan láncolatából álló *hosszu hadjárata* befejeztével tartotta diadalmas bevonulását Budavárába, a véres harcokban tizenhétézer emberrel megfogyatkozott seregével nagy nemzeti hősiük, a kit, a Balkánon tulig üzven a törököt s megtörvén az egyre terjeszkedő Murád szultán hatalmát, egész Európában dicsőítettek s a királyi udvarban fényesnél fényesebb kitérítésekkel fogadták. A mesés fénytel tartott hálaadó istentisztelet volt a diadalnak ünnepének a legkimagaslóbb mozzanata. A Nagybaldogasszony templomát szemképráztató díszbe öltöztetve, színtől megföltötte színe virága a magyar nemzetnek. A lombfüzerekkel ékes, elfoglalt török zászlókkal teleaggatott hajók oszlopaira a hosszú hadjáratban hősiességükkel érdemekre szert tett vitézek czimerpaizsait függesztették fel kitérítés-képen. A templom környékén a láncra vert foglyokat, tevéket s egyéb hadizsákmányokat helyezték el; a vár piacán, a templom felé vezető utcákon a budaiak tolongtak, lenn a várhegy alján Hunyady csatarendbe szedett serege leste a harangok szavát, hogy bálványozott vezérével egyszerre keljen fohászra, a miért a fényes napot megérhette. S midőn a harangok először megkondultak, fényes kíséretével a templom kapujához érkezett a király és isten iránt való alázata jeletül levetette saruit s mezitelen lábakkal ment Hunyady oldalán a szentélyig, a hol a pápa követe Caesarini Julian olvasott énekes misét az arany ruhás magyar püspökök segédletével. A fény és pompa akkora ragyogással addig még soha sem töltötte be a Nagybaldogasszony templomának csucsosivü csarnokait. Csak maga a hős Hunyady állott ott minden csillogó ékességtől menten egyszerű köntösében, szerényen ifju királya mögé huzódva. Azonban minden szem hálával tapadt rá, őt kereste csak; ott volt a szentély ma is meglevő oratoriumában felesége Szilágyi Erzsébet is, az ország legelőkelőbb urnői társaságában. Két fiával Lázlóval, s ama bizonyos Mátyással. S ott voltak ellenségi is, a kik az események hatása alatt akkor maguk siettek elébe, többé-kevésbé őszintén békejobbjukat fölajánlván. Azt hiszem ez volt Hunyady János dicső mozzanatokban gazdag életének a legboldogabb napja. E diadalmi ünnep emlékei élénk fényt vetnek Európa-szerte nagyra becsült, a magyar nemzetől dicsőítve magasztalt, irigységből ellenséges honfitársainak félelmetes, a töröktől rettegett, egész valójában nemes és igazságos természeténél fogva lángeszű egyéniségére.

Ennek az ünnepnek emléke csak fokozza a *történelmi hangulatot és történelmi érzést.* Nem szabad engedni, hogy egyben központossuljon minden és egyebekről elfelejtkezzünk.

Hol van például a honfoglaló Árpád szobra? Erre talán akkor kerül a sor, ha *Salamonnak és Jákobnak* emeltünk.

A zsidó történetírók úgy is azt kezdik bizonyítani, hogy Árpád zsidó volt. Salamon és Jákob pedig előbb éltek Árpádnál, tehát őket Ó-Budán előbb illeti szobor, mint Árpádot. Különbön Árpád először foglalta el a hazát, ők pedig másodsor. Az . .

De hát csak ők hitegetnek ezzel. A történet mást beszél. Ennek a valódi magyar történetnek szellemét a gyerekekkel már a bölcsőben közölni anyák kötelessége. A történet szellemét csepegtessék az ifjúságba és a népbe. A történet ne legyen száraz adathalmaz, hanem élő csoportosítása a tényeknek, mely így beszélhet megint:

„En művészet vagyok, a megtörtént dolgok alakító és rendező művésze, a ki előállitva az emberi dolgok okait az emberi szenvedélyekben, festem a korokat és a nemzeteket s épitem az emberi haladás nagy csarnokát, melynek oszlop-sorai között végtelenbe rejlik a kilátás.“ En a szépet keresem az igazban.

Gróf Széchenyi István szellemeért.

Nem lehet közönyös az a művelt magyar közönségre, hogy *gróf Széchenyi István* szelleme és hagyományai ébresztését és követését tűzte zászlájára a *Buda és Vidéke*, mely a *Széchenyitisztelet* bátor és keresztény szellemü közlönye.

Miután a magyar faj védelméért harezol leplezetlenül, őszintén, durvaságok és izgatások elkerülésével foglalkozik a *zsidó kérdéssel.*

A keresztény szellem felekezeti megbontás nélkül való erősítése közönségre érdekl az *anyákat, a magyar hölgyeket*, tehát ezekhez is fordulunk, hogy a *Buda és Vidékét* terjesztsék, arra előfizessenek és előfizetőket gyűjtsenek.

A Buda és Vidéke olvasható legtöbb hazai és külföldi fürdőhelyen s az előkelőbb nyilvános helyeken. Nem hajlik meg divat előtt s közlönye a magyarosodásnak, keresztény szellemnek, az igazságnak.

Önérettel kéri a keresztény közönséget, hogy támogassák előfizetéssel és hirdetéssel.

Előfizetési ára:

Egy évre	12.— kor.
Félévre	6.— kor.
Évnyegyedre	3.— kor.

Küzdünk minden oly fogyasztási cikk ellen, mi az egészségnek ártalmas, vagy a mivel a közönséget rászedi és megrövidíti.

Kérjük a közönséget, hogy saját érdekeinek lapjára a Buda és Vidékére előfizetni sziveskedjék.

Bizalmasan kérjük a földbirtokosokat, törvényhatóságokat, községek, gyárosokat, vállalatok tulajdonosait, iparkamarákat, képviselőket, közlekedési vállalatokat, gazdasági egyesületeket, stb., hogy ezt a jó szolgálatot tevő ujságot alkalmazottainak és a lakosságnak több példányban rendeljék meg.

A kiadóhivatal

I. Városmajor-utca 28.

A közmunkatanácsból.

A fővárosi közmunkák tanácsa azt javasolja, hogy a Gellért-szobor az eredetileg tervezett 3 méter helyett 6 méter magassággal készüljön, mert művészi érvényesüléséhez ez a méret az adott körülmények között multhatatlanul megkívántatik. A rendezési művelet keresztülvitelét illetőleg a tanács úgy óhajt intézkedni, hogy mire a hid 1902-ben a forgalomnak átadatik, addig a környék teljesen rendezve, a végleges állapotba jusson. E czél elérése végett a tanács a további tárgyalások bevétele nélkül egyidejűleg gondoskodik arról, hogy a munkák minél előbb vállalatba adhatók s kora tavasszal megkezdhetők legyenek.

Az orbánhegyi vizek levezetésére vonatkozólag a székesfőváros megújítja azt a javaslatát, mely szerint a svábhegyi műárok kiépítése iránt az 1875-iki katasztrófa alkalmából létrejött egyetértő megállapodás mellőzésével, az orbánhegyi árok vonalán a Lágymányos felé tereltessenek a Dunába. Ezzel szemben a tanács az 1875-iki katasztrófához hasonló szerencsétlenségek megelőzése végett továbbra is ragaszkodik a svábhegyi műárok kiépítéséhez, mert a beszerzett adatokból igazolva látja, hogy az ördögárok nagyobb megterhelését kerülni kell. Ami pedig az orbánhegyi árkot illeti, elvileg helyes ugyan, hogy ennek vize a lakott terület elkerülésével a

Lágymányoson át jusson a Dunába. De ennek az a feltétele, hogy a vízlevezetés a Dunától kezdve felfelé, a természetes sorrend szerint rendeztessék. E nélkül a vizek levezetésének mai állapotát nem szabad felforgatni, mert a Lágymányos nagyobb esőzések alkalmával különben is az elöntés veszélyének van kitéve és ezt a veszélyt az orbánhegyi vizek odaterelése természetesen csak növelné. Ezért a tanács a természetes sorrendhez annál is inkább ragaszkodik, mert a főváros ettől eltérő javaslatának alkalmi oka most már egészen elesett, el lévén döntve, hogy a farkasréti temetői vasut nem a németvölgyi uton, hanem a külső köruton építtessék.

A székesfőváros érdeklődik a *Sárosfürdő forrásának* és új telkének megvétele iránt. A pénzügyminiszterrel folytatott tárgyalások eredménye alapján a tanács értesíteni fogja a fővárost, hogy a kincstár kész az eladásba belemenni. Az ár az önköltségek alapján 885.870 kor. 22 fillérben van megállapítva, úgy hogy ehhez még az időközi kamatok is hozzászámítandók lesznek 4 százalékkal. A pénzügyminiszter hajlandó a fővárosnak azt a kedvezményt megadni, hogy a vételárat hosszabb idő alatt részletekben törleszthesse. A tanács a székesfőváros elvi elhatározására 3 hónapi határidőt tűz ki, mert a rendkívüli adómentesség határideje csak 1903. aug. 1-ig terjed, következőleg az értékesítést halogatni nem lehet. Építési kötelezettség a főváros irányában kikötve nem volt.

A kereskedelmi miniszter döntését, mely szerint a farkasréti temetői vasut a budai külső köruton lesz vezetendő, a tanács tudomásul vévén, elhatározta, hogy a köruton szükséges kisajátításokat is sürgősen foganatba veszi. A körútból való kiágazáshoz szükséges kisajátításokat a vasuti társulat vállalta magára. Ezek iránt az elnökség fog a társulattal érintkezésbe lépni.

Budapest jövője.

Tavaly történt, hogy egy indítvány alapján elhatározták a Mester-utca kiszélesítését, hogy villamos mehessen a Ferenczvárosi pályaházhoz. A mikor a kisajátításokra került a sor, a közgyűlés megsokallotta a költséget s hogy hasonló bajba ne kerüljön, utasította a tanácsot, hogy tanulmányozza azt a kérdést, nem lehetne-e új általános szabályozási tervet és városfejlesztési programot csinálni. Az illetékes tanácsi ügyosztály azt jelentette, hogy a városfejlesztési terv készítése most nem időszerű, mert pénzbe kerül, leköti a szakerőket, mert az örökösen változó szabályozás változtatja az ingatlan állagát és értékét. A kiterjesztés megakadályozásával pedig már ugys megkéstünk. A középítési bizottság javaslatára azonban a közgyűlés nem nyugodott meg az ügyosztály előterjesztésében, hanem elhatározta a városfejlesztési program s az új szabályozási terv megcsinálását. Főiratot küldött a kormánynak, hogy egy vegyes bizottságba küldjön ki valamennyi miniszter képviselőt, hogy megállapítsák, hogy a közel jövőben milyen nagyobb szabású középítkezések lesznek.

A miniszterek megnevezték kiküldötteiket s az ügyosztály kidolgozta a programot, a melynek alapján a vegyes bizottság tárgyalásait megkezdheti.

A memorandum a leghatározottabban kijelenti, hogy a kormánynak világos képet kell adnia a 10—15 évi terveiről, első sorban a nagy vasutak rendezésének terveiről. Enélkül nem lehet csinálni szabályozási tervet, nem lehet megállapítani a városfejlesztési rajonokat. Az előterjesztés azután felsorolja a tennivalókat, külön csoportosítva az általános érdekeket és az egyes kerületek ügyeit. Végül megjelöli, hogy milyen irányban lehet és kell fejleszteni a külterületeket.

Az általános érdekű szabályozásban első helyen van a Hungária-körut megépítése. A körut folytatásában hid kötné össze Pestet Ó-Budával. Szükséges a Rákospatak környékének a szabályozása, a határutak rendezése, hogy szervezesebb összeköttetés legyen a szomszédos községekkel. Határozni kell a város körüli befásítás dolgában. Alkalmos területeket kell kijelölni családi házaknak, hogy ne a spekuláció

vezesse a fejlődést családház építése címén. Az I. és II. kerületet a Duna partján közúti vasutall kell összekötni. Meg kell állapítani a vasúti pályaházak átalakításának, esetleg kihelyezésének a tervét. — A soroksári Dunaágot hajózásra s ipari és kereskedelmi czélokra alkalmassá kell tenni. Szükség van a kereskedelmi kikötőre s legalább egy országos közútházra.

Az egyes kerületekben a következő nagyobb közmunkákról kell gondoskodni:

Első kerület: A kelenföldi pályaház gyökeres átalakítása az első teendő, hogy a Kelenföldön épülő ipartelekeket s a téli kikötőt ipari vasutak kössze össze a pályaházzal. Az ipari vasut a Dunára merőlegesen épített új 18 öles uton menne. A budai külső körutat meg kell nyitni, a katonai ruharaktár kitelepítését végre kell hajtani. Megoldásra vár a Sárosfürdő ügye a Gellért-hegy végleges rendezése, citadellának közhasznú czélra való berendezése, a Sashegy rendezése, a déli vasut áthidalása, a Várbástya Dunára néző oldalának sétauttá való átalakítása. A Fehérvári-utat egészen az Átlós-utig 18 ölré kell kiszélesíteni.

Második kerület: Az aláásott és leszakadt Trombitás-ut helyett újat kell építeni. Az országos statisztikai hivatal előtti teret megnagyobbítani a Margit-körutig. Szabályozni kell a Rézmált és a Rózsadombot, rendezni a Pálfi-teret.

A harmadik kerületben megépítésre vár még az ó-budai Dunapart, a Lajos-utca megszüléstése és a Fő-tér megnagyobbítása. Meg kell nyitni, a szabályozási tervbe már fövett fútakat, gondoskodni kell a hegyi vizek levezetéséről. Rendezésre vár a Szépvölgyi-ut, a Szentendrei-ut, a református templom környéke. A Filatóri töltesen tul levő területeit meg kell védeni az árvíz ellen s a Hungária-ut folytatásában meg kell építeni a közúti hidat.

Ebben a tervben sok hasznos és szép van, de úgy tetszik, hogy csak egy keret és nem egy tökéletes kép. Sok száz férfiú irt már a városrendezésről többek között *Sibreich Károly* főmérnök lapunk tekintélyes munkatársa. Az ő tervéből nagyon sokat hasznosan lehetne megvalósítani. Ajánljuk *Sibreich Károly* tervének gondos tanulmányozását annál is inkább, mert ennek súlypontja az egészségügyi fejlődés.

Építkezéseinknél ez csak harmadrangu kérdés, az egészségügyi törekvéseknek csak nyomát találjuk. Különösen rossz lábon állunk a világossággal. Zárt udvarok, sötét lépcsők, sötét folyosó ártnak az egészségnek. . .

Figyelmeztetjük többi vidéki városainkat, hol a fejlődés indul, hogy még most amikor még csak készülődnek az egészségügyi tekintetekre alapítsák terveiket.

Karácsony a Mayer-árvaházban.

A székesfővárosi Mayer-fiúárvaházban e hó 24-én, d. u. fél 6 órakor volt a karácsonyfa-ünnepély. Hetvenöt árvafü állta körül a karácsonyfát, kikhez *Rostaházy Kálmán*, krisztinavárosi plébános, intezett szívhez szóló szép beszédet. — A hatóság képviselőjében *Horvát János*, tanácsnok, vett részt az ünnepen, ki buzdító szavakkal serkentvén az árvákat a jótévk iránti hálára, köszönetet mondott az egyház jelen volt képviselőjének, s a főv. biz. tagoknak az árvák iránt tanusított meleg érdeklődésükért. Ott voltak még az ünnepen: *Tichl János* árvaházi m. elnök, *Mezey Péter* árvaházi biz. tag s nagyszámú előkelő közönség, kiknek megjelenéséért *Somlyay József* árvaházi igazgató mondott az árvaház nevében köszönetet. — Az árvák karéneke nyitotta, és zárta is be a szép ünnepet, mely után az ajándékok kiosztása következett.

Az árvák karácsonyfájára az előbbi számban kimutatott összegeken kívül még a következő adományok folytak be: Halpert Izidor gyűjtése 78 kor. (ehhez járultak: Halpert Izidor 10 kor. Heller M. és Társa 10 kor., Strasser és Kónig 10 kor., ifj. Kohn Ármán 10 kor., Deutsch és fiai 6 kor., Schreiber D. és fiai 5 kor., Kriehaber és Schlesinger 5 kor., Deutsch Vilmos 5

kor., Pollák Ármán 5 kor., Jónás és társa 4 kor., Nagel Susanne 4 kor., Abelsberg Leo 4 kor., összesen 78 kor.) Pártényi Jánosné 20 kor., özv. Török Ferenczné 10 kor., özv. Zsák Frigyesné 10 kor., dr. Klass Pál és neje 10 kor., Hungária-páholy 10 kor., Deák Ferencz-páholy 10 kor., Humboldt-páholy 10 kor., Beiwinkler Károly 10 kor., Plesko és Schneider 10 kor., Alpár Ignác 10 kor., Zsák Hugó 10 korona, Rösler Károly 10 kor., Gilly József 10 kor., Pesti Hazai Első Tak. Pénzt. Egyesület 10 kor., Vogel Gyula 6 kor., Mártonffy Lajos 6 korona, Kuntser Albert 6 kor., Danes Antal 5 korona, Bpesti Asztalos ipartestület 5 kor., Popper Antal és neje 4 kor., Scheich Károly 4 korona, Lindmayer Ferencz 4 kor., Ranscher Viktor 4 kor., Baletkay Mihály 4 kor., Budai Távbeszélő hivatal kezelőnöi 3 kor. 60 fill., Seregi Árpád gyűjtése 3 kor. 40 fill. (ehhez járultak: Seregi Árpád 1 kor., Gammel 40 fillér, N. N. 30 fillér, Márfy 30 fillér, Löwenstein 30 fill., Fridrich István 30 fillér, Tóth 20 fillér, Kemény 20 fillér, N. N. 20 fillér, N. N. 20 fillér, összesen 3 kor. 40 fillér). Arany László 3 kor., dr. Szőke 3 kor., Járítz Nándor 2 kor., Szöllősy István 2 kor., Nagy Jenő 2 korona.

Természetben küldték be adományaikat: Bettelheim Miksa és Társa (játékok). Kugler Henrik utóda Gerbeaud (czukorkák), Schottola Ernő (torna czípő), Singer és Wolfner (könyvek) Herz Ármán (szappan) Reményi Mihály (hangszerek) Hajduska A. és Társa (narancs, füge), Adler Sándor (könyvek) Frankendorffer Alajos tanszer, játékok), Back Fülöp, (tanszer, játékok), Riegler J. Ede (papír-, író- és rajz-eszközök) Kunz és Mössmer (zsebkendők, hariznya), Athenæum (könyvek), Franklin-társulat (könyvek), Schuler József (író- és rajz-eszközök), Mössmer József (vászonnemű) Vértessai Sándor (illatszerek), Földváry Imre (nyakkendő), Vertheimer és Frankl (narancs, dió, füge), Topits József és fia (tészta-félék), Geittner és Rausch (konyha szerek), Első magy. író-gyár Wuzel és Társa (írók), Seefehlner J. L. (író és rajz-eszközök, festékek), Tonkovits György (író, rajz-szerek, társasjátékok) Gaizler Béla (czukorkák, karácsonyfa diszek), Kraye E. és Társa (festékek), Észak-magyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat részv. társ. (kőszén). Péterfalvai papírgyár (papírfélék), Makó Mihály (lombfűrész), Fischer Lászlóné (koresolyák), Szent István-társulat (könyvek), Hagenmacher Henrik (liszt), Beliczay Béla (mézeskalács), Fretina József (czukorkák, sütemény) Kogutovicz és Társa (térképek), Lampel Róbert (könyvek), Rechnitz H. és M. (dió, szilva), Meixner M. (keztük), Első Budapesti Gőz-nalom részv. társ. (liszt), Steinschneider Jakab (író eszközök, szappan), Elek Pál (narancs), Viktória gőzmalom (liszt), Kossuth János (edények) Ruzsvurm Vilmos (czukorkák), Toldi Lajos (könyvek), Bieberauer Tivadar (füzetek), François Lajos és Társa (pezsgő), Stampfer (szappan, gyertya), Imrey Mihály (koresolyák), Magyar czukoripar részv. társaság (czukor), Löwenstein Antal (czukorkák), Freudiger Mózes (pénztárczák), Stowasser J. (hegedű), Müller J. L. (szappan), Horváth Béla (füstölthús), Petz Miklós (czukorkák) Winkler Nándor (poharak), Fratelli Deisinger (déli gyümölcs).

Áldás kísérje az árvák nemesszivü jótévköt!

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA

Szerkesztő: Jurisztovszky Ödön.

Nyilt-tér.)*

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében
minden szerdán és szombaton

katonazene
Kitünő tisztelettel Wild József.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket**: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánal. **Szivattyugépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat**: tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jeggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

Buda legszebb és legnagyobb
fényképészeti és festészeti műterme.

Többszörösen kitüntetve!

HOLLENZER és OKOS

fényképészek

Budapest, I. kerület, Krisztina-körut
(Szinkörrel szemben), I. és II. em.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára
Budapest, VI., Károly-körut 10. sz.

FENNÁLL 1880 ÓTA.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitünően gyártott zongorák bármely leghiresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első érmekkel és dicsőítő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta

A szép hangzású zongorák kitaró erősek, miről számtalan dicsőítőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek e legelőkelőbb hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismerést aratott magyar stílusú tulipántos zongora, a legmagyarabb élő művész **Sypos Antal**, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorózott dalköltő jubileumára.

Szt.-Lukácsfürdő téli gyógykezelés Budapest. Iszap-fürdők, helyi iszap-kezelés stb. Olcsó ellátás. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

MATTONI-FÉLE

GIËSSHÜBLER

legjobb és legújabb

SAVANYU-KÜT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásnak bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Keresztény Ruha-Szövetkezet

Budapest, VI., Teréz-körút 46. sz.

Keresztény Polgártársak!

A mai súlyos megélhetési viszonyok között napról-napra előtérbe lép a ruházkodás, mint második élet-szükséglet. A társadalom mindnyájunkat kényszerít álláshoz mérten ruházkodni, de a társadalom nem gondoskodik megfelelő eszközökről, a melyekkel ezen társadalmi kötelesség egyéb szükségletek rövidege nélkül kielégíthető legyen.

A ruházkodás társadalmi kötelessége, mely mindnyájunkat egyaránt nyom, a legalkalmasabb tér arra, hogy ezen terhes társadalmi kötelességet a keresztény társadalom egyesülve, szövetkezés útján igyekezzék kielégíteni s utóbbi időben mindinkább felhangzott a közóhajtás a keresztény társadalom ezen nyomasztó terhének megkönnyítésére.

A közakaratra engedve, egy égető kérdést oldottunk meg, midőn megalakítottuk a „**Keresztény Ruha-Szövetkezet**”-et, melynek kitűzött célja tömörüléssel és összetartással eszközöket teremteni ahhoz, hogy:

1. **megbízható beszerzési forrása** legyen úgy **minőség** mint **ár** tekintetében minden vásárló szövetkezesi tagnak;

2. a szövetkezet tagjainak **esekély és elviselhető részletfizetés** mellett szolgálhasson áruval, miután lesznek tagjaink, kik társadalmi kötelezettségüknek a ruházkodás terén, készpénzfizetés mellett csak a legnagyobb áldozatok árán képesek megfelelni.

A „**Keresztény Ruha-Szövetkezet**” ellátja tagjait **minden szükségességgel**, kiszolgáltató férfi-, női-, gyermek- és felső-ruhát úgy **készen, mint mérték után; fehérmeműt különféle minőségben; cipőt, kalapot, vászont, kartont, szövetet, posztót, selymet, ágyneműt, szőnyeget, varrógépet, női confectiót, világi és egyházi egyenruhát, zseb-, fali-órát és butorneműt**. Tehát egy-egy család **összes szükségletét** ezen szövetkezethél beszerezheti, mi által a részletfizetésre vásárló — tekintetbe véve a **ezikkek komplikálását** — **abba a kedvező helyzetbe jut**, hogy ellentétben a mostani állapottal, a midőn a cipész, a szabó, a butorkereskedő, a fehérmemű-árus, egyaránt és egymásra való tekintet nélkül követeli a fizetést; **részletfizetését a mely nálunk ezen össz-summával nem is hasonlítható össze**, könnyen és egy helyen törlesztheti.

Nem szólva azon szolgáltatásról, melyet elérni igyekszünk azon különbség kiegyenlítésével, mely az anyagi-lag gondtalanul élőt és a szegény embert elválasztja és mely különbség a ruházkodás terén a szegény embert a legkiméletlenebb uzsora örvényébe sodorja, tehát **szociális szolgáltatásról**; utalunk arra is, hogy **szövetkezetünk alapszabályaiban kitűzött további célját a hazai ipar pártolása képezi** s így tagjainak egyttal a most mind erősebben felhangzó ezen **fontos nemzetgazdasági** küzdelem elsőrangú tényezőivé lesznek.

A kereskedésnek mindazon osztályai, melyek a társadalmi ruhaszükségletek beszerzésére szolgálnak, oly sokféle, hogy azok mindegyikében jártas senki sem lehet, azért a közönség járatlansága folytán ezek beszerzésében számtalan megtévesztésnek van kitéve, szövetkezetünkben nemcsak ily megtévesztés van kizárva, mert nem megtéveszteni, de éppen a **legjobbat a legolesobbban** adni képezi **főérdekünket**, hanem egyttal a szövetkezet az által, hogy tagjai jogositva vannak az üzlet minden ágába betekinteni, egyttal a kereskedelmi szakértelmet is terjeszteni s a megtévesztés lehetőségét minél szűkebb körre szorítani van hivatva.

Nagy dolgokat csak **erős összetartás** tud felmutatni, valahára elérkezett az idő arra is, hogy a **keresztény polgárok egymást megértsek**; egymásban megbizzanak, kölcsönösen támogassák s ebben a megértésben, ezzel a bizalommal s ennek a kölcsönös támogatásnak érdekében szorosán **összetartani, tömörülni tudjanak és akarjanak**.

Szövetkezetünk a keresztény felebaráti szeretet megdönthetetlen alapján állva, felveszi a küzdelmet a kizsákmányolá s a társadalom kizsákmányolására irányuló egyesülés ellen s mert a küzdelem nehéz, de csak a **keresztény társadalom javára** vezethet, felkérünk minden Keresztény Polgárt, hogy e minden ízében **humánus eszme** zászlaja alá mennél számosabban tömörüljenek és szövetkezetünkbe **tagul belépjenek**.

Egy üzlet rész 40 korona, a mely vagy egyszerre, vagy havi 4 koronás részletekben törleszthető.

A szövetkezet megkezdte működését.

Budapest, 1900. december hó.

n. Terstyánszky Kálmán,

gyógyszerész, ig. tag, alelnök.

Violet Ottó,

ig. tag, vezérigazgató.

Mozgay Sándor,

Hattyu gőzmosó igazgatója, ig. tag.

Forró Imre,

földm. miniszteri irodatiszt,
felügyelő-bizottsági tag.

Duschek József,

áll. hivatalnok,
felügyelő-bizottsági póttag.

Fialovits Lajos,

butorgyáros, ig. tag.

Dr. Zlinszky János,

ügyvéd, ig. tag.

Schmiedt Ferencz,

kaplán és lapszerkesztő, ig. tag.

Weisz József,

m. á. v. ellenőr,
felügyelő-bizottsági tag.

Horváth István,

hangszergyáros, ig. tag.

Dr. Lörenthey Imre,

egyetemi m. tanár, ig. tag.

Mersich Jenő,

nyug. kir. bíró, ig. tag.

Wachtel Károly,

m. á. v. felügyelő,
felügyelő-bizottsági tag.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

Legközelebb megkezdjük **A Talmud zsidó** ezimű hosszabb cikksorozataunkat. Ezek a hatásos és sok tekintetben leleplező közlemények **Zimándy Ignác** hiteles adatai s forrásai, kinek 1884-ben a Talmudról irt becses munkájából alig van egy-két példány.

Figyelmeztetjük azokat, kiket **A Talmud zsidó** érdekel, hogy lapunk a közlést elkezdte és szoros egymásutánba folytatja. Ez a közlés már maga is elég fontos ok arra, hogy a **Buda és Vidékét** a közönség megrendelje.

Mutatványszámokat küldünk s azt a számot, melyben **A Talmud zsidó** kezdődik a fővárosi kávéházakba elküldjük. Kérjük barátainkat, hogy azt a kávéházakban, vendéglőkben követeljék.

Széchenyi-körök.

A legnagyobb magyar, gróf *Széchenyi István* nevét viselő sok kör, egyesület, társaság van az országban. Nagyon kevés van ezek között, a melyik emlékét őrizné, ápolná és hagyományait terjesztené... Ha valaha, úgy napjainkban van szükség arra, hogy *gróf Széchenyi István* szelleme uralkodjék, a midőn a keresztény jelleg megmentéséről, erősítéséről van szó.

A Nemzeti Casinó minden évben szentel egy napot Széchenyi emlékének s egy nevezetes férfiú emlékbeszédet mond s kiüritik Széchenyi billikomát azért, hogy hagyományai, nézetei, elvei megvalósuljanak.

A többi kör és társaságylet, mely Széchenyinek nevét viseli és kötelezve volna, hogy emlékét ápolja, hagyományait terjessze nem sokat törődik Széchenyi szellemével, sőt nem egy homlokegyenest ellenkezik is a nagy szellemmel és tagjai között nem egy van, kiket Széchenyi nem akart egyenjogositani, mert félt, hogy ha egyenjogúak lesznek, elkobozzák jogainkat.

Széchenyi látnoki erejével felismerte a jövőt, azért intette a nemzetet, hogy szerezze meg az anyagi függetlenséget. Függetlenséget mindenfelé. Ne függjön

vagyona, pénze, kereskedése, ipara, gazdasága oly fajtól, mely nem épít, csak ront.

A vidéki körökben, még ha Széchenyi nevét viselik is, vannak nem keresztények és rossz keresztények, kik a mások szegénységéből és gyengeségéből gazdagodtak és olyan üzleteket kötnek, úgy élnek és cselekesznek, melyek nem egyeznek meg *Széchenyi elveivel*.

Az a kör, társaság, egyesület, mely Széchenyi nevét viseli, ne viselje azt hiában. Terjessze hagyományait, vezesse tetteit Széchenyi szelleme és cselekedjék az ő elvei szerint.

A Széchenyi-tisztelet országszerte ébred. Minden téren látjuk, hogy legalább kíváncznak és beszélnek a becsület és tisztesség után és beszélnek róla. Ahitoznak a vallásosságról és a mitől elfordultak, a hithez menekülnek az emberek...

A Széchenyi-köröknek nagyobb munkaköre nyílt meg. Először is képen, írásban, beszédben a Széchenyi emléket lépten-nyomon erősíteni kell. *Miért van csak Széchenyinek három szobra az országban?* Budapesten kettő és Nagy-Czenken egy.

Miért nem sokszorosítják a Széchenyi képeit, és az életéről szóló képeket? Miért nem festik a festők élete nagy jeleneteit. Hiszen a hazáért írásban és tettben senki annyit nem tett, *mint gróf Széchenyi István*.

A Széchenyi nevével elnevezett körök, társaságok és egyletektől elvárnánk, hogy műveit népszerűsítsék, ismertetnék, azokból felolvasásokat tartanának, hogy látnák, ne csak az igazi és komoly tartalmu emberek, de az egész közönség, hogy ő ébresztette fel lángoló műveivel a közvéleményt, Vörösmartyt, sőt Petőfit is.

Az iskolákban ugyyszólván egészen elhanyagolják *Széchenyit*, miután nem ismeri minden tanár és tanító ezt a nagy lelket, ezt a nagy hazafit, kinek írásából lehet a valódi és tettekben nyilvánkozó hazaszeretetet meríteni.

A Széchenyi körök tüzzenek ki pályadíjat a középiskolai és vidéki akadémiai ifjuságnak Széchenyi életrajzok és műveit bíráló ismertető munkák írására... s ezeket nagygyűléseiken olvassák fel.

Könyvtáraiknak szerezzék meg Széchenyi megjelent műveit és a Széchenyiről szóló műveket. Igyekezzenek rajta, hogy Széchenyi szelleme minden polgár

szívébe bevésődjék s őt mindenki megismerje.

Igy azután elkészítjük a talajt gróf Széchenyi Istvánnak, a nagy hazafinak, az államférfiúnak és remekírónak összes művei népszerű kiadására.

Széchenyit holmi politikai divatok eldugták és másokat helyeztek arra a helyre a mi őt illeti meg. Abba a fénybe és világitásba helyeztük Széchenyit a hova való, a mi őt megilleti... Mit ér ha a legnagyobb magyar névvel emlegetjük és zászlóját nem lobogtatjuk...? Mit ér ha tervei, megkezdett alkotásai, eszméi diadalával másokat engedünk kendőzni? Ez nem Széchenyi-tisztelet. Ez csak azt mutatja, hogy a körök java része hiában vette fel a Széchenyi nevét és a körök nem ismerik Széchenyit. A nemzet nem csak háladatatlanságot, de tudatlanságot is tanúsít, ha a legnagyobb magyar szellemének nem hódol úgy, amint kell és illik...

A Széchenyi-köröknek Széchenyi szellemének ébresztése, ápolása a kötelességük, mert senki hiába Széchenyi nevét nem viselheti. Ebben járjanak elől és több szolgálatot tesznek a hazának és hazafiságnak, mint más egyéb hamis politikai és társadalmi, habár nagyon népszerű divatok mivelésével.

Széchenyi István elvei, nézetei és hagyományai szerint szeressük hazánkat és akkor valóban szeretjük. Hazát nem nagy hangu szavak, de nagy jellemek és nagy tettek s az önzetlenség menthetnék meg, melynek követését örökségül hagyta Széchenyi ránk. Széchenyit szívesen fogadja a nép, csak vegyék le azt a leplet, melylyel a nép kegyét hajhászó szájhősök letakarták. Igaz, hogy ezeknek a szájhősöknek Széchenyire szükségök nincs, mert Széchenyi fenségesebb, tartalmasabb, minthogy utcai és politikai tüntetésekre lehetne felhasználni. A mitől félt életében t. i. a karzatok tapsától, attól szelleme is irtózik.

Tessék megismertetni a néppel ugys mint ezt egy nagy készütséggű ifju tudó-dr. *Papp Ferencz* a munkások között tette, meg fogják látni, hogy milyen nemes Széchenyi hatása és soha nem vadit, soha rosszra nem térít.

Minden városban, községben azok, kikre az oktatás bízva van, lelkészek és

az értelmiség egyéb tagjai tanulják előbb maguk is azután tanítsák Széchenyit.

A tudományos egyetemen, a vidéki akadémiákon a tanárok adják elő, úgy a hogy élt és szelleme él, teljes értékében a népszerűség zsarnokával nem törődve s az ifjúság keblébe a hazafiaságnak olyan eszményét oltják, ki méltó arra, hogy eszmény legyen.

Igyekeztek minden igazi magyar ember megérteni Széchenyit. Munkálkodjanak ezen minden körök, különösen pedig a Széchenyi nevét viselő körök és egyesületek.

Egy évtized és Széchenyi győzött s eljutunk arra a pontra — mely a szebb jövő küszöbe.

A tanítók ültessenek a gyermekekkel Széchenyi fákat és magyarázza meg a zsenge gyermeknek *ki volt a legnagyobb magyar?* A lánchidat pedig mielőbb törvénybe iktatással nevezzék el Széchenyi István hidjának. Ezzel is megmutatja a nemzet háláját, melyre kötelezve van s melylyel Széchenyinek adós.

E. Gy.

A jelen és jövő Budapest,

vagyis:

minő eszközökkel lehetne székesfővárosunkat boldog várossá tenni!

Irtá: SZÁSZVÁROSI V. JENŐ*)

Figyeljétek és kövessétek engem, akik cselekedni tudtok!...

„Szemesnek a világ, vaknak az alamizna“ e közmondás mi budapestiekén is teljesült. Hogy valóban teljesült, bizonyítéka ennek az a sok *ingyen kenyér*, melyet a közelmúlt deczembertől kezdve osztogattak, osztogatnak és fognak osztogatni sok ezerre rugó, munkát nem kapó „szegényeink“ között.

Ha *cselekvésre* képes, de *rövidlátó* városatyáink az idézett közmondás velejét jól *értének* fölösleges volna most e közleményemmel a nagy nyilvánosság elé lépnem ki, hogy ennek *kolumbus-tojási egyszerűségét* megmutassam.

Bizony-bizony nagyon egyszerű bogot fognak én most bontani, midőn következők figyelmes meghallgatására a tenni tudókat fölkérem.

Tudvalevőleg a munkanélküliek a nekik nyújtott pénzbeli segélyt azon megokolással utasították vissza, hogy nekik *nem alamizna, hanem kereset útján szerzett jövedelem kell!*

Eltekintve a segélyezésükre egybegyült összeg kevésségétől, mely csak ideig-óráig (nehány napig) nyújtott volna nekik enyhülést, még akkor is helyén való lett volna eme visszautasításuk, ha a részükre egybegyült pénz milliókra rugott volna is.

Igen, teljesen helyes és dicsérendő eljárást tanúsítottak volna, *mert munka volna elég, csak szem nincs, amely azt meglássa!*

E munkák alatt azonban nemcsak a középítéseket (emelendő városi épületeket, közutakat, csatornázásokat stb.) értem, hanem másokat is, a miket most én tudok és holnap azok is ismerik, a kik az általam nyújtandó pápaszemen át, széjjel nézni fognak Budapest, szegényes világában!

Ime a pápaszem: tessék föltenni!

Főnt van? — Igen!

Akkor kezdjünk széjjel nézni:

Majdnem minden második (kiváltképen *uj*) házban *pálinkamérést*, vagy *legalább is szesz-mérési joggal fölruházott korcsmát, kávé-mérést és szatócs üzletet lehet látni* ahol, ha hétköznap nem, akkor bizonyosan szombat estétől vasárnap éjfé-

utánig, a munkásoknak legalább 90%-a elveri nehezen szerzett keresményét, vagy annak nagyobb részét, s így az othoniaknak *még nyáron is csak szűken jut, télire pedig épenességgel a keserű semmi marad!*

Tehát első dolgunk volna a *pálinka- és a — nagy többségben még mindig hamis bort mérő — bormérésüket*, valamint a *szesz-mérési elsőbbségekkel fölruházott kávéházakat, és szatócs-üzleteket* olyképen rendszabályozni, hogy a munkásnép *keresetének legalább nagyobb részét el ne verhesse, hanem hazavihesse és télire is juttasson valamit.*

Ez ige megtestesítése azáltal volna lehetséges: *ha munkaadók a munkások heti keresetéből bizonyos arányt (mondjuk 1/3-adot, vagy 2/5-ödet) levonnának részükre „téli fedezet“ czímen s takaréka helyezni olyképen, hogy azt az illetékes kerületi iparhatóságok könnyen ellenőrizhessék.*

Azonban az illetén télire gyűjtött összeget az illető munkás csakis az esetre kapná — heti, 14 napi vagy havi részletekben — kezéhez, ha *valóban nem kaphat munkát, vagy ha családi körülményei (betegség stb.) kényszerítik a „téli fedezetet“ igénybe venni.*

Ellen esetben az gyümölcsösztetően (kamatoztatás mellett) *rokkantságáig javára nevének marad.*

Igy egy csapásra két jótékonyági alap lesz teremtvé!

(Folyt. köv.)

Karácsonyi alapítvány.

A m. kir. belügyminiszterium, a „gróf Karátsonyi család“ czimére tett huszezer koronás Erzsébet-kórházi ágyalapítványból ez évben is 2000 koronát mint 8-ik részletet folyósított a néhai gróf Karátsonyi Guidó által a boldogult Rudolf trónörökös születése alkalmából tett 100.000 forintnyi alapítvány kamataiból. Az egyleti igazgatóság ez összeg felvételéről gondoskodott s kötelességének tekintette ez alkalmából is úgy a belügyminiszter ur, mint gróf Karátsonyi Jenő v. b. t. tanácsos ur ő nagyméltóságaiknak őszinte köszönetét kifejezni.

Kitüntetés.

A király ő felsége *Garba Gyulát*, belügyministeri főigazgatót, a *Ferencz József-rend* lovag-keresztjével tüntette ki. *Garba Gyula* e kitüntetést bőven megérdemelte, mert valóban hasznosan és hiven szolgált. Nem csak a ministeriumban tisztelték és szerették őt, de a társaságban is kedvelt, előzékeny, művelt modoráért és jó szívéért. Örömmel üdvözljük őt, a királyi kitüntetés alkalmával.

Budai Zeneakadémia.

A Budai Zeneakadémia 1901. jan. 20-án délelőtt 11 órakor, a budai vígadó nagy termében tartotta II-ik házi hangversenyét. A kitünő művész és zongora tanár *Juhász Aladár* zongora kiművelési osztályának növendékeivel rendezte a sikerült hangversenyt. A jelen volt előkelő közönség élvezettel hallgatta a sikerült számokat és megtapsolta a közreműködőket.

Vendéglősök bálja.

Az I—III. kerületi *vendéglősök* kedélyes táncvigalmukat február hó 6-án tartják a budai vígadó dísztermében. Család-jegy ára 6 korona. Személy-jegy ára 3 korona. Tánc kezdete este 9 órakor. A zenét a 68-ik gyalogezred zenekara szolgáltatja. A hölgyeket kéri, hogy egyszerű ruhában jelenjenek meg. A bál mint mindég ez évben is siker dolgában páratlan lesz. A jövedelmet jótékony célra fordítják.

Báró Edelsheim Gyulai egylet bálja.

A *Báró Edelsheim Gyulai* egylet és az I. budapesti nőbetegsegélyző és temetkezési egylet betegsegélyző alapjuk javára 1901. február

9-én, a Medve-utcza „Fácán“ termeiben jelmez táncestetélyt rendez. A zenét a 3. számú bosnyák gyalogezred zenekara szolgáltatja. Személy-jegy előre váltva 1 korona (a pénztárnál 1 k. 20. f.) Család-jegy előre váltva 2 korona (a pénztárnál 2.80). Kezdeté este 8 órakor. Belépő-jegyek kaphatók az egyesület helyiségében II., Fő-utcza 74., továbbá a rendező bizottság tagjainál.

Uránia színház.

Az *Uránia* tudományos színházban a közönség nagy érdeklődése mellett *Hentaller Lajos 1849-iki Szabadságharcz* című darabja van a műsoron, mely a nagy időket tárgyalja. Az *Uránia* színháznak ezt a darabját hazafias lelkesedéssel fogadta és fogadja a közönség s az iskola igazgatók az ifjúságot és tanulót elvívzik az előadásra. Az *Uránia* a hazai történet ápolásával nagy szolgálatot tesz a hazafiaságnak s ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

A szegényekért.

Nagy a nyomoruság nemcsak a székesfővárosban, de országszerte. Nincsen pénz. Nincsen annyi, mint kellene. Az emberek régen azon vesztek össze, kinek jobb a sorsa, ma azon kapnak hajba, kinek keserveesebb az állapota.

A társadalom szíve megmozdul, *dobra üti, kiki, a mit tesz a nyomor enyhítésére.* A lapok ugyan csak zajongják, hogy hitsorsaik Blüh, Schein, Berg, Ergerék mennyi tejet, zsemlet, kenyert, disznósajtot, tepertyüt s mást adnak a szegényeknek. Ugyan csak így tesznek a *megszidult keresztények.* Bele kell kerülni az ujságba annak is, ha a verebeknek morzsát szórnak. A mit a bal kéz tesz, kidobolja a jobb kéz. A szegényügy megoldása karöltve jár a zsidó kérdés megoldásával. Nem kell ide erőszak, a társadalom felforgatása, vér és öldöklés.

Minden társadalmi kérdést, a *zsidó kérdést* is a legbékésebben megoldhatjuk, ha nem csak színből, de szívből vagyunk keresztények és szigorúan követjük Jézus Krisztus vallását, erkölcsét és tanításait.

Szépek a szegények javára rendezett bállok is, de ezek, mint a pataki diák mondaná, *semmik a tenger sima tüköréhez* képest. A szegényekre, a ruhák árát nem is számítva, a jövedelemnek alig 1/3-ad része jut.

A szemérmes szegény inkább megsemmisül, minthogy szölljön, sok lusta adja ki magát szegénynek, hogy dolog nélkül tengődjön.

Azon legyünk, hogy minden dolgos kéznek jusson dolog.

A Császárfürdő látogatottsága.

A budapesti Császárfürdőben 1900. január 1-től deczember 31-ig 1295 személy lakott és 335261 személy fürdött.

El Kinába!

A Budai Dalárda mindig és mindenkor az „actualitás“ szolgálatában állott. A Budai Dalárda mindig arra figyelt, mi érdekli, mi izgatja a t. közönséget és leginkább mi számíthat a t. közönség részéről általános részvételre. Büszkén is mondhatja magáról a Budai Dalárda, hogy nyilvános szereplésin a t. közönség színe-javát szokta vendégeül tisztelhetni!

Támaszkodunk, hivatkozunk a mult tapasztalataira s ez ad bizalmat, erőt új vállalkozásunkhoz.

Hallja meg mindenki, akit illet, hogy a Budai Dalárda az ez évi farsangban *nagy díszkirándulást* rendez Kinába. Kína ez időszerint az aktualitás netovábbja! Drága jóakaróink bizonyára örömmel ragadják meg az alkalmat, hogy a mi kínai kirándulásunkon résztvegyenek.

Jöjjenek minél többen, mert ily olcsó módon, ily gyors és rövid összeköttetéssel, csak ez alkalmat lehet a menyei birodalomba jutni,

*) „Gondos Iván községi főtanító áldásos munkálkodása Boldogfalván: vagyis: Minő eszközökkel lehetne a magyar népet a kivándorlástól visszatartani“ című, régebben megjelent s jutalomdíjjal koszorúzott népnevelés politikai tanulmány szerzőjétől. Szerk.

az ottani népszokásokat megismerni s ami fő-dolog a már megkötött béke öröme rendezendő *kinai udvari ünnepélyen* résztvenni.

A Csungli-jamen látogatása is tervbe van véve; ide azonban kiki saját költségén és saját veszélyére indítatik utnak és kártérítési kötelezettséget el nem vállalhatunk.

Apróbb balesetek, esetleges meglincselés ellen, mindenesetre ajánlatos az idejében való biztosítás.

Végrendeletek nálunk letétbe helyezhetők.

Indulás előtt *1901. február 9-en este 9 órákor* találkozunk mindannyian a budai Vigadó dísztermében s onnan majd külön hajón megyünk Kinába (via Paks).

Miután pedig a kirándulás tetemes költségekkel vagyon összekötözve, ezért minden résztvevő ad bizonyos számú magyar taelt, nehogy deficit legyen vége a dolognak! És pedig tet-szész szerint fizethet mindenki a mennyit akar, de legalább is:

2 (kettő) koronát fizet fejenként a Budai Dalárda minden működő, pártoló, alapító és dísztagja; ezenkívül minden tagnak joga van még egy ilyen 2 koronás jegyhez. Minden további jegy 4 (négy) korona. Nem tagok részére az előre megváltott jegy ára darabonként 4 korona, este a pénztárnál pedig 6 (hat) kor.

Még egyet: Természetes, hogy részt vehet bárki, aki meghívó levelet fel tud mutatni; ám azért kérjük, hogy a kirándulás sikere érdekében, minél többen jelenjenek meg a most Kinában divó és grasszáló népfajok és nemzetek jelmezeiben; sőt szigorú szabály, hogy a külön-hajó dísztermébe csakis ott a helyszínen vásárolható fejdísszel lehet belépni.

Jegyek válthatók *a borítékkal ellátott* meghívó levél (és egyf. tagoknál az utolsó — 1901. január — márcz. havi tagdíj-nyugta) felmutatása mellett, 1901. febr. 2-ától bezárólag 8-áig, a kapuczinusok épületében lévő budai Zene-akadémia (Fő-utca 30.) egyik I. em. termében este fél 7 és 8 óra között.

Az estély napján pénztárnyitás 1/28 kor.

Tehát: El Kinába!!!

Budapest, 1901. január hóban,

a „Budai Dalárda.”

Körlevél a „Budai Polgári Kör” t. Tagjaihoz!

Van szerencsénk ez alkalommal t. Tagtárs Urnak becses tudomására hozni, hogy a márczius 5-iki családi estély helyett, saját helyiségeinkben, jótékonycélu, nagyobb szabású hangversenyvel egybekötött táncestélyt rendezünk, melynek tiszta jövedelmét a budai II. kerületi szegény gyermekeket felruházó egyesület és a budapesti könyvtár-egyesület javára szántuk. E táncestély vonatkozólag külön értesítést fogunk a t. Tagtárs Urhoz küldeni.

Végül értesítjük a t. Tagokat, hogy a február 12-én tartandó borgazdai estélyről szóló tudósításunkból tévedésből kimaradt *Kugler Miklós* tagtársunk neve; továbbá becses figyelmükbe ajánljuk, hogy körünk komornyikjánál kedvezményes jegyek (1 korona helyett 44 fillérért) kaphatók a „Múcsarnok”-ba és 20%-os árleengedéssel, bármely helyre, az „Uránia-színház”-ba.

Kelt Budapesten, 1901. évi január hó 5-én.

Hazafias üdvözlettel!

Dr. Buday József s. k. Kollár Lajos s. k.
a kör titkára. a kör alelnöke.

Kérelem a közönséghez.

Számos, szegény éhező embertársunk kétségbeejtő nyomorának ez idejében nem anyagi áldozatot kérünk, hanem csak az állatok iránti szájalomnak szóban való megnyilatkozásáért esedezünk, abban a tudatban, hogy a t. közönség tiltakozó szava a leghathatósabb eszköz az állatvédelemben.

Nemcsak a mi óhajunk, hanem a székesfőváros nagy közönségének is sokszor megnyilatkozó kívánata, hogy az ügyis teljes készséggel munkálkodó fuvaros és más lovak erejükön

tul meg ne terheltessenek, s kivált sáros, sikos és egyébként rossz utakon tulterheléssel ne kizoztassanak. Nincs Európának egyetlen nagy városa, ahol ez türetnék, kell hát, hogy ezen botrányos állatsanyargatásnak, mely a tulajdonos károsodásával is jár és az erkölcsi eldurvulásnak is előmozdítója, végre székesfővárosunkban s annak példáját követve máshol is, megszűnjék.

A világosan láthatólag utolsó erejét is megfeszítve, folytonos nógatások, kiabálások, ostorcsapások alatt erőlködő s végre is végkép kimerülő állatoknak el kell végre Budapest utcáiról és utairól tűnniök; *ezt parancsolja a törvény, ezt kívánja százszáz emberséges érzelme.*

A nagyérdemű közönséghez intézzük kérésünket, hogy a szegény állatokat figyelmére miltassa s az előforduló állatkinzások ellen emelje fel tiltakozó szavát, esetleg pedig kérje a rendőrség beavatkozását is.

Az összes rendőrök utasítva vannak ugyan, akár szolgálatban vannak, akár nincsenek, hogy a közönség kérését teljesítsék, az állatkinzásnak elejét vegyék, esetleg az állatkinzást elkövetőket megbüntetés végett följelentsék, tehát a szolgálatban nem álló rendőrökhöz is teljes bizalommal fordulhat a közönség, mindazonáltal fontos és állatvédelmi szempontokból kedvező okok szólnak a mellett, hogy a szolgálatban, vagyis karszalaggal álló közelebbi őrszem vagy őrszobák (esetleg legközelebbi őrszoba) figyelme hívassék fel az állatkinzás megakadályozására és megszüntetésére.

Egyben felkérjük a tisztelt közönséget, hogy kéréseikkel, panaszzaikkal bizalommal forduljon hozzánk; a tudomásukra jutott eseteket, a midőn az állatkinzás a beavatkozás daczára sem szűnt meg, szíveskedjenek nálunk bejelenteni írásban (levelező-lapon, levélben) vagy pedig a hivatalos órák alatt, délután 4—6-ig szóbelileg.

Az Országos Állatvédő-Egyesület.

(VII., Nefelejts-utca 14.)

Egy budai festő.

Hova tovább mindig több és több tért hódít Budán a művészet iránti érdeklődés.

Művészgárdánk egy tekintélyes része Budán lakik, Budának azon a részén, mely távol áll a világ prózai zajától. Csendben, de biztosan szorítják ki a külföldről becsempészett hitvány, silány, értéknélküli színnyomatokat.

A képzőművészeti társulat ez idényi kiállításán az összes, Budán megtelepedett művészekkel találkoztunk

Kisebb és nagyobb munkákkal vettek részt a nemes versengésben. Minden várakozásunkat felülmulta azonban *Vaskovich Erzsé* festőművész kiállított műve. A mű egy életnagyságú női arckép, akit ábrázol, egy régi ismerősünk meglepően hű mása.

Meglepi a szemlélőt a könnyved rajzmodor, a biztos ecsetkezelés és kitűnő színérzék. A mű oly tudással van megalkotva, a melyre a német azt mondja „kunstfertigkeit”.

Vaskovich Erzsé sikerei különben már régebbi keletűek, a szorgalom és törekvés már meghozták számára a gyümölcsöt. Több nagyobb műre kapott megbízatást, még pedig oly megbízatást, a melyre méltán büszke lehetett volna a művész gárda bármely tagja. Megbízatásainak mindenkor fenyesen tett eleget, a mi hirnevét megalapította.

Örömmel tölt el bennünket ez a következetes felfelé való törekvés; mert hisz *Vaskovich Erzsé* a mienk budaiaké. Nagy érdeme van abban, hogy a budai hagyományos és minden szép iránti — ha nem is ridegséget, de legalább is — közönyt megtörje. Mert volna Budának áldozatkész közönsége, ha képes volna felfogni a lelket nemesítő művészet erkölcsi értékét. Mert áldoz is a budai közönség, de csak vigé-czek által kínált és a nevetségig hitvány, külföldi és hazai zsidó szemétre; a melylyel azután azt hiszi, hogy lakását feldiszipította.

Tisztelet a kivételnek.

M. I.

A budai református egyház.

(A Budai Református Egyházzész Évkönyve az 1901. évre szerkesztette: *Haypál Benő* református lelkész.)

A budai református egyházzész évkönyvét, mit a buzgó, fáradhatlan lelkész *Haypál Benő*, a kitűnő szónok szerkesztett, tanúsággal olvashat el minden keresztény. A mai sivar és vallástalan-ságra hajló korban jól esik látnunk egy valódi lelképásztort és egy valódi keresztény gyülekezetet. Nem csak a templomban buzgólkodnak a hívek, de munkálkodnak az egyházzársadalmi téren. Az egyház hívei alakították a Nagypénteki református társaságot, mely elzüllött gyermekeknek otthont épített, az egyház hívei alakították *A budai református nőegyletet*. Fennkölték és lélekemelőek voltak az egyház vallásos estéi... Óhajjuk és kívánjuk, hogy a budai reformátusok közül még többen lépjenek be az egyház kötelekébe s növekedjék az ő hitbuzgóságuk a Jézus Krisztus öröme és dicsőségére.

Ne igyunk sört!!

A budapesti sörgyarak érdekszövetségébe tartozó sörgyarak sörárcsavarására csak egy felelet van, ha a közönség mindaddig nem iszik sört, míg olesó sört a mostani áruknál olesőbb és nem drágább sört ihatik.

A közönség válóságos rabszolgája a külön-féle érdekszövetségeknek. Folytonosan emelik az élelmi szerek árát a közönség rovására s a jajtató árusok és gyárosok *milliók urai*.

Sör nélkül könnyen ellehet még a mulató ember is, sőt az is a ki az ivásban vigasztalást mámort keres. *A sör nem magyarnak való*, azt mondja egy régi nóta. Ha a sör árak emelése ellen szegül és tüntet a közönség, ugy elejét veszi más árucikknek önkényes és indokolatlan ár-emelésének. *Szomorú üzlet-viszonyok*. Ez a jel-szó s mindenki siet azon áremeléssel segíteni.

A közönség elég bamba és az adót sokalja, de a szomorú üzleti viszonyokba belenyugszik és eltúr minden emelést. Bizonyos dolgokról le lehet mondani s ha kevesebb a fogyasztás majd eszükhöz térnek az *áremelő*ek.

Az asztaltársaságok és törzsasztalok nagyon sokat tehetnek. Elkezdik és követik őket ismerőseik és barátaik. Egy két hónapi kitartás után még is a közönség győz és inni fog olesőbb sört mint azelőtt ivott.

Azok a vendéglősök pedig a kik nem job-bágyai és nem adósai az érdekszövetségbe lépett sörgyaraknak veressék be a vidéki söröket olesóbban, mint a hogy eddig mérték sört.

Ne igyunk tehát az érdekszövetségbe lépettek söröit!

Budai korcsolya-pálya.

A Budai Korcsolyázó-Egyesület jégpályáján a következő családok vesznek élénk részt:

Argay, özv. Abtné, Bauer, dr. Baross, dr. Ballai, Biscara, Bély, dr. Buday, Breuer, dr. Bayer, Blaskovich, Bánlaki, Barabás, Büttel, özv. Czukorné, Czibulka, Cserhádi, Csizik, Demény, Decker, Drehr, Dorninger, Davidovits, özv. Darabantné, Eckermann, özv. Emódy, Ehrenhöfer, Eberling, Eggert, Follért, Förc, Gamburgszky, dr. Gombár, dr. Grün, Hanskarl, dr. Hintz, Hauszmann, dr. Hegedüs, Heisler, Herczeg, Hofhauser, dr. Hanzély, Havassy, Hosszu, dr. Jankovich, Jaczkó, özv. Jennyné, Jencs, Jacob, özv. Jurenákné, Kollár, dr. Kertész, dr. Kovács, Kiss, Kádár, Kokesch, Lindmayer, Lissák, dr. Lechner, Lord, Herceg Lobkowitz, báró Lepel, Lingauer István min. osztálytan., özv. Lutzné, Nommer, Özv. Münzbergerné, Madarassy, Mechwart, dr. Mezei, Márfy, dr. Mentsik, Mály, Mihalkovics, Mészáros, Mihálovits, Marsovszky, Méhely, Nagy, dr. Nemeček, Oltay, dr. Puscariu, Paksy, dr. Pajzs, Pitzek, Payr, Papp, Poldt, Renner, dr. Rónay, Romy Béla, Reichardt, Román, Rohonczy, Szabó, Strausky, Sándy, dr. Stoffer, gróf Széchenyi, Seidl, dr. Sztelhló, dévai Szó-lósy, Szigetváry, Schodits, Schreiber, Tarkovich, Tichtl, dr. Tóry, Tárnoki, Thewrewk, Tichy, Ulrich, Ujhelyi, Váikai, Várady, Vidovics, Wettstein, dr. Weinek, Wágner, dr. Wein, dr. Wladár, Zsák, Zádor, báró Zornberg és Zsögöd családok.

Egyesületi ház.

A vár, dísz-tér 1., 2. és 3. számú ingatlanok tulajdonjogát a budapesti I—III. ker. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság a magyar vörös-kereszt egyesület javára bekebelezte, a központi igazgatóság lépéseket tett a székesfővárosi tanácsnál a telek végleges szabályozási vonalának megállapítása iránt. Addig is míg ez ügyben a törvényhatósági közgyűlés nem határoz, az igazgatóság egyéb tekintetben gondoskodik az építés előkészítéről. A dísz-tér 2. és 3. számú házakat már lebontatta és a nyert anyagot értékesítette. Továbbá külön bizottságot küldött ki, melynek feladata leendő a házépítés összes ügyeit intézni. A bizottság tagjai: elnök: Csekonics Endre gróf, elnökhelyettes: Babarcsi-Schwartz Ottó tr., tagok: Latinovits János, Márkus József, Rupp Imre és dr. Réczey Imre. Műszaki tanácsos és építő: Hauszmann Alajos és jegyző: Argay János. Ezen bizottság az építő tanárnak máris kijelölte az utat a tervek elkészítésére nézve; elvben kimondta ugyanis, hogy: 1. az egyesületi ház az Albrecht-ut felé négyemeletes és a dísz-tér felé háromemeletes legyen; 2. üzlethelyiségek egyáltalán ne rendeztessenek be és a földszinten is lakások legyenek; 3. a központi irodához és a horvát-szlavon-dalmét ministerium helyiségeihez a főhomlokzaton, vagyis a színház-utca felől külön bejárat készíttessék, míg a lakásokhoz vezető lépcsők és lift a dísz-tér felől lesznek megközelíthetők; 4. az építés oly módon folytassék, hogy a ház 1902. évi augusztus hó 1-én feltétlenül lakható legyen. Számos család már most tudatta az egyesülettel, hogy a házban esetleg több évre is kész bérelni lakást. Ezekre nézve kijelentette a bizottság, hogy a mennyire lehetséges, a lakások tervezésénél egyesek kívánságára is figyelemmel lesz. A Dísz-tér 1. számú ház lebontása 1901. évi május hóra marad. Az egyesület emlékül mindhárom régi házat lefényképezte.

Zárszámadás.

A *Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság* igazgatósága tartott ülésében megállapította az 1900-dik évi zárszámadásokat. A felügyelő-bizottság által is megvizsgált és helyben hagyott mérleg 453,222.63 korona tiszta nyereséggel zárul, mely a részvénytöke mintegy 9%-os kamatozásának felel meg.

A zárszámadások fő tételei a következők: *Mérleg számla. Vagyon:* Pénztárkészlet 402,625.33 K. váltótárca 4,492,237.53 K. hitelegyleti váltótárca 823,166.51 K. saját értékpapírok és azok kamatai 1,068,723.63 K. záloglevél biztosítalapot és annak kamatai 3,085,830.83 K. értékpapírelőleg 2,443,948.02 K. jelzálogkölcsonök 17,238,004.11 K. Ieltárszámla leírva, adások 2,200,282.13 K. összesen 31,754,818.09 K. *Teher:* Részvénytöke 5,000,000 K. tartalékalap 550,000 K. árfolyamkülönbözeti tartalékalap 20,000 K. hitelegyleti biztosítéki alap 63,625 K. nyugdíjalap 27,518.75 K. betéték 6,984,369.24 K. be nem váltott részvény szelvények 504 K. forgalomban levő záloglevelek 17,237,400 K. átmeneti váltókamat 58,403.98 K. átmeneti jelzálogkamat 176,518.71 K. kölcsönösből visszatartott 65,616.31 K. hitelezők 1,116,832.70 K. tiszta nyereség 453,222.63 K.

Nyereség és veszteség számla. Tartozik. Kifizetett és tőkésített kamatok 267,558.87 K. tőkekamatadó 26,744.87 K. adó 48,617.19 K. költség 62,039.26 K. tisztviselői fizetések 85,896.78 K. saját értékpapírjaink árcsökkenése 27,544.88 K. felügyelőbizottság díjazása 5600 K. leírások 36,049.03 K. tiszta nyereség 453,222.63 K. összesen 1,013,163.53 K. *Követel.* Átthozat 1899. évről 16,642.36 K. bevett kamatok 805,221.37 K. jutalékok és különféle bevételek 69,627.86 K. nyereség a záloglevél-üzletben 121,671.94 K. összesen 1,013,163.53 K.

Az igazgatóság f. évi február 5-re egybehívandó közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a megállapított 453,222.63 K. nyereségből az alapszabályszerűségi illetmények levonása után 300,000 K. azaz részvényenként 12 korona (6⁰/o-os)

osztalékra fordíttassék, 60,000 korona tartalékba helyeztessék, 6000 K. a nyugdíjalapra fordíttassék, 17,369.78 K. pedig új számlára vitessék elő.

Kiadó lap tulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztő: Jurisztovszky Ödön.

Nyilt-tér. *)

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakosztóval. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Meghívók

és tánczrendek a farsangra legcsinosabban készíttetnek
Wellesz és Krammer könyvnyomdájában
Budapest, VI., Új-utca 37.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében

minden szerdán és szombaton

* katonazene *

Kitűnő tisztelettel Wild József.

Szt.-Lukácsfürdő téli gyógykezelés Budapest. Iszap-fürdők, helyi iszap-kezelés stb. Olcsó ellátás. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Az Egyesült budapest fővárosi takarékpénztár
rendes közgyűlését

folgyó évi február hó 5-én délután 4 órakor,

központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. sz. saját épületében) tartja, melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 12, 14, és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívattak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség fölosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a fölmentvény megadása iránti határozathozatal.

2. Az intézeti nyugdíjszabályzatnak módosítása.
3. Egy igazgatósági tagnak megválasztása két évre.
4. Öt felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása három évre.

Azon t. c. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, szíveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1900. évi december hó végeig saját nevükre irt részvényeiket legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbbben bezárólag folyó évi február hó 1-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. sz., vagy II. ker., Fő-utca 2. sz. alatt) letenni; ugyanott a megvizsgált 1900. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 147. §-a értelmében folyó évi január hó 28-ától kezdve átvehetőek.

Budapestben, 1901. évi január hó 19-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

Takáts Oszkár
gépgyára
BUDAPEST-KÖZTELEK
Üllői-út mellett.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű, különösen
gőzeséplő-készletek

javitására.

Raktáron tart:

mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekéket, morzsolókat, szeeskavágókat, járgányos- és tisztító-csésplő-készleteket. Raktáron tart: kijavított gőzeséplőkészleteket valamint az Első Magyar Gazdasági Gépgyárban készült új gőzeséplő-garnitúrákat.

Csereüzletek köttetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legítisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Röck István

gép- és gőzkazangyára, vas- és ércöntödéje
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket:** fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihúzható forr- és hűtőcsöves kazánal. **Szivattyugépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat:** tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jeggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külföldi emeltyű szerkezettel.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság Budapest.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasuti kocsiakat, és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasuti kerek, váltók, zuzomúvek, hengerek és ágyugolyókhoz. **Azélöntés. Henger-szekek** kéregöntvény hengerekkel mind a magas malomszat-hoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-berendezések.

Faesiszoláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikereket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezetékek, trictiósi kapcsolások, rotációs dynamo-méterek. **Mechwart-féle forgó petroleum- és gőzeke.**

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos ánya-berendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtőgépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek. stb. **VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.,** a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanott megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és petroleum-motoraink és dynamo-gépeink is.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

Legközelebb megkezdjük **A Talmud zsidó** ezimű hosszabb cikksorozatunkat. Ezek a hatásos és sok tekintetben leleplező közlemények **Zimándy Ignác** hiteles adatai s forrásai, kinek 1884-ben a Talmudról írt becses munkájából alig van egy-két példány.

Figyelmeztetjük azokat, kiket **A Talmud zsidó** érdekel, hogy lapunk a közlést elkezdte és szoros egymásutánba folytatja. Ez a közlés már maga is elég fontos ok arra, hogy a **Buda és Vidékét** a közönség megrendelje.

Mutatványszámokat küldünk s azt a számot, melyben **A Talmud zsidó** kezdődik a fővárosi kávéházakba elküldjük. Kérjük barátainkat, hogy azt a kávéházakban, vendéglőkben követeljék.

Halál.

Írta: LAUKA GUSZTÁV.

A halál olyan fogalom, melyet nem lehet megfogni, mindig velünk van, vagy a gyomrunkban vagy a mellünkben, vagy az agyunkban, a mit legjobban bizonyít az, hogy akárhányszor olvassuk a lapokban, hogy ezen vagy egy másik utcán ez vagy amaz összeesett és hirtelen meghalt, ha vele vagy közelében nem lett volna, olyan hamarosan nem halt volna meg.

Lehetnek sokan, a kik vakmerőségnek tartják, hogy én a halállal tréfálni merészkedem, de én azt kérdezem, hogy ha megharagitanám is, a királyoknál is nagyobb hatalmasságot és ő bosszút akarna rajtam állani, mi történhetnék velem egyéb, minthogy meghalnék. Nagyobb hatalom neki se jutott osztályrészül. Legfeljebb még az, hogy a hitetleneket testestől, lelkestől szolgáltatja férgek eledelül.

Apáink idejében még a hatalmasok, hercegek, grófok, híres államférfiak, nevezetesebb költők és művészek stb. halálhírének is, ritkán esett, hogy egy hasábnál többet szenteljenek. Mai napság még betegeskedésükről is hetekig folynak a tudósítások, hisz szinte kapva-kapnak a lapok, hogy elégséges töltelékül egyik vagy másik mentül tovább betegeskedjék,

ha pedig a szerencsétlen kiszenvedett, halálának okaival és körülményeivel, valamint szenvedéseinek részleteivel napokon át szórakoztatják a közönséget, a mely utoljára annyira megunja a hívők előtt részben tragoediát részben pedig comediát, hogy mérgesen így okoskodik, hogy vagy ne halna meg soha senki vagy halnának meg mindannyian egyszerre.

Egyéb nem is kellene, minthogy a szegények betegségeiről is adnának ki buletineket és haláluk után szenvedéseik részleteit is tudatnák a közönséggel, akkor a lapok mindennap gyászkeretben jelenének meg és az ablakokban folytonosan gyászlobogókat kellene szemlélni, de hát a szegények okosabbak és zaj nélkül halnak meg, biztosan tudva azt, hogy a publicisztika gyászódái és dithyrambjai nélkül is egyforma kedvvel vagy szomorúsággal fognak fogadtatni, azon örök igazság előtt, a ki a bibort és a rongyot ugyanazon kamrában helyezi el. Egész biztonságban azért, mert az örök életben nincsenek patkányok, a kik bennünket ezen a földön, magától értetődve, hogy a szegényebbeket, alkalmatlankodásaikkal igen gyakran bolygatják és elkeserítik.

A halál pedig sokkal igazságosabb valaki, hogy sem a hívő emberek vagy a hitetlen majmok között egyiknek vagy másíknak fel vagy leszállítását tekintve nagyobb látványosságokat igyekezzenek előidézni.

Hatalmasok, gazdagok és kiválóbb halandók szerint Saturnusnak ez a demokratikus ostobasága némi vigasztalásul szolgálhat azoknak, a kiket olcsó vászonnal és nem selyemmel vagy a legfinomabb rumburgi vászonnal takarnak be.

Ki tudná megmondani I. Napoleon és a vak koldus lelke nem egyszer állottak-e az igazságos bíró előtt, és a menyország portása nem hajánál fogva hurczolta-e Galvát és Diocletiant azon jury elé, a melyet nem a szinte mulandó földi bíróság, hanem az égi tolmácsba elhelyezett próféták és irástudók fognak elítélni, vagy felmenteni. Abban a világban senki sem számít nyugdíjra és fizetésemelésre, ott mindenki lelkiismerete, nem a codexek szerint ítélt, ott nem létezik se fegyelmi, se végelbocsátási eljárás és nem osztanak se Takova, se pedig Naprendet. Ott nincsenek kiváltságok, hanem csak váltságok és megtörténik, hogy a kinek itt a név- vagy születésnapján a legétvágy-

gerjesztőbb illattal kedveskedett a malacz vagy fáczánpecsenye, ott örülhet, ha hizott macskát kap izletesen spékelt gömbölyü nyul helyett, mert annyit feltehetünk, hogy ott libamáját csak szüzek és a férjeiket soha meg nem csalt aszszonyok kapnak.

No de az ne bántson bennünket, hogy a földi életben földi öröm, meglegedés és boldogság jut a kevesebbeknek, mint a többeknek. Tapasztalhatjuk, hogy az egész boldogság, legjobb esetben alig tart tovább két emberöltőnél és még azokat a kiváltságokat is, a kiknél nagy költségbe kerülő sirboltokat, emlékoszlopokat, balzsamozásokat vagy mumiázásokat rendeztek, atyáik, anyáik, fiaik vagy rokonaik épügy feledékenységre jutnak az idők folyama alatt, mint az a gazdag földesur, a kit Dovetz a híres tót bandita két-krajczáros bieskájával halálra szurt.

Higyjünk uraim a lélek halhatatlanságában, akkor nem fogunk az ilyen különbségek felett szomorkodni, nem fogunk halálunk óráján, mikor már az orosz czár se segíthet rajtunk, kétségbeesésünkben a falra mászni, az ágyról lebukfencezni és az éjjeli edényt összetörni, hanem megnyugvással lelkiismeretünk tisztaságában és legfeljebb e szavakban fohászkozunk a föld és ég urához: „Inte domine speravit, non confundar in aeternum.“

Láttam én már herceget, a kit ágyba kellett kötni, hogy szolgálattevőit meg ne fojtogassa, és láttam szegény embert, a ki oly nyugodtan halt meg, mintha turós haluskára és malacpecsenyére hívták volna ebédre,

Higyjétek meg uraim, hogy minden attól függ: emberek között élünk-e vagy barmok között.

Széchenyi István anyja.

A Magyar Tud. Akadémia Széchenyi-muzeuma e napokban egy nagybecsű régi kézírásnak jutott birtokába. Madarász Sándor ur bocsátotta gróf Széchenyi Béla rendelkezésére s ez utóbbi, örök megőrzés végett, a Széchenyi-muzeumnak adta át.

E régi kézírás Madarász Sándor ur öreg atyjának, néhai Madarász János egykori somogy-megyei ügyvédnek, sajátkezű följegyzése, melyben gróf Széchenyi Ferenczcel, nejevel s István fiával való találkozásait örökitette meg. A kézirat így hangzik:

1818-ban mint Somogyi Ügyvédnek Bétsben Széchenyi Ferencz grófnál elintézendő

ügyeim voltak. A Grófot nagy falovon ülve s azon olvasva találtam, melyről le-szállva, hoszasan beszélgetett velem. Ügyeinket elintézve, nőmnek szeretném — mondá — ügyvéd urat bemutatni, ki a somogyi urakat oly örömet látja: azonban jelenleg vendégeket nem fogadhat el; holnapután azonban február 16-ka Julianna az ő neve napja lesz; ebédeljünk együtt. Mi ugyan 3 órakor ebédeljünk, azonban Ügyvéd ur már 12 órakor jöjjön el ném kedvéért, ki Somogyról oly örömet s oly sokat szeret halani, de ép így, mint most, magyar diszöltönyben jöjjön. Harmadnapra elmenve, a Grófot ugyanott, hol előbbi napon, de a' Nemzeti Muscum-teremben festett öltönyében 's földiszjelezve találtam, ki azonnal karon fogva nejehez vezetett s mondá: a' Grofnét a' máj neve napjára együtt megköszöntük. A Grófné lépcsőzetes emelvényen ült, ki meg látván bennünket, előnkbe szaladva jött s mondá: Kedves Ferenczem igen köszönöm, nagyon megleptél. Azután a Gróf engemet, mint Somogyi Ügyvédet be mutatott. mosolyogva a' névnapjára kívánatait el mondá s a' szobából kiment. A kardomat leövezve, a grófné maga mellett pamlagán mutatott számomra helyet, mondá: nagyon meg voltam lepve mert a' mint bé jöttek, Ügyvéd urat Istvány fiam helyet el-ismertem, a kihez oly nagyon hasonlít, ismeri őtet? Látásból, Pesten többször mint katonát láttam, de más-kép nem. — Igen, ő katoná, de az nem az ő pályája, én neveltem őtet, ő egészen az én legkedvesebb növendékem, én ismerek az ő szellemét, lelkületét, ő szívvvel és lélekkel magyar, 's még látja Ügyvéd Ur Magyarországon még olyan nagy hazafi ember nem volt, mint ő! Ő különös szeretettel viseltetik irányomba; ő most itt volna, az én nevem napját sokért el nem mulasztaná; Angliában van; azonban engedelmemmel nemsokára barátjával, Báró Veselényivel Amerikába utazik. Azonban, hogy őt ismerhesse, adja becsületszavát ügyvéd ur, hogy véle beszéljen fog, 's hogy egyszer el fogja néki mondani, mit most róla mondtam: mert aztat lelki szememmel látom, mert érzem, de belsőképpen aztat is érzem, hogy a mint ő vissza jó, én nem leszek az élők közt! Kérem a' mostanyi beszélgetésünket írásban tegye, hogy el ne felejtse s' ha ismét Bétsbe jön, meglátogasson. Külseje az én kedves Istvány fiamra nagyon emlékeztet; mennyi idős? Felelém 29 éves. — A fiam 27. — Somogyról sokat s mindent kérdezett; így folytatá, megengedjen Ügyvéd ur, hogy ennyi kérdéseimmel fásasztom, de tsak a Magyar érti a Magyart. Somogy életem leg kedvesebb emlékü helye, én Festetics Julianna, ki különben Szala és Somogy között Keszthelyen születtem, Marczaliban férjemmel éltük leg kedvesebb napjainkat, most is ott szeretnénk mi lenni, azonban a körülmények ide kötnék bennünket

Az alatt a' magas vendégek, kiket előre figyelmeztetett a' grófné, hogy magyarokból Bétsben mik válhatnak, érkeznél kezdtek; én hátrébe húzódtam. Ebéd alatt a Gróf közvetlen mellé ültetett, hol a többek közt egy szegény sorsu fiatal candidatus Jezsuita abban mutogatá észerezését, hogy latin, olasz, francia nyelven akármi feladatott tárgyra, azonnal distichonokat mondott. Ebéd után a' nem dohányzó Gróf, Farkas titoknoka által, jó magyar dohányat ellátva, a' Grófnénak ujra becsület szavamat adván, én Bétsből el-távozték.

Egynehány esztendő elmulva, a' Grófnét már hiában kerestem.

1834-ben felszólított a' pesti polgár Mester, hogy a városligetben levő kertemet, Gróf Széchenyi Istvány igen megszerette, adnám el számára. Én mondtam, hogy azt nem akarom. Másnap azonban egy Vendégem jött, ki évek óta annyira el-változott, hogy nem ismerem fel; azonban ő maga bemutatta magát, hogy „én Széchenyi István vagyok“. A kertet feljára, annak egyik magasabb helyén nyílt kerti épület alá menénk; itt teljesítém bécsi ígéretemet, s' mondám el a szeretett anyai szavakat. A' Gróf figyelmesen, később teljesen megindulva, szótlánul hallgatá; végeztével pedig nagyobb ideig, kalapját levéve, halgatott; szemével, melyből köncsepek perregtek, égfelé nézett, s csak ennyit mondott:

Anyám, szegény szeretett jó Anyám!! Végül megölelve, háromszor megcsókolt, s e szavakkal: „ez aztán, nagyon kérem, köztünk maradjon“, elvált.

Hit és tudás.

A problema föl van vetve minálunk is. El-döntése attól függ, kiben van több merészség, bizalom saját maga erőiben, ki ragaszkodik erősebben a mult hagyományaihoz s kiben él a hitnek igazi ereje. Franciaországban legutóbb Brunetiére melegítette föl azt a kérdést, ér-e a tudás annyit, mint hirdetik, reá lehet-e bizni teljesen az államok hajóját s egyének boldogságát, vagy ezzel szemben több jelentőségi-e a hit, mint eddig hittük?

E gondolat lekötöti mások figyelmét is, keresik a problema megoldását más országokban is. Sokan aggódva kérdik, vajjon Voltairenek és az encyclopaedistáknak nemzete boldog-e, vajjon elérte-e azokat az ideálokat, melyek után vágyott, a mikor oltárra emelte a tudást és tudományt?

Rómában Luzzatti, volt miniszter és a szövetkezetek lelkes barátja, a hires Academia dei Linceiben a mult évben magának Umberto királynak s az egykor annyira szép Marguerita királynénak jelenlétében a fönti tárgyról előadást tartott és abban concludált, hogy a hit sokkal becsesebb, mint a legtöbbben hinni hajlandók, mert többet ér a tudásnál. Ebből a nevezetes előadásból akarunk idézni néhány gondolatot, talán nem lesz haszon nélkül való munka.

Az 1848/49-diki események s Darwin művének megjelenése után, mondja Luzzatti, a munkásmozgalmak által segítve, a tudomány az egyetlen élő istenségnek proclamáltatta magát, mely az általános pusztulásból fönnmaradt. A morált elválasztották a vallástól, el a metaphysicától, de megkísértették a közgazdaságból leszárnaztatni s azt hirdették, hogy ez a tudomány elégséges az önzés megszabályozására, az, ki jól számít, becsületes is lesz. A fiatalság, meg akarván büntetni azért, mert a zsarnokokkal szövetkezett, a vallás csődjét hirdette. A történelmet megfosztva ideális vonásaitól, egyszerűen materialisálták.

A visszahatás nem maradhatott el s 1895-ben Brunetiére merészen kiáltotta ki a tudomány csődjét s a álvók végtelen örömmel ismételhették azt. Mintha a hitért meg kellene ölni a tudást.

Két csőd közé kerültünk, egyik a tudományé, másik a vallásé.

Pedig nincs úgy. Soha a tudomány szabaddan nem folytatta kutatásait, soha nagyobb méltánylásban nem részesült, mint ma. E mellett a vallásos érzület is fejlődik és tökéletesebb lesz. A külső forma módosul, a symbolismus enged, de lényegében több erő és élet van, mint valaha. Az emberiség véget nem érő munkájában oly templomot épít magának, a melynek két főoszlopa van: a tudomány és szent élet. Nézzétek körülünk legnagyobb nemzetét, az angolt, mely hiszi, hogy a világ meghódítására van teremtve, mily megalázkodással és őszinteséggel hisz és milyen tüzzel vitáz rituális és liturgialis kérdésekben.

A bibliát, melynek Voltaire szerint egy századdal utána megzáfolt és kiélt könyvnek kellett volna lennie, lefordítják minden nyelvre és szétterjesztik a világ minden országában. Egyetlen társaság 155 millió bibliát oszt ki és 200 nyelvre fordítja le a szent írást.

Modern társadalmunk annyi vívmány, a természeti és gazdasági tudomány annyi diadala mellett sem bírja legyőzni a fájdalom fakad, épp úgy, mint hajdan a tudatlanságból. Folyton megújul a forró vágy, hogy imádkozzunk s a bibliában fölismerjük azt a sugalatot, mely a tudás növekvő terhe alatt megfáradt lelkeknek megadja a belső békét s a fennkölt reményeket... A legtöbbet érő tudomány a vallásos és erkölcsi szónoklat, mely szeretettel tölti el a sziveket.

A vallás hatalmába ejté a természeti tudományok s a közgazdaság legfinomabb eszközeit, azokat fölhasználja, hogy az emberiség szenvedéseit enyhítse. E célra a társadalmi alkotásoknak egész hálózatát teremté meg s az ala-

mizsnálkodások helyébe az előrehaladást tette. Hogyan jutott volna esődbe a vallás? Megszabadítva a régi előítéletektől, fölélesztve a szabadság által, új gyömelmeket arat. Ha valaha a tudatlanság szülte, ma a tudományra támaszkodik, csak hogy a mysticusok meddő szemlélődését a cselekvés váltotta fel: az irgalmas nővér, ki a beteget ápolja. S a nagy nemzetek haladásának titka abban rejlik, hogy náluk a tudomány s a munka cultusába eszményi elem: a kötelesség, azaz Isten gondolata vegyül.

A nagy nemzetekben ez a dualismus teljes: a tudomány megfér a hittel; nem lerontják — kiegészítik egymást.

Spenczernek igaza van: minél jobban tágul a tudomány köre, annál végtelenebbnek érezzük a megfoghatatlant, a mi érzelmeinken kívül esik. A tudomány nem monopolisálhatja a lelkiismeretet; tul rajta kezdődik a hit birodalma. A hit mind máiglan, a művelődés minden fokán, erkölcsi szükséglet gyánánt volt érezhető s nem áll okvetlen ellentétben a pozitív tudományyal. Mindkettőnek az élet egységes voltából folyik létoka, csak kölcsönös viszonyukat nem látjuk még tisztán. De valamikor megláthatjuk. Socrates és Szent Pál mindkettőt egyesítette magában.

Az erkölcsi és vallásos érzés, mely a tömegeket áthatja, nem kisebb hatalom a tudomány-nál. S ha ez utóbbi, az előítéletek eloszlatása által még oly nagyszerű eredményeket is ér el: tudásunk határa csak kijebb tolódik, határolt marad mégis. Tul rajta kezdődik a határtalan, a mit nem tudunk.

Jöhet oly lángelme, mely képes lesz egyetlen felséges rendszerbe foglalni az erkölcsi és anyagi világot s megfejteni azoknak ellentmondásait. Egyelőre igyekezzünk azokat kibékíteni: keressük az igazat s higyük a jót, mert sem maga a tudomány, sem maga a hit nem boldogít. Az embernek mindkettőre szüksége van. Ma a társadalom beteg, mert vagy csupán az egyikben, vagy csupán a másikban keresi az üdvözülést.

Luzatti szavain érdemes gondolkozni nálunk is, hol csak egy-két év előtt a középiskolai tanáregylet gyűlésén tanárember indítványozta a vallásoktatás eltörlését. Pedig a monzai mérénylet mutatja, hová jutunk, ha a vallást száműzzük. A kis nemzetek mindig hátrább vannak a nagyoknál s beírják a kész eredményekkel; az emberiséget mozgató nagy eszmék ritkán töltik be őket teljesen. A nagy nemzetek, melyeknek kebelében a XIX. század tudományos evolutioja végbement, ma már mind érzik a tudomány elégtelenségét. Mi még nem jutottunk el odáig. A kik nálunk a szellemi haladást képviselik — a jövő nemzedék oktatói, — ma még a tagadás álláspontján vannak, mely Darwin elmélete nyomán keletkezett. A társadalom azonban élő szervezet, tovább fejlődik s így sanyli hite elvesztését és áhitja a megnyugvást, melyet a pusztá tudás nem ad meg.

Ecce homo.

A kerepesi-uton egy élelmes vállalkozó Papp Béla kivégeztetését mutogatja. Ez az ő dolga, ha bár izléstelen az ilyen szomorú esettel rontani a kedélyeket, de már azt még sem kellene megengedni, hogy a bolt-ablakban ezt így hirdesse:

 * Ecce homo. Ecce homo. *
 * Papp Béla kivégeztetése. *

Vallás-háborítás számba megy ez a felirat s kérjük a rendőrséget távolíttassa el.

Halál.

Lauka Gusztáv az élő magyar írók egyik legöregebbike és legkitünőbbike örökké élénk tollából Halál czimen egy igen figyelemreméltó, szép lendületes és szellemes elmefuttatást közlünk. Szívünkben őhajtjuk, hogy Lauka Gusztáv még soká, nagyon soká irhasson és éljen.

Kimutatás a fő- és székvárosi „Községi Szeretetház” karácsonyfájára történt adakozásokról.

A fő- és székvárosi „Községi Szeretetház” növendékei részére — az 1900. évi december hó 24-én — felállított karácsonyfára a következő nemesszívü emberbarátok adakoztak:

A fő- és székvárosi Tek. Tanácsa 100 koronát. Az Egyesült főv. takpt. budai osztálya 50 koronát. Az „Auer” gáz izzófény részv. társ. Vaszary Kolos bib. hgyrimás, „Adria” biztosító-társaság. 20—20 koronát; — Detsi Albert, Walla József, Litschauer Rezső, Jalics H. Ferencz és Társa, Dr. Darányi Ignác földm. miniszter, Édeskuthy Jenő, Mauthner Ödön, Röck István, Budai légszesz gyár részv. társ., Klein H. János, Özv. Stangl Jánosné, Özv. Saxlehner Andrásné, Schiller György, Laisch Ede és Ottilia, Pesti hazai első takpt., Magyar bortermelők szöv., Deckert és Homolka, Léderer Ernő, Löwenstein Antal, Br. Fejérváry Géza honv. miniszter és Gromon Dezső, 10—10 koronát; — Toldy-Ferencz-utczai elemi isk. tantestülete 9 koronát, Strobenz Testvérek és Vogel Gyula 6—6 koronát; — Danubius gépgyár részv. társ., Dr. Bäcker József, Pick és Winterstein, Gilly József, Szilassy Aladár, Winkle Nándor, Bohár József, Lentz Testvérek 5—5 koronát; — Hochauer Ferencz, Willinger Ferencz, Dömötör Gedeon, Adler Lajos, Scheich Károly, Lindmayer Ferencz, Mandl Fülöp és Társa 4—4 koronát; — Lehrer Teréz, Bauer József 3—3 koronát; — Melocó Péter, Freyberger Pál, Hãnskarl J. 2—2 koronát; — Schmikl Frigyes és B. J. 1—1 koronát.

Atheneum 15 drb. könyvet, Franklin társulat 50 drb. könyvet, Deutsch Zsigmond 10 drb. könyvet, Kunossy Vimos 1 drb. könyvet, Eisler Mór 10 drb. könyvet, Singer és Wolffner 6 drb. könyvet, Kókay Lajos 32 drb. könyvet, Szt. István társulat 41 drb. könyvet, Lampel Róbert 34 drb. könyvet, Toldy Lajos 10 drb. könyvet, Rigler József Edé írószerek, rajztömb és képes-könyveket, Schuler József író- és rajzszereket, Vincze és Bartók 1000 levél-papírt, Seefelner L. J. 3 csomag írószert, Nezsideri papírgyár 1 csomag papírt, Magyar Czukor ipar egy láda czukrot, Beck Lipót és fia 10 kg. diót, Kunz és Mössmer egy csomag ruhát, Schottola Ernő 6 pár tornaczipót, Gróber Lajos 10 drb. kis kosarat, Katona Mihály 4 drb. kitömött madarat, Geitner és Rausch 1 pár korcsolyát és konyha edényt, Makkó Mihály 2 drb. lombfűrész, Beliczay Béla 1 doboz és 1 csomag mézeskalácsot, Topics József és fia 10 kg. maccaronit és 5 kg. tarhonyát, Kresselbauer Béla többféle gyümölcsöt, Freudinger Mózes és fiai 10 üveg bort, Steinschneider Jakab 24 drb. jegyzőkönyvet és 2 drb. szappant, Kossuch János 42 drb. edényt, Huzella N. 6 pár tornaczipót, Viktoria gőzmalom részv. társ. 85 kg. lisztet, Haggemacher Henrich 50 kg. lisztet.

Fogadják e kegyes adakozók adományaikért, melyekkel az árvák könnyeit öröm könnyekké változtatták, az árvák nevében az igazgatóság forró köszönetét.

Szöts András igazgató.

Műkedvelői szini előadás Ó-budán.

A „III. kerületi nép- és iskolai könyvtár” javára buzgó elnökének, Szende Antal iskola-igazgatónak kezdeményezésére a kerület intelligens ifjúságából alakult rendező bizottság úgy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült műkedvelői szini előadást rendezett f. évi január hó 20-án a kórház-utczai elemi népiskola tornatermében. A derék műkedvelők Gabányi Árpádnak a Nemzeti Színházban nagy sikerrel színrekerült 3 felvonásra vigjátékát, az „Apósok”-at adták elő. Annyira egybevágoan játszottak, az ösztájként oly kitünő volt, a minőt a jó óbudaiak a Kísfaludy-Színházban hivatásos színészeknél sem sokat láttak. A szereposztás a következő volt: Bogyai Farkas, Benedek Zsolt; fiai: Pali, Tischler Emil, Farkas, Hrivnyák János; Felinczy Eduárd, Pöszttingér Nándor; Leányai: Laura, Szende Vilma; Margit, Szende Margit; Juliska, Petersen

Selma; Záb Feri, Bozó József; dr. Gáti Elek, Zinzenpolcz János; sugó: Turcsék Nándor. Mondanunk is fölösleges, hogy az est sikerének oroszlánrésze a rendezőé, Nádassy József-é a ki a sikerből ítélve valóban derék, de fáradtságos munkát végzett. — Előadás után a szereplők és hozzátartozóik társas vacsorára, majd tánczhoz gyűltek össze. Mint értesülünk február elején az előadást közkívánatra megismétlik.

„Első budai bur asztaltársaság.”

Ezen a czímen a folyó évi január első felében Zimmerman Fülöp vendéglői helyiségében (I., Alagut-u. 1. sz. a.) a szegény gyermekek felruházására egy asztaltársaság alakult, melynek tagjai iparosok, kereskedők, vendéglősök és hivatalnokokból áll, ezek minden csütörtökön (mint összejeveteli napon) este 8 órakor az asztaltársaság helyiségében megjelennek s különböző kedélyes szórakozásoknak részesei.

A tagsági díj havi 40 fillér, az összejeveteli napon való meg nem jelenés 6 fillér bírsággal jár.

Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy tagjainak száma, alig az eszme megpendített, 2 hét alatt már is több mint 50-re szaporodott, mert míg egyrészt tekintve a czélt, melyért az asztaltársaság megalakult, másrészt Zimmerman vendéglős minden rendelkezésére álló eszközökkel oda törekszik, hogy a megjelent tagok minél kellemesebben töltsék az összejeveteli estéket.

Az asztaltársaság házszabályai a jelzett helyiségben mindenkor betekintheők.

Uj könyvészeti munka.

A magyar könyvkereskedők egyesülete még a múlt év tavaszán elhatározta, hogy kiadja a kiadásában már korábban megjelent 1860—1875. és 1876—1885. „Magyar könyvészet” folytatásaként az 1886—1900. években megjelent magyar könyvek kimutatását, és a munka szerkesztésével Petrik Gézát bízta meg, akinek régebbi könyvészeti művei már évek óta közkezen forognak. Az egyesületnek ezt a határozatát nem lehet eléggé méltányolni, mert jól tudjuk, hogy nálunk az ilyen munkának még sokkal kisebb a vevőköre, semhogy magánkiadó vállalkozni a nyereséget nem ígérő könyvkiadására. E mellett nagy fontosságú az egyesületnek ez a vállalkozása azért, mert mint egyleti kiadvány, hivatalos jellegű lesz és mint ilyen, minden tekintetben megbízható. Petrik most fölkéri az összes magyar írókat, különösen pedig azokat, akik munkáikat saját költségükön adták ki, hogy sziveskedjenek vele (Budapest, II., Zárda-utczá 59.) az 1886—1900. években megjelent műveiknek pontos czímét — jelezve a terjedelmet (oldalszám), évszámot, megjelenési helyet és nyomdát, valamint a könyv bolti árát — az ügy fontossága érdekében mentül előbb közölni, hogy így az esetleges hiányokat még pótolhassa. A munka még ez év folyamán sajtó alá kerül.

Az I. kerületi Népkonyha.

Az I. kerületi Népkonyhára, Zimmermann Fülöp vendéglőjében adakoztak:

Zimmerman Fülöp 1 kor. Vadász József 20., Schwarcz József 10., Melegh József 20., Bacsay Károly 20., Varjai Pál 40., Pap Vilmos 20., 1 budapesti hölgy 30 fill. J. E. 1 kor. Szilasy fővigyázó 50., Jókai fővigyázó 40., Zsoldos Nándor 40., Kudelka József 20., Aszwald Anna 10., Bogács Józsi 10., Bogács Rózi 20., Kovasi Ferencz 20., Károly Márton 40., Zwikler Sándor 50., Bárány Lajosné 40., Gebhardt István 40., Kárjai István 20., Szalasy Anna 20., Womaszty Ferencz 20 fill. Sz. E. 1 korona. Siminszky Károly 20., Alfa 20., Ulbreszt Sámuel 20., N. N. 20., N. B. 20., Loravay Gyula 10., Keller Dániel 20., Amegar 20 kr. Összesen 10 korona 50 fillér.

A rabszolga kereskedés és a zsidók.

A rabszolga-kereskedés a középkorban leginkább a zsidók kezében volt. Az Atlanti-oczeántól kezdve egész belső Ázsiáig ők voltak a rabszolga-kereskedők. A zsidók azonban nem elégedtek meg azzal, hogy a keresztény és pogány rabszolgákon nyereszkedtek, hanem a saját környezetükben élő rabszolgákat, ha lehetett, saját vallásukra terelték át. Érthető tehát a középkor keresztény világnézete, a mely nem tűrhette el, hogy zsidó vagy szerezsen keresztény rabszolgával kereskedjék, vagy pedig ezt magánál tartsa. A szabolcsi zsinat határozata szerint, ha a zsidó keresztény rabszolgát tart magánál szolgálatban, elveszik tőle és szabaddá teszik; a ki pedig eladta volt, attól az árát veszik el és a püspököknek adják. Kálmán király törvénye részletesebb: *Zsidó keresztény rabszolgát nem vehet, el nem adhat, és magánál szolgálatban nem tarthat.* A kinek pedig van, s a megszabott határidőig nem ad túl rajta, elveszti. Kálmán ezt a törvényt megismétli s bármely nyelvű és nemzetiségű rabszolgára kiterjeszti, a határidő megjelölése nélkül. Ugyancsak ő írja elő, hogy a mely zsidónak mezei gazdasága van, azt pogány rabszolgákkal műveltesse.

Nagyon szaporodott a rabszolgák száma a XIII. század elején, midőn a szerezsenek — a törvény és közfelfogás ellenére — keresztény rabszolgákat vásároltak s a szegény keresztényeket úgy agyongyötörték, hogy ezek még fiaikat és leányaikat is eladják vala nekik. A beregi egyezmény kimondja, hogy zsidó és szerezsen keresztény rabszolgát nem vehet és nem tarthat. A melyik szerezsen ezen tulteszti magát, birtokát veszti és örökre keresztény ember rabszolgája lesz. Bármennyire kardoskodott is azonban a törvény, a zsidók és szerezsenek nem hagytak fel mesterségökkel. Bizonyára ők voltak azon rabszolga-kereskedők, a kikkel 1288-ban Esztergomban találkozunk, midőn a rabszolgák és rabszolgálók után vámot, vagyis helypénzt fizetnek.

Önkénytes mentő-egyesület.

Gludovátz Károly mentő tagtárs orvos-szigorlót az igazgató az önszántából távozó Gonda Samu helyébe őrsvezetővé nevezte ki.

A tudomány-egyetem orvoskari dékánjához megkeresést intézett az igazgató az iránt, hogy jó viseletű, vagyontalan és szorgalmas orvos-növendékeket ajánljon a benlakók sorában megüresedett helyekre.

A budai fióköntézet javára Budai Mentő Bál czímen tervezett tánczvigalom rendezőbizottságának a főváros t. tanácsához intézett abbeli folyamodását, hogy a dunajbóparti Vigadó helyiségét díjmentesen engedje át, pártoló záradékkal láttuk el.

Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága az erdészeti személyzet számára megtartott mentő-tanfolyam sikerére való tekintettel 400 korona utalványozása mellett alapító tagul vétette föl az erdészeti osztályt és ezt az állomási márványtáblán megörökítettük.

A pótépítkezésekből kifolyólag fölmerült tulkiadásokat, munkadíjakat a főváros t. tanácsa jóváhagyta.

Zückler Adolf özvegye urnő 500 koronát ajándékozott az egyesületnek.

Hódmezővásárhelyt Viroztek Győző dr. ur ellenőrző orvos tartott igen látogatott mentő-tanfolyamot és ezzel a nyolczadikkal befejeztük a folyó évre a gyári és ipari alkalmazottak számára tervezett tanfolyamokat.

A napon észlelt jelenségek természetének magyarázata.

Irta Fényi Gyula S. J. Budapest, 1900. 8-rét, 24 lap. A tudós szerző szerint, ki, mint általánosan ismeretes, világhírű csillagász s a kalocsai Haynald-obszervatórium igazgatója, hogy a napon észlelt nagyszerű tüneményeket megítélhelhessük, mindenekelőtt az ottani nyomási viszonyokat kell tekintetbe venni.

Nép-adomák.

— Képek. —

Bessenyei Ferencz átalvetőjéből.

— No hát, hogy vannak, János gazda? —
kérdi Bessenyei a halasi embert.

— Rosszul, uram. Vége már a magyarnak!
Leesett a mi fejünk koronája. Meghalt Kossuth
Lajos!

— Ej, hiszen meghalt Rákóczy is, Wash-
ington is, Deák Ferencz is, — de azért nem
kell kétségbe esni. Él a nemzet és terem az ő
példájok új hasonló nagy embereket, meg aztán
emléke is élni fog Kossuthnak, emelünk neki
olyan szobrot, hogy ezer esztendő múlva is bá-
mulják, milyen nagy ember volt az a Kossuth.
Az egész ország adakoz rá, majd ide is elhoz-
zuk a gyűjtő-ívet hogy adakozzanak rá...

— De hogy a tüzes istennyila csapjon belé!
Már ezt is mi fizessük?!

*

— Derék ember az a Zichy gróf, — mondja
megint Ferkó bátyja — ott járt Ázsiában ahol
a régi országunk volt; aztán azt mondják, ta-
lált ott magyarokat is, vagy 40 millió sátor-
alját...

— Ejnye, be derék, de örülünk hogy ott
is vannak rokonaink, tiszta magyar testvérek,
bár csak itt volna még belőlük egy pár millió!
Ránk férne!

— Az ám, és mind olyan tisztán beszél
magyarul, mint ahogy kelmed, pedig van vagy
tizenhét millió, haza is akarnak jönni, hogy a
földrünkön megtelepedjenek.

— De a fene ott egye őket. Az én föld-
emet ugyan nem engedem nekik!...

Első Leánykiházasítási Egylet mint
Szövetkezet.

Folyó évi január hóban 1173 jutalékrész
irattatott be és nászjutalékok fejében 18336 K.
64 f. fizettetett ki.

Kiadó Iaptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA

Szerkesztő: Jurisztovszky Ödön.

Nyilt-tér. *)

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő
páratlan gőzfürdővel, legmodernebb
iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszo-
dákkal, kő- és kádfürdővel, 200 ké-
nyelmes lakosztobával. A legszolidabb
kezelés. Prospektus kívánatra ingyen
és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget
a szerkesztőség.

Meghívó.

**A buda-eörsi segélyző-
egylet** mint szövetkezetnek 1901. évi
február 10-én, d. u. 1/2 órákor, a buda-
eörsi községi ülés-teremben tartandó

IV. rendes közgyűlésére.

NAPIREND: --

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A mérleg közzététele.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A felmentvény megadása.
5. Leszámítolásra való rendelkezés.
6. A felügyelő-bizottság megválasz-
tása.
8. Négy választmányi tag megvá-
lasztása.
7. Netáni indítványok.

Az igazgatóság.

MEGHIVÓ

a „Budapesti takarékpénztár és országos
zálogkölcson részvénytársaság“

részvényeseinek 1901. évi február hó 4-én,
hétfőn, délelőtt 11 órákor a takarékpénztár
I. emeleti üléstermében (VI., Andrassy-ut 5. sz.)
tartandó

VIII. rendes évi közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése.
 2. A zárszámadások előterjesztése a fel-
ügyelő-bizottság jelentése kíséretében.
 3. A mérleg megállapítása és a felmentvény
iránti intézkedés.
 4. A nyeresemény hováfordítása iránti hatá-
rozathozatal.
 5. Egy igazgatósági tag választása.
 6. A felügyelő-bizottság tagjainak választása
és a bizottság tiszteletdíjának megállapítása.
 7. A választmány kiegészítése.
- Budapest, 1901. január 23-án.

Az igazgatóság.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-
berendezéseket, vasuti kocsikat, és vasuti felszereléseket,
transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasuti kerek, váltók,
zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Acéllöntés. Henger-
székek kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz,
mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-
berendezések.

Facsiszolóhoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, cső-
vezetékek, trictios kapcsolások, rotációs dynamo-méterek.
Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és
forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányá-
berendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordoz-
ható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk,
ivlámpák, mérőkészülékek. stb. VÁROSI IRODA: Kossuth
Lajos-utca 16. sz., ahol mindig dús választékát tartjuk a
világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban,
ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép-
és petróleum-motoraink és dynamo-gépeink is.

MEGHIVÁS

a

Pesti magyar kereskedelmi bank

59-ik

rendes közgyűlésére,

mely

1901. évi február hó 9-én délután 6 órákor
a bank helyiségében fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése, a
mérleg megállapítása, a nyeresemény fel-
osztása iránti határozat és a felmentés
megszavazása.
 3. Az alapszabályok 53. §-ának
módosítása.
 4. Igazgatósági választások (az alap-
szabályok 36. §-a értelmében a kilépő
igazgatósági tagok újból választhatók).
 5. A felügyelő-bizottság választása.
- Budapest, 1901. január 24-én.

Az igazgatóság.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében

minden szerdán és szombaton

* katonazene *

Kitünő tisztelettel

Wild József.

Szt.-Lukácsfürdő

téli gyógykezelés Budapest.
Iszap-fürdők, helyi iszap-kezelés
stb. Olcsó ellátás. Prospectust
ingyen küld az igazgatóság.

A

Szt.-endrei takarékpénztár

1901. évi február hó 20-án, délelőtt
11 órákor

saját helyiségében tartja

XXXII. évi rendes közgyűlését,

melyre a részvényesek tisztelettel meghívattak.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság
jelentései.
2. Az 1900. évi mérleg előterjesztése és
nyeresemény felosztásának meghatározása.
3. A felügyelő-bizottság megválasztása.
4. Esetleges indítványok tárgyalása.

Mindazon t. cz. részvényesek, kik
a közgyűlésen szavazataikat érvényesíteni akar-
ják, ezennel felhívattak, miszerint részvényeiket
legalább 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet
pénztáránál letenni sziveskedjenek.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság je-
lentései, valamint a mérleg f. évi február hó
4-től kezdve az intézet helyiségében közzé-
tétetnek.

Kelt Szent-Endrén, 1901. január hó 22-én.

Dumtsa Jenő,

elnök.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KŰT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntödéje
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket:** fekvőket és állókat minden nagy-
ságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szer-
kezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-
féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró
gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Loko-
mobilokat** kihúzható forr- és hűtőcsöves kazánnal.
Szivattyugépek Worthington és egyéb rendsze-
rek szerint. **Gőzkazánokat:** tüzelő-, forraló- és
hullámlémez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: sza-
badalmazott Bánó- és Szücs-féle biztonsági vízcsöves
kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadal-
mazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári
berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző
emeltü szerkezettel.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Egressy Ákos.

A halhatatlan Egressy Gábor fia, a valódi művész Egressy Ákos, kit születés és tehetség hívott a színpadra, művészi pályájának negyvenedik évfordulóját ünnepli. Egressy Ákos mint színész, mint ember, mint hazafi mindég becsülettel állta meg helyét. Nem pajtáskodott a hírosztogatókkal, nem hízelt, nem kereste senki kegyét. A színészi pályán is mindvégig megmaradt magyar nemesnek, ki kötelességét teljesíti és ennek jutalmát lelkiismeretének megelégedtségében látja. A bírálók, színházi tudósítók nem méltányolták eléggé, pedig megérdemelte volna, mert minden szerepében művész volt s mindég meglátszott, hogy átérzi és érti szerepét. Művelt modorában és bensejében. Igazi jó ember, a ki lekét, kenyerét megosztotta barátaival sokszor a maga súlyos kárára.

Negyvenkét év után ezt az érdemes és kitűnő művészt ki lehetne nevezni a Nemzeti színház örökös tiszteletbeli tagjának és tanárának az Országos színészeti iskolában. Ajánljuk a kormány figyelmébe.

Életrajzi adatait itt adjuk:

Egressy Ákos színészi pályáját már a budapesti nemzeti színház megnyitásának első éveiben — 1838—1842 — kezdte, mely időben gyermek-szerepekre használtak fel, mint: „Norma (Schodelné) gyermeke“, „Coriolan (Egressy Gábor) fia“, stb. sőt a nemzeti színház akkori táncmestere, — a Kolozsánszky vezetése alatt állott s színészgyermekből alakított tánczkarral is közreműködött: az „angyalok“, „gnomok“, „szerecsenfűk“ stb. csoportos tánczaiban, melyek az előadások egy-egy külön részletét képezték. E gyermek-tánczkart, a színész-szülőknek, mint a nemzeti színház tagjainak önkényes felajánlására szervezték, ez által is segítségére akarván lenni az Intézetnek, mely az akkori sanyaru anyagi viszonyok közepette, egy fizetéses tánczkar létesítésére képtelen volt.

Majd mint serdülő ifju lépett a nemzeti színház szerződött tagjainak sorába: „Paris“ (Romeo és Julia), „a francia király“ (Lear), „Antipholus“ (Tévedések játéka) s hasonló ifju szerepek képviselésével.

Hazánk szabadságharcát, kezdettől fogva, végigküzdötte s mint honvédhadnagy fejezte be. Huszonkét csatában

vett részt s Budavár ostrománál, a 47-ik zászlóalj tisztjeivel együtt, kik elsők voltak a vár fokán, vitézségi érdemmel lett kitüntetve. Világosnál foglyul esvén, köz-katonai szolgálatra soroztatott az osztrák hadseregbe, honnan a kötelezett évek leteltével, mint a 9-ik huszárezred főhadnagya tért haza.

Visszanyervén önrendelkezési jogát, — atyja: Egressy Gábor vezetése alatt, — nagyobb feladatokkal készült ismét a színi pályára, minők: Hamlet, Bánk, Essex, Walter Ferdinand, Macbeth; s miután ezeket, vendégförlépte alkalmával, kedvező sikerrel mutatta be, újból a nemzeti színház tagja lón.

Időközben, színészi tanulmányainak fejlesztése — s tapasztalatok szerzése céljából, többször beutazta Francia-, Német- és Olaszországot, megismerkedvén a külföldi jelesebb színésziskolák rendszerével, miről tüzetesebb adatokkal szolgált atyjának, a tervbevett budapesti színészeti iskola feiállításához, — tanulmányozván egyszersmind az európai híru mesterek: Devrient, La Roche, Samson, Lemaitre, Davison, Aldridge, Ristori s mások művészi alkotásait.

Utazásairól, — valamint „aesthetikai“ — és „Shakspere-tanulmányok“ czímen irt terjedelmesebb dolgozatait több lapban közzétette.

Elméleti tanulmányainak befejeztével, szoros gyakorlatra léven szüksége: készséggel fogadta a kolozsvári, debreczeni, aradi s más hazai színigazgató előnyös meghívását. A vidéki színpadokon folytatott változatos s csaknem mindennapi működése által szerezte meg a kellő routint, miközben, a közönség és kritika osztatlan elismerése mellett, ama városok kedvenczévé küzdötte fel magát.

Majd a borsodmegyei színügyi bizottság a miskolci színház igazgatásával bizta meg s ily minőségben három évig működött jól szervezett társulatával, közmegelegetésre, Felső-Magyarország nagyobb városaiban: Losoncban, Egerben, Gyöngyösön, Besztercebányán, Miskolcban s más helyeken.

Vidéki működését, Vadnay Károly felhívása folytán, Szigligeti Ede szerződési ajánlatára szakította félbe s ezzel állandóan a nemzeti színház kötelékébe lépett, hol a legváltozatosabb szerepkörrel, immár színművészeti pályafutásának negyvenedik évfordulóját érte meg.

Nevezetesebb és legtöbbször játszott szerepei, miket e negyven év folyamán az ország különböző színpadain sikerrel mutatott be, a következők:

a shakspere-iek közül:

Hamlet, Shylock, Othello, Jago, Macbeth, Coriolan, Julius Caesar, Lear, Petruccio, III. Richard, IV. Henrik; továbbá: Wolsey, (VIII. Henrik-ben) és Faulconbridge (János király-ban). E két utóbbi darabot, mindkettőt jutalomjátéka alkalmával, Egressy Ákos hozta színre magyar színpadon legelőször: „VIII. Henrik“-et Miskolcban, „János király“-t Kolozsvárt;

más idegen színművekből:

Uriel Acosta, Walter Ferdinand, Essex, Péter czár, II. Fülöp, Carlos, Kean, Montjoy, Clavigo, Tiboger, Morteaux, Beaumarchais, XII. Károly, Vasálarozos, Bolingroche, Bois Doré, Mortcheauf, Lübenau, Tjälde, Moór Ferencz, Holofernes, Lesurques és Dubosc, Fekete orvos, Cobridge, Valjean, 30 éves kártyás, Eberhardt, Krumm, Risoor, Alba, Rantzau, Don Caesar, Rochester, Chatam, Paul Johnes, Risler, Konrád, Morel, Szegény ifju, Percival, Frerais marquis, Unatkozott, Sirchy, A püpos, Nareiss;

az eredeti darabokból:

Bánk, Petur, Brankovics, Pritti, Aezopus, Iskarioth, Mózes, Vid, Borics, Dózsa, Viola, Táray, Bandi, Tengerész, Sass, Poplavec, Toldi, Mátyás, István király, Rákóczy, Bercsenyi, Zrinyi, Szolimán, János, Báró és bankár, IV. László.

Atyja: Egressy Gábor, csaknem mind a fent elősorolt szerepeket játszta s szintén teljes negyven évet töltött a színészi pályán, melyet „Brankovics“ előadása közben ért halálával fejezett be.

Széchenyi lakoma.

A legnagyobb magyar gróf Széchenyi István emlékének minden évben ünnepet szentel a Nemzeti Casinó. Az ünnepi lakomán a Széchenyi billikommal kezében pohárköszöntőt mond egy tag s kiüriti Széchenyi emlékeért.

Ebben az évben Beöthy Ákos mondotta a köszöntőt. Beöthy beszédének a lényege az az óhaj, hogy gróf Széchenyi István szelleme keltse fel végre a társadalom lelkiismeretét.

A pohárköszöntőt lelkesen hallgaták és éljeneztek. Tavaly Széchenyi Imre gróf Széchenyi Istvánt szép világításban és nagy hatással állította fel mintaképpül s felébresztette a társadalomban Széchenyi István szellemét. Beszédit közölték a mult évben.

Többek óhajására ez alkalommal a *Budai Budai Széchenyi Antal Társaság* tiszteletbeli elnöke *Szemere Miklósnak* 1897-ben elmondott kitünő pohárköszöntőjét közöljük, a mely a pohárköszöntőnek egy remeke s a Széchenyi tiszteletnek irányt mutatott s melynek hatása elévülhetetlen.

Széchenyi pohárköszöntő.

mondotta **SZEMERE MIKLÓS** de genere Huba
1897. febr. 7-én a Nemz. Casinó disztrakomáján.

Tisztelt uraim!

A legjelesebbek is fáztak e billikom fölemelésétől a mai napon. Nem kívánták a nagy Széchenyi emléket felköszönteni a jelen körülmények között. Így jutott a serleg az én szerény kezembe.

Széchenyi Istvánról a politikusról, tisztelt uraim, szól a történelem, Széchenyi Istvánról az íróról tanít az irodalom, hazafi lánglelkéről beszélnek alkotásai: a Tisza-szabályozás, a Vaskapu, a Lánchíd, Lóversenyügy, Akadémia. Élő monumentumai mind az alkotó geniének, a ki emberbarát volt és szerette hazáját.

Társadalmi alkotása a nagy férfiúnak a nemzeti Casinó.

Szemei előtt lebegett a magyar társadalom művelt köreinek egyesítése. Ez sikerült is neki fényesen. Alapított egy oly egyesületet, a mely az egész magyar társadalomnak delejtűje lett.

Elöl járt a nemzeti Casinó évtizedeken keresztül; „a hazafiság, a tisztesség, a jó izlés, a lovagiasság, a bonton“ terén.

Szerencsés voltam még magam is személyesen ismerhetni a régi idők néhány fényes alakját a nagyokból: mint Károlyi Györgyöt, Almásy Györgyöt, Mikes Jánost. És bátran kimondom, hogy ma senkinek az a tekintélye társadalmi kérdésekben messziről sincs, mint a milyen a nevezett uraknak volt. Tisztelte őket mindenki, és meghajlott előttük minden emberfia.

A régibb nemzedékekbe be volt oltva tisztelni a kort. E mellett meg volt az élem, hév, áldozatkézség, merészség.

Ki adná ma oda közcézlra egy évi jövedelmét, mint tette Széchenyi István? Vagy ha tenné, könnyen úgy járna, mint egy, Ázsiát nagy költséggel és fáradsággal kutató igen tisztelt tagtársunk, a kiról gyakran hallottam mondogatni, hogy „hiú és bolond“.

Vagy ki megy ma át lóháton a zajló Duna jegén, mint Sándor Móricz? Vagy ki fog ma késsel kezében mérközni a vadkannal római gladiátorként? a mint Nagy-Károlyban tette a nagy Wesselényi, a mi Széchenyink legjobb barátja.

Azokban a generációkban, tisztelt uraim, megvolt a „*Virtus*“! Tiszta volt az agy, lelkes volt a szív és aczélosak az izmok!

Ős termésköböl építhetett Széchenyi István; ha ma akar építeni valaki, annak az új Széchenyinek a mai nemzedékben jó, ha vályog lesz a rendelkezésére!

Míg a nagy Széchenyi egyéb alkotásai áldásos nemzeti intézményekké fejlődtek, azalatt kedvencz gyermeke, a nemzeti Casinó, társadalmi tekintélyében nem növekedett.

Okát ennek nemcsak abban keresem, tisztelt uraim, mert tulsokat beszélünk és keveset teszünk, hogy úgy mondjam „szóbjajokok“ vagyunk; de mert tekintélye nálunk ma alig van már valaminek.

Bzonyos társadalmi nihilismus felé evezünk, a melynek nem távoli partján kéklenni látom a mottót hogy: „Magyarországon a tisztességes embernek túlnagy handicap teherrel kell lefutni az életpályát“.

Nem jutalmazzuk illően az erényt és nem büntetjük kellően a rosszat.

Arról, hogy egy közönséges szegény halandónak a mindennapi életben alig fizeti ki magát a tisztesség, nem is szólok. Büntető-törvénykönyvünk *lax* és börtöneink casinók. A humanismus örve alatt úgy vannak berendezve, hogy gyakran kényelmesebben él nálunk egy fegyencz, mint sok becsületes munkaszerető honpolgár.

De a társadalom magasabb rétegeiben is büntetlenül tehetünk bátran a mit akarunk, csak mondjuk rá „*politika*“. E büvös szócska fed mindent. „*Le sang des rois ne souille pas*“ mondották kétszáz év előtt vigan a nemes francziák. A mi ott a „sang des rois“ volt, az nálunk ma: „a politika“.

Ne féljenek, tisztelt uraim, nem megyek bele az exigenciák tudományának fejtegetésébe. Nem térek be ebbe a csárdába, a hol nálunk néha a szentekből is „*demie viergek*“ lesznek! Hogy pedig gyarló emberek mit művelnek olykor sub titulo politika ebben a magas vigadóban, arról hallgatást parancsol nekem az ildomosság.

Fölemelem hát, tisztelt uraim, a billikomot és nem reszket kezemben, szilárdan tartom, midőn „arról a férfuról emlékezem, kinek fejét dicsfény koronázza, beragyogva homlokát, mint viruló napfény a havas bércezet“.

Hidegen hagyja a dicsfény a mai nemzedéket, de lesz idő, a mikor az utódok szívét hevíteni fogja. És akkoron elmondhatjuk: „Magyarország nem volt, hanem lesz! Az ő dicső emléke pedig felviruland százados álma felett“.

Erre üritem a kupát és egy jobb jövőre! mert nem holdog a Magyar.

Karácsonyfa-ünnepély.

A kis Jézus születésnapja az öröm és szeretet ünnepe, úgy a felnőtt, mint a serdülő embernek.

Alig van nagyobb ünnep a gyermeki szív pitvarában a karácsonyfa ünnepénél.

A szegény, módnélküli gyermekek örömét szerezték meg az alább következő kegyes adakozók, akkor, mikor az I. ker. iskola-téri elemi iskola jobb sorstól megfosztott tanulóit a kis Jézus ajándékaiban részesítették.

A szépen sikerült ünnepély mult év decz. 23-án folyt le. Az előkészületek és feldíszítések aktív szerepét *Dr. Kemény X. Ferencz* iskolaszéki gondnok, *Farkas József* igazgató-tanító, s a fennevezett iskola érdemes tantestülete teljesítette.

Az ünnepélyen képviselve volt az iskolaszék, a tantestület teljes számban, végül a szülők és vendégek, kik az iskola rendelkezésére álló torna-terem feldíszített helyiségét zsufozásig betöltötték. Az iskolaszék elnöki tisztét ez alkalommal *Dr. Gombár Tivadar* kir. tanácsos és isk. széki elnök gyöngékedése miatt *Nikolics Ignác* isk. széki tag képviselte; ki is a vallás és szeretet hangján üdvözölve a jelenlevőket, a nevezett napon d. u. 4 órakor az ünnepélyt megnyitotta. Az ünnepély szép sikerét *Bozóky Géza* várbeli s. lelkész alkalmi — s „*korunk divatos nevelése* hibáit“ feltüntető beszédje és a gyermekcsereg hazafias és vallásos énekei illusztrálták.

Megható volt a szegény tanulók ruha kiosztása, kik közül a legtöbb csak könnyeivel mondott köszönetet a jószívü emberbarátoknak.

Szerénységük megsértése nélkül közöljük a jószívü adakozók névsorát.

Kegyes adományaikkal hozzájárultak:

Dr. Appl Lajos ur ivén 2 kor., *Dr. Gombár Tivadar ur ivén* 14 kor., *Dr. Gombár Tivadar* 10 kor., *Gombár Tivadarné* 2 kor., *Gombár Miczi* 1 kor., *Gombár Anna* 1 kor., *Dr. Herald Ferencz ur ivén* 5 kor., *Huszár Adolf ur ivén* 4 kor., *Kanócz István ur ivén* 4 kor., *Kánter Károly ur ivén* 10 kor., *Kasics Péter ur ivén*

8 kor., *Havas Sándor* 4 kor., *Kasics Péter* 2 kor., *Láner Gyula* 2 kor., *Dr. Kemény X. Ferencz ur ivén* 22 kor., *Özv. Jordán Károlyné* 10 kor., *Wiesner Jánosné* 4 kor., *J. W.* 1 kor., *Braidsver József* 2 kor., *Wiesing Jenni* 1 kor., *L. E.* 2 kor., *Kemény X. Ferencz* 2 kor., *Dr. Keömley Nándor ur ivén* 32 korona 40 fillér., *Hersich Ignáczné* 5 kor., *Keömley Pál* 2 kor., *Celligoi Bódogné* 2 kor., *Keömley Aurél* 1 kor., *Keömley Bianca* 1 kor., *Keömley Nándorné* 2 kor., *P. H.* 40 fillér., *Csikán Rezső* 20 fill., *Dr. Schenek István* 2 kor., *H. G.* 20 fill., *Galen Ede* 1 kor., *Marsovszky Anna* 2 kor., *Marsovszky Ede* 2 kor., *Lász Károly* 2 kor., *Sz.* 20 fillér., *Holbesz József* 40 fill., *N. N.* 40 fill., *Cs. F.* 20 fill., *N. N.* 20 fill., *L. R.* 20 fill., *P.* 30 fill., *H. K.* 20 fill., *T. N.* 20 fill., *B. L.* 20 fillér., *N. N.* 20 fill., *N. N.* 20 fill., *N. N.* 20 fillér., *I. Gy.* 20 fill., *Ka.* 20 fill., *N. N.* 10 fill., *Szobovics Jozefin* 2 kor., *Szobovics Lajos* 2 kor., *Gálffy Erzsébet* 2 kor., *Kleszner Albert ur ivén* 13 kor. 30 fill., *Kleszner Albert* 4 kor., *P. J.* 40 fill., *Sz. E.* 1 kor., *Stefán Ferencz* 40 fillér., *Kovársik* 20 fill., *T. L.* 20 fill., *Schering* 20 fillér., *Gerbacsich Ferencz* 20 fill., *Fayszky Károly* 20 fill., *Schallinger Dávid* 30 fill., *Maglics Emil* 20 fill., *ifj. Hartmann Gusztáv* 50 fillér., *Kellye László* 40 fill., *Tornay Károly* 40 fillér., *Sipos Sándor* 40 fill., *Cserr Ferencz* 30 fillér., *Károlyi Rezső* 20 fillér., *Polez Antal* 20 fillér., *Hiasche F.* 40 fill., *Madarász Ida* 40 fill., *Kurcz József* 40 fill., *Nagy Béla* 30 fill., *Schuder Lőrincz* 40 fillér., *Maksa Ágoston* 50 fill., *Hofbauer István* 20 fill., *Hollerik Alajos* 20 fill., *Csabin Mihály* 40 fill., *Wichel Ferencz* 20 fill., *Ilauszky S.* 20 fill., *Kosulány Géza ur ivén* 23 korona., *T. A.* 1 kor., *Lenk* 2 kor., *Olvashatlan* 2 kor., *Olvashatlan* 2 kor., *Cseke Kálmán* 2 korona., *Cseke Marczel* 2 kor., *Szepey* 2 kor., *Dr. Baumgarten Izidor* 10 kor., *Dr. Kovács Pál ur ivén* 12 kor., *Jung Ferencz* 2 kor., *Kovács Aladár* 2 kor., *Simonyi E.* 1 kor., *Özv. Kovács Pálné* 2 kor., *Dr. Kovács Pál* 5 kor., *Dr. Lechner László ur ivén* 2 kor., *Madarassy Gábor ur ivén* 10 kor., *Madarassy Gábor* és családja 10 korona., *Márffy Ágost ur ivén* 11 kor., *Márffy Ágost* 10 kor., *Márffy Irénke* 1 kor., *Dr. Nemes Antal ur ivén* 42 kor., *Dr. Nemes Antal* 4 kor., *Tóry Burián Aranka* 6 kor., *Havas Sándorné* 6 kor., *özv. Pernóffy Jánosné* 6 kor., *Dr. Oeffner Antal* 6 kor., *Rehák* 6 kor., *Keller Janka* 8 korona., *Nikolics Ignác ur ivén* 6 kor., *Nikolics Ignác* 2 kor., *Nikolics Ignáczné* 2 kor., *Nikolics Aranka* 2 kor., *Póra Ferencz ur ivén* 4 kor., *Tomor Ferencz ur ivén* 2 kor. 20 fill., *Dubasievicz Nándor ur ivén* 12 kor. 80 fill., *Dubasievicz Nándor* 4 kor., *Bohn Károly* 1 kor., *N. N.* 40 fill., *Genovich József* 40 fill., *Laping Miklós* 50 fill., *Müller Henrik* 1 kor., *Varga Géza* 50 fill., *Vaskovics Aurél* 1 kor., *Pnyborszky Antal* 1 kor., *Hollósy Imre* 1 kor., *Mátis* 1 kor., *Hamzék Ágoston* 1 kor., *Wettstein Gyula ur ivén* 13 kor., *Wettstein Gyula* 5 kor., *özv. Wettstein Antalné* 2 kor., *Schütter Erzsébet* 2 kor., *Wettstein József* 2 kor., *bárá Rozberg János* 2 kor., *Dr. Baumert Gyula ur ivén* 4 kor., *Guckler Győző ur ivén* 8 kor., *özv. Paksy Józsefné* 2 kor., *Guckler Győzőné* 2 kor., *Guckler Győző* 2 kor., *Guckler Rozália* 1 kor., *ifj. Guckler Győző* 1 korona., *Dr. Tóry Gusztáv ur ivén* 42 kor., *Dr. Tóry Gusztáv* 10 kor., *Dr. Tóry József* 5 kor., *Dr. Stoffer Gusztáv* 2 kor., *özv. Steinbach Györgyné* 10 kor., *Német Titusné* 5 kor., *Tóry Emilné* 5 kor., *Olvashatlan* 5 kor., *Balonyi Imre ur ivén* 13 kor., *E. M.* 10 kor., *T. K.* 2 kor., *Balonyi Imre* 1 kor., *Szuchy Endre ur ivén* 6 kor., *Tichtl János ur ivén* 10 kor., *Appl Lajosné urnő ivén* 13 kor., 40 fill., *Kogler Nóra* 2 kor., *Stefanovics Ilona* 2 kor., *Heckenast Laura* 1 kor., *Zobel Anna* 2 kor., *Hackel Margit* 1 kor., *Atzél Margit* 1 kor., *Bauer Ada* 1 kor., *Nizsnyánszky I.* 1 kor., *Tárnok Hedvig* 1 kor., *Szeiler Bösike* 1 kor., *Bräuner Bözsi* 40 fillér., *Bozóky Géza ur ivén* 4 kor., *Csonka Józsa urnő ivén* 28 kor., *Nonno* 2 kor., *özv. Calligoi Bódogné* 2 kor., *Dömötör Mariska* 2 kor., *Szigetvári Gézáné* 2 kor., *Nikolics Aranka* 2 kor., *Huber Karola* 2 kor., *Hübner Józsefné* 2 kor., *Rustler Róza* 2 kor., *özv. Adriány Vilmosné* 2 kor., *Endrey Emma* 2 kor., *Hintz Alice* 2 kor.,

Lingauer Irén 2 kor., Unger Józsa 2 kor., Müzberg Gabriella 1 kor., Bucsek Gizella 1 korona, *Farkas József ur ivén* 45 kor. Gaizler Béláné 2 kor., Lingauer Jenő 2 kor., Dr. Krejcsi Rezsóné 2 kor., Dréhr Jánosné 2 kor., Papolczy Antal 2 kor., Farkas József 2 kor., ifj. Mandl Testvérek 7 kor., Müllne Ede 5 kor., Olvashatlan 2 kor., Olvashatlan 2 kor., Érczhegyi Ferencz 2 kor., Lents Ferencz 2 kor., Pilmayer Károly 2 kor., Gál László 1 kor., Józsvivü iskolabarát 10 kor., *Farkas Józsefné urnó ivén* 31 kor. Gaizler Béláné 3 kor., Széles Margit 1 kor., Brozin Irén 1 kor., Heinrich M. 1 kor., Wahlner Aladárné 2 kor., Kampis Irma 1 kor., Kampis Ila 1 kor., Nizsnyánszky M. 1 kor., Könyöky Izolda 2 kor., Jávorszky Irén 1 kor., Csányi Irma 1 kor., Csányi Mariska 1 kor., Matolcsi Adélka 2 kor., Tarián Jolán 2 kor., Ludwig Mária 1 kor., Pap Elekné 4 kor., Pap Elza 2 kor., Pap Margit 2 kor., Pap Eszti 2 kor., *Kosutány Iona urnó ivén* 24 kor. 20 fill. Perleberg Arthurné 4 kor., Fábri Béláné 4 kor., B. M. 1 kor., K. G. 1 kor., N. N. 1 kor., Wiellinghoff Gy-né 4 kor., W. A. 1 kor., Hilda 1 kor., Szebeny Margitka 1 kor., Paduch Etuska 1 kor., Minkó Irénke 1 kor., Lerch Katinka 1 kor. 20 fill., Tölker Erzsé 1 kor., Träger Ida 1 kor., Kapeller Hermin 1 kor., *Kornitzky Frigyesné urnó ivén* 2 kor. *Lovas Ferenc ur ivén* 2 kor. *Oszoly Kálmán ur ivén* 36 kor. Dr. Abos János 4 kor., Cziegler Vencel 2 kor., Csapó Olga 1 kor., Sárközy Géza 2 kor., Ditrich Nándorné 1 kor., Agótha Antal 2 kor., Könyöky Matild 1 kor., Könyöky József 2 kor., Olvashatlan 1 kor., Kohn Ferenc 2 kor., Palolczy Antal 2 kor., Zakariás István 2 kor., Dr. Hanzély 2 kor., Kádár 1 kor., Brabéc Barna 2 kor., Heyduck Gyula 1 kor., Darnay Jenő 1 kor., Dietrich László 1 kor., Baráth Zoltán 1 kor., Pajzs Gyuláné 5 kor., *Petzina Ödön ur ivén* 5 kor. Fejér József 1 kor., Agótha Alajos 2 kor., Bräuner József 40 fill., Janik István 60 fill., *Petzina Ödön 1 kor., Vaskó Bertalan ur ivén* 21 kor. Balonyi Imre 2 kor., Fischle Vilmos 2 kor., Strobel Ernő 2 kor., ifj. Lechner László 2 kor., Hajós Gyula 2 kor., Sajtényi Gyula 1 kor., Gluzek Tibor 1 kor., Szigetváry Zoltán 2 kor., Baranyi János 1 kor., Sélley Sándor 2 kor., Brabéc Sándor 2 kor., Ludvig Károly 1 kor., Vaskó Bertalan 1 kor., Közönség: *Hein Miklós 1 kor.*

Fogadják mindannyian a szegény iskolásfiúk hálas köszönetét.

Lovas Ferencz.

Közgyűlés.

A budai kereskedelmi társulat megtartotta *Freiberger* Pál elnöklésével rendes közgyűlését. *Kollár* Lajos társulati ügyész betérjesszette évi jelentését, melyet helyesléssel vettek tudomásul. A választmányának köszönetet szavaztak buzgó munkásságáért, és megadták a fölmentvényt. Miután megállapították az 1901. évi költségvetést, a békéltető bizottság tagjaivá megválasztották *Günther* Bélát és *Richtárszky* Jenőt rendes tagoknak, *Müller* Antalt, *Várady* Károlyt póttagoknak, *Albini* Lajost, *Toldi* Lajost, és *Wirth* Antalt pedig a számvizsgáló bizottság tagjainak.

A budai kereskedők társulata nem csak saját belügyeivel foglalkozik, de szünetlenül sürgeti, éleszti a közügyekből azokat a dolgokat, melyekkel Budát emelni kell és szükséges. A budai jogos érdekeknek igazságos óre ez a társaság, mely ezuttal 229-iki rendes közgyűlését tartotta. Erre a derék társaságra ráillik: *Minél régiebb, annál jobb.*

A jelen és jövő Budapest,

vagyis:

minő eszközökkel lehetne székesfővárosunkat boldog várossá tenni!

Irta: SZÁSZVÁROSI V. JENŐ.

Eddigi soraimban rámutattam: minő rendszabályokkal lehetne munkásainkat a nélkülözés keservétől megóvni s másrészt a takarékoság boldog útjára terelni.

A takarékoság azonban nem csak a föl-sorolt módozatból áll, mert ezzel egymagában az csak egyoldalú, csak tökéletlen pl. akár csak azon gyümölcsfa, mely gazdagon terem, de gyümölcse apró, tökéletlen, vagyis, mely nemesítést igényel.

A munkásnép jövedelmének nagy részét nem csak a pálinka-, bor- és kávémérésekben és ezekhez hasonló „mulatóhelyeken“ pazarolja el, hanem még oly módon is, hogy keserves keresetét meg nem vetendő tekintélyes részét holmi szerencsejátékokra fecsérel el.

Az államilag szabadalmazott úgynevezett osztálysorsjáték részjegyeit nem egy nehéz munkától megkergesedett kezű egyén veszi és veszíti el nehéz munka verejtéke árán szerzett filléreit, azaz koronáit, mert bizony-bizony eleinte filléres, azután koronás részjegyekre mén, mondani akarom rohan el keresete! — Azután házról-házra mennek a becsületet nem ismerő úgynevezett „ügynökök“, akik értéktelen vászon s mindenféle más — legtöbb esetben fényüzésre serkentő — portékát aggatnak kétszeres, háromszoros s nem ritkán ötszörös és tízszeres áron a tudatlan, akarom mondani avatatlan, munkás-emberek nyakába persze — 100 esetben 90-szer részletfizetésre.

És jaj a szegénynek, ha az első, vagy leglegközelebbi esedékes részletet le nem fizetheti, vagy fizetni nem akarja, mert időközben megismerte a „farkast“, mely báránypörbe bujtatva mézes-mázos szavakkal csalta törbe!

Mondom „jaj!“ lesz annak: mert, ha bamba, vagy *uszorakamatot* kell fizetnie a késedelmezéséért, vagy ha épeszű és az illetékes bíróságnál bepörölve lesz és nyilatkozik, hogy *rászedték*, a bíróság, — mert a „vételevél“ aláírásához ragaszkodik — elítéli; és ez esetben (nem uszora, hanem „csak“) szabályszerű késedelmi kamatot és — perköltséget kell fizetnie!

Tehát a pálinka-, bor- és kávémérések, meg egyéb ilyesfélék után, osztály- és más sorsjátékok, valamint a házalóügynökök kevesbitik érezhetően a munkásnép amugy is szűk jövedelmét.

Az illetékes hatóságoknak első és legsürgősebb teendői volna ezeket is szigoruan rendszabályozni: az államnak amugy is csak elenyészőn keveset jövedelmező osztálysorsjáték és egyéb, a közönség jóhiszeműségére alapított, kétes szerencsejátékok is, és még tovább az ügynökök házalása is szigoruan eltiltandó volna még akkor is, ha azok készpénzfizetéses „üzleteket“ kötnének, mert ez esetben is bizonyosak lehetünk, hogy 100 ily üzlet között 90-nél „farkas van az akolban“!...

Élelmesség.

Zsidó polgártársaink az élelmességben fölmulthatatlanok. Kétezer évvel ezelőtt 30 ezüst pénzért adták el az *Üdvözítőt* s most sokkal drágábban árulják képét Juda fiai. Adjanak, vegyenek mindent, de szentképekkel ne üzérkedjenek. Igazán türelmes a keresztény közönség, sőt bünösen türelmes. Elöl megy Nánthán és utána a hátára kötve Krisztus vagy szentjei képével egy szegény keresztény ember. Ez elszomorító utczai látványosság. Hát a keresztény önérzet nem tud felébredni soha és nem fordul el undorral az ilyen arczpíró élelmességtől? Házaljanak mindennel, de a Krisztus képével ne. Egy derék budai nő meg is mondotta ezt a Krisztus képet áruló zsidónak. Bárasak többen nyilatkoznak úgy önérzetüket. Ez az asszony egy ismert kálvinista urnó.

Protestáns theologusok.

A keresztény hitet ébreszteni, minden keresztény felekezet tartozó kötelessége. Dicsérettel említjük meg a protestáns theologusok értekezletét, mely két napig tartott s a résztvevők erős keresztény hitéről bizonyosságot tett. Ha külön-külön és más táborban is, de kívánjuk, hogy a keresztény hitben erősödjenek a Jézus Krisztus vallását követők, mert csak így arathatunk diadalt a kereszténység ellenén, a zsidókon. Vagy meggyőződnek és megtérnek, vagy megjövendőlt sorsukat ki nem kerülhetik.

Farsang.

A Budai Vigadó fényes és sikerült bálóknak színhelye. A másik partról is előkelő rendezések keresik ki ezt a szép helyiséget neves báljaik tanyájának. A budaiak két — úgy szólván — családi mulatsága is itt folyt le. Az elmés *dalárda jelmezes estély* ebben az évben is jól utazott Chinába. A rendezők ötletesen és izléssel engedtek teret a szellemességnek és gyarapították a dalárda hírnevét. Az I—III. kerületi vendéglősök bálja sikere az előbbi évekéhez sorakozik. A kik ott voltak, jól mulattak. Névsorral egyik estéről sem szolgálhatunk. A Budai Vigadó sikerét nagyban előmozdítja a buzgó bérlő *Vild* Károly, ki nemcsak a maga jóvoltát, de legislegelőször a közönség érdekeit tekintve és megérdemli, hogy nyilvánosan megdicsérjük.

Segítség.

A Vöröskereszt egyesület központi igazgatósága január hó folyamán összesen 11.422 k. 38 fillért fordított jótékony czélokra. És pedig rokkant katonák és azok családjainak segítésére folyóvá tett 685 k., Oroszhegy község égettjeinek 300 k., a kézdivásárhelyi Rudolf-kórháznak rendes segítség czimén 100 és rendkívüli segítség gyanánt szintén 100 koronát, a nagymihályi közkórháznak az ápolónői költségek részbeni fedezésére 335 k. 97 fill. és a Torda-Aranyos megyei közkórháznak, mely háboru esetén egészen sebesült és beteg harcosok gondozására fog szolgálni, 4800 k. adományozott. Azonfelül áldozott az egyesület szegény betegek ellátására 460 k. 21 fill. és az ápolónői tanfolyamra 1262 k. 40 fill.

Történet az üvegben.

Olvasóink figyelmébe és jóakarátába ajánljuk egy nagy családú apát, kit betegsége miatt a gyárból elbocsátottak. Ez *Gindl Ferencz* (III. Ó-Buda, Szőlő-utca 21.) ki szorult állapotával nem alkalmatlankodik senkinek, hanem dolgozik és pedig remeket. Egy szűk száju üvegben apró alakokból három osztályban Jézus születését, életét és halálát művésziesen csoportosítja. Bármely bibliai történetet képes így elkészíteni. Ez a remekmű nem csak szoba dísz lehet, hanem templomoknak ajándékkép is adható.

Megjegyezzük, hogy egy élelmes zsidó már szerződöttetni akarta, hogy neki dolgozzék ezután, de ő visszautasította, mert inkább nélkülöz, mint-hogy a Jézus Krisztus emlékével zsidóknak engedjen vásárt csapni. A herczegprimás is vett tőle egy ilyen darabot.

NagyLajos király viszonya az aquiléjai pátriárkákhöz.

Történeti tanulmány. Irta *Pór* Antal, Budapest, 1900. 8 rétt, 45 lap. Pór Antal e nagybecsű történeti tanulmányát a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának egyik ez évi föllovasó-ülésén mutatta be először s ugyancsak a Tudományos és Irodalmi Osztály föllovasásai között (39. sz.) látott most napvilágot.

Kiadó Iaptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA

Szerkesztő: Jurisztovszky Ödön

Nyilt-tér. *)

Császárfürdő

Budapest.

Elsőrangú kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványviz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A Talmud zsidó.

Legközelebb megkezdjük **A Talmud zsidó** ezimű hosszabb ezikk-sorozatunkat. Ezek a hatásos és sok tekintetben leleplező közlémények **Zimándy Ignác** hiteles adatai s forrásai, kinek 1884-ben a Talmudról irt beesés munkájából alig van egy-két példány.

Figyelmeztetjük azokat, kiket **A Talmud zsidó** érdekel, hogy lapunk a közlést elkezdte és szoros egymásutánba folytatja. Ez a közlés már maga is elég fontos ok arra, hogy a **Buda és Vidékét** a közönség megrendelje.

Mutatványszámokat küldünk s azt a számot, melyben **A Talmud zsidó** kezdődik a fővárosi kávéházakba elküldjük. Kérjük barátainkat, hogy azt a kávéházakban, vendéglőkben követeljék.

Uj podgyász- és mintabörönd-dij-szabás a déli vasut magyar vonalain.

A déli vasut üzletigazgatósága a magyar vonalain f. é. január 1-én új podgyász-dij-szabást léptetett életbe, melynek értelmében a fizetendő díjak mint ugyancsak f. é. január 1-étől a magy. kir. államvasutaknál is történik, tekintet nélkül a podgyászdarabok számára az összsúly után számíttatnak, mi mellett minden megkezdett 10 kg. teljesnek vétetik s az 50 kg-nál nehezebb podgyászdarabokért a díjak nem mint eddig 100 kg. súly után, hanem a 10—10 kgrammra felkerekített tényleges súly után fizetetik.

Az alapdíjak minden megkezdett 10 kg-ért a következők: 1—50 km. 0.12 kor., 51—100 km. 0.24 kor., 101—200 km. 0.48 kor., 201—300 km. 0.72 kor. és 301 km.-en túl 0.96 korona. Mint legcsekélyebb illeték 50 kg. súlyért esedékes díj fizetendő.

Az új podgyászdij-szabás az előbbi darab-szám szerinti díjszabással szemben nemcsak olcsóbb, hanem még könnyítést is nyújt annyiban, hogy az egyes podgyászdarabokért már nem kell a legcsekélyebb illetéket külön-külön megfizetni.

A mintabörönd-dij-szabásnál hasonló módosítás lépett életbe.

Pályázati hirdetés.

A „Frey József”-féle alapítvány segélyeit adományozó bizottság, az ez évi 400—400 koronányi segélyek elnyerhetése végett pályázatot hirdet, mely 1901. évi április hó 1-én jár le. Pályázhatnak a székesfővárosi közs. el. népiskolában működött igazgató-tanítók, vezető-tanítók és osztály-tanítók özvegyei és árvái. A pályázat okmányai a következők: 1. bélyegtelen kérvény, 2. gyermektelen özvegyeknél a házassági levél, 3. gyermekekkel bíró özvegyeknél a gyermekek keresztlevelei, 4. az árváknál ezeken kívül a szülők halotti bizonyítványai, 5. valamennyinél az atya, illetve a férj elfoglalt állását feltüntető kinevezési okmány, vagy működési bizonyítvány, 6. vagyontalansági (előjárósági) bizonyítvány, végül 7. az özvegyeknél hivatalos igazolvány arról, hogy évenként mily összeg nyug. vagy kegydíjat élveznek. A pályázati kérvények egyenesen a fő- és székvárosi kir. tanfelügyelőhöz, dr. Verédy Károly kir. tan. urhoz mint a bizottság elnökéhez nyújtandók be a kitűzött határnap déli 12 órájáig. A határidőn túl érkező vagy kérelmek fel nem szerelt pályázati kérvények figyelmen kívül hagyatnak. A pályázatokra vonatkozó közelebbi felvilágosítást szívesen megadja a főv. kir. tanfelügyelőség (VIII., Pál utca 4. sz. III. em.) vagy Farkas József igazgató-tanító, bizottsági jegyző (I. Vár. Iskola-tér 1. sz.)

Budapest, 1901. február hó.

Farkas József s. k.
igazgató-tanító, bizottsági-jegyző.

Közvetlen hálókocsi közlekedés Budapest déli vasut és Velence (Venezia) között.

Budapest déli vasutról Pragerhof—Nabresina—Cormonsion át Velenczébe (Venezia) és megfordítva a 201—2—1002. sz., illetve 1001—1—202. sz. gyorsvonatokkal a nemzetközi hálókocsi-társaság hálókocsijai közlekednek, melyek I. és II. osztályu hálólhelyeken kívül közvetlen utasok részére szolgáló I. és II. osztályu kocsiszakaszal is bírnak.

A hálólhelyek használatáért a gyorsvonatra érvényes vasuti menetjegyeken felül a következő díjak szedtetnek.

Budapest déli vasutról Velenczébe vagy megfordítva I. osztály 19.55 franc.

Budapest déli vasutról Cormonsig vagy megfordítva I. osztály 16.50 korona, II. osztály 11 korona.

Az olasz vonalra II. oszt. hálókocsi-jegyeket nem adnak ki.

Hálólhelyeknek előre való megrendelése csak a nemzetközi hálókocsi-társaság menetjegy-irodáiban (Budapesten, Hungária-szálló) fogadtatik el, melyek ezért a következő előjegyzési díjakat szedik: egy I. oszt. hálólhelyért 1.70 kor., egy II. oszt. hálólhelyért 1 korona.

A vonatokon a hálókocsi-jegyeket a hálókocsi kalauza adja ki.

Szt.-Lukácsfürdő téli gyógykezelés Budapest. Iszap-fürdők, helyi iszap-kezelés stb. Olesó ellátás. Prospectust ingyen küld az igazgatóság.

Kertész.

Egy munkás és szorgalmas megbízható nős ember, kertész vagy házmesteri állást keres. Az állást azonnal elfoglalhatja. Bővebben a kiadó-hivatal.

Pesti könyvnyomda részvénytársaság.

Meghívás

a XXXIII. rendes közgyűlésre,

mely 1901. évi február hó 14-én esti 1/2 órákor fog az irodahelyiségében (Hold-utca 7. sz.) megtartatni.

Az igazgatóság.

* * *

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében

minden szerdán és szombaton

* **katonazene** *

Kitűnő tisztelettel **Wild József.**

* * *

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket**: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott **Frikart-féle** kényszermozgású vezényművet és gyorsjáró **gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajtogépeket. **Lokomobilokat** kihúzható forr- és hűtőcsöves kazánal. **Szivattyugépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat**: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott **Bánó- és Szűcs-féle** biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzékü emeltyű szerkezettel

Nem szükséges többé Fiuméba menni kávéért!!

5 kiló elsőrendű kávé 14 kor.

és pedig: 1 kil. *Arabiai*, 1 kil. *Portorico*, 1 kil. *Ceylon*, 1 kil. *Cuba* és 1 kil. *Gyöngy*.

Markusz Jakab

I., Attila-u. és Roham-u. sarok.

MATTONI-FÉLE

GIËSSHÜBLER

legtisztább égványos

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasuti kocsikat, és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. **Aczélöntés. Hengerszék** kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászat-hoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-berendezések.

Facsiszóláshoz, paplr- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikerekeket nagy sikerrel pótló turbinák. **Zsilipek, csővezetékek, trictiók kapcsolások, rotatios dynamo-méterek.** Mechwart-féle forgó petroleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányu váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bánya-berendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek. stb. **VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.**, a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és petroleum-motoraink és dynamo-gépeink is.

MEGHIVÓ

az

I. magyar általános tisztviselő-egylet

mint szövötteket által

1901-ik évi február hó 24-én d. e. 10 órákor a budai főreáltanoda nagytermében

tartandó

KÖZGYŰLÉSRE.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései alapján az 1900. évi mérleg és zár-számadás megvizsgálása.

2. A zármérleg szerinti nyereség iránti intézkedés.

3. A tagok által — az alapszabályok 58. §-a szerint — benyújtható indítványok.

4. A lelépő felügyelő-bizottság helyébe új felügyelő-bizottság választása.

Meghívók

és tánczrendek a farsangra legcsinosabban készítettek

Wellesz és Krammer könyvnyom-
dájában
Budapest, W., Uj-utca 37.

BUDA ÉS VIDÉKE

(A MAGYAR.)

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

Az 1884-ik évben *A megrögzött Maimonides Deliriuma* (Hiteles Zsidó-Káté) vagyis A Talmudzsídó Hitágazatai, Imái és Vallásos Szerartásai czimen Zimándy Ignác egy vaskos kötetet irt (Ébresztő Hangok V. könyve). A feltűnést és megdöbbenést keltő mély tudományossággal teljes könyvet Zimándy Somsich Pálnak ajánlotta. Ebből a könyvből ma már csak egy-két példány van, mert a zsidók a hogy ez könyvpiacra került mind megvették. Ez is azok közé a munkái közé tartozik Zimándynak, melyet el nem fejtettek a zsidók s mesterségesen felkavarták a Kossuthról kiadott könyveinél némelyek zugolódását.

Elfogadjuk és aláírjuk Zimándynak azt a véleményét, hogy a zsidó kérdést csak is nemzetgazdasági és társadalmi és nem vallási oldaláról tárgyalták. Ettől a hazai antiszemita irodalom mindég óvakodott. *Zimándy* tudományos készültséggel még Dühringgel szemben is bebizonyítja, hogy a zsidó kérdés nem csak faji és nemzetiségi, de vallási kérdés is.

A zsidóság nem csak mint nemzet és faj, hanem mint szorosán elzárkózott és ridegen fegyelmezett vallási felekezet érvényesíti magát. Hisz épen a zsidóság mutatja, mily hatalmas erőkifejtésre képes oly nemzet, melynek egész valóját, vérét hatották át vallásának tételei.

„Föltétlenül bizonyos, hogy a zsidóság az ellentállás és visszahatás azt a teljét sohasem fejtette volna ki, a mit kifejtett mindég és ma, ha vallásos elveikhez és tantételeihez való, mondhatni nyakas ragaszkodásból új meg új erőt nem merit“...

„És ha ez így van (pedig így van), akkor napnál világosabb az, hogy bármely nemzet a decomponáló zsidó invázióknak ellenében csak is nemzeti ellentállást képes kifejteni az, tekintettel arra a fontos körülményre, hogy az idegen nemzettestbe furakodó zsidóság nem csak, mint nemzeti, hanem mint vallási hatalom lép fel, okvetlenül és szükségkép hátrányba marad, mivelhogy a nemzeti és vallási egyesült zsidó hatalom kétélű fegyvere ellen

csak is nemzeti, tehát ugyancsak nem egyenlő fegyverrel léphet ki a küzdőterre.

A zsidóság nem csak a nemzetiség háttérére támaszkodva indítja támadásait az árja nemzetek létfeltételei ellen, hanem ebbeli makacs folytonos küzdelmeit kiválóan és — döntőleg az etikai tekintetben undorító vallási törvényeinek jobb ügyre érdemes buzgalom- s lelkiismeretességgel való teljesítése által is támogatja.

A romlasztó talmudzsídó hitelvek s utálatos erkölcsi szabványok vészteljes hatása a keresztény népszellemre és közérzületre nem volna oly nagy mérvben maradandó s oly aggasztóan fölbomlasztó, ha a szívet, lelket nemesítő keresztény etika fenséges elveinek folytonos háttérbe szorításával ugyanoly arányban a szívet lelket nemtelenítő talmud zsidó morál is hanyatlanék; vagy ha ez utóbbi az erőteljes tettekben nyilvánuló keresztény hitélet befolyása — s magát a keresztény nemzetek nagy családainak roppant körében érvényesítő keresztény erkölcs óriási visszahatása alatt, keresztény szellemben idomulni képes volna.

A zsidóságot a maga vajmi sok tekintetben képtelen hitelveiből, erkölcsi elveitől, a melyekhez föltétlenül és mereven ragaszkodik elvonni, valamint eddig nem sikerült, úgy ezentul sem fog soha sikerülni.

A kárhuzatos idegen talmud zsidó morál, a maga erkölcsrontó, lelket ölő, szívet mértelmező ördögi tanaival, szétbomlasztó már nagy részben az egykoron oly hatalmas keresztény nemzetek vallás-erkölcsi fogalmait, oly rémséges mérvben, hogy az árja népek nagy háztartása, hit-élete, erkölcsi iránya, érzelemvilága a talmud zsidó vad szabályai szerint módosult.

A zsidó nemzet vallás-erkölcsi, társadalmi s politikai törvényeinek egyetlen kuforrása s az alapja Mózes öt könyve. Ámde a kezdettől fogva megátalkodott zsidónép Mózesnek ígéreteivel s fenyegetéseivel egyaránt nem törődve, Mózes bibliáját hitők s erkölcsök főforrásának már kezdettől fogva nem tekintették. A Lévi nemzetségből örökösödésképen származott papsága mindenkor fölhatalmazottnak tartaték arra, hogy a Mózes öt

könyvében foglalt törvényeket és szabványokat, saját fölfogása szerint értelmezze, a mi csakhamar a mózesi törvények hol elferdítését, hol színleges megtartását (*fariseismus*) eredményezte.

189-ben, mások szerint 220-ban, vagy ismét 450-ben Krisztus után opportunusnak tartotta a rabbinusok gyülekezete, hogy az ó-szövetségi könyveknek kiforgatása és majdnem teljes elejtése mellett az egyes régi rabbik kifíczamodott doctrináit s a régi zsidó hagyomány elszórt, hol nevetséges, hol botrányos, istenkáromló s erkölcsrontó tanait összegyűjtve s e gyűjteményt *Mischna* (második törvénynek) nevezze.

E sajátosságos gyűjteményhez csakhamar két kommentár járult (Ghemara), a mi által egy részt a *Mischna* hiányai tömördek új képtelenséggel pótolattak, másrészt pedig a Mózesből pártütően elpártolt zsidóság hit- és erkölcsfogalmait új alakot öltének. E kommentárok egyike Palestinában, másika pedig Babilonban keletkezett s e kommentárok a *Mischna*-val egyesülten képezik a hirhedt *Talmud* két ágát: a palestinait (jeruzsálemit) és babiloniait.

Ez utóbbi ismeretesebb és elterjedtebb s minthogy annak majdnem teljes mellőzésével a genuin ó-szövetségtől hűtlenül elfordult zsidóságnak, a hit és erkölcs dolgában mondhatni egyedüli s lényeges irányadóul szolgál.

A rabbi Asche, ennek fia s valami Maremar nevezetű zsidó bölcs által összeállított s a jeruzsálemi zsidóságot kivéve, az egész földkerekségén elismert zsidók által, a hit és erkölcs kuforrásául elismert babiloni talmud tizenhárom kötetre terjed s hat főrészből (Sedes) áll ugymint:

A Talmudon kívül még más szörnyen titokteljes könyvek van a zsidóknak, melyet *Kabbalahnak* neveznek s mely közelebbről megvizsgálva ugyancsak valódi zsidó furfang és szörszálhasogatás botrányos koholmányaként tűnik fel. A hirhedt Majmonides állítása szerint a zsidó hagyomány egy részét képezi s két főrésze oszlik: elméletire és gyakorlatira.

(Folyt. köv.)

Ocskay brigadéros.

Előre is tisztelettel kijelentem, hogy én Herczeg Ferencnek, vagy bárkinek babérait nem irigylem. A mint boldogult Abonyi Lajos barátom jellemezte, haladok a magam *gyalog ösvényén*. De nem csak mint író, de mint magyar ember jogosultán szólhatok a nota Ocskayánához.

A magyar ember szeret ünnepelni. Nálunk a férfiak vagy násznagyok, vagy vőfények. Ebben nincs gáncsolni való. Hiszen Vörösmarty történeti feljajdulásában is benne van: Leszsz még egyszer ünnep a világon! De arra fogadok, hogy Vörösmarty nem sejtette, hogy ez az ünnep Herczeg Ferencz ünnepése lesz, azért, hogy Rákóczy Ferenczet, a magyar történet egyik legfenségebb és legkifogástalanabb alakját, tévesen fogta fel, a mint a lapok írják.

Ocskay árulása befejezett tény. Herczeg egyik bírálóját azt mondja, *Rákóczyt kisebbíti, hogy Ocskayt tisztázza*. Rákóczyt kisebbíteni nem lehet. A költő irhat szabadon. Egyetlen egy alaknak sincs egyeduralma. Az igazi történetíró nem ismerheti el törvényül a charitást. De a költőnek, ki a szépet, jót és igazat írja, nem éppen tartozik hivatásához, hogy valótlan mondjon, hogy eddig egy hazaárulásnak tartott tényt egy nagy alak kisebbítésével szépsítsen.

Különösen veszedelmes ez, ha a kor divatos költője hizelgi ezt be a közönség véleményébe. Korunk kényelmes. A közönség önállóan nem ítél és nem gondolkodik. Bevárja a sajtó véleményét s azt meggondolatlanul elfogadja.

Igaz, minden kornak olyan költője és írója van, a mit megérdemel. Egyik kor lázasan Etelekát, Himfy szerelmeit, Cserhalmot, Zord időket, Karthauzit, Egy alispánt, Magyar nábobot, Egyetent, pallosát, a másik Jó palócokat, Hófehérkét, Püspök atyafiságát. Dodó főhadnagyot, Gyurkovits leányokat stb. olvassa.

Kinek a pap, kinek a papné.

Ámde ettől az esettől, már mint az Ocskay brigadéros esetétől szomoruan kell elfordulni. Ha ezt a darabot más írja, nem a közönség kedvelt írója, úgy bizony darabokra tépi a sajtó, mely ma valóban túl teng az ünneplésben és a sajtó vezérét arra indítja, hogy nem csak a darab Ocskayját, de a történet Ocskayját is menti.

Én ebben az esetben a magam egyszerű eszével, a sajtó anarchiáját látom. Lehet, tévedek, de nem magam tévedek, de nagyon sokan Magyarországon.

Rákóczy alakja, minden alak felett áll. Mikor Lánczy Gyula nagybecsű történeti munkájában *Széchenyi Pál* életrajzában csak halványan bírálta Rákóczyt Thaly Kálmán öreg ágyukkal hozta elő érveit.

Hát most madár serétje sincs?

Az író irhat mindent, Deák Ferencz szerint, a mi igaz, de nincs szükség arra, hogy egy hazaárulót, vagy hazája ellen vétkezőt zománcsozzon be a költészettel.

Más embernek ezt bűnül rónák fel s per *Rákóczyt gyalázó* megköveznék, lehetlenné tennék, de a dédelgetett divatos embernek minden szabad — mind addig míg divatban van. Jegyezzük meg, mindaddig míg divatban van, mert a sajtó agyával gondolkozó közönség oly széles mint a sajtó.

Hol talp, hol kerék.

Ocskay brigadéros, ki a Herczeg darabjában is átérzi bűnét, nem tudom melyik dimenzióban: Marsban, vagy Jupiterben bizonyára lelkiismereti furdalást érez azért a diadalmenetért, mit Herczegért neki rendeznek és talán sajnálja, hogy még jobban ki nem domborította a hazaárulást, mert Herczeg tetszetős költői szemfényvesztésével még talán szentnek is avatnák.

Igy csak az történt, hogy divatba hozták és ünneplik a hazaárulást, de nem minden otthonban. Ne higgye azt Herczeg Ferencz, hogy a mint ő Rákóczyt jellemezte mindenki igazságnak tartja, még féligazságnak sem tartják. A történetírás zászlóját követve lehet generális is, nem csak közlegény, a hogy maga mondja, de bünt követett el a mikor egy hazaárulót kerdőzött és szépitőszerekekkel simította szeplőit.

Az arczsépités mestersége, a mit elkezdett Herczeg Ferencz, megtetszett az ujságírás czéh-mesterének is és pohár-ódájában ezeket mondja:

„Ez Ocskay László, a kiről tudjuk, hogy ki volt, mi volt. Egy hadi kalandor volt, fosztogató és rabló, a mi nem olyan nagy szegény, ha az akkori idők szemüvegén át nézzük, mint ma gondolnók. Mert hiszen méltóztatnak tudni, hogy a fölbomlott társadalmi és álladalmi rendekben, mikor minden erő fölszabadul, nincs törvény, nincs rend, nincs biztos semmi, csak némileg az egyéni erő, oly időben a végletek uralkodnak és fejlődnek ki. A leggyávabb és a legvittezebb, a legönzetlenebb és a legkapzsibb jellemek támadnak. Fel van az is jegyezve, hogy milyen tömegesen bocsátották áruba szolgálataikat a hatalomnak, ki püspökségért, ki dominiómért, állásért, méltóságért, kegyhajhászásért, sőt készpénzért is. Meg van a bécsi arkivumban írva, hogy hány aranypénzért vették meg ezt vagy azt s a szegényletes ősök tiszteletreméltó unokái ma is itt vannak. Tény az, hogy a legnyomorultabb kapzsizság és ideális önfeláldozás parallel haladtak egymás mellett. A költő figyelmét megragadta az alak, a szaguldó hős, az ellenállhatatlan katona, a csatában győztes vitéz. Elhatározta, hogy ezt teszi darabjának közepére, a szabadságszeretetnek ezt az excesszív példányát, a kit Ocskaynak neveznek és fölrühazza egy ideális, szabadságszerető, függetlenségét féltő fékezhetetlen hős tulajdonságaival, a ki a maga idealizmusával rohan Rákócztyért és a magyar függetlenségért csatába, de elméjében is oly erős, hogy mikor a melankolikus Rákóczyt-dalnal elmereng, keservvel és könnyel szemében arra gondol, hogy hiu nekünk minden törekvésünk, a harcra csak a szive fenekén van és csak az ellágyulás pillanataiban tör elő, különben magába zárja és féktelen harczzal csatába viszi szívére. E lelki összeütközés mellett, összeütközésbe kerül azokkal az elemekkel, a melyek az udvarok körül mindenütt képződnek, a hol hatalom van. A mi kis hatalmunk körül éppen úgy, mint a miniszterelnök körül vagy az udvar pompájában. A népeknek főfő panasza mindig az volt, hogy a tanácsosoktól a nép nem juthat a trónhoz; hiszen sokszor az Uristen trónjához sem lehet eljutni néha éppen a papoktól, a kik körülveszik.“

Herczeg Ocskay fejére egy kis koszorucs kát tesz. A czéh-mester-glóriát. Herczeg csak becsempészi a közvéleménybe Ocskay tetszetőséget. Rákosi egyenesen a történeti erőt látja megnyilatkozni. Azt mondja, nem a historikusnak van igaza, hanem a költőnek:

Ez sem nem poezis, sem nem igazság.

Meg voltak minden szabadságharcznak a maga békeközvetítői. A Rákóczyt szabadságharcnak Széchenyi Pál, ki előtt Thaly is meghajta a zászlót; de Széchenyi Párról a Gyurkovics lányok divatos szerzője érdekes és *modern hangulatú* darabot nem irhatott volna.

Azt mondja Rákosi Jenő, hogy a bécsi levéltárban meg van írva, kit hány aranyért vettek meg s ezeknek a *szegényletes ősöknek tiszteletreméltó unokái ma is itt vannak*.

Fogadni mernék Rákossi Jenővel, hogy ezeknek a szegényteljes ősöknek unokái csak *servilis* magyarok.

A magyar nemességnek az a színe és virága, mely Rákóczyt Széchenyi kiáltványát aláírta, tulnyomó részében kitartott Rákóczyt mellett s az ősök unokái ma is méltók őseire, s ha nem azok, *tiszteletreméltó ősök szegényteljes unokái*.

Ocskayról különben az ünnepezt szerző maga is azt mondja akadémiai székfoglalójában, *hogy nyers haszonlesésből* lett árulóvá. „Végzetes elhatározását csak némileg enyhíti az a körülmény, hogy a trencsényi ütközet után már nem bizott a nemzeti ügy diadalában,“ mondja Herczeg és hozzá teszi: Elve a színműirő jogosultságával, művemben a haszonlesés helyett más, ha nem is sokkal nemesebb, de emberileg könnyebben igazolható lelki rugót a sértett önértetet tettem.

Maga a szerző beszél így. A sajtó tapsolja, a közönség ujong, leginkább a lipótvárosi és terézvárosi és egyéb zsidó közönség, kiknek a történetben ügynökösödő írók a magyar történetben nem a fényt, de az árnyékot keresik, kiknek regény és színműírásban utazóik a magyar fajt csak mint bűnöst mutogatják. Ádáz szenvedélyvel látnak hozzá, hogy bebizonyítsák

milyen nyomorult, elvetemült jelenetekből áll a mi multunk és jelenünk. Nincs itt egyéb fényes lap mint a zsidók számla-könyvei és a megterhelt telekkönyvi lapok, az uzsora, a sikkasztás krónikái s a keresztény vallás ellen való küzdelem.

Ocskay brigadéros példája a zsidókra nézve felemelő vigasztalás. Ocskay sértett önértetből lett hazaáruló, ők is sértett önértetből dulják a hazát csakhogy, ha halálra itélnék őket akkor is zsidók maradnának.

A mi tisztes és szép sikert ért ma is szinpadképes történeti darabjainkat mind eltörülte a föld színéről Ocskay brigadéros s egy új diadalmat utat nyitott a történetírásnak.

Ez a sajtó a véleménye. Nem fogadhatom el és nem is hiszem. A történeti igazságnak győzni kell, ha a költő akármilyen tetszetős alakban akarja is ferdíteni. Én nem fogadhatom el azt sem, hogy egy magyar költő, ha a történetből merít, ott csak gázságot, a hazaárulást találja méltónak a megírásra.

Erdélyi Gyula.

Spányi Béla.

A 80-as évek elején egy rokonszenves fiatal művész kezdte magára vonni a műértő közönség figyelmét. Ez a fiatal művész Spányi Béla volt, az a Spányi Béla, kinek nevét ma már az elsőrendű magyar tájképfestők közt emlegetik. Már akkor sem festett anélkül, hogy tárgya kedélyét egészen át ne hatotta volna.

Különös előszeretettel kereste fel az erdők csendes melázásba ringató magányát, vagy az Alföld mocsarait, melyeknek környezete a költészet annyit titkával van tele.

Ilyen tárgya volt az első képeinek is, melylyel — a képzőművészeti társulat egy kiállításán — először jelent meg a nyilvánosság előtt. A festmény tetszést aratott s a társulat meg is vásárolta, hogy kisorsolja tagjai között. Neve meg volt alapítva.

Spányi Béla első mestere egy Török nevű váci piktör volt; 1870-ben állami segélyt kapott, hogy magát a bécsi festészeti akadémián kiképezhesse. A fiatal festő azonban érezte, hogy művészetének fejlődésére nem lehet jó hatással a bécsi művészeti akadémia levegője. Eredetiségre törekvő tehetsége minden léptenyomon fellázadt az iskolai szabályok nyüge ellen. Minduntalan fülébe csengett az újabb festészeti iskola jelszava, mely igazat kíván a festészetben. Eseményített tájkép, gondosan kiczirkalmazott körvonal, pedáns beosztás, a természetet kimosdatott, vasárnapi diszt mutató színek, előtte hazug másolatai voltak az anyatermészetnek.

Harmadfél évi időzés után egy napon ott hagyta a császárvárost, hogy üdülni, ihletet meríteni hazájába, szülőföldjére térjen. Ez időtől fogva minden benyomás iránt rendkívül fogékony, költői kedélye s a szabad természet lettek mestereivé a fiatal festőnek. Érdeklődését első sorban vizes, mocsaras tájak kötötték le. Ilyeneket bőven találhatott második szülőföldén, Szolnokon, hová gyermekkorának emlékei vonzották. Már ezekben a festményekben volt valami, ami mindenki érdeklődését lekötötte. Ez a valami a hangulat volt, mely még legkisebb vázlatán is visszatükröződött. Tájképeit az eredetiség, a természet naiv felfogása jellemzi.

Képeinek szemlélésébe önkénytelenül bele-mélyedünk s kedélyünkön valami csendes buskomorság vesz erőt, hasonló ahhoz, amit Tompa őszi dalainak olvasásakor érzünk.

Spányi képeit felsorolni csaknem lehetetlen. Került közülök sok a külföldre is, de a legjava itthon maradt.

Neve beragyogja a művészet egét, művei halhatatlanná tették őt. Sokat küzdött, talán nélkülözött is megrendelői hiányában, de erélyét és a jövőben való törhetlen bizalmát nem veszítette el. Bebizonyította ő is, hogy „az igazi művészet elnémitja a kritikát“ és az igazi művészet meghozza gyümölcseit.

Büszkén tekinthet multjára, emelt homlok-kal nézhet a jövőbe, mely babérait szaporítja. Üdvözljük szívből Spányi Bélát, ki remekait itt Budán alkotja.

M. J.

Tisztelettel kérjük azokat, kik előfizetésekkel hátralékban vannak szíveskedjenek mielőbb beküldeni. Különösen kérjük azokat, kik a Magyar kiadást már négy éve megtartják, hogy kötelezettségöknek eleget tegyenek.

Haláleset.

Dr. Csapó Lorántot, a pomázi járás főszolgabíróját súlyos családi gyász érte, ugyanis édes anyja, özvegy *Földváry Jánosné sz. Szaláchy Róza* folyó évi február hó 8-án hosszas szenvedés után Pomázon elhunyt. A megboldogult első férje Csapó Pál 1848/9-iki honvéd ezredes, később a pestvidéki törvényszék elnöke; második férje Földváry János, Földváry Gábor pestmegyei alispánnak, a híres „egy alispán”-nak fia volt.

A temetés óriási részvét mellett folyó hó 10-én Pomázon folyt le. A gyászháznál az elhunytat Kovács Géza duna-bogdányi, a sírnál pedig S. Kovács Dániel pomázi ev. ref. lelkész bucsuztatta el. Kovács Géza lelkész emelkedett hangú, szép beszéde az összes jelenvoltakra nagy hatást tett. A temetésen a rokonság, a környék és járás összes intelligentiája és a pomázi iparos és földmives temetkezési egyeték testületileg jelen voltak.

A családnak részint táviratban, részint levélben részvétüket nyilvánították:

Beniczky Ferencz főispán és neje B. Bajza Lenke, Kőnig Károly kabinet irodai főnök és neje, Bogdánovits Lucian gör. kel. püspök, Vörösmarty Béla és Gulner Gyula államtitkárok, Görgy Arthur tábornok, Gróf Teleki Tibor, Beniczky Lajos alispán, Darányi Béla, Kozma Zsombor kuriai bíró, Hajós József cs. és kir. kamarás, Gózonny János tábornok, Gróf Benyovszky Sándor, Szűry Dénes, Szivák Imre, Földváry Miklós, Földváry József, Vancsó Gyula, Sztányi Ödön, Baross Pál, Baross Károly, Tóth József, Fazekas Ágoston, Szilágyi Lajos, Desseöffy Emil, Ivánka Pál, Dumitsa Jenő, Jankovich Miklósné, Mocsáry Béláné, Konkoly Elekne, Andrásovics Béla, Kamis János, Bárucz László, Görgy István, Orosdy Fülöp, Milkovics Zsigmondné, Milkovics Imre, Andreánszky Antal, Végh Béla, Schaffer Antal, Lagler Gyula, Steinbach Ervin, Mares Mór, Takách Mihály, Luppa Péter, Martin Sándor, dr. Takách Gyula, Tregelye Jakab, Kontra Kálmán, Slachta Adolf, Dalmady Győző, Szabó Antal, Bajza Kálmán, Ádám György, Szébeny Vidor, Muraközy Árpád és még számosan.

Széchenyi hídja.

A legnagyobb magyar — gróf Széchenyi István — nemcsak a hazáért, de a fővárosért is igen sokat tett. Széchenyi terelte az ország és országgyűlés figyelmét Pestre; ő jelentette ki, hogy Pest csinosítása hazafias szent kötelesség. Az ország középpontjává jelelte mindenben, de más pontok tulságos elhanyagolása nélkül. Számos nagy alkotásai között a lánczhid egyik legszebb és legnagyobb alkotás. Többször indítványoztuk már, hogy ezt a hidat nevezzék el hivatalosan Széchenyi István hídjának. Csodáljuk, hogy a székes főváros törvényhatóságában nem találkozik olyan bizottsági tag, ki ezt az indítványt megtenné. Felhívjuk a közönséget, hogy addig is, míg a hivatalos elnevezés megtörténik, a lánczhidat önszántából Széchenyi István hídjának nevezze.

A korona hazaszállítása.

— Lásd Gödöz József: Budapest története. —

Koronánk 1790-ik év február 21-én, József császár halálának hírével egy időben érkezék fővárosunk határába. Sokáig fájt nekünk, hogy József önkénye még drága ereklyénktől, a szent koronától is megfosztott bennünket. Bécsbe vitette s ott tartotta álló 6 esztendeig. Halála előtt pár nappal hallgatta meg hosszas esdekléseinket s mintegy végrendeletet kijelenti, hogy

a magyar koronának Budára hozatalába beleegyezék. Drága kincsünk február 21-én, d. u. 4 órakor ért fővárosunk falai alá, hol Ó-Buda, Buda lovas ifjuságán kívül Pest város tanácsa, a közelben fekvő vármegyék és kiváltságos területek küldöttsége s óriási néptömeg várta. A királyi palotába harangzúgás és ágyúdörgés között kísérték be. A felébredt nemzeti szellemnek és alkotmányos szabadság érzetének ezer és ezerféle nyilvánulása közül egy szemtanu leírása nyomán csak egyet akarunk megemlíteni. Midőn Zichy Károly országbíró a palotába szállított korona ládájának kinyitását fáradozóknak hasztalan, történetesen németül más kulcsot kért. E szavak hallatára egy magyar úr így vágott beszédébe: *Kegyelmes uram! nem német korona az, nem tud németül. Próbálja Excellentiád magyarul s úgy szóljon hozzá, majd kinyílik!* E nem várt közbeszólásra az ország bírāja magyarul beszélt s a láda csakugyan kinyílt.

Hangverseny.

F. hó 24-én tartotta Somogyi Mór tanár Conservatoriuma III-ik növendék-hangversenyét az intézet hangversenytermében. Csakis dicsérrel szólhatunk a minden tekintetben sikerült zene-estélyről, mely a tanárok nagy fáradozásáról, a növendékek szorgalmáról és tehetségéről tanuskodott. A 15 pontból álló műsornak minden egyes száma nagy élvezetet nyújtott a szép számban megjelent vendégeknek. Különösen kitűnt Kayenburg Steffike kisasszony, a ki Mülder: Staccato-Etude-t és néhány magyar dalt kitűnően énekelt. Hangja alaposan iskolázott. Mozdulatai oly kecsesek voltak, hogy mindenkinél tetszést aratott. Örömmel üdvözljük a fiatal művésznőt és reméljük, hogy gyakrabban fog nekünk élvezetet nyújtani művészetével. — Jól játszotta Zölde Elza kisasszony Mendelssohntól a „Szent Iván éji álm” nyitányát. Nagy tetszést aratott Bocsáry Eugenia k. a. Vörösmarty „Szép Ilonka” című balladájának elszavalásával. Fischer Károly és Frankel István Berliotnak egy Concert-jét jól adták elő. A közönség minden egyes számnál viharos tapssal adott kifejezést tetszésének.

A budai korcsolyázó-egylet

f. évi márczius 10-én délelőtt fél 11 órakor a Budai polgári kör társalgó termében (II. ker., Fazekas-tér 5.) rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát a Budapesti (budai) tornaegylettel való egyesülés és a tagoknak megküldött alapszabály-tervezet elfogadása iránti javaslat képezi.

A budapesti (budai) tornaegylet

f. évi márczius 11-én délután 5 órakor az egyleti tornacsarnokban (I., Attila-utca 2.) tartja XXVI. rendes évi közgyűlését, melynek tárgyai: a választmány évi jelentésének előterjesztése, az 1900. évre vonatkozó pénztári kimutatás és vagyonmérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentésének bemutatása, a jövő évi költségvetés megállapítása, a Budai korcsolyázó Egylettel való egyesülés és a tagoknak megküldött alapszabály-tervezet elfogadása iránti javaslat tárgyalása, elnök, alelnök, 20 választmányi és 5 felügyelő-bizottsági tag választása.

Abban az esetben, ha mind a két egyesület közgyűlése az egyesülést kimondotta, folyó évi márczius 11-én délután 7 órakor a budai tornacsarnokban ez egyesült egylet alakuló közgyűlést tart.

Szini előadás.

A budai iparossegédek egyesülete, minden erővel és igyekezettel munkálkodik az önképzésben. Műkedvelői előadásai szabatosak és sikerültek. Február hó 17-én és 18-án *A Czigányt* adták elő ifju Richter Nándor és Fritz József ügyes rendezése mellett. Az előadás becsületére vált a szereplőknek s megérdemelték a lelkes tapsokat. A szépet a hasznossal kötötték össze s az előadás előtt *Hajcs Mihály* olvasta fel tanulságos és sok tanulmányra valló dolgozatát *A Balkán népeit*.

Közvetlen Buda Vetített képek.

Turcsányi Dezső tanár a Mayer hárvaházban az intézet és Klojld szeretetház növendékei előtt, majd a Fővárosi Szeretetházban mutatott be vetített képeket. A vetített képek nagy örömet okoztak. Turcsányi Dezső valódi művészetel és tanulságosan tartotta az előadást. Közlebb *Balázs Gábor* siremléke javára fogja ezeket egy alkalmas helyen bemutatni.

El Chinába.

Munkás dalárdánk, mely messze földön híres és aratott babérokat, egy igen sikerült jelmez-estélyt rendezett *El Chinába* czímen. A jelenvoltak nagyon jól mulattak és nem győzték dicsérni az ügyes és fáradhatlan rendezőset.

Budai kereskedők társasága.

A budai kereskedők társasága, melynek élén a derék és polgári erényekben kitűnő, általános tisztelt *Freyberger Pál* áll, kiadta az 1900. évről szóló jelentését. A budai kereskedők társasága hiven követi *gróf Széchenyi Istvánt*, ki azt mondotta, hogy a testületek fő kötelessége a közügyek ápolása.

A tanulságos és lelkiismeretes működésre valló jelentésből örömmel látjuk, hogy a társaság a kereskedelmi miniszter felhívására a *tisztességtelen verseny* kérdésével is foglalkozott, s a törvénynek több módosítását ajánlotta, többek között az 58. §. szakaszánál is és bátran körvonalozta a hirdetést is.

Készséggel ismerték el, hogy bármennyire tartalmazzanak is a hirdetések öndicséretet, azoknak jogossága ellen felszólalással élni, vagy azok megtorlása iránt intézkedni helyes nem lenne. „Tisztességtelen eljárás azonban, ha a hirdetésekben foglalt dicséret a versenyárak rovására történik, vagy ha a hirdetés alkalmas arra, hogy a versenyárak kínálatára szolgáló hirdetések utánzása által a fogyasztókat tévedésbe ejtse.

Az első helyen említett visszaélés ellen a tervezet is nyújt védelmet, az utóbbi esetre vonatkozólag helyén levőnek tartjuk a következő rendelkezés pótlólagos felvételét:

Tilos a kereskedelmi forgalomban használt hirdetések olyan utánzása, mely alkalmas arra, hogy az áru eredete iránt a közönséget tévedésbe ejtse.

A versenytárs kisebbitése ellen javasolt rendelkezés alkalmas lesz, hogy az ez irányban tapasztalt tisztességtelen eljárásoknak gátat vessen.

Kifejtették, hogy: „A kereskedelmi törvénynek a cégvalódiság elvét megvalósítani akaró intézkedése ellen gyakori a kijátszásnak azon neme, hogy a forgalomban előnyösen ismert nevek választatnak az új üzlet czégeül anélkül, hogy a cégben szereplő név tulajdonosa, a kereskedelmi vagy ipari üzlet folytatásában aktív részt venne. Történik ez különösen abban a formában, hogy a társas cég szövegében épen az a név szerepel, a mely a közönségre a név kedveltsége, vagy hasonló nevű versenytárs jó hírve folytán előnyös kínálatot van hivatva kelteni.”

Ily eljárás a kereskedelmi tisztességbe ütközik és a versenytárs jogos érdekeit sérti, mert világos a czélzat, hogy ily üzletalapítások nem az iparilag termelt vagy forgalomba hozott áruk minőségével, hanem a használt név varázsával kívánják a versenytárs kárára a közönség hiszékenységét kihasználni.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA

Szerkesztő: **Jurisztovszky Ödön**

Nyilttér. *)

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakosztózával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Közvetlen hálókocsi közlekedés Budapest déli vasut és Velence (Venezia) között.

Budapest déli vasutról Pragerhof—Nabresina—Cormonson át Velenczébe (Venezia) és megfordítva a 201—2—1002. sz., illetve 1001—1—202. sz. gyorsvonatokkal a nemzetközi hálókocsi-társaság hálókocsijai közlekednek, melyek I. és II. osztályú hálókocsikon kívül közvetlen utasok részére szolgáló I. és II. osztályú kocsiszakaszzal is bírnak.

A hálókocsikon használatáért a gyorsvonatra érvényes vasúti menetjegyeken felül a következő díjak szedtetnek.

Budapest déli vasutról Velenczébe vagy megfordítva I. osztály 19.55 franc.

Budapest déli vasutról Cormonsonig vagy megfordítva I. osztály 16.50 korona, II. osztály 11 korona.

Az olasz vonalra II. oszt. hálókocsi-jegyeket nem adnak ki.

Hálókocsikonak előre való megrendelése csak a nemzetközi hálókocsi-társaság menetjegyirodáiban (Budapesten, Hungária-szálló) fogadtatik el, melyek ezért a következő előjegyzési díjakat szedik: egy I. oszt. hálókocsijáért 1.70 kor., egy II. oszt. hálókocsijáért 1 korona.

A vonatokon a hálókocsi-jegyeket a hálókocsi kalauza adja ki.

Uj podgyász- és mintabőrönd-dij-szabás a déli vasut magyar vonalain.

A déli vasut üzletigazgatósága a magyar vonalain f. é. január 1-én új podgyász-dij-szabást léptetett életbe, melynek értelmében a fizetendő díjak mint ugyancsak f. é. január 1-étől a magyar államvasutaknál is történik, tekintet nélkül a podgyászdarabok számára az összsúly után számíttatnak, mi mellett minden megkezdett 10 kg. teljesnek vétetik s az 50 kg.-nál nehezebb podgyászdarabokért a díjak nem mint eddig 100 kg. súly után, hanem a 10—10 kilogrammra felkerekített tényleges súly után fizetetik.

Az alapidíjak minden megkezdett 10 kg.-ért a következők: 1—50 km. 0.12 kor., 51—100 km. 0.24 kor., 101—200 km. 0.48 kor., 201—300 km. 0.72 kor. és 301 km.-en túl 0.96 korona. Mint legcsekélyebb illeték 50 kg. súlyért esedékes díj fizetendő.

Az új podgyász-dij-szabás az előbbi darabszám szerinti díjszabással szemben nemcsak olcsóbb, hanem még könnyítést is nyújt annyiban, hogy az egyes podgyászdarabokért már nem kell a legcsekélyebb illetéket külön-külön megfizetni.

A mintabőrönd-dij-szabásnál hasonló módosítás lépett életbe.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében

minden szerdán és szombaton

* katonazene *

Kitűnő tisztelettel

Wild József.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapest.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom berendezéseket, vasúti kocsikat, és vasúti felszereléseket transzmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Acélöntés. Hengerszék kéregöntvény hengerekkel mind a magas malmászat-hoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-berendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerékeket na y sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, esővezetékek, trictiós kapcsolások, rotációs dynamo-méterek. Mechwart-féle forgó petroleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bánya-berendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek. stb. VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz., a hol mindig dúsz választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthető saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Szt.-Lukácsfürdő

téli gyógykezelés Budapest. Iszap-fürdők, helyi iszap-kezelés stb. Olcsó ellátás. Prospectust ingyen küld az igazgatóság.

Meghívó

a Budapesti bankkegyesület részv.-társ.-nak

1901. márczius 7-én délelőtt 1 órakor saját helyiségében, Budapesten, V., Fürdő-utca 1. sz. a. tartandó

rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1901. évi mérleg megállapítása és a nyereség hovaforrása iránti határozat.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a lefolyt üzletévről a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság megválasztása 3 évre és az alapszabályok 34. §-a értelmében fizetésének megállapítása.

Az igazgatóság.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI., Károly-körút 10. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leghiresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első érmekekkel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta. A szép hangzású zongorák kitaró erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelőbb hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismerést arató magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész Syoss Antal, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorózott dalköltő jubileumára.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kittünő hatásának bizonyult köhögéskor,
gégebajoknál, gyomor- és hólyagbu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje

Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket**: fekvőket és állókat minden nagyságban és magashyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket **Lokomobilokat** kihúzható forr- és hűtőcsöves kazánal. **Szivattyúgepeket** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat**: tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MEGHÍVÁS

„Magyar Ieszámítoló- és pénzváltóbank“-nak

1901. márczius 16-án d. e. 11^{1/2} órakor, saját helyiségeiben (V., Dorottya-utca 6. sz.) tartandó

XXXI. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1900-iki üzletévről.
2. Az 1900. számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó indítványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által előterjesztett évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.
4. Ezen tárgyak, nemkülönben az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény fölötti határozat.
5. Az igazgatóság megválasztása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb folyó évi márczius 13-áig a társaságnál Budapesten, vagy az Union-Banknál Bécsben letéteményezzék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1901. márczius 6-tól kezdve a társaság helyiségeiben a t. részvényes urak rendelkezésére áll.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

MEGHÍVÓ

a Magyar általános takarékpénztár részv.-társaságnak

1901. márczius 1-én, délután 6 órakor, az intézet helyiségeiben (Budapest V., József-tér 8. sz.) tartandó

19. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1900. évi üzletéről.
2. Az igazgatóság számadása és a megállapítandó osztalék fölötti indítvány.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványnak megvizsgálásáról.
4. Határozathozatal ezen tárgyak fölött és fölmentvény kiadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
5. A fölügyelő-bizottság megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Két választmányi tag megválasztása.

Budapest, 1901. február 14.

Az igazgatóság.

MEGHÍVÓ

a Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.-társaság

részvényeseinek 1901. márczius hó 9-én délelőtt 10 órakor Budapesten, az intézet saját helyiségében (V., Nádor-utca 4. szám) tartandó

X. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az 1900. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozat.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
5. Az igazgató-tanács kiegészítése.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása és tiszteletdíjának meghatározása.
7. Az alapszabályok 3., 7., 10., 18., 20., 24., 27., 37., 40., 42., 44., 45., 49., 50., 60. és 61. szakaszainak módosítása.

Az igazgatóság.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

Az elméleti *Kabbalah* az a tudomány, mely arra tanít, hogy lehet a szent irás titkos értelmét a betűk felcserélése által kiolvasni, míg a gyakorlati e betűfelcserélés által elért titkos értelmezésnek alkalmazását tárgyalja, bő s böles utasításokat közölve arra nézve, hogy lehet szelleme- ket idézni, különféle betegségeket gyógyítani, tűzvészt elhárítani, ördögöket s boszorkányokat ki- és elűzni stb.

Mind a *Kabbalah*, mind a *Talmud* agy- rémes, vérlázító koholmányai közül itt előíz gyanánt a következőket idézzük:

„A legkitünőbb kabbalista Salamon király vala, a ki jól érté a *Schem hamm- forascht* (az Isten nevének magyarázata) s azzal számtalan csodát mivelt. Maga Asmodeus (az ördögök királya) is szolgál- atjában állott s a kinek közvetítése folytán Salamon két ördögöt: *Asát* s *Asælt* arra kényszeríté, hogy őt a böl- ceségre s szép művészetekre oktassák... Mózes 40 napig az égben maga az Ur- isten által a Talmudban s Kaballahban oktatást kapott.

A *Talmud* már a világ teremtése előtt létezett.

Ábrahám veséjén keresztül szitta a Talmudot

A csecsemő már az anyja méhében tanulmányozza a Talmudot.“

És most lássuk még röviden, a Talmud hitágazatainak tüzetesebb felsorolása előtt, mennyire fontosabb a Talmud az ó-szö- vetségi bibliánál az elfogult rabbinismus szemében:

„Mindazok, kik a bibliát Mischna és Gemara mellőzésével tanulmányozzák, azokhoz hasonlóok, a kik Istenben nem hisznek.

Fiam, engedelmeskedjél inkább a rab- biknak, mint a biblia szavainak.

A rabbik szavai kellemetesebbek, mint a próféták szavatai.

Ha bármely rabbi azt állitaná, hogy a jobb kéz bal, és a bal jobb, okvetlen hinni kell szavainak.

A ki bármely rabbinak ellentmond, ép úgy vétkezik, mintha magának az Isten- nek mondana ellent.

A ki saját rabbijával czivakodik, az Isten szent felségével czivakodik.“

Ezek csak kezdőbetűi azoknak az el- vetemedett ocsmányságoknak, melyekkel

a talmudzsido egyes hitágazatainál kell undorodva, bosszankodva és szégyen- kezve találkozunk. Oly rettenetes ezek minden betűjében az Istenkáromlás, oly arczpirító az erkölcstelenség, oly nagy- fokú az államveszélyesség, hogy csak remegve, pirulva, bosszankodva kezdhet- jük meg ezeknek az infernalis „hitága- zatok“-nak felsorolását.

1. Az Isten testének hossza: két mil- lió háromszázhatvanezer mértföld. (Rabbi Ismael szerint ebben hinni feltétlenül szükséges az üdvösségre).

2. A nap 12 órából áll. Az első há- rom órában Isten ül és tanulmányozza a törvényt; a második 3 órában ül és igazságot szolgáltat az egész világnak; a következő 3 órában ül és táplálja a világot; az utolsó 3 órában pedig ül és játszik Leviathannal, a halak királyával; s éjjel tanulmányozza a Talmudot.

3. A jeruzsálemi templom elpusztitása óta Isten nem játszik többé Leviathannal, hanem e helyett oktatja a Talmudban a kisdedeket.

4. Az égi iskola, melyben Isten az angyalokkal együtt tanul, Aschmodainak, az ördögök királyának is nyitva áll.

5. Leviathannak, a halak Istenének szája oly nagy, hogy 300 mértföldnyi hosszú hal belefér s e rengeteg nagy szája miatt kénytelen volt őt nőstényétől megfosztani, nehogy az óriási szörnyek elszaporodván, az egész világot felfor- gassák. Az Isten tehát a himet *kiherél- tette*, a nőstényt pedig eltette az igazak lakomájául a paradicsomba.

6. A jeruzsálemi templom elpusztitása óta nem játszik az Isten többé, nem is tánczol, mint azelőtt Évával is, hanem sir, mert a templom pusztulását meg- engedve, „nagyot vétkezett“. E bün annyira égeti lelkiismeretét, hogy azóta éjjelenként ül és ordít mint egy oroszlán.

7. Az Isten nem ment a hirtelenkedés- től, ha erőt vesz rajta a harag, elhamar- kodva cselekszik.

8. Az Isten **esküszegő**, mert esküvel fogadta, hogy a pusztában tévelygő zsi- dók nem lesznek részesei az örök élet- nek, később azonban megbánta ezt az esküjét és nem is tartotta meg.

9. Az ég és föld között létezik egy *Mi* nevű angyal, kinek hatalma van Istent minden esküje és fogadása alól felmenteni.

10. Az Isten *hazug is*, mert hazudott, hogy Ábrahámot és Sárát összebékítse.

11. Az Isten oka még a bünöknek is e földön, miután ő teremtette az ember gonosz természetét, s ő készíti az em- bert, elkerülhetlen végzet által, a bünre.

12. A teremtés napján teremtett an- gyalok örökké élnek, míg a harmadik napon teremtettek elenyésznek. Másnap is még egy tűzfolyamból folyvást új meg új angyalok keletkeznek, ezek Isten dicső- ségére egy dalt énekelnek és ismét el- enyésznek; egész sereg angyalt Isten egyszer kis ujjával égetett el s minden szó, mely Isten szájából jó egy-egy új angyalnak ad létet. A füvek felé 21,000 angyal van elhelyezve; mert annyi fű van a világon...

13. Az angyalok nem értik a syr és chald nyelveket, miért is a zsidó nem ajánlhatja nekik kérelmét ezeken a nyel- veken. Hanem meg van az angyalok e tudatlanságának a maga előnye; van ugyanis a zsidóknak egy kitünő imájuk, melyet chald nyelven mondanak el avég- ből, hogy annak kitünősége ne költse fel a zsidók irigységét.

14. Az angyalok minden nyelvet érte- nek, de a syr és chald nyelvtől iszonyod- nak, azért nem is méltatják figyelemre.

15. Pénteken az esti szürkületben te- remtette Isten az ördögöket; mivel pedig csakhamar bekövetkezett a szombat, nem volt ideje számukra ruhát — testet — alkotni.

16. Az ördögök büntetésből maradtak test nélkül, mivel ellenzik vala, hogy az ember testet kapjon.

17. Az ördögök egy része levegőből, más része pedig földből van alkotva, mely a hold alatt fekszik és különben semmi másra nem való.

18. Az ördögök egy része Ádámtól származik, ki az Istentől kimondott átok után vonakodott Évával közlekedni, nem akarván, hogy balsorsának örökösei legye- nek. Megjelent tehát az ördögök felesé- gei közül kettő, kikkel azután Ádám kö- zösülvén, ördögöket nemzett. Különösen *Lilith*thel, egyik előkelő ördög feleségével, 130 éven át csakis szellemeket, ördögöket és éjjeli rémeket nemzett. Ez idő alatt Éva is csak ördögöket szült, kénytelen lévén ördögöknek lenni feleségévé.

19. Az ördögök maguk között is sza- porodnak épen ugy, mint az emberek és sokan közülök meg is halnak, mint az emberek.

(Folyt. köv.)

Gróf Széchenyi István levelei Hertelendy Károlyhoz.*)

I.

Czenk auguszt. 16. 1845.

Barátom, igen-igen sok a dolgom. Ez okból csak sietve akarom jelenteni — hogy vagy 8—10 nappal ez előtt Fűreden voltam; és pedig egyedül, a Balatont nézni, mikép állna rajta egy kis gőzös?

Komolyan akarok a dologban munkálni. De nincs elég időm. Csekély erőm igen sok részre szakadoz — vagy inkább: elvan osztva; — úgy hogy ha sokan nem segítenek, én magam nem bírom. —

Fűredre magammal vittem egy külföldi szakértőt, ki vagy 12 gőzöst állított a sweitzi és olasz tavakra, lehető legnagyobb sikerrel. Velem volt aztán az ó Budai gyár Directora. Most azon vagyok, hogy kisüssek minél előbb egy talpra esett programját — például:

A hajó telik Fűreden a vízbe bocsátva, *complet* Egy évi tartása

Most van-e pénz? Ez lesz a kérdés? Álljatok elé Zalaiak, Veszprémiek, Somogyiak — lássuk szavakkal vagytok-e teli, vagy hazaszeretettel, akarattal stb.?

A programhoz azonban, a mit itt feljegyzék, nem elég. Kellene adatok is: I° putative micsoda utakat kellene e hajónak (Kisfaludynak szeretném nevezni) tenni?

II° Hová köthetne ki? Elég-e a mélység?

III° Mily árakra tarthatna számot, és személyekre.

IV° Mily Tariffát lehetne készíteni stb.

En tegnap előtt jöttem ide, tegnap Sopron Ujhelyi Vasut ülésünk volt. Erősen dolgozunk. Tegnap már az is megpendült ülésünkön, nem fogjuk-e a Vasutat egy kissé *bellebb* — stb. vinni. Ma megint Bécsbe és onnan alkalmasint Prágába megyek — a cseh vasut megnyitására — aztán Pestre. Ha Ön irni akar, írjon Pestre. Ha a dolog egy kissé jobban meglesz érve, majd Deákkal is összeköttetésben teszem magamat.

Késő őszkor (előbb nem lehet), mert még Tiszahátát szándékozom bejárni, és aztán Fiuméba megyek — Balatoni Társaságot fogok alkotni — szóval: Ha van lehetőség a dologban, és igen nagy veszteség nincs, — másrésztül, ha nem hiányzik a szópuskapor mellett a tettevagyás — tán már jövő nyáron üdvözölhetjük gőzösrül a Badacsont! — Rajtam nem fog mulni. Nyilvánosan, újság által fogom az egészset vinni. Lásza kiki, ki látni akar, — Transferálják az illetők a Védegyleti oly annyira hasznos tüzüket vagy csak tüzüket $\frac{1}{10}$ részét e tárgyra — és lesz. — Pedig az egész táj más képet mutatna Isten áldja.

Sietve. Széchenyi István.

II.

Pest sep. 21. 1845.

Barátom, ide mellékelve küldöm az ígert két levelet.

Ha lehet látogasson meg. Tudja mindig szívesen látom.

Gőzösünket illetőleg — fa s pedig kemény fa, vagy kőszény fő szompont. Ezeknek olcsósága teszi a Vállalat finansziális sikerét: Tehát: körül kell nézni! S pedig lárma nélkül.

Széchenyi.

III.

Kis Czenk octob. 29. 1845.

Barátom, Tegnap jöttem, holnap megyek, ma pedig még igen sok a dolgom, azért tehát csak röviden és fővonásilag —

Ha a Balatoni gőzösré való gőzerőműveket még az idén sőt olly szaporán mennyire csak lehet meg nem rendeljük, 1846-ban nem készülhet el „Kisfaludi“. **Ha bár fejünkre állunk is.** A jóra való erőmű gyárosok annyira el vannak látva sőt foglalva munka és rendelvények által, hogy szinte kedvezés, ha valamit magukra vállalnak, kivált mi sürgető. — Időt veszteni pedig nálunk, hol mindent szalmatüzzel kell főznünk meg, igen igen veszélyes.

*) Hertelendy Ferencz orsz. gyül. képviselő úr ajánléka a Széchenyi-múzeum számára (L. e f. 78. lapján.)

Mi tehát a teendő?

Rögtön felszámolni már mennyi van aláírva? Ha 50,000 pöngő forint biztosítva lenne — tüstént hozzá kell fogni.

E tekintetben tehát, méltóztassék computust tenni — és nekem irni. En holnap Fiuméba megyek. Novemb. 10—15-ike körül Bécsben leszek. Novemb. 20—25-ike pedig Pesten, honnét aztán egy könnyen nem mozdulok, ha t. i. addig is sehol az utban nem hagyom csontaimat, a mi még éppen nem lehetetlen, mert már igen kifáradt ember vagyok. —

Ha már összegyűlt volna az 50,000 pöngő — mi tán nem lehetetlen, mert mint hallok nagy lelkesedés van az ügy iránt — Önnek és néhány felhatalmazottnak Pestre kellene jönni (Novemb. 25-ikétől kezdve Decemb. 15-ikéig) miszerint mozgásba tegyük a dolgot. Kérem írjon Bécsbe poste restante. Valódi tisztelettel

Sietve

Széchenyi István.

IV.

Decemb. 24. 1845. Pest.

Barátom, a szombati gyűlést úgy-e reggel 10 vagy 11 órára tette? Délután én nem mehetnék.

Sietve

Széchenyi.

V.

Pest febr. 5. 1846.

Barátom, néhány nap előtt, mint Pinteritsch tán jelenté, határozatba ment, hogy a gőzgépek etc. „Kisfaludi“ számára tüstént megrendeltesse. — S ez már megtörtént!! úgy hogy ha valami „Véletlen“ nem jön közbe, még az idén *evezünk!* — En mindenrül gondoskodom. Önt háromra kérem I° szaporítsa az aláírók számát: — és annak idejében segítsen hűségesen a pénzek beszedésében.

2° Mozogjon kőszén végett —

3° Irjon tüstént *per summos apices*: az egész Balaton pontjait bejárva hol mindenütt kellene és lehetne ki kötni. Például: Fűred, Tihany, Udvari, Ság stb.

Isten áldja.

Széchenyi István.

VI.

Pest Julius 3. 1846.

Barátom, Masjon, ki e sorokat viszi, Önnel szóval fog értekezni, ha Ön Fűreden van. Miután azonban nem egészen bizonyos Ön ott leszen e, röviden ezeket:

1° Penn Junius 23-ikéről irt, hogy az erőművek készek, és indulóban vannak!!!! —

2° a Balaton hidi nyilást igen drágáljuk! Az idevaló szakértők azt mondják, fele áron is ellehetne készíteni — azzal tehát várjunk egy kicsit.

3° Nulla Dies sine Linea. Csak irassunk alá! Báró Sina fellett e már szólitva: Majthényi asszonyosság Fűreden??

4° A kenessei ügy iránt egy kissé még gondolkoznunk kell.

Isten áldja. En 8, 10 nap alatt Tiszahátra indulok.

Sietve.

Széchenyi.

VII.

Pest július 13. 1846.

Tisztelt Barátom, Ön tán egy kissé roszul fogja venni, hogy legközelebbi ülésünkől Pinterics által azt irattuk Önnek, hogy a fenéki hid kinyitásban megegyezünk ugyan s ekkép önnek eddig tett költségeit helybenhagyjuk, de magát a munkát később kívánjuk végbevitetni.

En igen felfogom Ön okoskodását, melyhez képest „nem lehet jövedelem, mielőtt meg nincs nyitva és meg nincs állapítva a leggyümölcsözőbb vonal“; ámde másrésztül én így okoskodom: „Ha nincs elégséges, forgató pénz a cassában a dolog nemcsak megindítására, de legalább is egy évre vitelére: megbukottnak tarthatni az intézetet“.

E két rosz közül;

„Meg van nyitva az egész vonal és mindenütt vannak kiszállók stb., de más résztül nincs pénz a Cassában“ és

„Van elégséges pénz, de nem mehetni sehova is“ — en ezen utolsót ézerszer kisebb rosz-

nak tartom; mert pszichologiai axioma hogy kész Cassához — bármily nagyok legyenek is a szükségek — mindig csatlakoznak új részvevők; midőn ha az üres cassa hire elterjed, egy fillért sem ir alá senki is.

Ily esetben valami banquier volna szükséges, ki jó remény fejében előlegez. Es ilyen banquier csak én lehetnék. Miután azonban én ilyes lenni nem akarok és ekkép nem is fogok: mindennek hátra kell maradni inkább, mintsem, hogy kiürüljön a cassa.

A gőzösré számítok mintegy 55,000 pöngő frt Tán nem lesz annyi, de mégis meglehet, s így ha semmi más költségünk nem volna is, nem maradna több mint 22,000 „ „

Mert aláírva (és NB. még ki nem fizetve) csak 77,000 pöngő van.

Ne higye, Barátom, hogy velem e sorokat részvétlenség, vagy elhidegülés iratja. En ma úgy szólok mint eleinte, hogy t. i. szívesen teszek mindent, de 1500 frton túl (mellyre aláírtam) nem kockázatom pénzemet. Es ezt is csak azért, mert száz vállalatban vagyok, és én tudom legjobban, mennyi mindenféle súly nyom.

Az aláírókat kell szaporítani minden módon. Ha kész a hajó és 20,000 frt a kézben, nem lesz nehéz még a mostani aláírókkal is 20, 30 percenttel nagyobb részt vétetni az ügyben. Erre sou tempore én is kész vagyok. Akkor ilyesféle lesz az okoskodás: „A hajó itt van, ejh be felséges! pénzünk is van; de most majd pénzt, hogy keressünk? ki kell nyitni a fenéki hidat sat. sat., erre ennyi kell, ennyi költeni való pedig nincs! mert a cassában pénznek kell maradni. Mit tegyünk tehát? Bizony vagy egészsük el a hajót, vagy álljunk össze 40, 50 en, és teremtsük ki a pénzt!“ sat.

Csak Pinterics ne volna oly igen szelid ember! ő sokat irathatna alá! De így mindig csak vár. Semmi talentuma nincs a dolgot megkedveltetni.

Most két fő tengely körül forog az ügy:

1-szer. Hogy mennyire csak lehet gazdálkodjunk.

2-szor Hogy aláírókat szerezzünk minden módon.

Isten áldja! én úgy el vagyok foglalva, hogy szegény fejem alig bírja. Pannonia gőzös tegnap ment Szegedre. En kocsin megyek oda holnap után.

Széchenyi István.

Éhség — olcsó hús.

Hogy a fővárosi lótulajdonosok milyen anyagi kárt szenvednek a lóvágóhid hiánya következtében, annak megközelíthető értékét az alábbi adatokkal óhajtuk megvilágtítani.

Budapestről évenként 5—6000 lovat exportálnak Bécsbe levágás céljából. Ezt a nagymennyiségű lovat tulajdonosaik kénytelenek minden áron, e vevők tetszése szerint eladni, miután csak ez az egyetlen értékesítési mód áll rendelkezésükre. Innen van az, hogy meglehetősen jó husban levő, jól táplált lovak 30—40 koronáért adatnak el.

Ha azonban az itteni piacon is értékesíthető, árusítható lesz a lóhús, a mikor újabb verseny keletkezik (mert hiszen a Bécs felé irányuló export azután is ugyanaz marad), akkor mindjárt emelkedni fog az eladásra kerülő állatok értéke, s ha ezt az érték-emelkedést egyelőre darabonként csak 20 k.-val számítjuk — ami nagyon alacsonyan van számítva, — akkor is 5—6000 ló eladását véve alapul, évenként 100.000—120.000 kor. összeget tesz ki, a mit a fővárosi lótulajdonosok ez idő szerint elvesztenek.

De ez idő szerint még egyéb veszteség is éri a fővárosi lótulajdonosokat. Ha valamely

ló szerencsétlenül jár, veszélyes esés, vagy sérülés következtében gyógyíthatatlanná válik, de Bécsbe nem szállítható: akkor a tulajdonos kénytelen lovát minden ellenérték nélkül a gyepmesternek átadni. Az állatkertnek ugyanis csak ritkán vagy éppen nem érdemes eladni az ilyen lovat, mert az állatkert oly keveset fizet, hogy ennél a szállítási költség is többé kerül.

Ha azonban a vágóhid üzemben volna, akkor a tulajdonos lovát megfelelően értékesíthetné. Bátran állíthatjuk, hogy Budapesten évenként átlag 800 egészséges ló kerül ilyen módon a gyepmesterhez, a mi (ha a lóvágóhid működésben volna) egy ló értékét átlag 60 k.-ban véve fel, évenként 48.000 k.-t tesz ki és ez tényleg a földbe lesz temetve!

Kimutattuk a fentiekben, hogy igen alacsonyan számítva, évenként körülbelül 160.000 koronája vész el a fővárosi lótulajdonosoknak, leginkább bérkocsiparosoknak, fuvarosoknak, adófizető polgároknak, a kik a mostani súlyos viszonyok között ugyanis csak nagynehezen tengetik életüket!

Az állatvédelem is sokat nyerne végül a lóvágóhid felállításával. Először is megszűnnék az a minden nemesebb emberi érzést mélyen sértő eljárás, hogy sánta, nyomorék lovakat hajtsanak lábön Bécsbe, amint az manapság napirenden van. Másodszor pedig, ha az itteni piacon 5—10.000 ló kerülne levágásra, pedig ilyen consumra már az első időkben is lehet számítani, akkor az a sok kiéhezett, lehajtott, sebes, beteg és egyéb szánalomraméltó állat is valószínűleg el fog tűnni a főváros nyilvános forgalmából és ezt a szép fő- és székvarost nem fogják az ideérkező idegenek „az állatkinzások metropolisá”-nak nevezni. Elég alkalom lesz akkoriban ahhoz, hogy a munkára nem használható lovakat megfelelően értékesítsék tulajdonosaik; a hatóság pedig teljes erejével érvényt szerezhet annak a fővárosi szabályrendeletnek, mely szerint csak teljesen jó karban levő és ép állatok foghatók kocsiba; a kapitányságok a törvény teljes szigorával büntethetik a szabályrendelet ellen vétőket. Ha csak ép és jó karban levő lovak lesznek a kocsik előtt láthatók, akkor meg fog szünni a most, sajnos, lépten-nyomon látható állatkinzás, mert egy ilyen ép és jó ló meg tud felelni a tőle megkívánt munkának, de meg másodszor egy ilyen állatot, mint értékes anyagot, tulajdonosa, ápolója is jobban fogja gondozni, védeni.

Reméljük, hogy a főváros tanácsa nem fog késlekedni egy olyan intézmény létesítésével, melyet a főváros lakosságának nagy része, az alsóbb százazrek érdekében „sürgős”-nek kell jelezni, annál is inkább, mert az egész lóvágóhid nem kerül többé 50.000 k.-nál; hisz szükség is, hogy ez az intézmény még ezen évben létesülni fog!

—m m.

A kereszt.*)

A kereszt a szeretet jelvénye, szimboluma egy világnézet megváltozásának. Ezelőtt 1901. esztendővel a gyűlölet, az erőszak eszméje uralkodott s ezt megváltoztatta a názáreti a Kálvárián át elszenvedett halálával. Nincs a világnak egy népe, mely ennek a legmagasztosabb szabadsághősnek érdemeit el nem ismerné s meg ne hajolna halálfájára, a kereszt előtt, amelyet ő bitóból isteni jelvényé alkotott. És mégis a kereszt jelvényt letördelték, megcsufolták abban a budapesti egyetemben, melyet a keresztnek, a katolikus vallásnak egyik dicsőséges bajnoka, Pázmány Péter alapított. Kik voltak ezek a gazficzczkók, azt a mi nagyon tapintatos rendőr-

ségünk még a mai napig sem tudta kipuhatolni. Ez a kérdés foglalkoztatja ma az országgyűlést és értjük azoknak felhaborodását, akik vallásos meggyőződésük hevével a letört keresztet védelmére kelnek. Követelve azok visszaállítását. Magyarország közoktatásügyi minisztere, Wlasics Gyula legutóbbi beszédében azt hirdette, hogy ez az állam az egyházpolitikai törvények behozatala után sem felekezetiellen, sőt legszentebb kötelekék fűzik össze a katolikus egyházzal. Hát eltűrheti-e azt a miniszter, hogy ez a jelvény vissza ne állíttassék éppen abban a legfőbb tanintézetünkben, mely — akárhogy csűrjék és csavarják a dolgot — de mégis katolikus keresztény alapítás.

Ez a dolog nem pártkérdés, de mégis azt mondjuk, hogy teljesen igaza van ifju gróf Zichy Jánosnak aki minapi képviselőházi beszédében állította, hogy a kereszt, mely a szenvedésnek és a szeretetnek szimboluma, az az égő fátyla, mely bevitágitja az emberiség utait. Talizmán, mely nemesíti az emberiség érzelmét. Ehhez a keresztet ragaszkodik a csüggedő lélek a kétségbeesés pillanataiban és bizonybizony mondjuk, hogy felekezetenek, a saját vallási felfoásukhoz is hűtlenek azok a zsidók, akik akár ott bent a képviselőházban, akár itt kint, a kereszt jelentőségét kigunyolni, kikacagni akarják.

Valljuk mi, vallja még ma a kormány is, hogy ez az állam nem felekezetiellen, hanem szoros kapcsolatok fűzik a kereszténységhez, mely Magyarországot nagygyá tette és Európa művelt nemzetei közé beillesztette.

Hát szabad akkor ebben az országban meggyalázni, kikacagni azt a szimbolumot, mely az összes magyar kereszténységnek szimboluma is? Szabad volna még egy felekezeten államban is az egyiknek sárral megdobni azt a jelvényt, mely a másiknak szent és amelyet kegyeletlen csókjával illetni kötelessége?

Magyarország zsidóságának szerencsétlen szolgálatot tesznek azok a zsidók, akik ma a kereszt tiszteletének kultusza ellen foglalnak állást. Mert hiába, több a zsidóság magába Budapesten, mint egész Franciaországban, hiába akarnak nagyobb templomot emelni a Duna partján, mint aminő nagy lesz az új országház, ennek az országnak keresztény jellegét, ők még a Lipótvárosban összehalmozódott milliókkal sem törölhetik el.

És ne feledjék el éppen ők, hogy ez a keresztény jelleg, ennek a szelleme teremtette meg nálunk a vallásegyenlőség eszméjét. A kereszt árnyéka alatt hajtott ki a kölcsönös emberszeretnek soha nem hervadó zöld fája. Ne tépjük meg ennek galyait kegyeletlen szentségtörő kezekkel sem az egyik, sem a másik oldalról, hanem emeljük magasra azt a szent jelvényt, mely megjelent a népek szabadságának hirdetőül az égboltozaton ezzel a fölirattal:

In hoc signo vinces.

Zsidók a keresztény ünnepek ellen.

A Magyar Közigazgatás Kérdések és Feleletek rovatából vettük át ezt a kérdést és választ.

Kérdés. Járásom néhány zsidó vallású földbirtokosa gazdasági cselédjeinek felfogadása alkalmával kiköti, hogy évente csak 3 munkaszüneti nap van, t. i. karácsony, husvét és pünkösd napján. Tehát Szt.-István, urnap stb. ünnepeken köteles a cseléd dolgozni, különben 5 frtot levon a béréből vagy elbocsátja. Miután a cseléd törvény 29. §-a szerint „köteles a gazda akként intézkedni, hogy cselédje — a nélkül, hogy kötelességét mulasztaná — időről-időre a saját hitfelekezeti isteni tiszteletben részt vehessen”, kérdés, miként értelmezendő az, „anélkül, hogy kötelességét mulasztaná”, mert a gazda szempontjából a kikötött három napon kívül, minden más napon, ha istentiszteletre menne, kötelességmulasztást követne el, már pedig a cselédnek különböző felekezetiük, s így nézetem szerint a nem katolikusokra nézve a fenti 3 ünnepnapot kikötni nem lehet. Tisztelettel kérem, hogy a törvény mikénti értelmezésére nézve s a követendő eljárás tekintetében felvilágosítani sziveskednék, nevezetesen van-e ily

kikötésnek helye a cselédszerződésben, mely napok volna azok, melyeken a gazdasági cselédnek felekezetiükre való tekintettel munkaszünetet tarthatnak és mi alapon kötelezhető a gazda az ily szüneti napok betartására?

Válasz. A cselédszerződésben oly kikötéseknek, melyek a cseléd vallás-erkölcsi életét befolyásolni célozzák, jogi hatályuk nincsen, illetőleg azok semmiek. A törvény kérdéses rendelkezésének az az intenciója, hogy a gazda nem akadályozhatja a cselédet abban, miképp vallási kötelességének eleget tegyen és így, kivéve a legsürgősebb nyári munkaidőt: az aratás és cséplés tartamát, midőn a munka késedelmes végzése veszélylyel járhat, — tünni tartozik, hogy a cseléd főbb vallási ünnepein, a saját hitfelekezeti isteni tiszteleteiben részt vegyen. Ha a gazda a cseléd fizetéséből levonásokat eszközöl azért, mert az a nevezetesebb ünnepnapokon vallási meggyőződésből egyházi szertartásokon vesz részt és amiatt a cseléd panaszt emel a közigazgatási hatóságnál, a hatóság, a cseléd visszatartott bérének kifizetését bizonyára el fogja rendelni.

Közöltük ezt nem csak azért, hogy okuljanak belőle azok, a kiket illet, de közöltük mint a vallási türelmetlenségnek egy esattanós példáját. Azt már csak még sem lehet eltűnni, hogy a zsidók a keresztények ünnepeibe avatkozzanak.

Széchenyi-ünnep.

A „Garay János Társaság” (Tudományos Irodalmi Társaság) f. hó 10-én esti 5 órakor a III. ker. községi polgári fiúiskola (Ó-Buda, Kiskorona-utcza) földszinti tornatermében tartja e havi nyilvános (fölolvasó) szakülését és azt Széchenyi István gróf emlékeztetere Széchenyi ünnepi-üléssé avatja. Ez alkalommal Erdélyi Gyula Gondolatok gróf Széchenyi Istvánról czímen felolvasást tart.

Uj járásbíró.

Szentendrei királyi járásbírónak a király Vidovich Ferdneczet nevezte ki. Vidovich Ferencz egyike a legjobban készült bíráknak s igazságosságáról előnyösen ismeretes. Vidovich Ferencz eddig is szeretett és tisztelt tagja volt a szentendrei társaságnak. Irodalmilag művelt ember, jó hazafi és kifogástalan ur, ki a bíró pályáért lelkesedik és hivatásának lelkiismeretesen él. A közügyekért érdeklődik s minden nemes és igaz ügynek érme. Üdvözljük őt új tisztségében.

A Gellérthegy.

Kinos bizonytalansággal várják azok, kik érdeklődnek, hogy mi lesz a gellérthegyi erőd-ből? Kár lenne elbontani, miután kevés költséggel bármir átalakítható. Többféle tervről olvastunk. Akármelyik tervet választják is meg mind jó dolog. A dicsőség csarnoka (Pantheon) is igen tetszetős. A hely szép és fenséges. A hegyről remek a kilátás. Páratlan az egész Európában, hogy egy város közepén hegy legyen.

Úgy halljuk, hogy a művész-világban arról beszélnek, hogy az erődből egy művész-telepet alkossanak. Ez is olyan terv, a mi felett érdemes gondolkodni. A művész itt tökéletes művészi hangulatot talál. Ajánljuk ezt a tervet a tanács figyelmébe.

Zsidók esküje.

Az igazságügyi költségvita alkalmából a törvényhozás foglalkozott a zsidók esküjével is. Bizony a zsidók esküvése a bírósági esküforma szerint semmit sem ér. Azt a zsidók játéknak és tréfának tartják. A zsidót a maga szertartása szerint kell megesküdtetni. Ennek van értelme és értéke, mert a maga szentírása szerint a zsidó hamisan esküdni nem mer.

* „Magyarság.”

Népszámlálás eredménye a pomázi járásban.

	1890-ben	1900-ban	szaporodott	szaporodási %/o
Pilis Szentlászló	591	709	118	20
Visegrád	1250	1573	324	26
Kisoroszi	1002	1117	115	11
Dunabogdány	2802	3091	289	10
Tahitótfalu	2250	2334	84	3
Pócsmegyer	1119	1282	163	15
Szigetmonostor	1182	1330	158	14
Pomáz	3473	3780	307	9
Budakaláz	1650	2019	369	22
Békásmegyer	1340	2040	700	52
Üröm	1000	1185	185	18
Pilisborosjenő	1135	1356	221	20
Solymár	1820	2538	718	40
Pesthidegkut	1393	1537	144	10
Nagykovácsi	1803	2051	248	14
Piliscsaba	1501	2035	534	35
Pilisszántó	2384	1683	299	22
Pilis Szentkereszt	952	1100	148	15
Pilisvörösvár	3048	3835	787	25
Pilisszentiván	808	1258	450	55
Csobánka	1627	1737	110	7
Összesen	3330	39590	6460	

Új podgyász- és mintabőrönd díjszabás a déli vasut magyar vonalain.

A déli vasut tizletigazgatósága a magyar vonalain f. é. január 1-én új podgyász-díjszabást léptetett életbe, melynek értelmében a fizetendő díjak mint ugyancsak f. é. január 1-étől a magy. kir. államvasutaknál is történik, tekintet nélkül a podgyászdarabok számára az összsúly után számíttatnak, mi mellett minden megkezdett 10 kg. teljesnek vétetik s az 50 kg.-nál nehezebb podgyászdarabokért a díjak nem mint eddig 100 kg súly után, hanem a 10—10 kilogrammra felkerekített tényleges súly után fizetetik.

Az alapdíjak minden megkezdett 10 kg-ért a következők: 1—50 km. 0.12 kor., 51—100 km. 0.24 kor., 101—200 km. 0.48 kor., 201—300 km. 0.72 kor. és 301 km.-en túl 0.96. korona. Mint legcsekélyebb illeték 50 kg. súlyért esedékes díj fizetendő.

Az új podgyászdíjszabás az előbbi darabszám szerinti díjszabással szemben nemcsak olcsóbb, hanem még könnyítést is nyújt annyiban, hogy az egyes podgyászdarabokért már nem kell a legcsekélyebb illetéket külön-külön megfizetni.

A mintabőrönd-díjszabásnál hasonló módosítás lépett életbe.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő

mindszenti ERDÉLYI GYULA

Szerkesztő: Jurisztovszky Ödön.

Nyilttér.*)

Császárfürdő Elsőrangú kénes hévizű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében

minden szerdán és szombaton

* katonazene *

Kittinó tisztelettel Wild József.

Elegáns uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindenemű libériák készülnek

VARGA FERENCZ

férfi ruha-termében

Budapest, IV., Váci-utca 13. sz. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Magyar, angol- és francia szövetek dús rak-tára. — Levelezőlaponi megkeresésekre szövet-mintákkal szívesen szolgálók.

Röck István

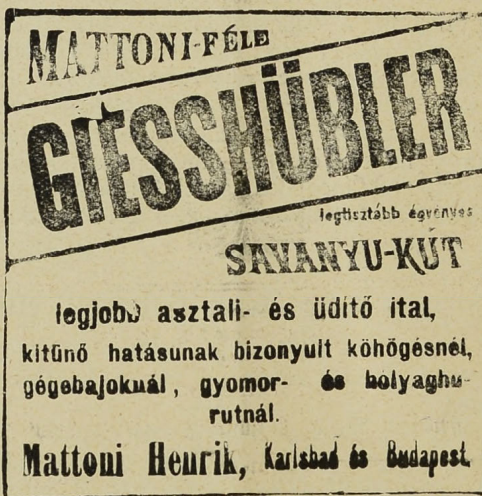
gép- és gőzkazán-gyára, vas- és ércöntődéje
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket**: fekvőket és állókat minden nagyságban és magashyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihúzható forr- és hűtősöves kazánal. **Szivattyugépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat**: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtősövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsoves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammóniak rendszer szerint.

Vízmuételepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömbzék emeltyű szerkezettel.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI., Károly-körút 10. szám.

Fennáll 1830. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A különösen gyártott zongorák bármely leghíresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első érmekkel és díjszertő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta. A szép hangzású zongorák kitarló erősek, miről számtalan díjszertőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelőbb hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismerést arató magyar stílusú tulipántos zongora, a legmagyarabb élő művész Syposs Antal, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorózott dalköltő jubileumára.

Hirdetmény.

Ézennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályorsjáték (VII. sorsjáték) 6. osztályainak huzásai f. évi márczius hó 19-től április 15-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

Márczius 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30, Április 1, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 15.

A huzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). A sorsjegyeknek a VI. osztályra való megújítása a játékterv szerint minden igény különbeni elvesztésének lerhe alatt 1901. márczius hó 12-ig eszköz-lendő.

Budapest, 1901. márczius hó 3-án.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztály-sorsjáték igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasuti kocsiakat, és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai: b) Kéregöntvény vasuti kerek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczelöntés. Hengerek kéregöntött hengerekkel mind a magas malomzat-hoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-berendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkeréket na y sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezeték, trictiós kapcsolások, rotatios dynamo-méterek. Mechwart-féle forgó petroleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtőgépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivilámpák, mérőkészülékek stb. VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz., ahol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petroleum- dynamo-gépeink is.

Magyar vörös kereszt-egylet ERZSÉBET KÓRHÁZA

I., Györi-út 15. sz.*)

Felvesz minden gyógyítható, inem ragályos és nem elmebetegét és pedg:

A) I. oszt. (sanatorium). Kisebb külön szobára 20 korona felvételi díj mellett, a szoba minőségéhez képest napi 12 vagy 20 korona ápolási díjért. Kezelő orvosát a beteg önként választhatja, annak díjazása azonban az ápolási díjakban benn nem értetik. Kisérők teljes ellátásért, ha a beteggel egy nagyobb szobában laknak, a szoba minőségéhez képest napi 8 vagy 10 koronát fizetnek, ha azonban külön szobát vesznek igénybe, úgy ezért a betegek részére megszabott díjak érvényesek.

B) II. oszt. (kórház). Közös (8 ágyas) körtermére a) 10 korona felvételi díj mellett napi 4 korona ápolási díjért; b) szegényebb sorsukat 5 korona felvételi díj mellett napi 2 korona ápolási díjért, féldíjas alapítványi helyekre, melyekért az egyleti igazgatóságához (IV., kecskeméti-utca 5.), sürgős esetekben közvetlenül az egyleti főgondnokhoz kell folyamodni; c) teljesen díjtalanul: Klotild főhercegnő Ó Fensége, a m. kir. pénzügyi és földmívelésügyi miniszter urak, Vigyázó Sándor gróf és grófné, Horváth-Ducreux Karolina úrnő, Budapest székes főváros tiszti-orvosi hivatala, Pestvármegye alispánja és Boronkay Mária úrhölgyhöz intézett kérvényekre. Bővebbet a külön ismertetések.

*) A nemes czél érdekében díjtalanul közöljük.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

48. Az istenteleneknek — nem zsidóknak — szánt pokolban rothadás és ocsmányság, sírás és sötétség uralkodik. A pokol ép úgy, mint a paradicsom, már a világ teremtése előtt létezett s szintugy, mint a paradicsom, felsőre s alsóra oszlik fel. Mind itt, mind ott, hét palota, mindenik palotában 6000 lakás, mindenik lakásban 6000 láda s mindenik ládában 6000 hordó epe van.

49. A felső pokolba zárt istentelenek (nem zsidók) ürülékei az alsó pokolba folynak, s itt forróvá téve a talmud megvetőinek, de kiválóan Krisztusnak . . . fürdőül szolgálnak.

50. A Talmud olvasása, különösen éjjel oly kellemesen s oly megigézően hangzik, hogy maguk a gonosz szellemek is a pokolba zárt elkárhozottak kínzását is feledik a Talmud olvasás okozta gyönyörködésökben, a miért is a keresztények karácsony éjjelén, minthogy ekkor Krisztus kétszeresen bűnhődik, a Talmudban olvasni nem szabad, nehogy a Krisztus kétszeres kinoztatására kirendelt gonosz szellemek a Talmud olvasása által megigézve feladatuk teljesítését elmulasztják.

51. Az ígért Messiás eljövetelkor a föld magától fog teremni kész kalácsot és finom gyapotruhákat, valamint buzát is, melynek szemei oly nagyok lesznek, mint a legnagyobb ökör veséi. A Messiás visszaállítja majd a zsidó királyságot, és szolgálni fog neki minden nép, minden király. Minden zsidónak e boldog időben 2800 szolgája és 310 felesége lesz. A Messiás minden néptől ajándékot fog elfogadni s a népeket körülmetélés által a zsidó vallásban fogja felvenni csak a keresztényeket nem, sőt ezeket teljesen ki fogja irtani, s az ő legfőbb fejedelmöket, ki nem más mint Samäel, vagy Assasel bolond, Leviathan, gonosz, kígyó, kutya örökre megsemmisítendő. Rómának különösen épen az lesz a sorsa, mint egykoron Sodoma és Gomorháé s Babelé. Minthogy t. i. Róma a maga gonosz hitével az egész világot sötét tévelybe sodorta, s minthogy a sötét tévely vakbuzgó papjainak, püspöküknek és bibornokoknak lakhelyül szolgál, okvetlenül és végkép el fog pusztíttatni.

Rabbi Bechár, s több más rabbi véleménye szerint azonban, nehogy Izrael fiai nehezebb munkák végezésére legyenek kényszerítve, a „Nochrim“ vagyis a keresztényeket nem fogja egészen kiirtani a Messiás, hanem a választott zsidó nép rabjaivá teendi őket

52. Az Izraeliták kedvesebbek Isten előtt, mint az angyalok, s a ki azért egy zsidót arczul üt, ép úgy vétkezik, mintha magát az Istent ütné arczul.

53. Ha zsidó nem volna, áldás sem volna a földön, sem eső, sem napfény, s így zsidó nélkül a föld népei meg nem élhetnének.

54. A gojim sirjai nem teszik Israelt tisztátalanná, miután egyedül a zsidók emberek, a többi népek pedig az állatok sorába tartoznak.

55. Az ünnepek csak Israel és nem az idegen kutyák számára vannak.

Ertetek nem a gojimért, értetek nem a kutyákért vannak az ünnepek.

56. A választott nép méltó az örökéletre, a többi nép hasonló a szamarakhoz s a gojim házai barmok tanyái.

57. Csak az izraelitákat illeti meg az emberi név, mert az istentelenek, kikhez a keresztények is tartoznak mind bálványimádó disznók.

58. Minden nem zsidó nő barom.

59. Isten a zsidóknak hatalmat adott minden nép vagyona és élete fölött, s így az egész világ a zsidók tulajdona.

60. Ki kell tépni a goj szivét és a keresztények legjobbját agyon kell ütni.

61. A ki a gojnak visszaadja elvesztett jószágát, annak az Isten nem fog megbocsátani.

62. Isten megparancsolta az Izraelitáknak, hogy gojtól uzsorát vegyenek s neki csak úgy kölcsönözzenek, ha nem segítik, hanem kárt okoznak neki.

63. A ki a zsidó vallás valamely részét tagadja az eretnek, akit gyűlölni, megvetni és kiirtani szoros kötelezettség.

64. A ki az istenteleneknek (nem zsidóknak) vérét ontja, az áldozatot mutat be az Istennek.

65. A ki álmában megfertőzti anyját, annak reménye lehet a bölcsességre; a ki egy jegyest a törvényekben jártasságra, a ki saját nővérét ismeretekre tanítja és a ki felebarátja feleségét becsteleníti meg, annak reménye lehet az örök életre.

E borzadalmas hitelv nyomán vajmi könnyü felfogni, mikép történhetett, hogy a Talmud legkiválóbb mesterei is, ha idegen városba jöttek, nyilvánosan kihirdették, nem-e akarna valamely nő néhány napra feleségük lenni? Vagy ha Elias rabbi a Talmudban kijelenti, hogy az engesztelés ünnepe daczára nem egy szüzet szándékozik megfertőzteni, miután a bűn ugy is csak a sziv ajtaja előtt marad, s a lélek bensejét nem érinti.

66. Az engesztelés nagy napján minden bűn, még a legsúlyosabb is, maga a hamis eskü is megbocsátatik, a nélkül, hogy visszatérítés vagy a javulás követeltetnék.

67. A bálványimádók ünnepeihez tartozik a hét első napja is (az az a keresztények vasárnapja).

68. Legyen kiirtva neve és emléke (t. i. Jézus Krisztusé). Hogy Jézus neve kiirtva legyen, arról bőven gondoskodtak a Talmud összetakolói az által, hogy a világ megváltójának szent nevét Jeschua (megváltó, boldogító) Jeschu v. Jischura változtatták és pedig reájok nézve igen nyomós oknál fogva.

Ez okot I. Rabbi Eliasnak Tischbi című művében, hol ez áll: „Minthogy a zsidók el nem ösmerhették, hogy Krisztus a megígért megváltó, ugy nem is nevezhetik „Jeschuanak“, az az Megváltónak, hanem az ajin kihagyásával Jeschunak gúnyolják. A név bármily elferdítése gúnyt jelent a zsidóknál. A rabbi gúnyolódva kérdik: hogy lehetne Krisztust Jeschuanak az az Megváltónak elismerni és nevezni, miután önmagát sem volt képes kiszabadítani ellenségei kezéből. Ő tehát nem Jeschua, hanem Jeschu, mi annyit jelent. mint a Megváltó torzsképe.

De nem csak megcsonkítják s megcsonkítva gúnyolják a Talmud zsidók a Megváltó szent nevét, hanem mert ezt csonkítva is kimondani bünténynek tartják. A megcsonkított Jeschu vagy Jischu nevet betű elemein (Jod, Schin és Van) osztják, s a hirhedt Kabbala notasikonja nyomán a három betűnek ezt az értelmet adják: Jód-Jimmam, Schin-Scheno, Van-Versichroni, egyben: Jimmam Scheno Versichroni. Legyen kiirtva neve és emléke vagy pedig Jeschu scheker vetoéfa. Jézus bálvány vagy botrány.

Folytatása következik.

Gróf Széchenyi István levelei Hertelendy Károlyhoz.*)

(Folytatás.)

IX.

Pest, octob. 30. 1846.

Tisztelt Barátom! Egészen köztünk: minél inkább fontolóra veszem, Balatoni Gőzhajózásunk ügyét, annál több scrupulusaim támadnak! Ha elég pénzünk nem lesz, megakadunk; mert mint már többször mondtam, és most ismétlem, én legjobb akarattal sem előlegezhetek sok pénzt. Nincs más mód, mint részvényeket elszedetni, pedig ha lehet ad vires: 150,000 fl. pengő pénz. A kérdés az, ki fogja elszedni? Új részvényesek? Tán illyesek is fognak még találkozni. De nem sok, mert szinte minden *név* már az iven van, mellyektől valamit remélni lehetne. Az én felfogásom szerint arra kellene törekedni, hogy azok, kik már aláírtak — azok tegyenek még valamicskét.

Veszprémben, mikor most keresztül utaztam ott, 17 részvényt voltam szerencsés aláírni. A püspök, ki már 10 részvényt birt, *optima gratia*, még 10-re jegyezte fel nevét, Küllői 5-re sat. — Mennyire jól esett ez lelkenek, nem mondhatom! Ha csak néhányan követik e nemes példát, és meg van a diadal!

Ön Barátom most nem tehet az ügyre nézve többet és jobbat, mintha

1-o A részvények minél nagyobb számban kiadását eszközölné.

2-o Ha 1847-re minél olcsóbban beszerezné a szükséges égenyt! id est: fát, köszönt sat. —

Én Nékem annyi dolgom van, hogy némiüket tüstént nem végezhetek — de azért részemről *mindent* elkövetek, mit a dolog sikere végett szükségesnek tartok. — Időrül időre írni fogok Önnek. Kérem tegyen Ön hasonlólág. — Jó volna (de engemet nem nevezne), ha Ön Zichy Károlynak egy „szivre ható“ levelet írna. Nulla dies sine linea. Ezt kell szemben tartanunk.

Isten áldja.

Széchenyi István.

X.

Novemb. 19. 1846. Pest.

Kedves Barátom, ha lehet, jöjjön el; de még most ne: majd mikor még egyszer írok; tán 14 nap vagy 3 hét után, mielőtt Bécsbe mennék.

Tegnap előtt küldöttem bizonyos Heinrich urat Füredre, miszerint vizsgálná meg a már létező és még létesítendő benyulókat sat. Mikor ez meg jön, tüstént felfogom Önt, idejövételre kérni. Készüljön tehát addig el, — 's kérjen e célra nézve tisztelt Nejétől, kinek kezeit csókolom, engedelmet!!! — Addig is, tegyen Ön ügyünkben mit tehet, szint úgy fogok én is cselekedni, s aztán ha itt össze jövünk mindent elrendelni, mit közösen kell végeznünk.

A. Clark a hidnál, tüstént ide jövele után, magasabb helyről leesett, és igen igen (csak nem agyon) ütötte magát. Most, hála az égnek veszélyn kívül van. A fenéki hid körül fásasztja most esztét, t. i. A. Clark — és azt reméli: fel is emelendi, tágasbra is nyitandja az érintett hidat, anélkül, hogy ez által félbe volna szakítva a közlekedés vagy egy interimalis hidat kellessen építeni! Ez volna aztán az igazi Curiosum!

*) Hertelendy Ferencz orsz. gyűl. képviselő úr ajánléka a Széchenyi-múzeum számára

Igen sokakkal beszéltem, — Ifjabb Zichy Jánossal, Czinderyvel — Jankovics Lászlóval, ki 5 új részvényt vett — s így most 10-el bir, és mindent tenni fog, mit tőle csak kívánni fognak. — Bécsből a rakhajók miatt még nem kaptam tudósítást. — Ezt nem szeretem! — Legnagyobb aggodalmam azonban az „Égető szer“ körül forog. — Ön tisztelt Barátom, mindenütt köszönt szagolt, sőt látott. Most sehol sem találunk. — Ha tudtam volna, hogy Ön olly vérmes ember, olly optimista mint most tapasztalom, — valóban nem tudom, egykönnyen belé egyezem-e a balatoni ügybe? Ön engem elcsábított! Most ki kell vánszorognunk a sárbul!!

Isten áldja meg.

Széchenyi István.

XI.

Pest, január 19. 1847.

Igen tisztelt tüzes Barátom!

Vettem Önnek f. hó 19-én költ levelét, Ön azon ideában van, hogy én nem akarom a Kisfaludyt juliusig használtatni, nehogy bepiszkolódjék. De nem úgy áll a dolog; mert én csak azt kívánnám elkerülni, hogy elégséges haszon nélkül előlegesen ki ne fásasztassék és be ne piszkoltassék a hajó. — Ha készen volnának a rakhajók vagy azoknak csak egyike is, azt mondanám: mentél előbb kezdjétek meg a hajózást. De így előre tudom, hogy a hajó csak tüzelő-szer árát sem fogja beszerezni.

Ha az ember az után indulna: „mit mondanak“, akkor már előre el volna veszve a dolog, mert „quot capita tot sensus“. Egyébiránt mindig lesznek olyanok, kiknek inyük szerint nem cselekedhetni, s azért egyedül a „jó számítás“ az, melly után indulni kell. Már most ha Ön kívánsága szerint menne a dolog, tudja-e, mit fognak a közgyűlésen mondani? Ezt: „Már februárban megkezdtek a hajózást; ennyi tüzelő-szer használtott fel; a hajó már olly piszkos; a mozgonyok nem javultak; s még sem kérészt csak annyit is, minnyi a tüzelő-szerre volna szükséges. Bizony rossz vállalat“. S hidegen fordulnak attul el. — Ha pedig akkor kezdjük meg a hajózást, nem juliusban, mint Ön hiszi, de mikor legalább egy rakhajó már készen lesz, akkor mit fognak mondani? mert egy rakhajóval sokkal nagyobb a hihetőség, hogy haszonnal jár a hajózás mint anélkül — azt fogják mondani: „Nagyon elkéstek; a pesti vásár milliókat hozott volna!“ és az egész harag személyemre koncentrálódván, nem csak nem fogná megzsibbasztani a dolgot, de azon remény fejében, hogy ha majd egyszer hamarabb kezdik, jobban fog menni, a részvét nem csökken.

Barátom, a napok még oly rövidek; a hideg még oly nagy, benyulók nincsenek készen, az egész 1847-ki év nem tekintethetik másnak, mint egy próba-esztendőnek. Nem volna-e tehát az egész igazi tatáreljárás, ha most „hü-bele Balás“ minden igazi előkészület és elégségesen biztosító remény nélkül megkezdénők a csatát. Ön azt mondja: „nem egy czifra panorama s abba kukucsakálás végett“ vett részvényeket. Erre én azt felelem: „Én pedig nem azért irtam alá, hogy minden combinatio ellenére vízbe dobjam a pénzt“.

Ámde se baj. Mi igen egymáshoz illünk. Ön képezi a centrifuga, én pedig a centripeta erőt; s azért piszkoljuk csak be s pedig derekasan Kisfaludyt, de csak Istenért! *ne haszon nélkül!*

Én e napokban megint ülést fogok tartani. Akkor majd bővebben meghányunk minden kérdést; s mi engem illet, nem csak hátráltatni nem fogom, de minden esetre előmozdítandom a balatoni gőzhajózás sikerét.

Legvalódibb tisztelettel

Önök kész köteles szolgája

Gr. Széchenyi István

Felkérjük olvasóinkat, hogy a BUDA ÉS VIDÉKÉT terjeszteni sziveskedjenek. Kérjük minden nyilvános helyen, vendéglőkben, kávéházakban, fürdőkhben, egyesületekben. A keresztények védelmére, jóakarátára számítunk, miután a zsidóknak őszintén megmodjuk az igazat és pedig durvaság és izgatás nélkül. Sziveskedjenek barátaink előfizetőket gyűjteni s elárusítókat szerezni. A BUDA ÉS VIDÉKÉT jutányosan akarják árultatni az elárusító helyeken s kérjük azokat, kereskedőket, dohánytözsdéket, helyben és vidéken, hogy kik lapunkat árusítani akarják levelező lapon jelentkezzenek.

A kereszt.

A Jézus Krisztus keresztjéről husvéti számunkban fogunk emlékezni. A keresztény ifjúság mellett az egész keresztény társadalom rokonszenvesen foglal állást — de Pilatusként mindenki mossa kezeit. . . .

A kereszt hajdan az ördögnek, ma ennél is nagyobb hatalomnak a zsidóknak ellensége.

Történeti tény, hogy a század közepén a jeruzsálemi osztrák zsidók községi épületökben Ó felsége a király arcképét is felfüggesztették, de a *mellén levő keresztet* eltakarták.

Furcsa, hogy az újabb zsidók a keresztet, (ha az érdem kereszt) a saját melleiken megtűrik.

Avatás.

A magyar kereskedők csarnokát nagy ünneppel avatták fel. A kérdés azonban az, hogy ez a csarnok a magyar kereskedők csarnoka-e? Beszélhetünk-e magyar kereskedésről, kívánhatjuk-e annak felvirágzását a mi nincsen. *Zsidók csarnoka ez.* Csak a választmányt kell megnézni s nem találunk talán csak egy keresztényt. Zsidóság van ott az is leszz meg a keresztények el nem fogadják azt elvül, hogy *keresztények* csak *keresztényeknél vásároljanak.*

Menetárok leszállítása a balatontavi fürdőállomásokra és ezen állomások között.

A déli vaspálya-társaság üzletigazgatósa az ez idei balatontavi fürdőévadra, megjavított vonatösszeköttetésekön kívül, olyan dijszabási intézkedéseket is foganatosított, melyek alkalmasak a balatontavi forgalmat kedvezően befolyásolni. — A *budapesti* állomásokról, *Székesfehérvárról* és *Nagy-Kanizsáról* a balatontavi fürdőállomásokra, az egész fürdőévadra szóló érvényességgel, azaz május 1-től szeptember hó végéig kiadásra kerülő II. és III. osztályu személyvonati menettérti jegyek árai még további mérséklésben részesültek és a menetmegszakítás tekintetében azon messzemenő engedmény tétetik, hogy a menetmegszakítás tartama a balatontavi állomásokban az évad végéig korlátlan. Továbbá az dei évadban fognak első ízben a balatontavi fürdőévad állomások egymásközi forgalmában mérsékelt menettérti jegyek ki-

adatni. Ezenkívül minden vásár- és ünnepnapon Budapestről (D. V.) az összes balatontavi fürdő-állomásokra és vissza, külön vonatok fognak 50 százalékos mérsékelt menetdíjakkal forgalomba helyezettetni.

A magyarországi káptalanok megalakulása és szent Chrodegang regulája.

Ira *Békefi* Reming dr. Budapest, 1901. 8-rét, 49 lap. Ez érdekes és nagybecsű történelmi tanulmány a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában látott napvilágot. A tudós szerző fölveti benne a kérdést, miként jöttek létre a magyarországi káptalanok! Fejtegetése szerint a káptalanok Európaszerte Chrodegang regulája szerint szervezkedtek. Ennek a forrása meg szent Benedek regulája, a mely ennél fogva nemcsak a szerzetes, hanem a világi papság jórészenek is törvénykönyve lett. Nálunk is már szent István idejében virágoznak a szerzetes életmódot követő kanonokok kolostorai. Szent Gellért kanonokjai egy házban élnek, együtt éneklék a zsolozsmát s a püspök őket testvéreknek hívja, mint a szerzeteseknél az apát a rendtagokat. A káptalant eleinte konventnek nevezik. Szent László korában a kanonokoknak kolostorukban és a királyi Kuriában la'itul kell beszélniök. A káptalan viszonya a püspökhöz olyan, mint a szerzetes konventeké az apáthoz. Nincs akkor még külön birtoka a püspöknek és a káptalannak, hanem a birtok a püspökségé, az egyházné. Szent István nem alapított a püspökségek mellett még külön káptalanokat is; hanem megalapította a püspökséget s ezt látta el birtokkal. A püspök ezután a székhelyén élő papságot Chrodegang regulája szerint szervezte. Így jöttek létre a székeskáptalanok közös életmóddal, ellátásukat a püspökségtől nyervén. Sőt királyaink nem püspöki egyházakat is megadómanyoztak nagyobb birtokkal. Itt azután nagyobb számú papságot lehetett tartani s létrejött a társaskáptalan vagy a prépostság, mint Székesfehérvárott, Pozsonyban, Aradon és Ó-Budán. A káptalanok csak később alakulnak a püspöktől külön testületté; a birtokot a püspöktől kapják. Ekkor a káptalanok szegények; Esztergomban még vacsorára valójuk sincs. Szegénységüknek több oka van: a püspöktől kevés birtokot kapnak; a IV. lateráni zsinat megtiltotta, hogy az egyes káplánok jövedelmét a kanonokok prebendáihoz csatolják; egyes hatalmasok nem egyszer lefoglalják a káptalan birtokát és jövedelmét. A püspök a XII. század végén még a kanonokokkal együtt zsolozsmáz. Osztalékokat csak olyan kanonok kap, a ki helyben lakik és a zsolozsmázásra a templomban megjelenik. A dömösi prépostság tagjai 1138-ban még kolostorban laknak, egy hálószobában alusznak s együtt étkeznek. A XIII. század első tizedeiben a káptalanokat már nem találjuk közös életmódban; sőt a székesfehérvári kanonokoknak ekkor már a birtokaik is külön vannak. Csázmán már a káptalan alapításakor (1232) nem közös asztalnál étkeznek. Szent Gellért kanonokjai talárban járták. A kóruson karinget, künn meg nagy kerek gallért öltöttek magukra. Lábbelijök a saru. A káptalanok szegénysége okozta, hogy a kanonokok létszámát megszüntették. Így Székesfehérvárott 1134 óta negyven kanonok lehetett, a kik között tizenhét miséspap. A káptalanok szegény sorsán a királyok, püspökök és világi adományokkal segítettek; új káptalanok alapításánál meg vigyáznak rá, hogy helyzetüket anyagi és jogi tekintetben is biztosítsák. Esperesekkel (archidiaconus) — a kiket ma főesperes néven ismerünk — már szent Gellért korában találkoztunk. Ezek sokáig künn laktak a falun s itt lelkeskedtek. A házassági kérdések elbírálása az ő joguk; miért is az egyházjogban jártasnak kellett lenniök. Prépost, éneklőkanonok, grammatikus (tanár), örkanonok, dékán, udvarbíró hivatalokról XII. századi okleveleink beszélnek. Van a kanonokok között ispán (comes) is, meg kiskoru gyermek is. A káptalanok kiváló közjogi szerepe a hite-

les helyiműködés volt. Az egyszerű kanonokok a káptalan hivatalos kiadványát nem igen szokták aláírni, hanem csak a prépost, az olvasókanonok, éneklőkanonok, örkanonok és a dékán. A kanonokokat a püspök szemelte ki. A kanonokok segítségére voltak a prebendások és a karbeli papok. Ezen utóbbiak kerültek ki az oltár- és kápolnaigazgatók.

A füzet ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Közgyűlés.

A *Danubius-Schoenichen-Hartmann* egyesült hajó- és gépgyár részvény-társaság *Berzeviczy* Albert dr. elnöklésével márczius 24-én tartotta közgyűlését. Az igazgatósági jelentés szerint a hajómegrendelésekben évek óta tapasztalt pangás javulására a kilátások nem kedvezők, miért is az igazgatóság javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy ez üzletág beruházását a részvénytőkének 25 százalékkal való leszállása által egyszerre törleszti. A zárószámadás 239.149 korona 18 fillér brutónyereséggel zárul, melyből 202.376 korona 50 fillér a beruházások értékcsökentésére, 2000 korona a tartalékalap gyarapítására fordított, a maradvány pedig új számlára vitetett át. Igazgatósági tagokul újból megválasztottak: Albert v. b. t. t., Tolnay Lajos, ministeri tanácsos, Baumgarten Henrik, Egyedi Lajos, Epperlein Oszkár, Freiszleder Nándor, Freudenberg Rafael, Posch Gyula, Rosenberg Gyula, Dr. Schuler Imre, Szűts Béla, Ullmann Adolf, Walkó Lajos és Weisz Manfréd. A felügyelő bizottságba: Mérő János, Auer Mór, Heltai Ferencz, Konyi Manó, Neumann Ödön és ifju Pekár Imre dr.

Történetek.

Ó-Budán meggyilkolva találtak egy tizen-négyszendős fiút. Miért ölték meg még nem tudják. A rendőri nyomozás folyik. A felvilágosodás századában fel sem merik tétélezni, hogy talán valami *babona* áldozata lehetne a szegény gyermek? Ilyenkor husvét tájban évszázadok óta és ma is sajátságos módon tűnnek el keresztény gyermek fiúk és leányok, de a babona nyomát kutatni nem szabad. Az eltűntetést is megkíséreljük példa rá a *krisztinavárosi rejtélyes eset*. Egy alkotás utczában lakó kis leányt kapott fel nem rég egy köpönyeges alak és száját bedugva a leányt köpenye alá dugva rohant vele. Az elrejtést ügyesen észrevétlenül végezte a „*vörös szakállas bácsi*“ s meglehetősen messzire vitte mikor valaki a köpeny alatt folyó mozgolódást észrevette s kiragadta a leánykát, mire az a „*vörös szakállas bácsi*“ elmenekült. Ugy tudjuk a kis leányt a rendőrség kihallgatta. E sorok írója közvetlenül egy félóra mulva beszélt a kis leánynyal többek jelenlétében, kiknek azonnal *Solymosy Eszter* jutott az eszükbe.

Új várkapitány.

A budai vár kapitányának Ő felsége *Galle Antal* nevezte ki. Galle Antal eddig is udvari szolgálatban volt. Sok időt töltött Gödöllőn, mint udvari ellenőr és mindenki tiszteletét és becsületét vivta ki. Pontos, rendszerető tisztviselő, művelt derék ember és jó hazafi. Szívből üdvözljük kinevezése alkalmával.

Körut a Vérmező mellett.

A Vérmező nyugati oldalán — a déli vasut felé — a Mikó-utcától egész a Maros-utcaig hatalmas 37 méter széles körut épül. Az új ut

a Krisztina-körut középső szakasza lesz. Egy része a beholtzott Ördögárok fölött vonul el, egy részét pedig a Vérmezőből hasítják ki. Az új köruton széles sétákat készítenek fasorral szegélyezve. Az ut rendezését a közmunkatanács és a főváros végzik 300.000 korona költséggel.

Temető-válság.

Az ó-budai temető egy idő óta nagy gondot ad a kerületnek. A temető a Táborhegyen van, amelyről a vízmosástól meglazult talaj erősen csuszamlík. A talaj-csuszamlást eleinte nem vették komolyan, óvó intézkedésre nem gondoltak. Most azonban olyan repedések támadtak, hogy a sírboltok egy részét ki kellett üríteni. A jövő héten pedig a mérnöki hivatal a talajt megfúrta s annak eredményétől állapítja meg, hogy a temetőt az elcsuszamlástól hogyan mentse meg.

Az Urlovasok Szövetkezete.

Az Urlovasok Szövetkezete tavaszi meetingjét Alagon márczius 31., április 2., 4., 7., 8., 11. és 14. napjain, Pozsonyban május 2 és 3 napjain, első nyári meetingjét Alagon június 6., 8. és 9. napjain, a másodikat július 4., 6. és 7. napjain, Siófokon július 12. és 14. napjain, Alagon a szeptemberi meetinget szeptember 8., 10., 12., 14. és 15., a novemberi meetinget november 3. és 5. napjain tartja meg. A meetingre szóló belépőjegyek láthatólag viselendők.

Méhészek figyelmébe.

A Székelyföld Gyergyó nevű vidékén a napokban egy értékes, *Méhéskönyv* című mű jelenik meg *Józsa Sándor* ismert jeles méhész tollából. Szerző hosszas kísérletezés útján fényesen bebizonyította, hogy a méhészkedés nemcsak hazánk enyhe égalju vidékein nyereséges, de a felvidék zord bérézei között is kitűnő, eddig nem is remélt szép sikert biztosít e kedves foglalkozás — ha a megfelelő szakismeret nem hiányzik. E fontos tapasztalatait állította össze szerző könyv alakjában. Addig is, míg alkalmunk leend e praktikus könyvvel bővebben foglalkozni, örömmel ajánljuk a méhészeknek megrendelésre. Megrendeléseket elfoganak a kiadók: *Létz János és Társa Gyergyó-Szent-Miklóson* (Csikmegye) A könyv ára 1 korona 60 fillér (80 krajczár).

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye közigazgatási bizottsága részéről közhírré tétetik, hogy a Budapest—esztergomi törvényhatósági közut dunabogdányi szakasza mellett létesítendő párhuzamos utak céljaira szükséges ingatlanok kisajátítási terveit Dunabogdány községhezánál közszemlére kitétték s a tárgyalás határnapja ugyanott 1901. évi április hó 27-ének d. e. 10 és fél órájára kitűzetett, mely alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyalásra a kisajátítást szenvedő birtokosok közül egy sem jelennek meg s hogy a megjelölés elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

Kelt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közig. bizottságának Budapestben, 1901. márczius hó 14-én tartott ülésén.

Beniczky,

főispán, mint elnök.

Kiadó Iaptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztő: Jurisztovszky Ödön.

Nyiltér.)*

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E róvat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében
minden szerdán és szombaton

*** katonazene ***

Kitünő tisztelettel **Wild József.**

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Krisztina-körut 115. szám alatti** műhelyemben mindennemű épület- díszmű bádógos és lakatos munkát készítek.

Elvállalom úgy az épület mint a vízvezeték és villamos csengők évi karbantartását a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Holczhauser Antal

épület- és díszmű bádógos.

(Lakás: I., Attila-utca 43.)

Husvételi tojások!

óriási választékban

FISCHER B.-nél

I., Krisztina-tér.

Meghívó

a „Vörösvári takarékszövetkezet” által 1901. évi március hó 31-én, délelőtt 9 órakor Vörösvárt a község házában tartandó

XVII-ik rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-biz. jelentése.
2. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és esetleg a felmentvény megadása.
3. A tiszta nyereség hovatfordításának megállapítása.
5. Az alapszabályok 18. §-a értelmében esetleg beérkező indítványok tárgyalása.

A mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt a szövetkezet helyiségében a tagok által megtekinthető.

Az igazgatóság egyuttal közhírré teszi, hogy a múlt 1900. év folyamán ezen szövetkezetbe 12 tag lépett be, ugyanazon év folyamán kilépett — tag. Összesen múlt év december 31-ig a szövetkezetnek 152 tagja volt. A múlt év folyamán betett üzletrészek száma 485. A fejeződik üzletrészek száma ugyanazon évben —. A visszafizetett üzletrészeké pedig

Kelt Vörösvárt, 1901. évi március hó. —

Az igazgatóság.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapest.

Készít: **a)** gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasúti kocsikat, és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Spezialitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és agyugolyókhoz. **Acéllöntés. Hengerszekek** kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a paraszti őrléshez s egész malom-berendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerékeket na y sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezetékek, **trictiók kapcsolások, rotatios dynamo-méterek.** Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtőgépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek. stb. **VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.,** a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság t. cz. részvényesei az 1901. évi április hó 13-ik napján, délelőtti 11 órakor, a társaság helyiségében VII., Kertész-utca 10. sz. alatt tartandó

X. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívtnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése és az abban foglalt indítványok.
2. Az 1900. üzleti év mérlegének és zár számadásának előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása iránti indítvány.
4. A nyereség felosztására vonatkozó javaslat.
5. Az igazgatóság kiegészítése iránti intézkedés.
6. A felügyelő-bizottság 3 rendes és 1 póttagnak megválasztása.

A részvények letehetők f. évi április 5-ig bezárólag az Angol-osztrák bank budapesti fióktelepénél V., Fürdő-utca 6. sz. alatt.

Az igazgatóság.

Buda és Vidéke

kiadóhivatala elvégez minden tisztességes megbízást **előfizetőinek**, csak a kész kiadások felszámítása mellett, **idegeneknek** árjegyzék szerint. **Jogügyek, kérvények**, ügyvéd közbenjöttével. **Vizsgákra készítés**, vizsgák letele, tanerők közbenjöttével. Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. **Kérvények** székes-fővároshoz, pénzügyi, és iparhatóságokhoz, miniszteriumokhoz, hadparancsnokságokhoz. **Építési engedélyek.** Iskolai, tudományos és **szépirodalmi könyvek** eladása. **Nyomdai termékek** készítése. Ingók és ingatlanok **eladása, vétele, bérbeadása. Lakások**, kivétele és kiadása. **Biztosítás** tűz-, jég-, betörés- és baleset ellen. **Életbiztosítás.** Nyilvános levelezés. Felvilágosítás minden ügyben.

Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéke**-nek ezen az uton is adjon támogatás s minél több megbízással tisztelje meg.

A kiadóhivatal
I., Városmajor-utca 28.

Elegáns

uri szabóság!

Magyar díszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindenemű libériák készülnek

VARGA FERENCZ

férfi ruha-termében

Budapest, IV., Váci-utca 13. sz. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Magyar, angol- és francia szövetek dús rak-tára. — Levelezőlaponi megkeresésekre szövet-mintákkal szívesen szolgálók.

Röck István

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntödéje

Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket:** fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihúzható forr- és hűtőcsöves kazánal. **Szivattyugépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat:** tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vízműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömböcek emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítünő hatásának bizonyított köhögésknél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyagbu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI., Károly-körut 10. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kítünően gyártott zongorák bármely leghiresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első érmekkel és dicsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A szép hangzású zongorák kitaró erősek, miről számtalan dicsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelőbb hangversenyeken has nálják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismerést aratott magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész Syposs Antal, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

Judás azonnal tudott segíteni: a saját kertjéből hozott egy rengeteg nagyságú *káposzta törzsöt*, melyre miután nem volt fa minden nehézség nélkül föl lehetett feszíteni a *fallyugyereket*.

Az így felfeszített testet a bűvész Judás ellopta, saját kertjében egy kis patak medrébe temette, s másnap a tetemet kereső istenteleneknek (apostolok) bűvészileg angyal alakot öltvén azt hirdette, hogy a felfeszített *Jeschu* a menyekbe szállott. Később rabbi *Tanchuma* unszolására a bűvész Judás elővonszolta a fölfeszített *Jeschu* holltestét s azt egy vadló farkára kötve Jeruzsálem utczáin hurczoltatá. Ez alkalommal a tetem fejhajzata kopaszra dörzsöltetett le; minek emlékül a (gallachim) keresztény papok kopaszra nyiratják fejök tetején a hajzátot (tonsura). . . .

Érdekes, hogy a Talmud (200. K. u.) Jézus Krisztust törvénytelen gyermeknek, Szűz Máriát házasságtörőnőnek tartja, holott Jézust a papok közé felvették, pedig törvénytelen gyermekek nem csak hogy papokká nem lehettek, de a templomlátogatástól is eltiltották őket.

Flavius József zsidó történetíró oly áhitattal nyilatkozik Jézus földi életéről, mint akármelyik evangelista, ugyan ilyen szellemű Publius Lentulus hivatalos jelentése a római tanácshoz.

Nagyon épületesek a Talmud keresztényfaló gunyos elnevezései a keresztény apostolokról, templomokról, harangokról, ünnepekről, ebből elég legyen a keresztvíz elnevezése *Májem kedeschim* = szajha víz, vagy *Me hattuma* = tisztátlanság vize.

A keresztények dísz-czimeiből is idézünk:

„A keresztények Ésau, Seir, Amalek, Edom istentelen fiai. A keresztények idegenek, nazareni gojok, a fajtalanság magzatai, a zabáló nép, szivtelen vérengző nép, k . . . a fajta, átkozott, eretnek, vak, bolond, esztelen, bálványozó, kevély, tudatlan, tévelygő tisztátlan holt disznó hust zabáló, **főlakasztott gonosztevőt** imádó nép. A keresztények, kutyák, szamarak, vaddisznók, fertelmes lények, bűnbakok, vadállatok, pókok, csuszómászó viperák.“

Fabius Ágoston főrabbi 1842-ben az újév ünnepén a *jelenkor zsidainak hit-*

elveit tolmácsoló beszédében ezeket mondja a keresztényekről:

„A zsidó vallás nem olyan, mint a keresztény, a melynek született, meghalt, dögtetemé vált Istene van, nem olyan, mint az a másik, amely azt állítja: az egyházon kívül nincsen üdv; mint az a bizonyos vallás, a minek ép az képezi alapját, a mi legnagyobb sérelem a józan ész ellen, a melynek azt mondják: Ész halgass, badarság beszélj. Nem olyan, mint az a vallás, a melynek születetik ugynevezett Istenüket, hogy ismét meghalni engedjék ezt az emberi hazug Istent. E vallás badarsága odáig, igen egészen odáig vetemedett, *hogy az egy Istennek, mindenség teremtetőjének helyébe egy legnagy született és pedig erkölcstelenség s tán házasságtörés útján született Istent állítson.*“

Egy másik zsidó Crimieux, III. Napoleon *Caesar élete* című művét bírálva ezekre a szavakra ragadtatja magát:

„A zsidók által fölfeszített Megváltó felőli tannak az életből, a tudományból sőt a császári szerzők műveiből is száműzve kell lenni. Mi zsidók így akarjuk ezt s mi zsidók mai nap, a világ urai vagyunk. Így állunk ma! Miért is nem megyünk tovább? Miért nem folytatjuk mind végig s miért nem mondjuk ki az utolsó szót? Valamint minden zsidónak meg kell botránkozni e szavakra: a zsidók saját Megváltójokat keresztire feszítették, ép úgy meg kell botránkozni minden keresztén, mely bármely keresztény tornyon tündöklök, sőt azon is, mely a koronát ékesíti. Tehát le vele; Izrael akarja ezt, Izrael nem tűr semmi keresztet, mely mondaná neki: te a saját megváltódat gyilkoltad meg.“

Ime itt van az alapja annak a Talmud győzelemnek, mely az egyetem belsejéből a keresztet eltávolította; itt annak a merészségnek, mely leveszi az ország czimeréről, hogy oda tegye meg-törtlenül, büntetlenül Dávid pajzsát.

II.

A Talmud zsidó imái.

A zsidók azt állítják, hogy azok a boszszuimák, melyeket ők a keresztények és fejedelmek ellen imádkoznak csak kóholják róluk és ők a Talmud parancsai nyomán arra vannak kötelezve, hogy nem csak azokért a keresztény fejedelmekért, kiknek jogarai alatt élnek, hanem azokért a keresztény nemzetekért is, kik között el vannak terjedve, imádkozzanak,

— Folytatjuk. —

Felekyné.

A nemzeti színháznak egy valóban kitűnő igazi művésznője *Felekyné* bucsuzott el. Felekyné igazi művésznő volt, ki szívével adta utólérhetetlenül szerepeit s nevét halhatatlanul beírta a magyar művészet történetébe. Hogy ki volt Felekyné azt mindenki tudja, de igazán csak most tudják meg majd. Sokat, nagyon sokat lehetne róla írni és sok szóvirággal jellemezni, de Felekyné erre nem szorul s nem is illik, hogy nagyságát és hatását szavakkal mérjük és czifrázzuk. Hódolattal említi meg távozását ki nagy volt a nagyok és első az első között s büszkén önérettel nézhet művészetére s mi csak azt sajnálhatjuk, hogy alakjait, melyeket ragyogó tehetségével megteremtett, sokáig nem láthatjuk. . . .

Császár Ferencz emlékezete.

Turányi István, Kerepes község derék jegyzője mindent elkövet, hogy a kies és könnyen elérhető nyaraló község emelkedjék s a közönség érdeklődését felköltse. Ugy értesülünk, hogy a *Garay János* társasággal érintkezésbe lépett Császár Ferencz emlékünnepe miatt. A Garay János társaság minden felolvasó ülésén egy régi irodalmi kitűnőségről emlékezik, készséggel fogadja el Kerepes község meghívását s ott helyben a *Császár Ferencz* ünnepen részt vesz.

Egy keresztény urinő.

Gróf Szapáry Béláné levelét, mit az országos katolikus nagygyűléshez írt, annak idején közöltük. Minden szép eszménél megnyilatkozik a fennkölt gondolkodású grófnő honleány-sága. Közelebb a keresztény egyetemi ifjusághoz ezeket a sorokat intézte:

„Csak tovább ezen az uton, bátor meggyőződéssel, a szent kereszt jelével a homlokon és a győzelem nem lehet kétes! Aki Krisztust vallja, annak el kell készülnie lenni hitvány és alacsony nézetekkel küzdeni; nézetekkel, melyek, fájdalom, manapság mint a gyom ellepik kedves magyar hazánk minden rétegét. Az ország színjava önökkel van, épül és lelkesül kezdeményezésükön, azért csak bátran előre! Ha Isten velünk, ki ellenünk! Legyenek erősek az összetartásban, rendíthetetlenül ragaszkodva elveikhez — ne csak pillanatra, de a jövőben is, majd ha a teljes férfikort elérték. Levelét a következőkkel végezi: Támogassa az Uristen az Önök tisztán vallásos törekvését, részesítse áldásában mindnyájukat.“

Adja Isten, hogy a keresztény magyar ifjuság lelkesedése állandó legyen!

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t. e hó 4-én tartotta XII. évi közgyűlését, melyen bejelentették, hogy az elmúlt üzletév 302.292 korona 25 fillér bruttó nyereség mellett, 133.385 korona 15 fillér tiszta nyereséggel zárult. Javasolja az igazgatóság, hogy a tiszta jövedelemből részvényenkint 12 korona osztalékot fizessenek ki. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a fölmentvényt megadta.

Nyilatkozat.

A Dürisch Katalin-féle bűnperben, a vádlott nő részéről felhozott azon állításra, mintha én Melcer Alice és Dr. Melcer Antal ezredorvos azonossága felől tudomással bírtam volna, — továbbá mintha én a Dürisch Katalin által nevezett ezredorvostól apaság és gyermektartás czímen kizsárolt s a Dürisch Katalin hazudásai és azok nyomán haladó némely hírlapi közlemények szerint 4000, de magának a végtagyalás során kihallgatott ezredorvosnak saját beösmereje szerint összesen legfeljebb 2000 frtnyi pénzben részesültem volna és végül mintha engem Dürisch Katalin tartott volna ki, — miután azok éppen magának Dürisch Katalinnak általam a perben becsatolt számos levelei és több rendbeli egyéb okmány által még a vizsgálat során kétséget kizárólag meg lettek czáfolva, mint üres, légből kapott s bosszu szüleményeit képező közönséges hazugságok és rágalmak, vádlott nő elmarasztalásánál, éppen úgy mint az ő egyéb aljas ráfogásai és kifakadásai, bíróság figyelembe sem vették. Minthogy azonban mindennek daczára mégis egyes lapok, melyek hogy rajtam a multban elfoglalt, *anti-semitikus szereplésemért — Tisza Eszlárért* — egyet üssenek, a sajtószabadság tisztaságának rovására szolgáló czélzatossággal nem annyira a Dürisch Katalin vádbeli cselekményeivel, mint inkább személyemmel foglalkoztak és jónak látták a jelzett rágalmakat Németh Ignác tanúnak, már magában a perben a vizsgálat során is teljesen megczáfolta s éppen azért bíróság szintén figyelembe se vett vallomása alapján ellenem kihasználni, ezennel kijelentem, hogy Németh Ignác ellen — kit eddig csakis számos tagból álló családjáért kíméltem, — hamis tanulás s hamis eskü és zsarolásban való bűnrészesség miatt, mint Dürisch Katalin bűntársa ellen, valamint sikkasztás miatt, a kezém között lévő számos bizonyíték alapján, a bűnvádi eljárást megindítottam, a melyre hozandó bírói ítélet, úgy hiszem, minden irányban teljes elégtételt fog nekem szolgáltatni.

Kéretnek mindazon lapok, melyek nem zsidó szellemtől s nem zsidó érdektől vannak vezéreltetve, jelen nyilatkozatom közzétételére.

Budapest, 1901. április hó 6-án

Ónody Géza.

Folyószámla bank.

A *Folyószámla Leszámitoló-Bank Részvénytársaság* megtartotta közgyűlését. Az üzletvet sikerrel zárták. Ez az intézet valóságos áldás az iparos és kereskedő világra. Az üzleti pangás és pénzügyi szükség között sok iparos és kereskedő üzletének fenállását tette az intézet lehetővé. Az állam is kilátásba helyezte a támogatást, mit a bank meg is érdemel. Az intézet felvirágzása *Rády János* vezérigazgató-elnök és *Waidl Emil* vezértitkár érdeme, kik lelkiismeretes kitartással valódi csodat műveltek s az iparosok és kereskedők hálájára tették magukat érdemessé.

Eljegyzés.

Szemler Mór m. kir. államvasuti felügyelő leányát Jolánt eljegyezte Hámpek Vincze m. kir. postatakarékpenztári irodafőnök.

A Triesti Általános Biztosító-Társaság (Assicurazioni Generali.)

f. é. április hó 1-én tartott 69-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1900. évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1900. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 525,894.823 korona és 90 fillért tettek ki, és az év folyamán bevett díjak 22,680.434 korona 19 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 10,360.434 korona 80 fillérrel 134,500.736 korona 39 fillérre emelkedett.

A tűz-biztosítási ágban a díjbevétel 11,357.800.682 korona biztosítási összeg után 18,641.775 korona 65 fillér volt, miből 7,923.074

korona 12 fillér viszont-biztosításra fordítottatott ügy, hogy a tisztadíjbevétel 10,718.701 korona 53 fillérre rugott, mely összegből 6,974.287 korona mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevétel 65%-át teszi ki. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 77,309.462 korona 97 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitett 6,411.667 korona 25 fillért, mely a viszont-biztosítások levonása után 3,303.342 korona 99 fillérre rugott. Tiszta díjak és kártartalék czimén 2,726.677 korona 64 fillér helyeztetett tartalékba.

Károkért a társaság 1900-ban 26,931.463 korona 16 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 688,595.391 korona és 60 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 128,644.015 korona 26 fillér esik, mely összeget a társaság 186.920 káresetben fizetett ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 13,754.975 korona 35 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely a 2,920.985 korona 12 fillér külön tartalék, ugy szintén az évi nyereségből kihasított 458.639 korona 05 fillérrel, 8,344.975 korona 35 fillérre emeltetett fel-továbbá felemelendő még a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. Ezeket kívül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsé.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 162,608.919 korona 18 fillerről 173,458.451 korona 60 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog-követelések	30,741.137 k. 02 f.
3. Életbizt kötvényekre adott kölcsönök	16,283.180 „ 30 „
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	2,378.490 „ 50 „
4. Értékpapírok	110,354,705 „ 67 „
5. Tárca-váltók	1,155.170 „ 32 „
6. A részvényesek biztosított adólevelei	7,350.000 „ — „
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával	5,195.757 „ — „
	összesen 173,458.451 k. 60 f.

Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik.

A mint a jelentésből látjuk, dr. Laudi Vitalis ur elhalálozása folytán megüresedett vezértitkári helyettes állása Luzziati Gioberti urral töltetett be.

Nyilttér.*)

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénés hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakosztóval. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Érmelléki borok.

Schwarzzer Emil székelyhídi postamester ajánlja feltétlenül tiszta ermelléki borait, melyeket megrendelésre palackokban házhoz szállít. I. rendű asztali bor: 1 liter 1 kor., féliter 54 fill. II. rendű asztali bor 1 liter 80 fillér, féliter 44 fill.

Megrendelések:

SCHWARCZER EMIL borpinczéje,
II. ker., Margit-körút 56. sz.

czimre küldendők.

A budai Vigadó vendéglő-helyiségében

minden szerdán és szombaton

*** katonazene ***

Kitünő tisztelettel

Wild József.

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat Budapest

t. c. részvényesei az 1901. április 23-án, kedden d. u. 4 órakor

Budapest, II., Lövház-utca 35. szám alatt, a gyár helyiségében tartandó

XXXII. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívataknak.

NAPIREND:

1. Az 1900. évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, a tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal s a felmentvény megadása.
2. Két szomszédos telek megvétele.
3. Egy igazgatósági tag megválasztása.
4. Esetleges indítványok az alapszabályok értelmében.

Az alapszabályok 14., 15. és 36. §§-ai értelmében a közgyűlésen csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kiknek részvényei a társaság könyvében legalább három hónappal a közgyűlés előtt nevékre irattak át és a kik részvényeiket legalább 3 nappal a közgyűlés előtt a társulati pénztárnál letéteményezték. — Egyébiránt részvények helyett budapesti nyilvános hitelintézetek letéjgeit is lehet letenni, ha ezekből kiviláglik, hogy a letéteményezett részvények a társulat részvénykönyvébe a letéteményező nevére vannak beírva. A közgyűlésen minden alapszabály-szerűen letéteményezett egy-egy részvény egy-egy szavazatra ad jogot ha azok száma nem több tiznél. De ezen számon felül csak minden öt-öt részvény után esik egy-egy szavazat. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni; meghatalmazott azonban, a törvényes képviselőket kivéve, csak szavazatképes részvényes lehet. Az évi mérleg, a felügyelő-bizottság jelentésével együtt, f. é. április 15-től kezdve a gyári igazgatóság irodájában, II., Lövház-utca 35., a t. c. részvényesek rendelkezésére áll.

Az igazgatóság.

Föl! — Föl!

a „Szép Juhásznőhöz“!

A budai hegyek közé kirándulók b. figyelmébe! Bátorkodom a nagyérdemű kiránduló közönség becses tudomására juttatni, hogy a Zugligetben fekvő „Szép juhásznőhöz“ címzett vendéglőt a legegészségesebben berendezve husvétvasárnapján ünnepélyesen megnyitottam. Kitünő Dréher-féle márcziusi jégbehűtött sörrel és hamisitlan egészséges borokról, kitünő magyar konyháról és pontos kiszolgáltatásról gondoskodom. Egyletek, társaságok és kirándulók részére, majálisok, bálok rendezésénél a díszes nagyterem díjtalanul áll rendelkezésre. Kitünő cigányzene, úgy ünnep és vasárnap, mint hétköznap fog zenélni. Kérvén a nagyérdemű közönség további becses támogatását, maradok

kiváló tisztelettel

Sztankovics István,

a „Szép Juhásznő“ vendéglőse.

Röck István

gép- és gőzkazangyára, vas- és ércöntődjé

Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket**: fekvőket és állókat minden nagyságban és magashyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihuzható forr- és hűtőcsöves kazánal. **Szivattyugépeket** Worthington és egyéb rendszer szerint. **Gőzkazánokat**: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jeggyáratokat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vizműtelepeket, gözmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel,

* * Elegáns * *
uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek,
vadász- és sportruha-különlegességek, minden-
nemű libériák készülnek

VARGA FERENCZ

férfiruha-termében

Budapest, IV., Váci-utca 13. sz. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű mészabász vezetése alatt.

Balatonfürdő.

Lellén, (Somogy megye) 3 szoba, nagy veranda,
kamra, konyha, szépen beburkolva, teljesen fel-
szerelve, 24 személyre edény, üveg és teríték-
kel, kut és mellékhelyiséggel a nyári idényre kiadó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legtisztább égyenyés
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kifünő hatásának bizonyult köhögésnél,
gőgebjoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Az „OLASZ NŐ“-höz

czimzett

* vendéglőmet *

(I., Mozdony-út 20. szám.)

Tíz percz séta a várostól)

ajánlom a kiránduló közönség szives
nagyerdemü figyelmébe.

Erdélyi konyha.

(Hétköznap is.)

Valódi tiszta italok.

A nyitott terrasse-ról

gyönyörű kilátás . . .

Linzbauer Józsefné.

A S Z T M A

Krónikus tüdőkatarrus, tüdővérzés, tüdővész és gyomorbajokban szenvedő betegek

Olvassák el és fontolják meg ezeket a jelentéseket, melyek megtörtént gyógyulásokról szólnak. Ezek itt jelenleg csak elenyésző csekély száma a folytonosan beérkezőknek s minden megjegyzés nélkül hozatnak nyilvánosságra, miután az a meggyőződés: hogy a szenvedő közönség önmaga is képes ezen elősorolt tények után itélai. A levél-kivonatok kis irály-változást leszámítva, szöszterintek. El vannak hagyva mindazon kitételek, a melyek hátat fejeznek ki, ugyszintén mellőzvék a kritikák, bírálatok a megelőző orvoslásokról. Az eredeti levelek megtekinthetők és **kérjük sürgősen** minél szélesebb körben ezekről meggyőződést is szerezni. **Hivatalos uton ez már meg is történt.** Eltérések az igazságtól — habár a kísérő szavaknál, avagy a gyógyításnál elért eredményre is vonatkoznak — nem engedhetők meg és szigorú büntetést vonnak maguk után. Hogy a laikusoknak tehetségünk szerint kezére járjunk, s mielőtt a betegség már beállana, azt előbb is a legkisebb előjel után felismerhessék, idejekorán az orvos segítségét igénybe vehessék, ezennel leírjuk **előjeleket:** **Köhögés, gyakori hányási inger. Kiköpés, nyálka. Szurás a mellben és a hátgerincben. Éjjeli izzadás. Hideg kezek és lábak. Nehéz lélekzés. A lélekzést később hallható füttyülés és recsegő horkolás kíséri. Vérköpés. Gyakran erős, rendetlen szívdobogás, összekötve erős félelemérzéssel. Gyenge érverés. Álmatlanság. Rossz emésztés.**

A gyógyítás érdekében szükséges a pontos életrendszer leírása, a foglalkozás megnevezése és hogy a lábait hidegek-e? Czim:

Kur Institut Spiro-Spero (Paul Weidhaas) Dresden-Niederlössnitz, Humboldtstrasse 100.

Orvosi elismerő bizonylatok.

a „Weidhaas“-féle gyógymódszerről.

Dr. Wolf L.-n.

Én az ön rendelményeit tanulmányoztam, szakismere-
tetimmal és a legújabb kutatásokon alapulóknak találtam.

Dr. K. S.-n. (80 éves.)

Az én asztmám az ön gyógykezelése folytán nagyon
javult és reményem, hogy ön továbbra is orvosi tanácsá-
val el fog látni, mert nekem ehhez van a legtöbb bizalmam.

Dr. H. M.-ben.

Egy betegemtől az ön kitünő gyógyítómódjáról szerez-
tem tudomást és nem állhatok ellent, hogy ennek közelebbi
leírását ne kérjem, miután érdekeimben van a szegény szen-
vedőkkel azt az ön tapasztalatai alapján megismertetni stb.
Később ugyanezen orvos írja:

Én az ön gyógyászati tervezetét egészen kitünőnek és
egyedül biztosnak találtam; meg vagyok győződve, azok
előnyeiről és elismerésének adok kifejezést.

Otto Fr. ur D.-ben írja: Házi orvosom dr. B.
ur nagyon ajánlta az ön gyógymódját.

Lujza herczegnő W.-ben T. várbán írja:
Az ön gyógyítómódja folytán asztma-rohamaim teljesen el-
multak.

Gyomorbajok.

Gyomorbajban szenvedtem öt éve, mindig sovány és
sápadt színű voltam. Nagyon rendetlen volt székelésem s
nagy fájdalmat éreztem a gyomor tájékán, étkezés előtt és
után rosszul lettem, émelygések, fölfúvás, gyomorégés és
reggel kellemetlen szájbüzt éreztem. Ezen bajomban kér-
tem az ön tanácsát és én pontosan követve a kapott uta-
tításokat, nemsokára visszakaptam egészségemet. Most ismét
jól vagyok, ismét jól ízlik az evés és ivás és teljes erővel
láthatok munkám után. Az ön orvosi metodusa fölött csakis
a legnagyobb elismerésemet nyilváníthatom és fogom is az
ön utasításait, a hol csak tehetem, a legmelegebben ajánlani.

Hive

Singer F. H.

Kemnit, posta Burtenbach (Bajorország.)

Az aláírást hitelesíti:

Kemnit, 1900. szeptember 10.

A községi tanács, Singer: polgármester.

Asztma.

A „Spiro-Spero“ gyógyintézetben sikerült asztmát,
a melyben már tizenegy évig szenvedtem és hiába orvost-
tattam, kigyógyítani. Sokat kísérltettem meg ezen ideig,
hogy egészséges lehessen, azonban semmi sem segített.

— **A gyógykezelés levélileg is, minden hivatalos akadályozás nélkül is keresztül vihető.** —

Hetelig tartó gyógykezelés után az orvos gyógyulatlanul
küldött el. Ezután, mivel betegségem szinte elviselhetlenné
lett, sőt egy orvos véleménye szerint tüdővész voltam,
négy hétre elmentem egy városi kórházba. Eleinte úgy
találtam, hogy egészségem javulna, de nyolcz nap múlva
ismét a régi baj jelentkezett. El nem mulasztottam ezután
mindenféle hírneves orvosokat megkérdezni. Használtam
zsiradékokat is a torkobajom ellen; azonban mindez hiába
volt. Hálás köszönetet mondok önnek a jó és tökéletes
gyógyítóeredményért, a melyet ön nálam elért. Most már
nincsenek légzési nehézségeim. A borzasztó köhögés,
a mely engem éveken át kínozott, eltűnt. A torokfájás elmúlt,
étvágyam kitünő, ehettek s ihatok bármit is. Végre-valahára
megszűnt minden fájdalmam és a gyógykezelés kezdete óta
nem volt egyetlenegy asztmatikus bántalmam sem. Röviden
a régi szenvedések békét hagynak. Soha nem fogom el-
mulasztani ott, a hol erre alkalom nyílik, hogy önt ne
ajánljam, hogy más betegek is részeseüljenek ezen kitünő
gyógykezelésben. Hálás híve

Himmelwitz, 1900. augusztus 30.

A valódi aláírás hitelesítve: (pecsét.) A községi elő-
járóság: Kraniesz.

Tüdővész.

1899. augusztus hó óta vállaimban és a mellben erős
fájdalmakat és szurásokat éreztem, gyakran köhögtem,
fehér nyálkát sűrűn kiköptem és labaim folyton hidegek
voltak. Mindenféle szereket használtam, de eredménytelenül.
Végre egész bizalommal önhez fordultam és most már a
legnagyobb örömmel bizonyíthatom, hogy az ön gyógyító-
módszere által két hónap alatt szenvedéseimtől meg vagyok
mentve, a miért is hálás köszönetem kifejezem és önt min-
den hasonló betegnek a legjobban ajánlani fogom

Bizonyítom hitelességét

Georgsdorf, 1900. szeptember 3. Kerület: Bentheim
grófság.

Kosters Jenne.

A községi előjáró: **Nosz.**

Tüdőhurut és vérszegénység.

Husz évig folyton köhögtem, ezenfelül szenvedtem
nagyfokú vérszegénységben is, a mely idegbajomat okozta.
Az utóbbi években tüdőhurutot kaptam, s végre asztma
fejlődött ki oly mértékben, hogy hozzám tartozóim és az
orvosok életemet föladták. Teljesen lesóványodtam, mert
étvágyra és alváásra gondolnom sem lehetett. Heteken keresz-
tül ágyamat el sem hagyhattam. Bekövetkeztek a faldokló
rohamok. Ordítottam, hogy még a közeli házban is meg-
hallhatták. Ha képes voltam köhögés által magamnak meg-
kényebbülni, hogy kihaljak, úgy kihánytam mindjárt tele edény-

nyel sűrű, huzódó, fehér nyálkát. A görcsös rohamok ellen
alkalmaztak morfium-befecskendezéseket, de ezek sem
segítettek. Vége lett minden orvosi mesterkélésnek. Ezen
időben olvastam a lapokban az ön eredményes működésé-
ről és bátorságot merítettem. Igaz, hogy fáradságos mun-
kába került, végre is az ön végtelen türelme és erélye által
annyira vagyok, hogy minden munkámat elvégezhetem.

Nem hiszem, hogy ezen borzasztó betegség, a melyből
engemet kigyógyított, újra visszatérjen, miután már egy
éve is is elmúlt és még eddig semmi visszaesést nem
tapasztaltam. — Önnek köszönhetem életemet és kívánom,
hogy minden beteg önhez forduljon. Szívesen hitelesítettem
volna aláírásomat, azonban mindenhol, a hová fordultam,
visszautasítottak azzal a megjegyzéssel, hogy ez magánügy.
A legbensőbb háláérzetemmel ön patiente.

Westphal Adél Weiszbürgerstr 12. ud. 4. ajtó.

Berlin, 1900. augusztus 20.

Asztma, krónikus katarrus.

Sok éven át szenvedtem tüdőkatarrusban és asztmá-
ban. A köhögés sűrű fehér kiköpéssel kinzott engem
egész éjjel, napról-napra, hogy egy órát sem tudtam
aludni és labaim folyton hidegek voltak. Semmiféle gyógy-
szer nem használt. Amint arról értesültem, hogy az ilyen
szenvedések ellen ön a legjobb eredményt érte el, szintén
kegyedhez fordultam és ön végre megszüntette sok évi
szenvedésemet. Most már a legkisebb köhögés sem bánt.
Köszönöm önnek fáradságát és tanácsom minden asztma
és mellbetegségben szenvedőnek az ön gyógyítómódját.
Oberharmersbach, 1900. aug. 20.

Spitzmüller Magdaléna.

Jelen levél az én jelenlétemben Spitzmüller Magdaléna
nő által, a kinek nevét, állását és lakását személyesen is-
merem, aláíratott. Oberharmersbach, 1900. augusztus 26.
(Pecsét.) Polgármesteri hivatal: Ebel, J. B.

Közel hat évig szenvedtem egy borzasztó betegségben,
az asztmában. Nem kiméltem semmi költséget, használtam
minden nekem ajánlott gyógyszert, de minden hasztalan
volt. Ezután értesültem az ön gyógyítómódszerről s azon-
nal ennek is alávettem magamat, a mely hála Istennek
engemet ezen borzasztó betegségtől megmentett. Miután
ezért lekötendő köszönetemet fejezem ki, kötelezettségemül
ismerem el önt minden szenvedőnek ajánlani.
Glashütte, 1900. szept. 9.

Dorn Heinrich.

Jelen aláírást hitelesíti a község előjárósága:

Dorn, polgármester.

BUDA ÉS VIDÉKE

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A kereszt diadala.

A keresztény ifjuság diadalt aratott. A tiszta szív áthatja az eget és poklot. Szépen, lelkesedéssel, de higgadt méltósággal folytatják a kereszt védelmét. Az a megrovás, mit a betűkbe kapaszkodás folytán az egyetem tanácsától kaptak csak dicséret. Előre tehát ifju barátaim! Kövessétek a mi urunk Jézus Krisztust, ne csak a kenyér szegésig, de a kinszenvedés poharának italáig.

Jegyezzétek meg: annak van legnagyobb békessége, a ki legjobban tud tűrni s az embert az éghez a tisztaság és egyszerűség vezeti.

A keresztény magyar ifjuság önmagát tisztelte meg, hogy teljes nyugalommal, bátorsággal, a kötözködések kikerülésével védte a keresztet.

Védje tovább.

A jámborok dicsősége nem az emberek szájában, hanem a magok lelkiismeretében vagyon — mondja az irás.

A keresztény magyar ifjuság önérzete és szívós kitartása a haza szebb jövőjének biztosítéka. Ne engedje magát semmi áron eltántorítani a kereszt védő ifjuság.

Minél nehezebb egy munka, egy cél elérése annál jobban lelkesíti az a bátor harczost s a kitartás a kereszt teljes diadalt fogja eredményezni. Az eszközökben továbbra is válogatóság és tapintatosak legyenek. Nagy kár volna, ha a kereszt elleneinek izgatására olyan jelenetekre ragadtatnák magokat, melyek gyengítik az ügyet. Az ifjuság helyes érzéke Szemere Miklós felé fordult. Jól választottak. Szemere Miklós önálló gondolkodása, fényes tehetsége, valódi meghamisíthatlan hazafisága a diadalt csak fokozni fogja s jól esik nekünk, hogy szavaink nem hangzottak el a pusztában.

A higgadtságot meg kell őrizni, ha nehéz is. A kő dobást kenyérrel kell viszonzni. A Jézus Krisztus evangéliumának nagyobb ereje van, minthogy azt a zsidó türelmetlenség és éretlenség meggyőzné. Az Isten szelleme és ereje előtt

mielőbb elfognak ők törpülni. A fő, hogy semmibe sem kell őket venni. Az ő csufolkodások követte a *Megváltót* a keresztáig, gyűlölik ma is ép úgy mint a keresztet.

A kereszt jelében ifju barátim győzni fogtok. A győzelem kivívása időbe kerül, de kivívjátok. Ördögnék nincs hatalma az Istenen. Szép és bátor csatákkal neveteket ragyogóan írjátok be a történet lapjaira.

Vigyázzatok, hogy elhamarkodással a lapon, melyre a ti érdemeiteket írja fel a jövő krónikása folt ne essék.

Csak tovább is úgy tartásotok magatokat, mint eddig tartottátok s ha kell még nyugodtabban, de mindég ezzel a lelkes komoly méltósággal.

Nagyon szeretnék sokan, hogy az utczára, tüntetések, összeszólalkozások, zsörtölődések, tettelegességre kerüljön az ügy. Ez nagy baj lenne, mert az eddig nyertek elvesztését jelentené. Minden furfang megmozdul, hogy a harc csak ugyan az utczára kerüljön, de ti a keresztény érzések legfenköltjével a türelmessel gátoljátok meg.

Meg kel mozdulni az egész keresztény magyar társadalomnak, hogy Krisztus evangéliumának győzelme gyorsabban történjék s elérkezzék az idők teljessége. Igyekeztek mindenki tiszta lélekkel, és tiszta cselekedetekkel követni az Ur keresztjét.

„Mikor Jézus jelen vagyon mindenkivel jól folynak és nehéznek nem tetszik semmi. Mikor pedig Jézus jelen nincsen mindenkivel sulyosak“.

A szószékekből is szólaljon meg az áhitat. Szükségünk van rá, hogy a vallásban erősödjünk.

„Mit adhat neked a világ Jézus nélkül? Jézus nélkül lenni kemény pokol. Jézussal lenni gyönyörűsége paradicsom. Ha Jézus veled léssen nem árthat semmi ellenség. A ki Jézust megtalálja, jó kincset talál, sőt minden jó felett való jóra talál. A ki Jézust elveszti, igen sokat vesz és többet az egész világnál. Legszegényebb a ki Jézus nélkül él, leggazdagabb a ki jól vagyon Jézussal“.

Érezzétek és éreztessétek e szavakat és munkálkodjatok azon, hogy szeretett magyar hazánk Jézust megtudja tartani. Inkább válaszszátok, hogy az egész világ ellenségték legyen, hogy sem Jézust megbántani engedjétek.

Nemzetem virága magyar ifjuság!
Véssed jól szivedbe a mit az irás mond s küzdj tovább és a hazában meg erősített kereszt diadala a te érdemed leszsz s ezzel megmenteni segítetted a hazát. Előre, a ki igaz keresztény és magyar az veletek leszsz

Virrad

Erdélyi Gyula.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

Ezt *szinből* igazolni látszik a zsidóknak az az újabb keletű nagy hühéval fitogtatott szokása, mely szerint a keresztény fejedelmek születés és névnapjain sőt legutóbb a nemzeti ünnepeken is a zsinagógákban imádkozni szoktak.

Ámde a Talmud zsidói különösen Akarbenel Izsák az ő Meschmia Jeschua című művében azt mondják, hogy „*Israél megváltása*“ — *bizositása csakis a keresztények végromlása után következik.*“

A Talmud zsidó mindennapi imája így hangzik: Adjunk hálát a világ terem-tőjének, a mindenség urának, hogy nem úgy teremtett minket, mint a föld pogányait, a kik a *Hefel varik* — hiu Isten, Jézus előtt hajtogatják magokat és oly Istent imádnak, ki nem segíthet.

A prágai Machsor — fol. 19. Col 1. egy imát tartalmaz, melyet a Talmud zsidó naponkint háromszor elmondani köteles, mely így van: A megkeresztelkedett zsidók (Meschumadim) veszszenek el az eretnekekkel (keresztények) még e perczben. Veszszenek el reménytelenül, valamint a választott nép minden más ellensége azonnal irtassék ki. Semmisítsd meg, irtsd ki, zuzd össze uram a *Malchuth Sadon-t* s alázd meg ma az istentelent. (Malchuth Sadon = keresztény).

A Machsor újabb kiadásából a Krisztusra vonatkozó káromlásokat kihagyták s e helyett a hely vagy üres, hogy belehessen irni, vagy egy gyűrű jegy van, a mi azt jelenti, hogy a kihágás élőszóval pótlendő.

A Machsor nevű imakönyvben ez az ima áll: „Őrizd meg uram méltó boszszudat mindaddig, míg alkalmasnak találod az időt ara, hogy *Ésaut Nisan* hónapjában megsemmisited“.

Hogy Esau alatt a keresztények értendők világosan kitészik rabbi Abarbenel, Maschmia Jeschua című művéből, a hol fol. 10. col 4. ez áll: A keresztények kik a názárethi Jézusban hisznek kétségkívül Edom és Esau fiai.

A vastag Tephillában — fol. 68. col. 3. ez az ima olvasható: Légy irgalmas Uram Sionhoz, mert ez életünk tanýája, mentsed meg a lelkökben gyötrötteket és gyakorold Dávid házának, a Megváltónak boszszuját s küldjed őt mielőbb körünkbe, hogy ne üljön többé idegen az ő trónján s mások az ő dicsőségében ne részesüljenek.

Idegen = Krisztus I. rabbi Ábrahám Perizol. Maggen Ábrahám 72. fej.
Mások = keresztények I. Sepher Minhagim f. 10. col. 1.

A Talmud zsidó imái között jellemző a következő: Taposd le *Bozra borsajtólóit*, valamint Babeléét is, zuzd össze őket boszszud haragodban oh hatalmas Isten. Törjön meg szívek s lohadjon bátorságok.

Bozra borsajtólói alatt a rabbi a keresztényeket értik s ez a keresztények véres kiirtását jelenti, mely alkalommal a boszszut lihegő Megváltó ruhája a patakonként kiontott keresztény vértől oly piros lesz, mintha csak fekete szőllőt sajtolt volna s öltözetét vörös mustal bepiszkította volna.

A Bensch imakönyvben foglaltatik ez a szintén szombati ima: Add nekünk s gyermekeinknek a szükséges élelmet és ruházatot, s engedd, hogy mielőbb foglalhassuk el a gojimok birtokát. Foglald el mielőbb a Seir-hegy lakhelyeit.

Seir-hegy = a keresztények birtoka. C. rabbi Abarbenel Maschmia Jeschua fol. 44. col. 4.

Minden hold ujulás után néhány nappal mikor az új hold már jól látható, az áhitatos Talmud zsidók a szabadba mennek és szemeiket mereven az új holdra szegezve ezt rebegik: Legyen áldott a ki téged teremtett . . . Erre háromszor felugranak úgy, hogy mindkét lábuk testők alfelét érinti s folytatva mondják: Valamint én feléd ugrálok és mégsem érhetlek el, úgy engem se érhessenek el az idegenek. (keresztények)

Az új év előtti hetedik napon azért könyörög a Talmud zsidó, hogy az Ur Edom fiait Jeruzsálem elpusztulásáért mielőbb büntesse. Az ima, mely az 1665-ben közzé tett frankfurti selichontban fol. 6. col 1—2. olvasható így szól: Emlékezzél meg Uram Jeruzsálem elpusztulásán Edom fiait s büntesd meg őket.

Edom-keresztények Isd. Zerar hammor Parascha Nizzavim fol. 152. col. 3.

Zsidók a szocializmusban.

Nagyon szomorú tünemény az, hogy a zsidók vezetik a szocializmust. Nem csak a pálinkával, de sociális izgatással bódítják a népet. A socialismus enyhítésére alakult egyetemekben is ott vannak a zsidók, sőt a csendőrségben is elég van. Ez azt mutatja, hogy igen jól el tudnak helyezkedni a század legnagyobb kérdésében.

Nálunk úgy látszik itt is felül nekik a szegény nép. A lelkipásztorok kötelessége volna, hogy felvilágosítsák hiveiket.

Széchenyi szelleme.

Kovács Lajos a keresztény ifjuság egyik vezére, az egyetemi-kör rhetorikai ülésén nagy hallgatóság előtt egy remek felolvasást tartott. *Nemzeti ideál* címen, melyben Széchenyi hazafiságáról, szelleméről és alkotásáról, tartalmasan és lelkesen emlékezett. A nagy hatásos felolvasás végét itt adjuk:

„Nem hiába mondja Széchenyi: „Csak a gyöngye szereti önmagát, míg az erős egész nemzeteket hordoz szívében”. S most már világos előttem az ösvény, a melyen az ő irányát követhetjük. Nem kell egyéb, mint hódolni az altraizmus szellemének — az egész vonalon. Ezt teheti a földbirtokos, a gazda, ha a föld népének ügyeivel, bajaival foglalkozik; teheti az iparos, ha munkásainak sorsát szíven viseli; teheti a kereskedő, a város lakója, ha a tapasztalásának és idejének egy kis részét a közügyeknek szenteli; teszi a politikus ugyis, ha nem önérdék és hiúság vezeti szándékában. Így értem én, Széchenyi azon szavait, hogy: „Hazánk minden fia lehet vérünk megmentője!” De nemcsak hazánk minden fia, a nő is közreműködhetik a nemes célban: az anya, ha a szellemmel mélyebb barázdát szánt gyermekei szívében, a hajadon, ha a humanizmus terén nyújt segédkezet. Hisz már a „Hiel” dedikációja szólítja őket „a polgári erények és nemzetiességünk védelmének S nem hiszem, mert nem is hiszem, hogy oly nemzet, mely az altraizmus legmagasztosabb jelét adta akkor, midőn Széchenyi iniciatívájára és a nemesség önszántából föl-szabadította a jobbágyot és végre felszabadította önmagát; hogy egy ily nemzet ne tudná megtalálni az eszközt, mely meggátolja továbbterjedését a modern önzés miazmaikus maszlagának. „És látok is már derengeni a borongós láthatáron jobb jövő előjeleként egy vigasztaló hajnali fényt s ez: a szövetkezeti eszme. Igen, a szövetkezet, a mely oly eminens melegágya az altraizmusnak és mely oly jól felel meg Széchenyi szép szavainak: „Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen.”

Miután az előadás végén Szemere Miklós, Széchenyi Imre gróf és Beöthy Akos beszédeit szétosztani fogjuk — beérem azzal, hogy becses figyelmüket ezekre felhívjam.

Hazánkban kétségtelenül terjed az altraizmus szelleme. A Széchenyi-lakomák ennek újabb és újabb fellángolását jelzik.

Gyakorlati téren legfőbb apostola gróf Károlyi Sándor, a szövetkezeti mozgalom ut-törője. A Bodroglóközben egy nőegylet működik ily szellemben.

Gróf Majláth József példát nyújt arról, hogy önzetlen hazaszeretetet mily áldásos működés forrásává lehet.

A magyar ifjuság megértette Szemere Miklós intő szavait.

Egy táborba gyűltünk, kik megfogadtuk, hogy követni fogjuk, a nagy Széchenyi életének példáját.

Vezércsillagunk Széchenyi István.

Tömörüljünk azon zászló körül, melyre az altraizmus van írva s melyet oly kiváló férfiak, mint Szemere Miklós és gróf Károlyi Sándor bontottak ki.

Visszaesés.

Török-Bálintról írják: A Kossuth gyalázó (?) Zimándy idejében a templomban magyarul imádkoztak. Az új plébános belépése óta vissza-estek a német imádságba, s úgy látszik a magyarosodásban visszaesés van minden vonalon.

Széchenyi politikája.

Az akadémia 1901. évi költségvetésében benne van Gaál Jenő, Gróf Széchenyi István nemzetfejlesztő társadalmi politikájának első részletének kiadási költségei. Gaál Jenő azok közé a mély tartalmú írók közé tartozik, ki nem csak megérti, de meg tudja értetni a közönséggel Séchenyit. Különben a Széchenyi szelleme még a nép között is hódít már és elfoglalja a magyarok szívében méltó helyet.

Riadó!

Társaim! Nem vagytok vének:
Ifju vér forr bennetek!
Frissen, gyorsan ki a térre,
És csak bátran küzdjétek!

Külső ellen nem rémit most:
Édes testvér ellenünk,
Akit csak a rut érdekel
Tűzelnék föl ellenünk!

Talár, török nem csak egyszer
Sirásónkká csapott fel,
S e népeket mindig tudtuk
Hazájokba üzni el.

Mert a hitünk nem hagyott el,
S miljom szív egy szívvé lett.
Összetartva „összetartás”
Volt az, mely megsegített!

Föl a fejjel! Nyiljon a szív!
Bátraké a diadal
Hőssé lesz, a ki találva
Csatamezőn vérzik, hal!

Leng a zászló: a keresztes,
S szól akár a vészharang!
Jól érti őt a hazafi,
Mert szívéhez szól a hang!

Nem várja, hogy kélszer hívja
(Hunyady sem várta ezt),
Hanem száll, a merről csillog
Feléje a szent-kereszt!

Szent-kereszt! — Ez ellen tör most
Ádáz kézzel a testvér,
Kinek őse kebeléből
Folyt érte annyi vér!

Szent-kereszt! Csak csillogj, csillogj
Főnt a templomtornyokon:
Kősziklára vagy építve
És nem állasz homokon!

Szent-kereszt! — Ez vezéreljen
Társaim, oh titeket!
És ha vérrel kén' megvédni:
Folyon érte véretek!

Szászvárosi V. Jenő.

Budapestben, 1901. áprilisban.

Látogatás.

Zimándy Ignác, a ki mint már megirtuk, a műtétet szerencsésen kiállotta, a napokban szerkesztőségünkben volt s átadta *Ki a hazá-áruló?* című munkájának kéziratát. Az érdekes történet bölcsészeti munkát lapunk melléklete gyanánt fogjuk közölni. Zimándy Ignácot nagyon sokan üdvözölték a legelőkelőbb körökből.

A koronaőr beiktatása.

Az új koronaőrt Gróf Széchenyi Bélát a legnagyobb magyar fiát beiktatták méltóságába. Gróf Széchenyi Béla jó keresztény, kitünő hazafi s nagy magyar. Személyében minden előkelő képesség meg van, hogy valóban zászlósa legyen az országnak s őszinte tanácsadója a királynak. Itt lakik Budán azzal is irányt mutatva annak, hogy Buda fejlődésének egyik legnagyobb biztosítéka, ha a nemesség itt alapított hont a magyar királyi trón követlen közelében. Gróf Széchenyi Béla mily hazafiságban gazdag beszéddel foglalta el méltóságát.

Halálozás.

Harczy Antal honvédelmi miniszteri tisztviselő kedves leánya Viola 14-ik évében meghalt. A mélyen sujtott apa lapunk utján köszöni meg a részvétet, melyet ismerősei és barátai a gyászeset alkalmával tanusítottak. Szívéből köszöni azt a szép koszorút, mit kedves elköltöztette koporsójára a honvédelmi miniszterium tisztviselőikara helyezett. A kedves kis leány végtisztességgel a *farkasréti* temetőben helyezték örök nyugalomra.

Széchenyi tisztelet.

Örömmel jegyezzük fel, hogy Széchenyiről több lap emlékezett meg halála évfordulója alkalmából, sőt több egyesület is. A lánchidon az az *Széchenyi hidján* azonban nem láttunk gyászlobogót. A budai Széchenyi asztaltársaság ebben az évben is megtartotta a gyász emlékűnpepet

Zsidó magyarság.

A népszámlálás eredményét közli Thiring Gusztáv. Ebben olvassuk azt az éppen nem épületes adatot, hogy a hét zsidó zsinagóga közül hatban németül és héberül és csak egyben tartják héberül és magyarul a szertartást. Ez az a híres zsidó magyarság, a mi különben ép oly lehetetlen valami, mint fából vaskarika.

Az alkoholizmus ellen.

A szeszmegezés káros hatásai ellen mozgalom indult meg. Helyes, csak hogy a mozgalomnak a valódi irányban kell folyni s legelőször is a *zsidó pálinka és a zsidó pálinkamérések* ellen küzdeni. Míg a keresztény termelők maguk főzték a szeszt a kis üstökön senki sem beszélt a káros hatásról.

Ünnep.

Április 11-ét a II. kerületi polgári leányiskola és női kereskedelmi tanfolyam hallgatói lelkesen ünnepelték meg. A megnyitó beszédet *Kozma Gyula* igazgató tartotta. A magvas és szép beszéd mélyen meghatotta a jelenvoltakat. Az ünnep jelentőségét *Cserháti Irma* lelkes beszéddel méltatta.

Kérés.

A lóversenyeket látogató közönség figyelmébe ajánlatik, hogy a versenyterti belépti-jegyeket — a jegypénztáraknál való nagy tolongás elkerülése s tehát saját kényelme érdekében — a versenyprogramokon megjelölt dohánytösdékben a versenynapok délelőttjén előre váltsa meg. Szintugy saját érdekében áll a közönségnek, hogy a belépti jegyeket láthatóan viselje, hogy az ellenőrség felszólításait mellőzhesse.

Jó rendszer.

A ki jó rendszerrel akarja taníttatni gyermekeit az elemi és polgári iskolák tárgyaiból, vagy a ki el van maradva s azt sikerrel akarja pótolni, ugyszintén az, ki magyarul óhajt tanulni, forduljon a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalához, hol egy kitűnő erő czimét kapja meg.

Krisztina-kávéház.

A Krisztina kávéházat *Folner J.* vette át. Folner hosszú éveken keresztül érdemelte ki mint kávé a közönség meglegedését. Mindig arra törekedett, hogy vendégei nála jól érezzék magukat. A vendégeket jó itallal szolgálta ki és figyelmesen bánt látogatóival. Pontos és előzékeny modorral vivta ki hírnevét. A közönség új vállalatánál is minden lehető előnyben részesül. Meg vagyunk győződve, hogy Folnernek a *Krisztina kávéházban* is sok vendége lesz.

A Ganz és társa r. t.

A Ganz és társa r. t. múlt hó 23-án tartotta rendes évi közgyűlését. Az igazgatósági jelentés szerint a lefolyt üzletév 1,307.493 kor. nyereséget eredményezett. Ez összegből levonandó az igazgatóságnak alapszabályszerűen járó 10% jutalék 130.794 korona. A fönmaradó 1.176.744 koronához hozzájön a múlt évi nyereségáthozat 260.646 korona. A közgyűlés tehát 1.437.390 korona fölött rendelkezhet. Indítványozza az igazgatóság, hogy a 6000 részvényre osztalékként 160 koronájával 960.000 korona osztassék ki, a tisztviselők nyugdíjalapja kapjon 40.000 koronát, az osztalék-tartalékalapot pedig 100.000 koronával, összesen 1.100.000 koronával növeljék, míg a fönmaradó 337.390 koronát vezessék át új számlára. A közgyűlés az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadta, a felmentvényeket megadta és Hollán Ernő igazgatósági tag elhunytá felett sajnálatát jegyzőkönyvileg fejezte ki. Végül az egy megüresedett igazgatósági állásra Baumgarten Lajost választotta meg.

A Fonciére Pesti biztosító-intézet mérlege.

A zárszámadásokból, amelyeket ez az intézet a lefolyt évre vonatkozólag nyilvánosságra hozott, a következő lényegesebb számadatokat vesszük át: A törlések levonása után a m. évi díjbevétel az elemi és balesetbiztosítási ágazatokban 7,355.014 k. 04 f., az életbiztosítási ágban pedig 2,587.634 k. 60 f., összesen tehát 9,942.648 k. 64 f.-t tett ki, míg a későbbi években esedékes tűz- és balesetághazatbeli díjkötelezvények és díjváltók összege 19,514.280 k. 80 f.-re rug. Az életbiztosítási összallomány az elmúlt üzleti évben 62,282.171 k. tőkére emelkedett. A készpénzdíjtartalékok és díjáthozatok az életbiztosítási ágazatban 15,238.244 k. 18 f., az elemi- és balesetbiztosítási ágazatokban pedig 2,371.242 k. 28 f.-re rugnak. Az életbiztosítási készpénzdíjtartalék szaporulat 965.645 k. 66 f.-t tesz ki. Mint különösen kedvező körülmény említendő fel, hogy a nyereséményrészesedéssel életbiztosítottak azon csoportja, melynek kötvényei évenkénti nyereségrészesedés mellett kizárólag halálesetre szólanak, az évi díj 7.5 százalékat kapja osztalékkul, míg az 1897-ben belépett biztosítottak azon csoportjára, amelynek kötvényei vegyes tőkéről 3 évi nyereségfelosztással szólanak, 1900. évi december végén az évi díj 70.3 százaléka esett osztalékkul. Az intézett tőkét a képviselőkönél levő készpénzállomány, a folyószámla követelések és a képviselők és feleknél künnlevő egyenlegek belevonása nélkül a következőképen vannak elhelyezve: Pénztári készpénzállomány az intézet központi székhelyén 218.237 k. 24 f. Hintelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 2,576.187 k. 19 f., az intézet budapesti és bécsi tehermentes házaiban 3,363.717 k. 96 f. Állampapirokban, vasuti elsőbbségi kötvényekben és óvadékképes záloglevelekben 8,647.049 k. 42 f. Tárcabeli váltókban 248.022 k. 16 f. Jelzálogkölcsonökben 17926 k. 56 f., az intézet életbiztosítási kötvényeire adott kölcsönökben 2,293.830 kor. Az 1900. üzletévre kimutatott 225.035 k. 92 f. nyereségből részvényenkint 10 korona osztalékot fizetnek.

Első Leánykiházasító Egylet m. sz.

Leány- és fiu-biztosító-intézet.

Folyó évi április hóban 1015 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 45340 K. 13 f. fizettetett ki.

1901. január 1-től április 30-áig beirt összes jutalékrészek száma 3429 és a kifizetett nászjutalékok összege 142.822 K. 29 f.

Nyilttér.

Császárfürdő
Elsőrangú kénes hévvízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszanfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakoszobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Budapestben.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely.

43-3 C. kénes szénsavas égvényes hévvíz. Iszap, villamos fény, mesterséges szénsavas mindennemű gyógy-üdítő (Kneipp) fürd. k. 150 holdas park, 300 vendégszoba. Jó konyha. Naponta katonaszigány zene. Fürdő orvos. Dr. Ötvös József az országos közegészségi tanács rk. tagja. Szt.-Margitszigeti üdítővíz legkiválóbb szénsavval telített ásványvíz kellemes jó hatású egészségpótló ital. Prospektust kívánatra küld a főhí. Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő felügyelősege.

Buda és Vidéke

Kiadóhivatala elvégez minden tisztességes megbízást **előfizetőinek**, csak a kész kiadások felszámítása mellett, **idegeneknek** árjegyzék szerint. **Jogügyek, kérvények**, ügyvéd közbenjöttével. **Vizsgákra készítés**, vizsgák letele, tanerők közbenjöttével. Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. **Kérvények** székes-fővároshoz, pénzügyi, és iparhatóságokhoz, miniszteriumokhoz, hadparancsnokságokhoz. **Építési engedélyek**. Iskolai, tudományos és **szépirodalmi könyvek** eladása. **Nyomdai termékek** készítése. Ingók és ingatlanok eladása, vétele, **bérbeadása. Lakások**, kivétele és kiadása. **Biztosítás** tűz-, jég-, betörés- és baleset ellen. **Életbiztosítás**. Nyilvános levelezés. Felvilágosítás minden ügyben. Kérjük a közönséget, hogy a **Buda és Vidéke**-nek ezen az uton is adjon támogatás s minél több megbízással tisztelje meg.

A kiadóhivatal

I., Városmajor-utca 28.

Budapesti

LÓVERSENYEK

1901. május 5., 7., 9., 11., 12., 14., 16., 18., 19., 21., és 22-én.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Belépti jegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	10 K.
I. " " hölgyeknek	6 K.
I. " " katonatiszteknek	6 K.
II. " urak vagy hölgyeknek	2 K.
Állóhely a versenypályán közepén	60 f.

Egész évi (Saison-) jegyek 33 napra:

(Május 11 nap, aug 11 október 11 nap.)

I. oszt. (Passepartout) uraknak	200 K.
I. " " hölgyeknek	100 K.

A májusi 11 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	85 K.
I. " " hölgyeknek	40 K.
I. " " katonatiszteknek	40 K.

A külön elkerített fogadási helyre a bookmakerek körébe belépti jegy: 11 napra 80 kor., május 5-től 12-ig 50 kor. május 14-től 22-ig 50 kor.

A totalisateurokhoz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. — Villamos vasutak egész a helyszíniig közlekednek. — Katona-zene; frissítő-helyek minden osztálynál.

Érmelléki borok.

Schwarcz Emil székelyhidi postamester ajánlja feltétlenül tiszta érmelléki borait, melyeket megrendelésre palaczkokban házhoz szállít. I. rendű asztali bor: 1 liter 1 kor., féliter 54 fill. II. rendű asztali bor 1 liter 80 fillér, féliter 44 fill.

Megrendelések:

SCHWARCZER EMIL borpinczéje,

II. ker., Margit-körut 56. sz.

czimre küldendők.

Balaton fürdő.

Lellén, (Somogy megye) 3 szoba, nagy veranda, kamra, konyha, szépen bebutorozva, teljesen felszerelve, 24 személyre edény, üveg és terítékkel, kut és mellékhelyiséggel a nyári idényre kiadható. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Államilag kedvezményezett
I. magyar vaspálya-, épület-
és

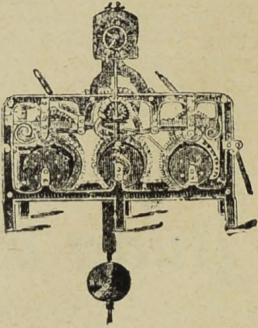
Torony-Óra-Gyár

MAYER KÁROLY utóda

MÜLLER JÁNOS

Budapest, Kazinczy-u. 3.

Képes árjegyzékek ingyen.

GABLER I.

Czégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vizvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

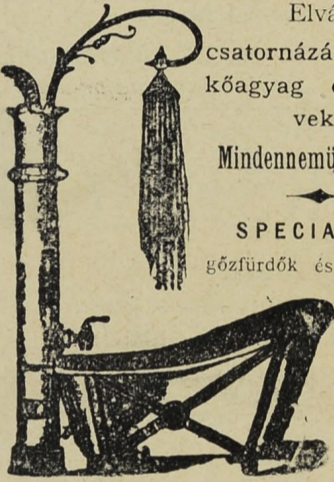
Elvállal:

csatornázást csement,
kőagyag és vascső-
vekből.

Mindennemű szivattyúk.

SPECIALISTA:

gőzfürdők és vizgyógyinté-
zetek berende-
zésére, elvállal
vzellátásokat,
kastélyok, ka-
szárnyák, kór-
házak, gyárak,
bérházak, stb.
részére.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Krisztina-körut 115. szám alatti** műhelyemben mindennemű épület-díszmű bádigos és lakatos munkát készítek.

Elvállalom úgy az épület mint a vízvezeték és villanyos csengők évi karbantartását a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Holczhauser Antal

épület- és díszmű bádigos.

(Lakás: I., Attila-utca 43.)

✻ ✻ *Elegáns* ✻ ✻

uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-közlönlegességek, minden-nemű liberriák készülnek

VARGA FERENCZ

férfiruha-termében

Budapest, IV., Váci-utca 13. sz. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jóhírű műszabász vezetése alatt.

Röck István

gép- és gőzkazangyára, vas- és ércöntödéje

Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít **Gőzgépeket**: fekvőket és állókat minden nagyságban és magashyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihuzható forr- és hűtősöves kazánal. **Szivattyugépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat**: tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jeggyárakat szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Vízmuetelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE
GLESSHÜBLER
legtisztább égyenyos
SZAVANYU-KÜT
legjobb asztali- és üditő ital,
kifünő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapestben.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasúti kocsikat, és vasúti fölszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekék, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczélöntés. Hengerek kéregöntvény hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-berendezések.

Faciszóláshoz, paplr- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikereket na y sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezetékek, trictiós kapcsolások, rotatios dynamo-méterek. Mechwart-féle forgó petroleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhuzók, szellőzetők, elektromos utak, hordozható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek. stb. **VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.**, a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petroleum- dynamo-gépeink is.

Az „OLASZ NŐ“-höz

czimzett

* vendéglőmet *

(I., Mozdony-út 20. szám.)

Tíz percz séta a várostól)

ajánlom a kiránduló közönség szives nagyérdemű figyelmébe.

Erdélyi konyha.

(Hétköznapi is.)

Valódi tiszta italok.

A nyitott terrasse-ról

gyönyörű kilátás . . .

Linzbauer Józsefné.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI., Károly-körut 10. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitünően gyártott zongorák bármely leghíresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első érmekkel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A szép hangzású zongorák kitaró erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelőbb hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismerést aratott magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész Syposs Antal, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorozott dalköltő jubileumára.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügy-miniszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (VIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Nyolczadik Sorsjáték.

100.000 sorsjegy,

50.000 nyeremény.

Az I. osztály huzása 1901. május hó 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1901. évi április hó 21-én.

Magy. Kir. Szab.

Osztálysorsjáték Igazgazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I. Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor:

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona;
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSEG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

Az új év előtti hatodik napon a *prágai selichot* s a *frankfurti selichot* s a vastag *Tephilla* nyomán ekkép imádkozik a Talmud zsidó: Izrael népe, mely aggodalommal várja üdvösségedet, hozzád imádkozik. Ellenségei már oly régen tartják néped rabigájuk alatt. Verd meg őket esztelenséggel s zavard meg gondolataikat, sujtsd őket félelemmel és rettegéssel. Adj parancsot öldöklő angyalodnak, hogy szétverje őket. Művelj nagy csodákat, hogy a gojok között ne szentségtelennitessék többé szent neved. *Tedd örültté azok fejedelmeit és tanácsosait.* Mutasd meg a te irgalmadat nekünk mindenek hatalmas teremtője, mielőtt elmosnak bennünket a zajgó büszke vizek.

Büszke vizek = keresztények. Lásd rabbi bar Nachmani, Bammidbar rabba című művét fel. 198. col. 3. Parascha 11.

Az új év előtti ötödik napra rendelt ima ugyan e források szerint ezeket tartalmazza: „Meguntam már a *Madhefa* igájának a viselését; azért morzsold össze egek Ura durva kavicsal az istentelenek fogait. Semmisítsd meg őket gyermekeik elrablása s asszonyaik özvegygyé tétele által. Önts ki véroket s pirosítsd be velök a szomjas földet.

Madhefa igája körülbelül azt jelenti, meguntam már az adófizetést a goj fejedelemnek.

Negyedik és harmadik új év előtti napon: „Ellenségeink vermet ásnak számunkra, melyben elveszteni akarunk bennünket, a *nezer naáfuf* folyton bosszant bennünket.

Nezer naáfuf = a házasságtörés ága t. i. Jézus Krisztus I. a lengyel *Sidduria* f. 31. Col. 1.

Új év előtti második nap imája: Távol legyen tőlem Uram, hogy az én mennyei atyám s Istenem feledve

azt a tisztátalan dögletes Istent (Krisztus) imádjam, a ki csak nem régen vette kezdetét, zúzd össze a *hatalmaskodókat* (keresztények), száradjanak el testeik, merevedjenek meg nyelveik, szakadjon el lelkök s legyenek alattvalóinkká.“

Az új év előestéjére, valamint a kiengesztelődés nagy napjára a következő ima van előírva: Uram harcsoj érettünk és sujtsd kétszeresen s alázd meg a *kevélyeket*.

Magán az új év napján így imádkozik a Talmud zsidó: Azon a napon, melyen rettegés fog el, kiáltok hozzád; ne engedd, hogy a *Sedim*, kik a törvényeket (Talmud) nem tartják, engem lenyűgözzenek. Büntesd a gonosz istenteleneket (keresztények), kik a te szent nevedet feledik s e helyett annak a *tisztátalan és megvetendő névnek* hódolnak. (Jézus.)

Az új év második napján s a kiengesztelődés nagy napján mondandó ima: Mint a meghaltak a pusztában úgy sorvadunk a számkivetésben. Az *oroszlány* (Babylon) megkergetett bennünket s meggyengíté csontjainkat. A *medve* (Perzsia) leverte bennünket s összetöré tagjainkat. A *párditcz* (Görögország) összeszaggatott bennünket, földulta templomainkat s elrabolta gyermekeinket. Te azonban Uram meghallgatva könyörgésünket, visszaütted e három vadállatot, megtörted hatalmukat s megmentéd községünket. Amde a *vaddisznó* (Róma és a kereszténység) erősebb mindezeknél; mert ez, hatalma egész a csillagokig terjedvén, teljesen összezúzott s hiszi, hogy egészen megsemmisíthet bennünket. Oh küldjed mielőbb a Megváltót és semmisítsd meg a vaddisznót.

Az új év harmadik napjára: Alázd meg a *kevélyeket* a te dühödben s irtsd ki az istentelenek nevét. Gyógyítsd meg a leigázottak sebeit, tipord össze az oroszlányt és *viperá kigyót*. (Keresztények.)

A kiengesztelődés nagy napjának előestéjén ezt imádkozzák: A *Kutheüsokat* (azaz a keresztényeket) s azok

fejedelmeit sujtsd háborúval. Hadd takarja őket sűrű felhő hat hónapon át s ez idő alatt kinezd őket vadhimlővel s a poklosság minden nemével. Gyujts meg Bosrában (Rómában) öldöklő háborút s ölesd meg annak királyát a pápát.

Ezen a napon a zsidóság a világ összes nemzeteit kiátkozza.

A sátoros ünnepeken, melyek a zsidóknak Egyiptomból történt kiszabadulása emlékeül vannak rendelve, így átkozódik a Talmud zsidó: Verd agyon ellenségeinket, a mint egykor agyonverted Egyiptom első szülöttjeit, sanyargasd őket oly esapással, mint egykor az egyiptomiakat, szeld ketté őket, valamint kettészeld egykor Mózes vesszejével a Vörös-tengert.

Mártsd be hatalmas nyilaidat az Edomiták (keresztények) vérébe s törd ki ezeknek nyakát.

Ezt az imát imádkozzák az ő szeptember hónapjok huszonkettedik napján is.

Megjegyzendő, hogy *Eisenmenger Entdecktes Judentum* II. rész 162. lap szerint a Talmud zsidónak az az erős meggyőződése, hogy az eljövendő Messiás új tiz csapással semmisíti meg a keresztényeket.

A templom felavatási ünnepen, melynek előestéje szeptember 25-ére esik és egy hétig tart, ezt az átkot mondja a Talmud zsidó: *Taposd le, tipord össze haragodban a Kellákat (keresztényeket), mondjad ki a jubiláris évet, mert keserű lett már életünk a „borjú országának“ sanyaru igája alatt.*

A jubiláris év akkor leend, midőn a Talmud zsidó fölfogása s izlése szerint a Messiás megjelenik s furiaként ontja a keresztények vérének.

Borjunak, vagy három éves borjunak, vagy három éves tehénnek.

Purim ünnepi ima:

„Tedd oh Uram, hogy a buja Adina (kereszténység) neve mindenhol feledésbe menjen s ne feledj el az Edomitákat (keresztények), a kik hajlékotat lerombolták, pecsételd be köny-

vüket s emlékezzél meg arról a napról, a melyen küzdeni fogsz velök. Pusztítsd ki háromélű halállal (kard, éhség és dögmirigy) emlékezetöket, a vastag sötétség három éjjelén homályosítsd el tetteiket. Jegyezd föl neveiket bosszus haragod hét napja alatt s a tiz csapás iszonyai által veszítsd el őket Hamannal, Seressel együtt átkozva legyenek a bálványimádók.

(Folytatása következik.)

Szemere-lakoma.

A keresztény egyetemi ifjúságnak *Szemere Miklós* ismerkedő lakomát adott. A keresztény ifjúság *Szemere Miklós* egyéniségében és műveiben találta meg eszményeinek irányát s lelkesedéssel fejezte ki bizalmát, ragaszkodását ahhoz, a ki *igazán átérzi és követi a valódi magyar hazafiságot, ki átérzi azt, hogy a magyar faj megerősödése talpköve hazánk jövőjének. Szemere Miklós* tartalmas és nemes hazafiságtól áthatott beszédét itt adjuk s kívánjuk, hogy az ifjúságban annak minden szava vérré váljon:

„Fiatal véreim! Kedves barátaim! Igen meghat az a nagy megliszteltetés, amelyben engem azáltal részesítenek, hogy szerény eszméimet élő szóval és írásban terjeszteni jónak vélik. Nagyobb kitüntetés embert e földön alig érhet, mintha megéli, hogy hazája ifjúsága, színe virága ilyen módon fordul hozzá.

Büszkévé és igazán boldoggá tesznek engem, kedves barátaim, nemcsak azért, mert érzem, hogy az önzetlen szeretet deleje vonzza önöket hozzám, de mert látom, hogy önöket ugyanaz az érzelem vezérli, ami engemet: a „*Hazaszeretet*.”

Önök tudnak lelkesedni és hisznek. Ebben a hitben és ebben a lelkesedésben látom én a jobb jövő zálogát. Enélkül alkotni nem lehet semmi nemesét és semmi nagyot. És én megvallom, nem esem kétségbe afölött, ha az ifjúság néha tulzába esik; azt tartom: «A jó bor kifortja magát.» És sohasem félttem azokat, akik a *Szemere* Albert százesztendősi versével tartanak, hogy:

«Jobb tőri igaz ügyért
Egymásba szegezni,

Mint a rosszban megegyezni.»

Köszönöm önöknek kedves barátaim, *mindnyájuknak külön-külön*, hogy a közlemből és a távolból erre a szívesebb, mint pompás vacsorára idefáradtak. Szívből köszönöm azt a sok örömet, amit nekem szereztek. — És poharamat emelem tisztelt uraim!: «az ősi, a valódi magyar vallásra,» a «*Hazafiságra!*» A magyarok Istene Önöket sokáig éltesse!

Perczekig zugott újra a taps és éljen, de *Szemere* határozott kívánságára az ifjúság közül beszédet jelenlétében nem mondott senki. Távozása után *Tahy* Endre egyetemkörü elnök mondott szép és lelkesítő beszédet.

Széchenyi István társadalom politikai rendszere.

A *Magyar Tudományos Akadémia* nagy gyűlésén *Gaal Jenő* méltatta gróf *Széchenyi István* érdemeit. Az akadémia mindig híven ápolta nagy nevű alapítójának emlékét, de az újabb időben még is nagyobb erővel kezd ott is mint mindenütt *Széchenyi István*nak a *nemzet legelső napszámosának* szelleme uralkodni. Az ifjúság vezéreszillagának jelöli ki *Széchenyit*. Az akadémia nagy gyűlésén oly mélyreható tanulmányban méltatta *Gaal Jenő* őt, a mint megérdemli. A *Budapesti Hírlap* a közgyűlési tudósítás során, a mint a *Buda és Vidéke* régen ír s a mit sürget azt kérdi miért nem rendez

Széchenyi műveiből népszerű és olesó kiadást? Elégtétellel látjuk, hogy a *Buda és Vidéke*-nek a *Széchenyi* tisztelet körül kifejtett munkássága mindenféle eredményeket mutat. *Széchenyi* szellemének ébredése hazánk jövőjének alapja.

Gaal Jenő nagyértékű felolvasását így végezi: «*Széchenyi* rendszerében megtalálhatja mindenki az önismeret útján, melyre oly nagy sulyt fektetett, hogy egy külön remek művet írt róla, elérhető kötelelességtudás eszközein, a polgári erény által követelt önnevelés és fejlesztés módjain kívül a multakért való vezeklés kegyzereit, a jelen küzdelmei számára a becsületet kebel vértetét és a felmagasztaltság szülte lélekerősítő bizalmat a jövő homályba burkolt esélyeivel szemben. Ez a rendszer a maga korát határozottan megelőzte. Sokkal korábban foglalkozik az evolúció tanulságaival, mintsem e tannak legnagyobb mestere, *Darwin*, annak alapigazságait teljesen megbizonyította volna. Hamarabb vallotta magáénak azon eszméket, melyekkel *Carlyle* és népszerűsítői átalakították az angol társadalom közfelfogását. Előbb hozta összhangba a tudományos és a tiszta keresztény fölfogást, mint azt ez a két nagy elme s utánok mások tévők. És legalább én a föllállítása óta jóval több, mint félszázadnak lepergése után nem tudok kimutatni *Széchenyi* rendszerében egy fő mozzanatra vonatkozó tételt sem, melyet ez a nemzetek életében is már számot tevő idő ne igazolt volna, vagy olyat, melyet nem az iránta érzett hála és kegyelet, hanem a saját létérdekei szempontjából a magyar nemzetnek szabad lenne tekinteten kívül hagyni. Nincs *Széchenyi István*nak nagyobb alkotása, mint ez a társadalom-politikai rendszer és nincs annál nemzetünknek sem becsesebb szellemi kincse. *Gaal* lelkes felolvasását élénken megtapsolták.

Eljegyzés.

Beer Lajos tekintélyes budai polgár kedves leányát *Hortensét* eljegyezte *Deutsch Arthur*. Az eljegyzés alkalmából számosan üdvözölték az örömszülőket.

Szép képek.

A magyar nőik ipar és művészeti kiállításán feltűnést keltettek *Demezzkyné* urnő a budai *Ferencz József* intézet kormányzója magas műveltségű neijének szép képei *Tompa* költeményeihez. Kiváló művészek és műértők dícsérik meg a szép képeket.

A képviselő választáshoz.

Ugy értesülünk a leghibiztosabb forrásból, hogy *Falk Miksát* az első körület képviselőjét újból fel-érik a képviselőségre s a jelölést el is fogja fogadni. A választási előkészületek megindultak Budán.

Hülyék sétája.

A szép tavasznak minden szív örül. Az elborult kedélyeknek is fényesebbnek tűnik fel a világ. A tavasz besugározza az ő lényöket is és jobb kedvre derülnek. Az enyhülést részvétellel kellene nézni, ha nem viszik ki p. o., mint a *szegény hülyéket az utcára*. Szegények ők sem lehetnek el jó levegő nélkül, de az ő utcai énekük nem csak szomoruan hat, de egyuttal visszataszító is.

Budai református egyház.

A budai református egyháznak 1900. évről szóló évkönyve azt bizonyítja, hogy az egyház derék lelkesze *Haypál Benő*, valódi jó pásztora a hiveknek nem csak az

Isten házában munkálkodik lelkük üdvére, de a templomon kívül is számtalan alkalmat szerez vallásos összejövetelekkel az evangélium izmosítására.

Zsidó regények.

Magyarországon januárban 1383 vegyes házasságot kötöttek. A keresztény-zsidó házasságok száma 29, 16 esetben keresztény főlegény vett el zsidó leányt, 13 esetben meg keresztény leány lépett zsidó főlegényvel házasságra. A 29 keresztény-zsidó házasság közül 4 esetben a keresztény s 1 esetben a zsidó fél javára kötöttek egyezséget.

Krisztina városi szinkör.

A *Krisztina* városi szinkörben a *Makó* társulata május hó 15-én *Dóczy József* temesvári pénzügyi titkár *Liliom Klári* című eredeti népszínművének bemutatójával kezdte meg előadásait. E népszínművet az elmúlt télen nagy sikerrel adták elő Temesvárott. A *Krisztina* városi szinkör az idei szezonja igen érdekesnek ígérkezik. *Makó* igazgató több eredeti és külföldi ujdonságot szerzett be, melyek közül a *Le roi Frelon* című francia operette kerül először bemutatóra. Egyébként az igazgató az idei szezonban az operák előadására fekteti a főszűlyt. Műsorára tűzte a *Traviata*, *Troubadour*, *Máriha*, *Fekete Dominó*, *Faust*, *Zsidónő* stb. operákat, melyeknek előadásával már Temesvárott is sok dícsőséget aratott a társulat. Kitűzött programjának sikeres megvalósítására *Makó* igazgató a már tavalyról előnyösen ismert társulatot az idei szezonra még jobban szaporította. Az énekes személyzet *Sárosi Paula*, *Hegyfi Lili*, *Parlaghy Kornélia* énekesnők, *Erdei Berta* komika, *Környei Béla* baritonista, *Pázmán Ferencz* énekes bonvivant, *Leövey Leo* buffó, a drámai személyzet pedig *Szilágyi Berta* hősnő, *Szentmiklóssy Irén* naiva, *Horváth Paula* subrette, társalgási, *Farkas Béla* jellem, apa és *Czakó Gyula* szerelmes színész szerződtetésével erősbödött. Az operai előadások tartamára az ének- és zenekart is tetemesen megnagyobbitja az ambíciózus igazgató.

Turisták baja.

A *Magyar Turista Egyesület Budapesti Osztályát* válság fenyegeti. *Herczeg Ratibor* a közalapítványi erdőségek vadászati bérlője a turistákat több vonalról kitiltotta. Az ügy a vallás és közoktatási miniszter döntése alá került, ki — meg vagyunk győződve — hogy a hazafias egyesület kérvényét kedvezően intézi el. Sok ok szól mellette, de egyike a legnyomósabbknak az, hogy a turisták *Buda* környéke megmagyarosításáért sokat fáradnak.

Az idegen forgalom emelése körül is sok eredményt értek el turistáink, ugyszólván felfedeztek és közismeretessé tették ezt a tündér vidéket.

A vallás és közoktatási miniszter ur méltányos figyelmére érdemes kérvényüket ezzel zárják be:

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Kegyelmes Urunk!

A szóban forgó ügy mikénti elintézése egyesületünkre nézve a lét vagy nem lét kérdése!

Az elzárva levő magánbirtokok és elzáratni kívánt közalapítványi birtokok leszámítása után ugyanis nem maradna fenn részünkre más művelési terület, mint a *Pilis-hegység*től *Szent-Endréig* elterülő vékony területszalag, melynek elzáratását a bérlő ezuttal csak azért nem kívánja, mert bölcsen tudja, hogy az minden erdődiszétől gondosan megfosztott kopár terület,

melyet ennél fogva turisták úgy sem látogathatnak.

»Összegezve az előadottakat, évekig tartó önzetlen, szorgalmas és hazafias munkával sikerült hazánkban senki által nem ismert e gyönyörű vidékét feltárni, ez eddigelé senki által soha meg nem látogatott országrészünkön turistaforgalmat teremtenünk, ez elhagyatott községek vagyontalan lakosainak keresetforrást nyújtva, azok közjölétét emelnünk; évekig tartó szorgalmas munkával, takarékosan s anyagi erőnk tetemes megfizetésével, a művelt nyugati államok ilyenmő kulturális működését iránymutatónak elfogadva, sikerült végre e vidék egyetlen szerény menedékházát felépítenünk s ebben a tudománynak barátságos otthont nyujtanunk s ma — midőn az idegenforgalom emelésének kérdése napról-napra szélesebb gyűrűkben hullámoz — midőn hosszas fáradozásunk hón óhajtott eredménye végre jelentkezni kezd, épen azért, hogy a pilisi és maróthi hegyvidéken örvendetes fejlődésnek induló eme mozgalom még csirájában elfojtassék, hazafias és nemes intencziók oly merénylettel támadtatik meg, mely a hazai turistaügynek gondos körültekintéssel s hosszú évek munkájával összerót épületet összeomlással fenyegetve egyesületünket a lét vagy nem lét szomorú kérdése elé állítja.»

A turisták követik *Széchenyi Istvánt*, ki a honfi első költésességül jelölte, hogy ismerje hazáját. Ők ismerik, ismertetik a hazát s lelkesítenek azon, hogy minél többen ismerjék. A kormánytól a legmesszebb menő támogatást joggal várhatjuk.

Krisztina-kávéház.

A Krisztina kávéházat *Folner J.* vette át. Folner hosszú éveken keresztül érdemelte ki mint kávé a közönség megelégedését. Mindig arra törekedett, hogy vendégei nála jól érezzék magukat. A vendégeket jó itallal szolgálta ki és figyelmesen bánt látogatóival. Pontos és előzékeny modorral vívta ki hírnevét. A közönség új vállalatánál is minden lehető előnyben részesül. Meg vagyunk győződve, hogy Folnernek a Krisztina kávéházban is sok vendége lesz.

Déli vasut

Folyó évi május hó 1-én a déli vasut magyar vonalain új menetrend lépett életke, mely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

Budapest-pragerhofi vonal.

A 205, 206, 207 és 208. sz. személyvonatok gyorsítva lettek, a minek folytán a 208. sz. vonat 35 percczel később, vagyis este 10 órakor fog Budapestről indulni és 10 percczel korábban, vagyis reggel 7 óra 48 perckor Pragerhofra érkezni. A 205, 206 és 207 sz. vonatokról a budapesti indulási és érkezési idők változatlanul hagyása mellett a nagy-kanizsai csatlakozási időközök lettek meghosszabbítva. A 209. sz. vonat a közönség kényelmére, 1 óra 30 perc helyett, csak délután 2 órakor fog Budapestről indulni és Nagy-Kanizsára este 8 óra 45 perckor érkezni. A 211 és 212 sz. személyvonatok, melyek eddig a Balatontavi fürdő-évd alatt, június hó 1-től szeptember hó 15-ig Boglár és Bogláról közlekedtek, ez idén az évd alatt Balaton-Szt.-Györgyig és Balaton-Szt.-Györgyről, és vasár- és ünnepnapokon Nagy-Kanizsára és Nagy-Kanizsáról fognak közlekedni. Erkezés Balaton-Szt.-Györgyre 9 óra 39 perckor este, Nagy-Kanizsára 10 óra 35 perckor este; indulás Nagy-Kanizsáról 2 óra 55 perckor éjjel, Balaton-Szt.-Györgyről 3 óra 53 perckor reggel. A Budapestről Kelenföldre délután 2 óra 15 perckor induló 291 sz. összekötő vonat elmarad. Az összes gyorsvonatok Szántód helyett, Balaton-Földváron fognak feltételeken megállni s a 201 sz. gyorsvonatnál a nyári évdra Fonyód-fürdőtelepen is feltételes megállás rendszeresítettik. Zamárdi és Szárszó megállóhelyek továbbá Balaton-Keresztúr fürdő új megállóhely is a forgalom számára megnyitotnak.

Kiadó lap tulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDELYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

Nyiltter.

Elsőrangú kénese hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakosztállyal. A legelső idűbb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Császárfürdő

Budapesten.

Budapest Jobbparti Korona-Takarék- és Hitel-Szövetkezet

II. ker., Fő-utca 7. szám.

Meghívó.

A „Budapest jobbparti korona-takarék- és hitel-szövetkezet“ 1901. évi május hó 16-án d. e. 11 órakor a „Budai vigadó“ (II., Fázekas-tér 5. sz.) I. emeleti éttermében tartja

IV. Rendes évi közgyűlést,

melyre a t. tagokat ezennel meghívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzlet-évről, a mérleg és zárszámadások előterjesztése és a nyereség hováfördítése feletti határozat.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és határozata a felmentvény megadása tárgyában.
3. A felszámoló-bizottság jelentése az 1897—1901. (I.) évtársulat vagyonának megállapítása és felosztása iránt.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság díjazásának, egy választmány jelenléti díjainak megállapítása.
5. A felszámolás alá kerülő II-ik évtársulat tagjaiból 3 tagú felszámoló bizottság megválasztása.
6. Egy igazgatósági tag 6 évre, a felügyelő-bizottság 5 rendes és 2 póttagjának 1 évre, valamint a választmány 10 rendes tagjának és 1 póttagjának megválasztása.
7. Netáni indítványok.

Kelt Budapesten, 1901. május 3-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Jegyzet: A tagsági igazolványok, melyek a közgyűlésre való részvételhez és a szavazati jog gyakorlásához okvetlenül szükségesek, a betétikönyv felmutatása ellenében f. hó 13-ig bezárólag a szövetkezet helyiségeiben a hivatalos órák alatt (d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig) adatnak ki.

A mérleg és zárszámadások a szövetkezet helyiségeiben betekintés végett a t. tagok rendelkezésére állanak.

Mérleg-számla. Vagyon. Pénzkészlet 4012.67. Kölcsönök: I. évtársulat 159.577 kor. II. évtársulat 158.327 kor. III. évt. 141.294 kor. IV. évt. 181.945. Lettár leírás után 2448.88 kor. Szervezés leírás után 1881.15 kor. Összesen: 649.585.70 kor. Teher I. évt. vagyona a múlt évről 193.067.64 kor. I. évt. befiz. a folyó évben 57.864 kor. II. évt. vagyona a múlt évtől 120.701.18 kor. II. évt. befiz. a folyó évben 61.115, II. évt. vagyona a múlt évről 49.317.64 II. évt. befiz. a folyó évben 51.095 kor. IV. évt. befiz. a folyó évben 68.828 kor. Tartalékalap 456.272 kor. Átmeneti kamatok 4293.22 kor. Egyenleg mint nyereség 38.741.30 kor. — Összesen 649.585.70 korona. Heinrich Armin főkönyvelő, Frey Alajos elnök, Walther Ernő igaz. tag, Bartha Öskár igaz. tag, Schimmerlink Mór vez. igaz., Löwy Náthán felügy. biz. elnök, Dr. Weber Adolf, Bányay Béla, Ott Lajos felügy. biz. tagok.

Budapest-Krisztinavárosi korona-takarék és hitelszövetkezet

I. Pauler-utca 1. szám.

Meghívó.

A Budapest-Krisztinavárosi korona-takarék és hitelszövetkezet 1901. évi május hó 16-án d. u. 3 órakor a „budai polgári kaszinó“ (I., Krisztinater 1/a sz.) dísztermében tartja

III., rendes évi közgyűlést,

melyre a t. tagokat ezennel meghívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzlet-évről, a mérleg és zárszámadások előterjesztése és a nyereség hováfördítése feletti határozat.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és határozata a felmentvény megadása tárgyában.
3. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és a választmány díjazásának megállapítása.
4. Az alapszabályok 1., 7., 9., 10., 13., 18., 24., 40., 42., 44., 46., 48., 51. és 57. §§-ainak módosítása.
5. A javasolt módosított alapszabályok elfogadása esetére a felosztás alá kerülő I. évtársulat tagjaiból 3 tagú felszámoló-bizottság megválasztása.
6. A felügyelő-bizottság 5 rendes és 2 póttagjának 1 évre, valamint a választmány 15 rendes és 6 póttagjának megválasztása.
7. Netáni indítványok.

Kelt Budapesten, 1901. évi május hó 7-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

JEGYZET. A tagsági igazolványok, melyek a közgyűlésre való részvételhez és a szavazati jog gyakorlásához okvetlenül szükségesek, a betétikönyv felmutatása ellenében f. hó 13-ig bezárólag a szövetkezet helyiségeiben a hivatalos órák alatt (d. u. 4—7-ig) adatnak ki. A mérleg és zárszámadások a szövetkezet helyiségeiben betekintés végett a t. tagok rendelkezésére állanak.

Elegáns uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfiruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jóhirű műszabász vezetése alatt.

Az „OLASZ NŐ“-höz czimzett

vendéglőmet

(I., Mozdony-út 20. sz. Tíz perc sétája a várostól)
ajánlom a kiránduló közönség szíves
nagyérdemű figyelmébe

Erdélyi konyha
(Hétköznap is.)

Valódi tiszta italok.

✧ Nyitott terrasse-ról gyönyörű kilátás. ✧

Linzbauer Józsefné.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazangyára, vas- és ércöntődjére
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasságomása compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott *Frikart-féle* kényszermozgású vezény-műve és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihuzható forrás és hűtőcsöves kazánokkal. Szivattyúgépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezes hűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott *Bűnő- és Szűcs-féle* biztonsági vízesőves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggjárakat szabadalmazott ammoniál-rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és teglapvári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különbözők emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább ásványos
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégébajoknál, gyomor- és hólyagbu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karsbad és Budapest.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Krisztina-körút 115. szám alatti** műhelyemben mindenemű épület-, diszmű bádogos és lakatos munkát készítek.

Elvállalom úgy az épület, mint a vízvezeték és villanyos csengők évi karbantartását a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Holezhauser Antal

épület- és diszmű bádogos.

== (Lakás: I., Attila-utca 43.) ==

Érmelléki borok.

Schwarczér Emil székellyhídi postamester ajánlja feltétlenül tiszta érmelléki borait, melyeket megrendelésre palackokban házhoz szállít. I. rendű asztali bor: 1 liter 1 kor., félliter 54 fill. II. rendű asztali bor 1 liter 80 fill., félliter 44 fill.

MEGRENDELÉSEK:

SCHWARCZER EMIL borpinczéje,

II. ker., Margit-körút 56. sz.

czimre küldendők.

GABLER I.

Czégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszeszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

Elvállal:

csatornázást cze ment,
kőanyag és vascsö-
vekből.

Mindenemű szivattyuk.

SPECIALISTA:
gőzfürdők és vízgyógy-
intézetek berendezésére,
elvéllal víz-
ellátásokat,
kastélyok,
kaszárnyák,
kórházak,
gyárak, bér-
házak, stb.
részére.

Államilag kedvezményezett

I. magyar vaspálya-, épület-
és

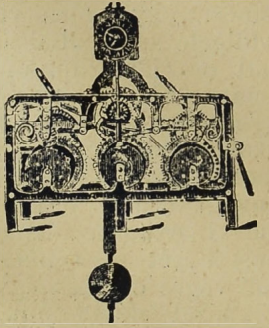
Torony-Óra-Gyár

MAYER KÁROLY utóda

MÜLLER JÁNOS

Budapest, Kazinczy-utca 3.

Képes árjegyzékek ingyen.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely.

433 C. kénes szénasavas égvényes hévíz. Iszap, villamos fény, mesterséges szénasavas mindennemű gyógy-üditő (Kneipp) fürdők. 150 holdas park, 300 vendégszoba. Jó konyha. Naponta katonai s cigány-zene. Fürdő orvos. Dr. Ötvös József az országos közegészségi tanács rk. tagja. Szt.-Margitszigeti üditővíz legkiválóbb szénasavval telített ásványvíz kellemes jó hatású egészségápoló ital. Prospectust kívánatra küld a főbbi. Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő felügyelőse.

MÉRLEG-SZÁMLA

Vagyon:

1900. évi május hó 1—1901. évi április hó 30-ig.

Teher:

		Korona	Fillér			Korona	Fillér	Korona	Fillér
1	Pénzkészlet.	5.544	67	1	I. évtársulati vagyon:				
2	Elhelyezett kölcsönök	268.864	78		Heti befizetések.	103.660	—		
3	M. kir. póstatakarékpénztár	200	—		1898—1900. évre osztalék	3.522	74	107.182	74
4	Szervezési költség 20% leírás után	646	11	2	II. évtársulati vagyon:				
5	Berendezési költség 10% leírás után	879	—		Heti befizetések.	73.852	—		
6	Nyomatvány készlet.	600	—		1899—1900. évi osztalék	1.154	40	75.003	40
7	Átmeneti tétel	354	86	3	III. évtársulati vagyon:				
					Heti befizetések.	41.238	—	41.223	—
				4	Leszámított váltók			30.000	—
				5	Ovadék			3.000	—
				6	Átmeneti tétel				
				7	Tartalékalap:			923	32
					I. évtársulat részére	1.795	45		
					II. évtársulat részére	776	41		
					III. évtársulat részére	387	—	2.958	86
				8	Egyenleg, mint nyereség			16.790	10
								277.089	42
		277.089	42						

NYERESÉG-VESZTESÉG-SZÁMLA

Tartozik:

az 1900. évi május hó 1—1901. évi április hó 30-ig.

Követel:

		Korona	Fillér			Korona	Fillér
1	Üzlethelyiség bére.	1.224	—	1	Be- és átiratási díjak.	1.621	—
2	Szervezési költség 20%-a 1620 kor. 26 fill. után	323	05	2	Kölcsön és késedelmi kamatok	21.764	91
3	Berendezési költség 10%-a 1254 kor. 46 fill. után.	125	—	3	Kezelési díjak	7.904	51
4	Tisztviselők fizetése	7.110	—	4	Vegyes bevételek	44	—
5	Leszámítási kamatok	2.633	70				
6	Üzleti költségek	2.400	62				
7	Vegyes kiadások	273	50				
8	Nyomatványok	454	45				
9	Egyenleg, mint nyereség	16.790	10				
		31.334	42			31.334	42

Budapest, 1901. évi május hó 1-én.

Mezei Mihály s. k.
titkár.

Goldmann Henrik s. k.
főkönyvvezető.

A Budapesti Krisztinavárosi korona takarékos és hitelszövetkezet Igazgatósága:

Dr. Fried Vilmos s. k.
igazgató.

Barna József s. k.
alelnök.

Hosszu József s. k.
elnök.

Gritwald Samu s. k.
v. igazgató.

Petri Ottó s. k.
igazgató.

A felügyelő bizottság:

Dr. Zubriczky József s. k.
f. biz. tag.

Dr. Szabolcsi Izidor s. k.
f. biz. tag.

Argay János s. k.
elnök.

Miklós Gergely s. k.
f. biz. tag.

Menczer Fülöp s. k.
f. biz. tag.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL hol előzetni lehet és hirdetések felvételnek: Budapest, I., Városmajor-utca 28.	Megjelenik havonként háromszor. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.	SZERKESZTŐSÉG: Budapest, I., Városmajor-utca 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.
---	---	--

Pünkösd ünnepén.

(Sántha Károly költeménye.)

„Lesz még egyszer ünnep a világon.“
 Zengsz oh köllő s viszhangzik szavad.
 Lesz virág a fán, gyümölcs az ágon
 S nép erényben boldog és szabad.
 Most nem az, nem! Élvén is halottan,
 Bűn-fertőben, teng leng itt e nép.
 Az Istentől sujtva, elhagyottan,
 Mert elhagyta áldó Istenét.

Pattanjon föl sirok lomha zára,
 Ti próféták ne aludjatok!
 Míg hajnal jó a vak éjszakára,
 Hadd harcsozjon bátor ajkatok.
 Száraz csontok szereszét hevernek,
 Álljatok meg e csontok felett;
 Ha ti szóltok, mind életre kelnek
 S lelket nyernek ok halál helyett.

Telve hittel s lélektől megkenve,
 Keljetez föl szent apostolok!
 Ha megoldik buzgalom tüznelyve,
 Millió szív ujra égni fog.
 Égni forrón és lángolni hűen,
 Uram a te szent oltáridért!
 És nem csügged el kicsinyhitűen,
 Ha kemény harc próbál és kísért.

Jöjj magad jöjj! s alkoss uj világot,
 Oh te tövis koronás király!
 Áldott a szív, sirjaiglan áldott,
 Hol jó lelked hű szállást talál.
 Te mosod meg tiszta hófehérre
 Bűn szennyjétől a szegény szívet,
 Tévelygőnek Te mutatsz az égbe,
 S meggyógyulod, ki hozzád siet.

Jöjj oh Jézus! Porba hullva kérünk!
 Jöjj gyógyíts meg a világ beteg.
 Hogyha nem Te vagy a mi vezérünk
 Elfogy a hit és a szeretet.
 Elfogy minden: áldás, üdv és béke,
 S nem lesz e nép boldog igazán.
 Oh ihless meg szent idők emléke,
 S szülj Pünkösdöt a magyar hazán.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCS nagyhirű és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

A zsidó husvét nyolczadán a következő imát mondják: „Uram öntsd ki haragodat a gójokra, kik nem ismernek tégedet s azokra az országokra, melyek nevedet nem tisztelik: Ezeket üldözd és pusztítsd ki teljesen. Foszd meg azok első szülöttjeit (királyait) a koronától s üzd szét őket méltó haragodban. Mind az a mi az egyiptomiak-

kal történt (tiz csapás) az történjék Zorral is (keresztények). Gyermekük elrablásával büntesd meg őket s tedd özvegyekké.“

A husvét első napi zsidó ima: „Az orosz lány, medve, párducz és disznó e napon fognak megsemmisülni. — A husvéti ünnep éles fegyverünk lesz „Edon” ellen, mert husvétkor irtódnak ki elleneink s gyógyulnak vérző sebeink.“

Husvét második napi zsidó ima: „A mint kiirtottad egykor az egyiptomiakat (Nof, Alcair, Cair) ép úgy irtsd ki a „nádas állatot.“

„A mint kiirtottad az egyiptomiakat úgy irtsd ki azt az istentelen népet, mely nádas állatnak (vaddisznó) mondatik s szabadíts engem attól a néptől, mely vaddisznónak hivatik. Ordíts Uram a magasságból, hogy az egyszerűak (Remmim) lemészároltassanak.“

Rabbi Salamon Jarchi szerint a nádas állat Esaut vagyis a kereszténységet jelenti. Remmimalatt a romaiak vagyis a keresztények értendőek I. rabbi Elieser Kad hakkemach című művét fol. 20. col. 1.

Husvét után hetedik napra való ima:

„Bocsásd le a te rettegésedet Adinára (a keresztényekre) hogy félelmében elveszzen.“ „Bizzunk az Urban, hogy most is, mint egykoron, csodákat művel, a tiz ismeretes csapást, még mai uj öt csapással szaporítja s azokat a „nagy város” (Róma) elpusztítására használja.

A zsidó husvét nyolczadán:

„Valamint régenten, úgy most is remegjenek a mi ellenségeink (keresztények) félelem és rettegés szállja meg őket, hogy megmerevedjenek sziveik. Bosszud és haragodnak serlegét öntsd ki rájuk. A legrettegőbb fájdalmakban remegés szülte izzadság között roskadjanak össze didergő tagjaik. Egyik nyomoruság a másik után kinozza őket, hogy soha többé fel ne lábbadhassanak.“

Végezetül adjuk Lewes György Henriknek a Filosofia történetéből azt az átkot, melylyel a községből ki-tagadott zsidót átkozzák ki.

A tudós szerző ugyanis, miután elmondja, hogy az illetőt mivel egyéni nézeteit a felekezeti tanácsaival nem volt képes összeegyeztetni s nem akart hitet mutatni olyanban, a miben nem hitt, először fenyegetésekkel, később megvesztegetésekkel próbálták elhallgatni s végre orozva élete ellen törtek, mely a szurás elsiklása miatt csak kabátját hasítván fel és bőrét karczolván fel jelentéktelenül, szintén eredménytelen maradt — következően folytatja:

„Az egyéni vakbuzgóság e föléptét csakhamar követte a testületi méltatlankodás nyomasztó kifejezése: megkezdődött a kitagadás komolyabb processusa. Nagy és izgatott tömeg lepte el a zsinagógát, midőn kinyitották a frigszekrényt, melyben a szentírást őrzik, számtalan fekete viaszgyertya fényelt a haragos hívők hosszú szakállaira és apró szemekre. A pap elrendelte, hogy az ítéletet kihirdessék, a kántor felemelkedett és messze elható gyászos hangon énekelte el a kiátkozásnak és száműzésnek ezeket az igéit:

„Az angyalok gyülekezetében kiadott rendelet és a szentek tanácskozásában hozott végleges határozat értelmében kitagadjuk és száműzzük. Kinyilatkoztatjuk ezennel, hogy ki van átkozva és tagadva Isten és e gyülekezet akarata szerint és a szentírás könyvének és a be nem foglalt hatszáz és tizenhárom szabványnak rendeleténél fogva. Hangos szóval ismételjük a tilalmat, melyet Joséa mondott Jerikónak, az átkot mellyel Elisa sujtotta a pajkos és szentelen gyermekeket és Gehasi szolgáját; a kiátkozást, melyet Barak használt Merosnak, a kitagadást melyet régente a nagy zsinat tagjai használtak és a mellyel Jehuda Erekiel fia szintén sujtotta szolgáját, mindazokkal az átkokkal és kiátkozásokkal, tilalmakkal és kitagadásokkal egyetemben, melyekkel büntettek Mózes mesterünk óta egészen a mai napig, Jahnek is nevezett Achtarinelnek, a seregek urának nevében; Mihály arkangyal nevében, Metateron nevében, kinek neve hasonlatos uráéhoz? Sandalphon nevében, kinek tiszte re-

ésen abban áll, hogy virágokat és virágkoszorúkat mutat be urának (azaz Izráel fiai imádságait Isten trónja elé viszi). Végül annak nevében, ki negyvenkét betűt foglal magában; — ugyancsak annak nevében, ki Mózesnek megjelent a csipkebokorban, a kinek nevében Mózes megnyitotta és szétosztotta a vörös-tenger vizeit. Annak nevében ki azt mondá: Az vagyok, a ki vagyok és leszek: a nagy Név titokzatos mélységénél és szent Parancsainál fogva, melyek a törvény két táblájára vannak vésve. Végül a seregek Nagybetűs Urának, Izráel Istenének nevében, ki a kerubimok fölött trónol. A Gojók, és a titokzatos Állatok és az öt szolgáló Angyalok neviben. Az Arkangyalok neviben, kik a legszentebb előtt szolgálnak. Izráel minden fia és Izráel minden leánya, kik az ünnepélyesen kihirdetett parancsok egyikét áthágnátok. Tudjátok meg, hogy el van átkozva a Seregek Ura Isten által, ki a kerubimok fölött honol, kinek szent és rettenetes nevét a főpap az engesztelés nagy napján kiejtette.

Tudjátok meg, hogy el van átkozva a földön és az égben, magának a Mindenható Istennek szava által. Tudjátok meg, hogy el van átkozva Mihály arkangyal nevében, a Metateron neviben, kinek neve hasonlatos uráéhoz. Tudjátok meg, hogy el van átkozva Achtariel Jah, a Seregek Urának nevében, el van átkozva a Seraphimok és Ofanimok és azok által az angyalok által, kik Isten előtt szolgálnak tisztaságban és szentségben.⁴

Ha *Niszanban* (márczius) született a mely hónap vezetése Urielre és seregének angyalaira van bízva, akkor tudjátok meg, el van átkozva Uriel szava és azok által az angyalok szava által, kiknek ő a feje.

Ha *Gjárban* (április) született, a mely hónap Tephanielre és seregének angyalaira van bízva el van átkozva Tephaniel szava által és azoknak az angyaloknak szava által, kiknek ő a feje.

Ha *Szivánban* (május) született, a mely hónap vezetése Amrielre stb.

Ha *Tamuszban* (junius) született, a mely hónap vezetése Penielre stb.

Ha *Avban* (julius) született, a mely hónap vezetése Barkielre stb.

Ha *Elulban* (aug.) született, a mely hónap vezetése Perielre stb.

Ha *Tisriben* (szept.) született, a mely hónap vezetése Zurielre stb.

Ha *Markesvanban* (okt.) született, a mely hónap vezetése Zakariel stb.

Ha *Kiszlevben* (nov.) született, a mely hónap vezetése Adomielre stb.

Ha *Teveszben* (decz.) született, a mely hónap vezetése Anáelre stb.

Ha *Sevatban* (jan.) született, a mely hónap vezetése Gabrielre stb.

Ha *Adarban* (feb.) született, a mely hónap vezetése Rumielle stb. van bízva.

(Folytatása következik.)

Uzsora.

Mult számainkban a jobbára zsidókból álló uzsorások ellen megindítottuk a harczot. A szövetkezésre, mint legjobb védelemre utaljuk a közönséget. A hol tisztességes szövetkezet van, onnan pusztul az uzsorás, a zsidó.

Az uzsorásnak valóságos jobbágya a szegény adós. A társadalomnak kötelessége, hogy egyesült erővel üldözze az uzsorásokat.

Háromféle uzsora van: *Ember-uzsora*, *Föld-uzsora*. (*Gabna-uzsora*.) *Pénz-uzsora*.

Ezeket így jellemzi a *Magyarság*.

Ember-uzsora.

Mikor úgy tavasz felé az adót kellene fizetni, természetes, hogy a szegény embernek pénze nincs. Egész tél áll a háta megett, honnét teremtsé elő a községi és állami annyiféle fő- és pótdókat! Szorultan megy jobbra balra, míg egy jóakaratu ismerőse, egy tehetősebb ember azt mondja: «Pénzed nincs, holnap elárvereznek. Pénzt nem adok kölcsön neked, mert vissza úgy sem tudnád fizetni. Hanem az adódat kifizetem s a nyáron vagy tavasszal le fogod dolgozni!» Szegény ember kapva kap a jóltevője segítségén s majdnem imát mond érte a templomban. Ó jóltevő! Kifizet a szegény ember helyett hat koronát s dolgoztat véle tiz-tizenkét munkanapot, melynek értéke egyenként egy korona nyolczvan-kilenczven fillér.

Tehát hat koronáért kap tizenyolez koronát! Csak 200 százalék mellett kamatozott a tőkéje. Ez kicsinyben; de ismerék esetet, mikor egy jómódu ember az egész falu helyett fizetett adót, összes mezei munkáját persze ennek fejébe ledolgoztatta. S mondhatom, népszerűbb ember alig volt nálla, pedig husz esztendei gazdálkodása alatt duszgazdag ember lett a nép révén!

Föld-uzsora.

Ez csak egyik alfaja ennek. Mikor a szegény ember kifogy az élelemből, pénzből, kis földjét már bevetni sincs mivel, — jóltevője segít rajta. — Ad neki gabonát élelemre, ellátja eleséggel, vetni valót is ad neki ingyen: de a föld termése háromnegyed részben az övé! Csak természetes is, ő nagyon sokat koczkaztat, megérdemli azt a kamatot, mely nem kevesebb, mint minden kölcsönzött zsák gabona helyett három, négy zsák! Jó termés esetén szinte kiszámíthatatlan egy ilyen uzsorás haszna. Összes földjeit ugyszólván ingyen művelteti, ingyen jut tömentelen gabonához, melyek persze kamatoznak ismét, hiszen a nép már aratás előtt ki van szipolyozva. Ha pedig semmiképpen sem tud fizetni, egy kis irás egy papírra elég. Egy, két év alatt persze földje, háza az uzsorás kezében van menthetetlenül! Végre a:

Pénz-uzsora, melyet törvény nem tud kiirtani, mert a legfurfangosabb. Ad, mondjuk kicsinyben, a megszorultnak két koronát kamat nélkül. De mégis míg megfizeti, hozzon mindennap egy tojást, a pénzt majd aratás után megadja. Egy tojás csak hat fillér bárhol, egy hónap alatt tehát a kamat 1 korona 80 fillér. Micsoda rettenetes százalék ez! Hát még nagyobb öszszegnél, mikor minden husz korona után hetenkint csak egy csirkét vagy három liter tejet kell adni! S a törvény tehetetlen ezekkel szemben! Emlékszem egy monstre vizsgálatra, ahol be kellett szüntetni egy uzsorás ellen a vizsgálatot, mert 200 ember kihallgatása után sem lehetett elegendő adathoz jutni. Bizalmasan megtudtam az okát egy paraszttól:

— Ha most ellene vallunk, ki ad nekünk gabonát, enni valót, pénzt a télen. Ha ellene beszélünk, ki segít rajtunk a szükségben?

Ilyenkor kellene ezek ellen tenni valamit, a tavasz első napjaiban, míg az uzsorás le nem aratja a szegény nép még el sem vetett termését.

Szemere-Asztaltársaság.

A keresztény egyetemi ifjuság egy része *Szemere Miklós* asztaltársasággá alakult. Az asztaltársaság, melynek védője *Szemere Miklós* azt tűzte ki czélul, hogy terjeszsze *Szemere Miklós* megvesztegethetetlen s a magyar faj valódi ápolását tartalmazó hazafias elveit. A budai Széchenyi-Asztaltársaság, melynek tiszteletbeli elnöke *Szemere Miklós* belé olvadt az ifjuság asztaltársaságába s a *Széchenyi kultuszt* közös erővel fogják ápolni. Jelszó: *ész, erő, bátorsziv, tiszta lélek.*

A magyar faj ellen.

Az összeférhetlenségi törvény, melynek annyit tapsolnak, harez a magyar faj ellen. Tiszta kézzel miért ne ülhetne egy képviselő a bankok igazgató tanácsában? Nagyon balga és a zsidók malmára vizet hajtó felfogás az ellenkező. Furcsa hangok pendültek meg p. o., hogy a kamarások ne lehessenek képviselők. Ugy látszik a képviselőséget a zsidó fiskálisok egyeduralmának akarják biztosítani.

A mi jó öregünk.

Budai remeténk lejött hegyi magányából s felkeresvén szerkesztőségünket, elmékedet egyről-másról, többek között azokról, a miket *Széchenyi István* az elvekről tartott. A legnagyobb magyar azt mondá, hogy az *elv nem idő, a mi változhatik*. Ma megfordítva vélekednek. *Vadnay Andor* életrajza írója p. o. tévedésnek tartja *Vadnay Andor* antiszemizmusról, s erénynek azt, hogy *elvét változtatta*. Mi nem így gondolkozunk. Az *elv változtatást* alapos tévedésnek tekintjük. Ezuttal tiltakozunk az ellen is, mintha az antiszemizmus szégyen volna. Akárhogy tiltakoznak ellene, kendőzve vagy kendőzetlenül minden magyar ember antiszemita és minden zsidó *anti keresztény*.

Állatkinzás Budán.

Ha valahol, úgy Budán láthatunk olyan állatkinzásokat a minőnek párja nincsen a világon. Útik, verik a szegény elesigázott állatokat. Tessék valakinek a déli vasut raktár állomásához elmenni és meglátja, hogy milyen lelketlenségre kényszerítik, különösen a *zsidó-gazdák* kocsi-saikat.

Hát még az építkezéseknél?

Mi, kik a lehetőséghez mérten minden építkezési munkálatot figyelemmel kísérünk azért, mert ezeknél a munkálatoknál kivált a löérő kiterjedten igénybe vétetik, sokszor voltunk és vagyunk tanui annak, hogy olykor meggondolatlanságból, gyakran tudatlanságból, de nem ritkán haszonlesésből és durva lelketlenségből folyólag, a lovak leginkább túlterheléssel és az ebből keletkező elakadásokat követő ütéssel-veréssel kínoztatnak.

Tégla, kő, mész, homok, kavics, ácsolt és asztalos fa-munka, majd mindig nagyon távol eső helyekről szállítatnak az építkezés helyszínére s majd darabszám (mint a homok, kavics) fizettetnek a rendszerint bérfuvarosok az első-, másod- vagy pláne harmadrendű vállalkozók által, közönségesen rosszul, mert az építetőknek felszámított ár ennyi közvetítőn megy keresztül.

Mi nem csodáljuk, sőt értjük is, hogy minél több fuvarot kíván csinálni naponta a fuvaros, sőt pl. téglánál a kelletnél, el-

birhatónál többet is felrak, csak hogy több pénzt keressen; de csodáljuk és nem értjük, hogy hosszú gyakorlatában meg nem tanulta már, hogy a ló szerves gépe nem holt masina, s hogy ha már a holt gépet se lehet szerkezeti erején túl fűteni és megterhelni anélkül, hogy az megromolnék és a szolgálatot felmondaná, még kevésbé lehet a ló szerves élő gépét így túlterhelni anélkül, hogy abban kárt okoznánk, ha tulajdonosok vagyunk, hát magunknak, ha kocsisok vagyunk, hát kenyéradó gazdáknak.

Hiszen van olyan fuvaros elég, aki úgy gondolkozik, hogy ha a homok- vagy kavics-bányákban megtöltött szekeret a rossz uton két ló nem képes kivontatni, majd elvontatja könnyen a város köburbolatán, ahol emelkedések sincsenek. Nem gondolja azonban az ilyen ember, hogy sokszor órákra terjedő hosszú utat kell megtenniök avval a terüvel a lovaknak s bizony nem is mindig vízszintes burkolaton, hanem pl. mint a tődóbajosok szanatoriumi építkezésénél történt, tetemes meredeken s majdnem járhatlan utakon is, ahol még el lehet készülni arra is, hogy úgy, mint a homokbányánál, segítő előfogatot nem is kap, vagy ha igen, avval se jót ér el, hanem csak rosszat, mert csak szintén kínzó lovú fuvaros vagy kocsis társa nemkülönben kimerült, meglánczott állata áll rendelkezésére.

Van aztán fuvaros, aki pl. a székesfővárosi szabályrendelet idevonatkozó részét ismeri is, respektálni is kívánja. Nem rak fel hát mondjuk 1000 téglát (ami 4 ezer kiló), 12, sőt több métermázsá önsúlyú szekerére, hanem pl. csak 800 drbot. Igen ám, csak hogy sokszor feledi, hogy ma nem olyan kedvező az ut, mint tegnap volt; feledi, hogy lova csak próbál, gyengébb állat s nem az az erős, nagy ígás ló, amely avval a terüvel talán csakugyan játszva bánik el.

Az ilyen és sok más hasonló okok folytán bekövetkező fenakadások kétszeres, sőt háromszoros kárral járnak, mert

1. az idő, (a mely pénz) pocskolódik;
2. a ló, (a mely pénz) romlik;
3. a rendőrségi büntetés (a mely pénz) gyakran bekövetkezik.

Nagy foka a nemtörődésnek vagy tudatlanságnak kell ahhoz, hogy valaki ezt a hátrányt, ezt az önkárosodást be ne lássa, vagy semmibe vegye, s nagy foka a megrogzottságnak és rosszindulatú, önféjű jellemnek kell ahhoz, hogy a javulás útjára térni oly konokul tartózkodjék.

Nem sokkal »épületesebbek« az állatok a földkiemelési munkálatoknál, ahol már nem annyira a földszállító taliga terüje az, ami lósanyargatásra és eként károsodásra vezet, hanem az a körülmény, hogy az ut meredek és süppedékes, melybe a kerék mélyen be is vág. Hogy e körülmény folytán mily gyorsan és mily nagy mértékben zsarolódna le az állatok, azt mutatja az, hogy egy-egy vállalkozónak igen jó állapotban munkába fogott és elég jól takarmányozott 19–20 fogata 2–3 építkezést ki nem bír, hanem leromolva, megrokkanva virsli vagy dögrovársra kerül.

Hátha a t. fuvarozók netán így is meglennek polgári hasznukat s azért azt tartják a lóra nézve, hogy: »a mór megtette kötelességét, a mór elmehet«, még mindig tartoznak a humanizmusnak és a vonatkozó törvényeknek és rendeleteknek annyival, hogy az állatok kihasználásában botránnyos, embertelen kímélésig ne menjenek, hanem igyekezzenek az ellenkezőre, minden lehető, alkalmas eszközzel.

Ha semmi mást, csak bár az idevágó fővárosi szabályrendeleteket betartanák, már sokat tennének e téren, ami dicséretükre, de anyagi előnyükre is válnék.

Törekedjenek hát erre.

Megjegyezzük, hogy az állatkinzásban a zsidó és zsidóvállalatok kocsisai tünek ki legjobban, elv lévén: vedd ki az állat és ember zsirját.

Fürdők, gyógyhelyek.

Buda a világ legelső fürdő városa. Ha úgy intéznék a miként kell, lehetne beszélni idegen forgalomról itt nagyon ép úgy, mint az egész országban. Amde a fürdő ügyet elhanyagolják és pedig leginkább a közönség. Alig történik valami a hazai fürdőkért és még is javulást egy kicsit. A sajtó csak a hirdetésekben foglalkozik a fürdőkkel. III. ott nagy ritkán olvassunk fürdő leveleket. Mi szívesen adunk fürdő leveleknek helyet ha beküldik.

Közljük most az itt következő érdekes számadásokat: Magyarországon az 1898. évben a statisztika 180 gyógyfürdőt és egyéb gyógyhelyet vett számba, 82,886 állandó és 85,785 ideiglenes vendéggel, köztük 11,810, illetőleg 16,071 külföldivel. E fürdők és gyógyhelyek közt volt: 19 tóparti fürdő (15 balatonparti és 4 sziklás), 43 klimatikus gyógyhely (köztük 27 magaslati gyógyhely és 16 hidegvízgyógyintézet), 30 hévíz (15 tiszta és földes hévíz, 11 kénes hévíz, 4 vasas hévíz), 88 hideg gyógyvíz (köztük 49 savanyúvíz, 3 sulfatos víz, 18 konyhasós-haloid ásványvíz és 18 kénes ásványvíz). Legnagyobb vendégforgalma volt a hévízeknek, különösen a kénes hévízeknek, azután a vasas savanyúvízeknek, a balatonparti fürdőhelyeknek és a magaslati gyógyhelyeknek. Egyenként tekintve, legtöbb vendég volt a Bihar-vármegyei Felixfürdő, Trencsén-Tepliczen, Pöstyénben, Herkulesfürdő, Bártfán, Balatonfüreden, Siófokon és a három Tátrafüreden. 1899-ben a megelőző évi adatokkal összehasonlítva, igen élénk lendületet mutat hazai fürdők és gyógyhelyeink vendégforgalma. Az 1899. évi statisztika összesen 184 különböző gyógyfürdőt, klimatikus gyógyhelyet és hidegvíz-gyógyintézetet vett számba, 88,292 állandó és 103,753 ideiglenes, összesen tehát 192,050 fürdővendéggel; az előző évhez képest az állandó vendégek száma több mint 5000-rel, az ideigleneseké pedig kerek 18,000-rel növekedett. Az összes fürdővendégek között 162,054 volt belöldi és 29,996 külföldi.

A magyarországi gyógyfürdők és gyógyhelyek közt 1899-ben 21 tóparti fürdőt (köztük 6 balatonpartit és 5 sziklás), 45 klimatikus gyógyhelyet (köztük 27 magaslati gyógyhelyet és 18 hidegvízgyógyintézet), 32 hévízes fürdőt (16 tiszta és földes, 11 kénes és 5 vasas hévízet) s 86 hideg-ásványvízes fürdőt (46 savanyúvízet, 3 sulfatos, 18 konyhasós és 19 kénes vizet) különböztethetünk meg. Az 1899. évben — csupán az állandó vendégek számát tekintve — legnagyobb vendégforgalmuk volt a hévízeknek, különösen a kénes hévízeknek, továbbá a balatonparti fürdőknek, a vasas savanyúvízeknek és a klimatikus gyógyhelyeknek. Legtöbb vendég volt Herkulesfürdő, Felixfürdő, Pöstyénben, Trencsén-Tepliczen, Bártfán, Siófokon, Balatonfüreden, Harkányban, Hévízen és a három Tátrafüreden.

Krisztinavárosi szinkör.

Makó Lajos jól szervezett társaságával kitűnően mutatkozott be. Nem csak a társaság tagjainak, de az igazgató kitűnő rendező tehetségének tulajdonítható, hogy olyant nyújtott és nyújt, mi a legmagasabb igényeket is kielégíti. A krisztinavárosi szinkör megérdemli, hogy sokan keressenek itt művelészetet.

A budapesti Turista-Egyesület kirándulásai.

Junius 2-án. Dömös. Körtevágyi pusztá, Dobogókő. Dömös. Indulás a M. Á. V. nyugati pályaudvarából reggel 6 óra 15 p.-kor. Gyaloglás 5 óra. Vasúti költség 1 k. 60 f. Vezető: Déry József.

Junius 5-én (szerdán). Turista-majális a Lipótmezőn az orvadászhoz címzett Holtspach-féle vendéglőben esti 7 órakor. Rendező: Serly Sándor dr.

Junius 6-án. (Urnapi). Dömös átkeleési állomásától a Remele-barlanghoz, innen a hegy élén le Zebevénybe. Indulás a M. Á. V. nyugati pályaudvarából délután 2 óra 35 p.-kor. Gyaloglás 3 óra. Vasúti költség 1 k. 20 f. Vezető: Galamb János.

„Garay János Társaság“ közgyűlése.

A „Garay János Társaság“ megtartotta ez évi rendes tagválasztó-gyűlését és 5 órakor e havi nyilvános fölolvasó szakülését az V. ker. állami főreáliskola dísztermében nagyszámú és díszes hallgatóság jelenlétében. A már hónapok óta nagybetegesen fekvő elnök: Szászvárosi V. Jenő helyett Körösi Albin kegyesrendi főgimnáziumi tanár, a társaság igazgatóválasztmányi tagja elnököl az ülésen. A tagválasztó ülésen rendes tagokul megválasztottak: Bodonyi Nándor, Gauss Viktor, Gyarmathy Zsigáné, Hóry Etelka, Szendrői Kovács Gyula, Bálványiné-Szmekál Margit és Ponori Thewrewk István, míg három jelölt szavazatkisebbség miatt megbukott. A fölolvasó ülésen Szabó Lajos székesfővárosi tanító, r. tag tartotta szék-

foglalóját, fölolvasván „Kántorok, rektorok és társai“ című vig elbeszélést. Másodiknak Boránd János r. tag Bálványiné-Szmekál Margit vendégtől néhány kedves és tartalmas költeményt olvasott föl, szavalatszerű előadással. Harmadiknak (Ponori Thewrewk Árpád tárgysorozatba fölvetett „Majd, ha fagy!“ című magánbeszéde helyett) Körösi Albin, Gustavo Adolfo Becquer német származású, de testestől-lelkestől spanyollá vált híres spanyol költő életrajzát ismertette és tőle két költeményt is olvasott föl. Becquer-t a spanyolok Heinejének lehet nevezni, jegyezte meg végszávaiban az előadó.

Uránia.

A színházak versenyében kedves megnyugvást kelt idealisztikusabb törekvésével. A lánctörténete, fejlődése az ember bölcsőjétől a Kánkánig és tovább Pekár Gyula eléggé színes földolgozásában és Kern Aurél édes-kedves zenéjével érdemes újdonság. A mű három fölvonásból áll. Az I. fölvonás az ó- és középkor tánczeit, a II. fölvonás a táncz aranykorát: a XVI–XVIII. századot és a III. fölvonás a XIX. század tánczeit ismerteti. Az I. fölvonásban huszonhárom gyönyörű kép mutatja a görögök életörömöt lehelő tánczát és végül Seikilos dala mellett Balogh Szió tánczolja el előttünk a görög tánczot. Egynéhány egyptomi és palesztinai kép után Salome tánczához érünk. Három nagymester vászna és Márkus Emilia bájos alakításából értjük meg a keleti tánczok érzéki csábítását. Még Róma orgiái játszódnak le előttünk, a középkor angyalai, paradicsomi jelenetei és troubadour éneklése repül el. Moreau tánczallégoriája lesz az első fölvonás fináléja. A II. fölvonás a táncz aranykorának varázsolja elénk. Három századnak nyolcz korszakalkotó és nevezetes tánczát mozgóképpen ismerjük meg ebben: az olasz Pavane és Gaillarde-ot, a spanyol Gachuchát és Courante-t és a francia Passepied, Gavotte és Menuet-et. Ezenfelül az Allemand-ot és Tarantellát szintén kinematogrammban látjuk. Ebben a fölvonásban legszebb képeivel szerepel: Flameng, Garnier, Teniers, Watteau, Moreau, Lancret. A zeneszámok szinte kortörténeti hangversenyre tömörülnek. A III. és utolsó fölvonásban a kinematogramok még sűrűbben következnek. Tizenhárom mozgókép van ebben a fölvonásban s ezek közül is alig egy-kettő külföldi, a többi mind saját fölvétele az Urániának, mindeniken teljesen fölismérhetők magyar művészeink és művésznőink. A szerző a XIX. század tánczai közül elsőnek a keringő ősfarmáját a Ländlert és a Schleifert mutatja. Majd a lendületes Nagy-Mazur, a naturalista Kankan, a szövettáncz, Loie-Fuller és a modern Jégkeringő váltogatják egymást. Ezután következnek az entografikus tánczok: a japáni, a néger, a spanyol, a szláv és végül a magyar tánczok. Egyelőre négy eredeti magyar táncz kerül bemutatásra.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő: **mindszenti ERDELYI GYULA.**

Szerkesztő: **JURISZTOVSZKY ÖDÖN.**

Nyíltter.

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakosztóval. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Krisztina-kávéház

Krisztina-körut legszebb helyén, 91. szám alatt, villamos-vasút állomás mellett, izléssel berendezve.

Kényelmes tágas helyiség, kitűnő tekeasztalok.

Jó kávéházi italok.

Kitűnő cigány zene.

Asztalok a járdán.

Minden időben fagyalt és jegeskávé.

Jó és pontos kiszolgálás.

Kávéházát a közönség szíves figyelmébe ajánlja:

Föllner J.
kávés.

Balatonfürdő

Lellén, (Somogym.) 3 szoba, nagy veranda, kamra, konyha, szépen bebutorozva teljesen felszerelve, 24 személyre edény, üveg és terítéssel, kut és mellékkeliséggel a nyári időnyre kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. **Aczélöntés.** Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikereket nagy sikerrel pótló turblinák. Zsilipek, csövezeték, tricsiók kapcsolások, rotációs dinamo-méterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek stb. **VAROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.**, a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely.

433 C. kénes szénsavas égvényes hévíz. Iszap, villamos fény, mesterséges szénsavas mindennemű gyógy-üdítő (Kneipp) fürdők. 150 holdas park, 300 vendégszoba. Jó konyha. Naponta katona s cigány-zene. Fürdő orvos. Dr. Ötvös József az országos közegészségi tanács rk. tagja. Szt.-Margitszigeti üdítővíz legkiválóbb szénsavval telített ásványvíz kellemes jó hatású egészségpótló ital. Prospectust kívánatra küld a főhgi. Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő felügyelősége.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI. kerület, Károly-körút 10 szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-hiresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érme-
kel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphangzású zongorák kitartó erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használgák.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratott magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész **Syposs Antal**, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Államilag kedvezményezett

I. magyar vaspálya-, épület-

és

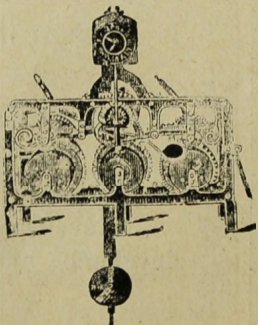
Torony-Óra-Gyár

MAYER KÁROLY utóda

MÜLLER JÁNOS

Budapest, Kazinczy-utca 3.

Képes árjegyzékek ingyen.

Érmelléki borok.

Schwarzer Emil székelyhídi postamester ajánlja feltétlenül tiszta ermelléki borait, melyeket megrendelésre palaczkokban házhoz szállít. I. rendű asztali bor: 1 liter 1 kor., félliter 54 fill. II. rendű asztali bor 1 liter 80 fill., félliter 44 fill.

MEGRENDELÉSEK:

SCHWARZER EMIL borpinczéje,

II. ker., Margit-körút 56. sz.

— címre küldendők. —

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szives tudomására hozni, hogy I. ker., Alagut-utca 1. szám alatt jól berendezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDAMAT

megnagyobbítottam s a legjobb betűfajokkal szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti lapok, folyóiratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (vonalt) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, horitékok, körlevelek, számlák, czimkék, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzá fordulni bármely nyomdai megrendelésével, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett készséggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel

KELLER DÁNIEL,

nyomdatulajdonos.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Krisztina-körút 115. szám alatti** műhelyemben mindennemű épület-, díszmű bádigos és lakatos munkát készítek.

Elvállalom ugy az épület, mint a vízvezeték és villamos csengők évi karbantartását a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Holezhauser Antal

épület- és díszmű bádigos.

— (Lakás: I., Attila-utca 43.) —

GABLER I.

Czégő ajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

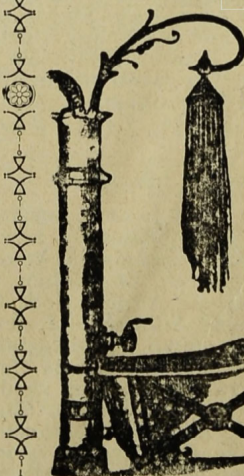
Elvállal:

csatornázást cement, köggyag és vascsövekkel.

Mindennemű szivattyúk.

SPECIALISTA:

gőzfürdők és vízgyógyintézetek berendezésére, elvállal víz-ellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elegáns

uri szabóság!

Magyar díszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfitruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jóhírű műszabász vezetése alatt.

Az „OLASZ NŐ“-höz

czimzett

vendéglőmet

(I., Mozdony-út 20. sz. Tíz perc sétára a várostól)

ajánlom a kiránduló közönség szives nagyérdemű figyelmébe

Erdélyi konyha

(Hétköznapi is.)

Valódi tiszta italok.

✱ A nyitott terrasse-ról gyönyörű kilátás. ✱

Linzbauer Józsefné.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje

Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgepeket: tekvőket és állókat minden nagyságban és magashyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott **Frikart-féle kénysszermozgású vezény-
művet és gyorsanjáró gőzgepeket** dynamogépek haj-
tására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható for-
és hűtőcsöves kazánokkal. Szivattyugépek Worthington
és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-
forraló- és hullámlemezes fűtőcsövekkel; mint
különlegességeket: szabadalmazott **Bánó- és Szűcs-
féle biztonsági vízcöves kazánokat.** Teljes hűtőtele-
peket és jéggyárakat szabadalmazott ammonial-
rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dobánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különb-
zék emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE

GIÉSSHÜBLER

legtisztább egvényes

SÁVANYU-KŰT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kötő hatásának bizonyított köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és bolyagbu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Talmud zsidó.

ZIMÁNDY IGNÁCZ nagyhirű és hiteles tudományos
művéből.

— Folytatás —

„Tudjátok meg, hogy el van átkozva a Hét Angyal szava által, a kik a hét napjai felett uralkodnak és minden angyalok által, a kik őket követik és lobogóik alatt küzdenek. Tudjátok meg, hogy el van átkozva a Négy Angyal által, kik a négy évszak felett uralkodnak és minden Angyalok által, kik őket követik és lobogóik alatt küzdenek. Átkozott legyen a hét főnhatósága által. Átkozott legyen a Törvénynek az a fejedelme által, ki hatalmas és rettenetes.“

„Könyörgünk Istenhez, hogy ilyen embert tegyen tönkre és hogy siettesse megsemmisülésének napját. Isten szellemek Istene! Vesd őt alá minden husnak, tépd ki, gázold le, semmisítsd meg. Az Ur haragja a legrombolóbb viharok szálljanak az istentelen ember fejére: a dulló angyalok szálljanak rá. Átkozott legyen bárhová fordul, lelke a rettenetes honába költözködjék. Haljon meg rettenetes betegségben, szelleme ne szállhasson ki belőle, küldje reá az Isten a legkeményebb és legégetőbb bajokat. Veszzen el emésztő láz által, sorvadás által, kiozza belső tűz és lepje el testét kelés és daganat. Ne hagyja az Isten békében, míg gyökeresen nincs kitépve és semmivé téve, míg keresztül nem szurja a saját kardja a saját szivét, ijja pedig töresék szét. Olyan lessz, mint a szalmaszál, mit a szél hajt. Az Ur angyala követni fogja a sikamlós helyeken, a sötétségben, merre az istentelenek utjai vezetnek. Akkor fog megsemmisülni, midőn legkevésbé várja, ő maga fog bele esni a törbe, melyet titkon másnak vetett. Elfog üzetni a föld színéről a világozágról a sötétségbe. Kín és nyomor éri majd mindenütt. A saját szemével fogja látni a tönkrejutását. A Mindenható Isten haragjának kelyhét ki fogja inni, az ő átkai befogják őt földni, mint egy ruha. Bőrének ereje emésztessék meg. A föld ki fogja vetni. Isten örökre ki fogja házából pusztítani és taszítani.

Soha Isten meg se bocsássa bűneit. Az Ur mérge és haragja fogja őt körül s égjen örökké feje fölött. A mely átok a Törvény könyvében foglaltatik az szálljon reá mind. Törölje el őt az Isten az egek alól, különítse el őt az Isten saját romlására Izrael valamenynyi törzsétől, sorsával pedig szabja mindazokat az átkokat, melyek a Törvény könyvében foglaltatnak.“

„Ti pedig, a kik még életben vagytok szolgáljátok az Urat, Isteneket, ki megáldotta Ábrahámot, Izsákot, Jákobot, Mózeset, Áront, Dávidot, Izrael prófétáit s anynyi jámbor embert, kik a nemzetek között vannak elszórva. Áraszsa el áldását az Ur az egész gyülekezetre és minden tagjaira, kivéve azokat, kik e kiátkozás ellen vétének. Fogadja az Isten szent pártfogásába, tartsa meg végtelen kegyelmébe, mentse meg őket a kín és nyomor minden nemétől. Nyujtsa az Isten hosszúra valamennyinek életét, áldja meg és virágoztassa föl minden vállalatokat. Adja meg nekik végül az Ur a szabadulást, melyre ők Izrael minden gyermekével egyetemben várnak. És az ő szent akarata Amen.“

Mialatt ezeket az átkokat a zsinagóga egyik felében elénekelték, a másik feléből időnként harsány trombita hangok szóltak. A fekete viasz gyertyákat lefelé fordították és egy *vérrel* telt nagy hordóba cseppenként megolvasztották. E jelkép borzadályal töltötte el a nézőket s midőn a vége bekövetkezett a gyertyák mind hirtelen belemártattak a vérbe, átkozódások hallatszottak minden felől s az Amen zaja hangzott fel a sötétben.

Miért átkozták ki az átokra ítéltet?

Mert Krisztusról úgy nyilatkozott, hogy ő az Istenség, az örökkévaló Bölcsesség legfelsőbb nyilvánulása, az eszményi emberiség valódi képviselője. (1656).

Ha tehát ennek tanuságaként a zsidó népnek vallási fanatizmusa ezer és hatszáz év alatt, mit sem vesztett intenzivitásából, ugyan hány évre lessz még szükség, hogy a zsidó a hit dolgában a lélek szabad emelkedését lenyügöző bilincseken tágítson és megtanulja, hogy embertársaihoz valódi

szerepvel s ha csupán önhaszon által sugalt érdekből csatlakozva, a társadalom és emberiség magasztos eszméinek megvalósítására közreműködjek?

És ki volt az a kin a fanatikus zsidók a leirt kiátkozási szertartást végrehajtották?

A világ legnagyobb bölcsésze *Spinoza Benedek* eredeti nevin *Despinoza Baruch*.

Az elmondottakat nem bolygattuk volna, ha tudnánk vagy csak föltételeznénk, hogy ezek csupán holt betűk, hogy ezek a legrajongóbb Talmud zsidó által is mellőzött, figyelmen kívül hagyott régen elavult, most már mit sem mondó formaságok, senki által nem teljesített alakoskodások.

Ámde fájdalom nem úgy van, mivelhogy nem csak egyes Talmud zsidók viselt dolgai, hanem az egész zsidó nemzetnek története nem egyéb, mint megdöbbenő vissza tükrözése gyakorlati kinyomata a zsidó érzemény világnak, vagyis a Talmud zsidó viselt dolgai multja története ép oly kiapadhatlan gyűlöletet tanúsít a kereszténység ellen, a mint az annak hitelveiben és imáiban nyilvánul.

Chaldeának egyik jelentéktelen nomád népét a hébert szemelte ki mintegy 350 évvel a vizözön által a Jehova, hogy a majd nem általánossá vált rideg bálványozás korában az egy Istenben s egykoron megjelenendő Megváltóban való hitet sanyaruságok és hosszú szenvedések között is megőrizték.

Ábrahám az egy Istenben hívők ősatya, Izsák az ígélet fia, Jákob a tiz törzs őse, három főalakja, három ős feje az egy Istent imádó hívő népnek, a mely elkövetett bűnei miatt Egyiptomban szigorúan megfenyítve, innen csakhamar az ígélet földére, Palesztinába vezetve, Mózes bölcs törvényei alapján oly nemzetté alakult, mely jellemének sajátos vonásainál fogva egyedül s páratlanul áll a föld nemzetei között.

Vallási és politikai intézményeinek összege nem vala egyéb, mint az ígért s eljövendő Megváltónak folytonos jelképe; különösen a vallási szertar-

tások egyenként s összesen oly cselekményekkel valának egybekötve, hogy ezek tökéletlenül bár előzetes képei a keresztény vallásnak. A szertartások leglényegesebb része, alapvonása a véres áldozatok bemutatása volt és valóban az Üdvözölő főfeladatává lett az, hogy bennünket szent vérenek kiontása által megváltson.

A megígért és a választott nép által várva várt, Megváltó földi eredete, fogantatása, születése, személye, megjelenésének ideje, egykori tettei és csodái oly szabatosan és oly világosan voltak jelezve a választott nép szent könyveiben, hogy majdnem merő lehetetlenség volt a megígért Megváltóra Jézus Krisztus szent személyében rá nem ismerni.

Ámde ez még sem történt. A Megváltó megjött s a választott nép, a mely egyedül várja vala őt nem fogadta el, noha láthatta, hogy minden szóról szóra beteljesült, a mi róla jövendőtelt. Hogy történhetett ez?

Hát biz ez így történt:

Jézus Krisztusnak a világ Üdvözítőjének eljövetele idején. Két főfelekezetre szakadt a választott nép. Az egyik szigorú volt kívülről a törvény megtartása tekintetében, bensejében pedig a legtágabb laxismusnak hódolt. Igazságos és szent volt kívül s belsejében romlottsággal telt s méltán hasonlította őket az Üdvözítő a kívülről tisztára meszelt sírboltokhoz. E felekezet a farizeusok felekezete volt.

A másik — a Szaduceusok bűnös könnyelműséggel túltette magát Mózes törvényein s tüntetve magasztalá a gondolkodás szabadságát, a minek az lehetett következménye, hogy ennek a felekezethez erkölcsi közel rokonok voltak a mai anyagelvűek piszkos életmódjához.

És ez a különben egymástól mindenben áthidalhatatlanul elütő, egymással mindenben ellentétes, egymással örökös élet-halál harcot vivő, mindhalálig gyűlölő felekezet Jézus Krisztussal és tanításaival szemben szoros szövetségre lépett, hogy a farizeusi és szaduceusi gonoszságokat egyaránt nyilvánosan korholó Krisztust halálba keressék.

Krisztus tehát keresztre feszített, a mint ezt Ő fényes diadalainak közepette egész biztonsággal megjövendölte. Ő meghalt, mint az egyaránt hitetlen, istentelen s erkölestelen farizeusok és szaduceusok kiapadhatlan vad gyűlöletének ártatlan áldozata, dühtől s megsértett húságtól tajtékzó ellenségeinek mámoros öröm rivalgásai és gunykazaja között.

Ámde harmadnap föltámadott Ő s negyven nap lefolyása alatt, száz és száz tanu jelenlétében ismételve mutatá magát s fölment a mennyekbe, miután határozott szavakkal megjövendölte egyrészt a makacs Jeruzsálemnek végpusztulását, másrészt pedig az általa egy látható fő alatt alapított egyháznak minden üldözése dacára leendő véggyőzelmét.

(Folytatása következik.)

Széchenyi muzeum.

A hatalmas arányokban ébredő és erősödő Széchenyi tisztelet sok tárggyal szaporítja A Tudományos Magyar Akadémia Széchenyi muzeumát. A legnagyobb magyar emléket 429 tárgy, lap, könyv, levél, röpirat és kép hirdeti; közöttük a Széchenyi tisztelet közlönyének a *Buda és Vidékének* nagyon sok száma, s *Szemere Miklósnak* a Széchenyi lakomán elmondott pohárköszöntője.

A lelkes magyar közönség birtokában különösen 1860-61-ből nagyon sok Széchenyi emlék lehet, pipa, kendő, gyufatartó, dohányzacskó, dohány szelencze, üveg, pohár Széchenyi arcképével.

Gyűjtsük szorgalommal a *legnagyobb magyar* ereklyéit, hogy mielőbb nyilvánossá lehessen ez a muzeum s kegyelettel zárandokolhassanak ide a hazafiak.

Az elhunyt fiánál gróf Széchenyi Ödönél is vannak Széchenyi ereklyék, de ezeket a nemes gróf — mint a Buda és Vidéke szerkesztőjéhez intézett levelében írja — életében magánál őrzi.

A Széchenyi család többi tagjainak is lehetnek emlékei, melyekkel szaporíthatnák a Széchenyi muzeumot. A közönségen áll, hogy a muzeum minél gazdagabb legyen.

Országos állatvédő egyesület.

Megjelent az *Országos Állatvédő Egyesület Évkönyve* az 1900 évről. Az évkönyv fényes példáját mutatja annak, hogy ez a derék egyesület erélyesen felel meg rendeltetésének. A mint már irtuk különösen itt Budán a szállítók, teglgyárak, legnagyobb részt zsidók, kik nem elégsznek meg az ember kintzással, de az állatokat is kintzák. Az Országos Állatvédő Egyesületnek nem csak a kocsisokat kell ellenőriztetni, de arra munkálni, hogy a zsidó gazdákat büntessék. Nézzenek át minél többet Budára, itt nagy állatkintzásokat látnak. Ajánljuk a budai tagoknak, hogy ők is ellenőrizzék ezeket az embertelenségeket. A ki pedig teheti — és ezt megteheti álljon be az *Országos Állatvédő Egyesületbe*. Az egyesület sikerei még azt is eredményezhetik, hogy az ember megtanulván védeni az állatot, egyesületet alakít *A keresztény magyar faj védelmére*. Az állatvédő egyesületet felkérjük a sakterozás ellen való mozgalomra. Szászországban a *marhák sakterozása* el van tiltva. A szász mészárosok egyesülete, most avégett fordult a szász kormányhoz, hogy hasson oda, miszerint ez a tilalom egész Németországra ki legyen terjesztve. Ideje lenne, ha ennek a kegyetlen vérengző módnak betiltása nálunk is kezdeményeztetnék.

Marienbad Budán.

A *«Buda és Vidéke»* Széchenyi István intését követte, mikor a hazai és a budai fürdők látogatására hívta fel a közönséget. *Széchenyi István* fürdő tulajdonos ismerőseit arra buzdította, hogy tegyék kényelmessé és olcsóvá a fürdőket, s a látogatás magától jön.

«*Maradjunk itthon pénzt költeni.*» Ezt mondja a nagy gróf s a Balatonra terelte a figyelmet. Fájdalom legtöbbben kimennek a hazából pénzt költeni. Arról is szoltunk, hogy a budai sós- és keserű-vizek pótolják a külföldi fürdőket s Marienbadot is.

Örülünk, hogy a Magyarság is így gondolkodik s bemutatjuk erről irt cikket:

Tavaszi felé, nyár elején, mindig aktuálisvá válik a kérdés, miért van az, hogy a magyar ember, ha fürdőzni akar, nincs eset rá, hogy a magyar fürdőket keresse fel?! Még ha semmi baja sincs és nincs egyáltalán gyógyhatású fürdőkre utalva még akkor sem megy hazai fürdőre mulatni, hanem idegenben költi el a megtakarított forintokat.

Egy írónk egyszer azt mondotta erre, hogy nem vagyunk a magyar fürdők vi-

szonyaihoz elég gazdagok és elég szegények. Mert hogy az árakat kifizethessük, dúsázdagnak kellene lennünk, hogy kényelmesnek találjuk az ellátást, ahhoz pedig földhöz ragadt szegény embert sem találánk. Ez megmagyarázza a magyar fürdők szomorú sorsát. A tulajdonosok a vendégekben valóságos médiumot látnak arra, hogy gyakorolják magukat a nyuzásban és zsarolásban.

Pláne az olyan fürdőknél, hova gyógyulást kereső emberek mennek, látjuk ezt az abuzust nagy mértékben. A külföldi gyógyfürdők állandóan zsufolva vannak magyarokkal, mert az itthoni gyógyfürdők az említett okok miatt nem alkalmasak beteg emberek üdülésére.

Budapest főváros közegészségügyi-bizottsága statisztikával számította ki, hogy Marienbad például minden évben százával fogadja magába a magyarokat. S ekkor jutott eszébe a bizottságnak, hogy itt a főváros közvetlen közelében a budai keserűvíz források ugyanolyan jó hatásuak lévén, mint a marienbadi források, egy itt létesítendő gyógyfürdő vetélytársa lehetne Marienbadnak.

Hiszen gyógyhatása, a soványító hatás ép oly kielégítő lenne, mint Marienbadnak, vidéke festői szép, a főváros közvetlen közelében van: tehát minden eszköz meg van a jövőre nézve. Csak olyan fürdőt kell létesíteni, mely kényelem, ellátás és az árak tekintetében felveheti a versenyt a külfölddel. Erre nézve pedig garanciát szolgáltat az, hogy a magyar Marienbadot a főváros alapítaná.

A bizottság a tanácsot fel is kérte, hogy a mérnöki hivatallal tervet dolgoztasson ki a fürdőre nézve. A tanács örömmel és jóakarattal fogadta az előterjesztést és a mérnöki hivatalt utasította is e tárgyban.

Nagyon fontos esemény ez a főváros életében, mert ha létesülhet a fürdőtelep, nemcsak a közönség nyer nagyon sokat vele, hanem a főváros idegen forgalma is jelentékenyen emelkednék. Régi panasz, hogy nyáron át a közönség üresen hagyja a fővárost. Ime, itt az alkalom. Alkossanak a budai csodásan szép hegyvidékből modern gyógyfürdő-telepeket s megszűnnek a kereskedők és iparosok panaszai, de talán megszűnik a főváros — krónikus deficitje is.

Boldogság.

Fehér holló nagy ritkaság.
Ritkább ennél a boldogság.
Mert boldog csakis az lehet,
Ki sorsával elégedett.
De bizony ilyen emberek,
A mi földünkön nincsenek.
Lényünkben folyton változnak,
A kisebb és nagyobb vágyak.
Elégítsd ki az egyiket,
Mindjárt keresel szebbiket.
Holtunkig mindig van vágyunk,
S ez megrontja boldogságunk.

pacséri Tocsek László.

Boldog évek.

A statisztikai havi füzetekben (nem tudjuk miért vannak benne német címek is) olvassuk a boldog évek adatait. A század elején ugyanis Budán összesen 213 zsidó volt. A boldog időkön merengve kesereghetünk a jelenen, mikor 13 ezer zsidónál több van Budán. Nem számítva a nyaralókat, kik szintén lehetnek ezren.

Zsidótelepítés.

A németországi zsidók központi egyesülete a napokban ülést tartott, amelyen a *zsidó kolonizáció* nehéz kérdésével is foglalkoztak. *Oppenheimer*, az egyik szónok véleménye szerint az egyedüli mód, hogy a keleteurópai zsidót emberségesebb helyzetbe segítsék, az volna, ha *átterelnék a földművelésre*, még pedig lehetőleg *mezőgazdasági munkás termelő szervezetek* útján,

amelyeknek élén a keresztény szövetkezeti akcióban kipróbált vezetők és előmunkásokat lehetne alkalmazni. A zsidó kapitalisták azonban ezt a tervet eddigelé nem akarták tőlük támogatni. Keresztény tőkét volna jó mozgósítani és a zsidók kitelepítését az országokból előmozdítani.

Keresztény ifjuság.

A keresztény ifjuság a zsidó lapok minden fufangja dacára, a selmecz-bányai diák gyűlésen is megőrizte a keresztény szellemet. Őrizze továbbra is és ha szülőföldjeikre szélednek, mint az apostolok erősítsék azt. Lépjének fel erélyesen, ha a tanév nyílik s ha a zsidóknak a keresztény egyetemen és iskolákon nem tetszik a keresztény szellem, építsenek zsidó egyetemet, zsidó gimnáziumokat. Van pénzük elég. Lássuk a medvét, vagyis a zsidó áldozat készségét.

Tanoncok otthona.

A budai református nagypénteki társaság otthona a Kamaraerdőben számtalan gyermeket lát el neveléssel s eledellel. Ezek az otthonok jól hatnak a gyermekekre különösen vallási szempontból. A Jézus Krisztus evangéliumát csepegtetik a gyermekekbe. A katolikus tanoncokat védő egyesület már régibb s az iparos tanoncok vallási és erkölcsi művelését szolgálja a VI és IX-ik kerületi inas otthonok fenntartását *Gróf Wenkheim Krisztina, Gróf György Teréz és Fejérváry Coelestín* tették lehetővé. A II. és III-ik kerületi otthon összesen 166 növendék látogatta közöttük több protestáns is. Gyarapodott a könyvtár. Tanulmányozás és szorakozás céljából több kirándulást rendeztek. Voltak műkedvelői előadások, karácsonyfa és egyéb ünnepélyek. Az iparos tanulók önképzésének alapját az otthonban teszik le és itt szilárdítják a vallásos érzést, tehát megérdemlik, hogy a közönség lelkesen pártolja. Budán a magyarosítás ügyét is szolgálják, tehát kétszeresen méltók a dicséretre és elismerésre. Bárcsak minden városban szerveznének otthonokat. Jobban lehet ezekkel magyarosítani, mint a kisdédóvokkal. A közművelődési egyesületek s az Országos magyar iskola egyesület gondot fordíthatna *keresztény tanonc* otthonok alakítására.

Krisztinavárosi szinkör.

A kik a Krisztinavárosi szinkört, mely annyit segített és segít Budán a magyarosítás ügyének latogatták meggyőződhetek, hogy kellő színvonalon áll. A vidékieket is kérjük, hogy keressék fel a *krisztinavárosi szinkört*. A közlekedés könnyű és kényelmes s előadás után jó vendéglők kínálkoznak. A *Rémuralom* című ujdonságot nagyon jó előadásban adták. A színház megérdemelné, hogy a vagyonosabbak állandóan béreljenek. Hazafias kötelességet teljesítenek ezzel.

Repülő könyvtárak.

Boldogult *Bernát Gazi* repülő könyvtáraknak nevezte a gyűjtéssel házalókat azért, mert tolakodó ajánlgatásai miatt kidobással röpitettek ki. Ma valóban szükség volna, hogy a rendőrség avatkozna bele és röpitene ki a társadalomból a diszkönyvekkel (?) házaló ügynököket. Ezek a zsidó kiadók házi keresztényei, kik ismerőst és nem ismerőst rábeszélnek egy-egy drága munka megrendelésére. Sok helyen csak az első részletet mondják vételárnak. Az aláírási ívbén valósággal elrejtve van az igazi ár. Megfizetik azt az összeget a mit a repítésre érdemes ügynök mond oda irják nevüket s azt hiszik eleget tettek és meg van a hangzatos című könyv. Pár nap múlva jön a 100 forintos megintés. Termédek pénzt vonnak el így az érdemes könyv-

vektől és a közönséget zaklatva csüggesztik a könyvvásárlási kedvet. A zsidók házi keresztényeinek (azelőtt házi zsidók voltak) az a fogása is van, hogy a megszorult embereket azzal biztatják, hogy $\frac{2}{3}$ árban a diszművet ellehet adni. Aláírják s keservesen csalódnak, mert biz azért $\frac{1}{10}$ árat sem lehet kapni. Valóságos undor tölti el az embert, mikor ezeket a repitendő könyvtárakat itt Budán a hivatalokban látja házalni. Egyenesen meg kellene tiltani, hogy a hivatalnokokat ne zaklassák.

Magyar ifjuság.

Széchenyi István nem győzött eléggé lelkesíteni arra, hogy a magyar ifjuság a testgyakorlatokban a *vetélkedésben* (sport) képezze ki magát. A faj testi erejére fektette a jövő súlyát a legnagyobb magyar. Négy ezer ifju mutatta be azt, hogy meghallgatta *Széchenyi* intését. Öröm volt őket látni már csak azért is, mert a *zsidók* egészen elenyésztek. A torna ünnepélyeket jó volna ezután *Budán* a *Vérmezőn* tartani és pedig *Szent István* napján, hogy a *Szent István* napnak nemzeti jellegéhez ebben is hozzájáruljanak.

† Hampel Sándor.

Buda második kerületének város bíráját, *Hampel Sándort* temettük el. Igaz ember, igaz bíró, igaz barát volt, ki minden szép eszméért harcolt s ki sokat tett városrésze emelkedéséért s erélylyel működött a magyarosításban is. Jó hazafi, jó keresztény volt. Legyen áldott emléke.

A fotografálás művészete.

A becses és igazi talentum a maga mesterségét el tudja juttatni a művészetig. A fotografálás mesterségében valóban sokat érő haladás, ha ezt az előkelő iparágat az abszolút művészet fokára emeli valamely kiváló elme. Elismeréssel kell tehát regisztrálni azt az oriai haladást, a melyet a fotografálás művészetében egy ambiciózus fényképész czégünk, a budai *Hollenzer és Okos* fotografusok (*Krisztina-körut* 141.) munkái képviselnek. *Hollenzer* már tömredék kitüntetést kapott eredeti fölfogásra valló munkáiért és most egy kitűnő ujitással gyarapította eddigi sikereit. Gyertyavilág mellett a legszebb képeket készíti a kitűnő cég és ezek a fotografiák kivitelük módjában és tonusukban egyaránt kiválóak. Az unitásnak *Fadrusz Krisztus-szobrán* való sikeres próbája csaknem valamennyi magyar szobrász és festőművészt a reform hívei közé állított.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány-és fiu-biztosító intézet.

Folyó évi május hóban 1160 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 72,038 k. 75 fil. fizettetett ki. 1901. január 1-től május 31-éig beirt összes jutalékrészek száma 5604 és a kifizetett nászjutalékok összege 214,861 k. 04 fil.

Gundel János.

Gundel János a magyar vendéglős ipar disze 25 éves jubileumát ünnepelte. Az ünnepen bőven felsorolták a magyarosításért is sokat tett *Gundel* érdemeit. Mi szerencsét és erőt, kitartást munkakedvet kívánunk további működéséhez. Fejlessze az összetartást a vendéglősök között úgy, hogy a fővárosi sörgyarak erőszakoskodásai vagy meggyengüljenek, vagy vidéki sört mérhesenek. *Gundelt budai* barátai és a *budai* vendéglős ipartársulat is üdvözölték.

A Margitszigeten.

A kirándulási kedvet iokozza, ha a kiránduló, a fürdők forgalmát, ha a vendég olyan éttermet talál, hol jól látják el, valódi italokat pontosan szolgálnak. A Margitszigeti vendégek nem győzik eléggé dicsérni *Kapsz József* éttermeit, kitűnő konyháját friss, és igazi italait.

Állat kiállítás díjazás.

Simmenthali jellegű pirostarka fajtára nézve *Pilis-Vörösváron* tolyó évi június hó 29-én.

Díjaztatnak: Jó tenyészképességet ígérő tehének és üszők a fentebb közlött feltételek mellett, továbbá faj-jelleggel bíró bikák egyévestől két éves korig.

Díjak:

Tehén-díj: egy első díj 100 korona, két második díj á 40 korona, három harmadik díj á 20 korona, kilencz jutalomdíj á 10 korona.

Üsző-díj: egy első díj 200 korona, két második díj á 50 korona, három harmadik díj á 40 korona, három jutalomdíj á 20 korona, öt jutalomdíj á 10 korona.

Bika-díj: Egy jutalomdíj á 50 korona, egy jutalomdíj á 30 korona, három jutalomdíj á 20 korona.

A vörösvári díjazáson az odaitélt díjaknak csak fele adatik ki, ha a díjat nyert állat tulajdonosa díjat nyert állatát 1903-ban ugyancsak Vörösváron tartandó díjazáson ismét bemutatja s ezt a bizottság jól ápoltt s táplált állapotban találja. A jutalomdíjak azonban egész összegben a helyszínén azonnal kiadatnak.

Teljes díjjal csak abszolút-becs állatok díjazhatók; ilyenek nemléteben csakis a díjak fele adatik ki, de az ilyen díjat nyert állatok tulajdonosai a fenti kötelezettség alól felmentettek.

Ezen díjazáson más helyen tartott díjazások alkalmával díjat nyert állatokkal is lehet pályázni.

A díjazások d. e. 10 órakor kezdetnek meg. Pénzdíjban csakis kistenyésztők részesíttetnek. Nagy tenyésztők arany, ezüst és bronz érmekeket nyerhetnek.

Egyenlő osztályzat esetén előnyben részesül azon állat, mely az egyesülettől beszerzett apaállattól származik.

A bemutatott állatok megbírálása, valamint az odaitélt díjak kiosztása és egy szakbizottság által a helyszínén fog eszközöltetni. Hogy a díjosztó bizottság megtudhassa valamennyi pályázó otlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén az illető helyhatóságnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy részvételüket saját előjáróságuknál is tájékozásképpen jelentsék be.

Kelt Budapesten, 1901. évi május hó 16-án.

Serfőző Géza,
titkár.

Tahy István,
szakosztályi elnök.

Az állatkertből.

A világhírű idomitonő. Mds. Alaska az ő remekül idomított oroszánfokáival és kutyáival még folytonosan nagy közönséget vonz a kertbe, miután az előadások a közönség tetszését kiérdemelték, sikerült az igazgatóságnak Mds. Alaskát még rövid ideig szerződtetni. Az előadások a délutáni órákban lesznek megtartva.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDELYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

Nyiltter.

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangú kenes hévvizű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakosztóval. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Balatonfürdő

Lellén, (Somogy.) 3 szoba, nagy veranda, kamra, konyha, szépen bebutorozva teljesen felszerelve, 24 személyre edény, üveg és terítéssel, kut és mellékhelyiséggel a nyári idényre kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsiakat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczelöntés. Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikereket nagy sikerrel pótló turblinák. Zsilipek, csövezetek, tricsiós kapcsolások, rotációs dinamó-méterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos fűró-gépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek stb. **VÁROSI IRODA:** Kossuth Lajos-utca 16. sz., a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely.

433 C. kénes szénsavas égvényes hévíz. Iszap, villamos fény, mesterséges szénsavas mindennemű gyógy-üdítő (Kneipp) fürdők. 150 holdas park. 300 vendégszoba. Jó konyha. Naponta katona s cigány-zene. Fürdő orvos. Dr. Ötvös József az országos közegészségi tanács rk. tagja. Szt.-Margitszigeti üdítővíz legkiválóbb szénsavval telített ásványvíz kellemes jó hatású egészségápoló ital. Prospectust kívánatra küld a főhí. Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő felügyelősége.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Élső magyar zongora-gyára

Budapest, VI. kerület, Károly-körút 10 szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitünően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első érme-
kel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphanzású zongorák kitarató erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratót magyar stílusú tulipántos zongora, a legmagyarabb élő művész **Syoss Antal**, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Államilag kedvezményezett
I. magyar vaspálya-, épület-
és

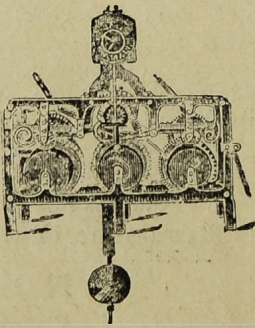
Torony-Óra-Gyár

MAYER KÁROLY, utóda

MÜLLER JÁNOS

Budapest, Kazinczy-utca 3.

Képes árjegyzékek ingyen.

Legszebb ajándék!

Legszebb ajándék egy sikerült és élethű arckép. A ki hozzátartozóit ilyenekkel akarja meglepni, forduljon a kiadóhivatalhoz a címért.

Életnagyságu arcképek olajban, aquarellben vagy színben; képjavítások és átfestések alkuár szerint.

NEMESSÉGI ÜGYEK.

Nemességi ügyekben: leszármazás, családfa, kamarasság, alapítványi hölgyek, nemesség igazolás, megerősítési ügyekben eljár, nyomoz, családfákat, címereket készít jutányosan egy tapasztalt szakember.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Érmelléki borok.

Schwarcz Emil székelyhídi postamester ajánlja feltétlenül tiszta érmelléki borait, melyeket megrendelésre palackokban házhoz szállít. I. rendű asztali bor: 1 liter 1 kor., félliter 54 fill. II. rendű asztali bor 1 liter 80 fill., félliter 44 fill.

MEGRENDELÉSEK:

SCHWARCZER EMIL borpinczéje,

II. ker., Margit-körút 56. sz.

címre küldendők.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **Krisztina-körút 115. szám alatti műhelyemben** mindennemű épület-, diszmu bádógos és lakatos munkát készítek.

Elvállalom úgy az épület-, mint a vízvezeték és villanyos csengők évi karbantartását a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Holezhauser Antal

épület- és diszmu bádógos.

(Lakás: I., Attila-utca 43.)

GABLER I.

Cégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

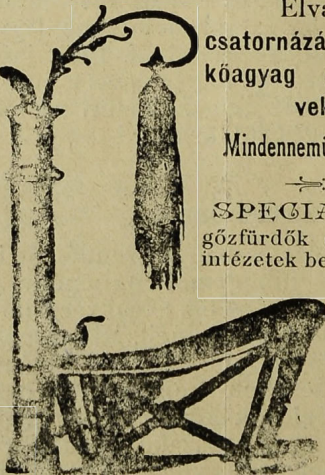
Saját ház.

Elvállal:

csatornázást cement,
kőagyag és vascső-
vekből.

Mindennemű szivattyúk.

SPECIALISTA:
gőzfűrdők és vízgyógy-
intézetek berendezésére,
elvállal viz-
ellátásokat,
kastélyok,
kaszárnyák,
kórházak,
gyárak, bér-
házak, stb.
részére.

Elegáns

uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfiruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jóhírű műszabász vezetése alatt.

Legjobb

fagyalt

Follner J. kávéházában

Krisztina-körút 91. szám.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és érczöntődeje
Budapest, IX., Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: tekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott **Frikart-féle kényszermozgású vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható forrás- és hűtőcsöves kazánal. Szivattyugépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott **Bánó- és Szücs-féle biztonsági vízcöves kazánokat**. Teljes hűtőtelepeket és jéggáryakat szabadalmazott ammonial-rendszer szerint.

Vízműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE

GIÉSSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kifejezetten hatásos bizonyított köhögésnél,
gőghajlekánál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételnek:
Budapest, I., Városmajor-utca 28.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évré 12 korona, félévré 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Városmajor-utca 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Felhívás előfizetésre.

A *Buda és Vidéke* a lap fejére ki tűzte a keresztet. A ki a lapot olvassa az látja, hogy nem csak a czimben de a tartalom-ban is benne van a kereszt elszánt és bátor védelme. Védjük a keresztet és a keresztény magyar fajt. Védjük Budáról, hol a király trónja van, hol Szent-István jobbját őrizzük. Védjük Budáról, mert a magyar történet legnagyobb, része dicső és tekintélyes korszakai Budával összeforottak.

Az elkalmárosodott pesti részszel szem-ben minden jó magyar óhaja az, hogy Buda a király székhelye jól fejlődjék és keresztény maradjon.

Széchenyi István gróf a legnagyobb magyar emlékét ápoljuk, szellemét ébresztjük, hagyományait terjesztjük, lánglelke megnyilatkozásait remek munkáit — mit mesterségesen zártak el — ismertetjük s bele csepegtetjük a magyar anyák, a magyar atyák és magyar ifjuság szívébe. Folytatjuk ezt erélylyel kitartással utját állom a charitás címén történő minden *történet* hamisításnak.

Mi nem kerülgetünk, nem beszélünk kozmopolitikáról, kazárokról, lipótvárosiak-ról, de kendőzetlenül egyenesen megnevez-zük a baj okát a *zsidót*. A zsidó kérdéssel bátran foglalkozunk s kiakarjuk gyógyítani keresztény honfitársainkat abból a lidércz nyomásból a miben sokan szenvednek nevezetesen, hogy a zsidók ellen yaló véde-keztést hiabavalónak elkésettnek tartják.

Mi még egy részről a zsidók pusztitá-sait, személyeskedés, durvaság nélkül sor-oljuk fel, más részről azt a vigasztalást is nyújtjuk, hogy az ébredő keresztény szellem, *Gróf Széchenyi István* hatása, a szövetkezetek, az összetartás, a *szövetkezetek*, keresztény irodalmi társaságok örvendetesen oldják meg a zsidó kérdést. Erejöknek sok téren csak a híre, vagy pedig *gyengültek*. A keresztény magyar közönség fejtsen ki minden téren fokozottabb ellentállást, *beszéljen keve-sebbet és tegyen többet* s a zsidók végel-gyengülése elkövetkezik.

Látjuk azt, hol a keresztény szellem erős, hol hitel és fogyasztási szövetkezetek vannak, a regalét a község tartja kezében *pusztul a zsidó*.

Mi erősödünk. Ők gyengülnek. Az irodalomban, sajtóban, művészetben látható izetlen vergődésük a faj felbomlását mutatja. Hisz már mint a végét érző kigyók saját magokba harapnak.

A hanyatlott keresztény családi élet-ben is örvendetes javulást vehetünk észre, és ha így fejlődik a keresztény szellem diadala csakis idő kérdése.

Hogy a *Buda és Vidéke* tisztán a közönség jóvoltából minden támogatás nélkül fenn áll és sok ezer példányban terjedhet el az is a keresztény szellem győzelmes utját hirdeti.

Kérjük a keresztény közönséget, hogy lapunkra előfizetni és arra előfizeteket gyűjteni szíveskedjenek. Megérdemli ezt vállalatunk már azért is, mert *keresztény olvasó egyleleknek, tanítóknak* számos példányban jár ingyen és minden számából sokat osztunk ki díjlanul.

Kérjük a *keresztény ifjuságot*, hogy lapunk terjesztésében lelkesen munkálkodjék közre, hogy *ezt a kis örtlület* minél többen lássák, és erősíthessék vele bizalmukat kitartásukat.

Mutatványszámokat szívesen küldünk. A ki három előfizetést gyűjt annak tisztelet példánnyal szolgálunk.

Ismerőseink, barátaink követeljük a lapot minden nyilvános helyen, Olvasó körökben, fürdőkhben, vendéglőkben, kávéházakban.

Előfizetés árai:

Egy évre 12. — korona
Félévre 6. — „
Évnegyedre 3. 50 „

Hirdetések felvételét lapunk igazgató képviselői eszközlik s kívánatra azonnal megjelennek. . . . A *Buda és Vidéke* nemesak Budát és Vidékét, de az egész országot érdekli.

A *Buda és Vidéke* kiadóhivatala elvégez minden tisztesleges megbízást *előfizetőinek*, csak a kész kiadások felszámítása mellett, *idegeneknek* árjegyzék szerint

Jogügyek, kérvények, ügyvéd közbenjöttével.

Vizsgákra készítés, vizsgák letétele, tanerők közbenjöttével.

Mindenféle engedélyek, szabadalmak kérvénye. Kérvények székes-fővároshoz, pénzügyi, és iparhatóságokhoz, ministeriumokhoz, hadparancsnokságokhoz.

Építési engedélyek. Iskolai, tudományos és szépirodalmi könyvek eladása.

Nyomdai termékek készíttetése.

Ingók és ingatlanok eladása, vétele, bérbeadása. Lakások kivétele és kiadása.

Biztosítás tűz-, jég-, betörés- és baleset ellen.

Életbiztosítás.

Ngilbános levelezés. — *Felvilágosítás minden ügyben.*

Kérjük a közönséget, hogy a *Buda és Vidéke*-nek ezen az uton is adjon támogatást s minél több megbízással tisztelje meg.

A kiadóhivatal.

I., Városmajor-utca 28.

A Talmud zsidó.

ZIMANDY IGNÁCZ nagyhirü és hiteles tudományos művéből.

— Folytatás. —

És ime mindez szóról-szóra be-teljesedett! Krisztus Egyháza fönn áll ma is, tizenhatsz százados folytonos harc és üldözés daczára. — A zsidó nép a föld kerektség minden részeiben szétszorva, király, haza s főpap nélkül, de maiglan is azt a két sectát képezve, melyek az isteni Mester földi élete alatt szerepeltek. E két secta (orthodoxok és neologok) maiglan is ép oly kiapadhatlanul gyűlöli egymást, mint a milyennel üldözi Krisztus tanait és azok követőit.

Jézus Krisztus Egyházának üldöz-tetése kezdettől fogva mai napig, kivételképen a különben egymást végte-lenül gyűlölő két zsidó secta e tekintetben való csodálandó összeműködé-sének tulajdonítandó.

Heródest, Nerót ők hangolták kegyetlenségre. A zsidók fanatizmusa az ifju kereszténységre ép oly veszedelmes volt, mint az imperatorok kegyetlensége. Bujtogattak, pénzzel vesztegettek, de a romaiak előtt teljes hitelre nem találtak.

A romaiak *lenézték a zsidót*. Ciceró, Flacco érdeméül tudta be, hogy e veszedelmesen összetartó nácziónak eilenszegülni bátor volt. Seneca panaszkodik, hogy *a zsidók a legyőzöttek és mégis ők szabnak törvényt legyőző-iknek*. Titus annyira utálta a zsidókat, hogy megfogadta teljes kiirtását.

A zsidók kegyetlen magaviseletével szemben nem lehet feltűnő a keresztény császárok szigoru ellenhatása. Justinianus minden hivataltól eltiltja őket s a *katona kötelezettség alól* fel-szabadítja, s meghagyja, hogy a *Purim* ünnepe, melyen nem csak Hámanna mondanak átkot, *hanem a megváltás szent jelvényét a keresztet is gyalázatos módon profanálják* a zsidó ünnepek sorából töröltessék ki.

Megtörve és megsemmisítve látván nyugaton a kereszt kitüzése által be-folyásukat, cselekvésök terét keletre helyezték át, hogy a kereszténnyé lett mai birodalomban megakasztott üldö-

zést annál nagyobb hévvel folytatassák. Perzsiában 16,000 keresztényt, mérszáróltattak le. Alexandriában elkialtották, hogy a bazilika ég s az oltásra elősietett keresztényeket lemészárólták. Az Antiochiában kitört zsidó lázadást (a keresztények mérszáróltására) csak hadseregek tudták elfojtani. III. Chosrsen perzsa királytól 90.000 keresztényt vettek meg rabszolgának s azokat egytől-egyig kisebb nagyobb csoportokban kegyetlenül lemészárólták.

Ha a judaizmus a pogányokkal és eretnekekkel tudott szövetségre lépni a keresztények ellen csak természetesnek látható, ha Mahomed szövetségét is kereste. Mahomedet Medinába futásakor zsidók rejtették el s ezért kegyeibe fogadta őket. Ettől fogva izlam és judaizmus mint benső barátok sok ideig jártak karöltve. Áruló szerepet játszottak a zsidók Perzsiában, Spanyolországban. Spanyolországból kiűzték őket s innen szóródtak szét Európába. Legmelegebb fészket Lengyelországban raktak. *II. András alatt csordaként lepték el Magyarországot az izmaeliták, de erélyes kézzel kiűzték őket innen.* A mi kis mag maradt, ugyancsak bőven szaporodott.

Az angol krónikák tele vannak keserves panaszokkal a zsidók ellen, a kiket sokszori gyermek gyilkolással, szívtelen uzsorával, csalással, hamis esküvel, pénzhamisítással vádolnak.

Miután Franciaországból, Portugáliából, Nápolyból kiűzték őket Németországra vetik magukat.

Ausztriából több ízben kiűzték őket. Csalárd pénzvesztetéssel mégis keresztül vitték, hogy 1622-ben Bécsben újra letelepedhettek. 1625-ben megint elrendelték kiűzetésüket, de bizony ki tudták csinálni, hogy a rendelet csak papírosan maradt. 1696-ban a császár annyira felingerlődött az *osztrák és magyarországi zsidóságnak* a töröknek tett szolgálatai miatt, hogy újra kiadta a kiűzési rendeletet, mit részben végre is hajtottak.

Ha átlapozzuk a történetet s ebben olvassuk a zsidók bűneit, keresztény fejedelmek mérgezése, kutak mérgezése, gyermek gyilkolások, árulás, valóban esodáljuk és bűnnek tartjuk a keresztények türelmét. *A felvilágosodás örve alatt foglaltak újra lért, pedig a jelenkor zsidója egy hajszállal sem jobb ő apáinál.*

Sőt, a modern liberalis kor emancipált zsidója már nem elégszik meg a nemzetek anyagi kifosztásával, hanem azok szellemi nyomoruságát is megalapítani, keresztül vinni igyekszik az által, hogy az irodalom üzleti részét, a napi sajtót hatalmába kerítette, úgy hogy Európa művelt népei a zsidó gyerkőcz firkászok által szerkesztett keresztény ellenes napi lapokból meritik a magok történeti, erkölcsi, üzleti, vallásos, szépművészeti, társadalmi és politikai életfogalmaikat és ismereteiket.

Tehát ide jutottunk ortodox és

neolog zsidó czimén a *Talmud zsidó* munkájával. Nem okultunk a történeten, nem okulunk a jelenen, nem okultunk nagy férfaink tudósaink intő szaván. Ezekből is idézünk *Zimándy* nagybecsű műve nyomán.

Philippus a Trinitate az ő Itinerariumába leírja egy zsidó és több kereszténynek utazását. Hűséges társak voltak, egyik a másikon könnyített a hol lehetett. A zsidó meghatva a kereszténynek szeretete által bucsuzoul így szólt az egyik utitárshoz: Tudod mily sok jelét mutattuk utközben a jó akaratnak egymás iránt. De tud meg azt is, hogy a bensőmben lángoló gyűlölet nem kevésbé volt nagy. Jutalmul szivességedért ezt a jó tanácsot adom: *Zsidóra ne bizd magad soha, ha még oly nagy is a barátság, melyet irányodban mutat.*

Na hanem e hang a „sötét“ középkor levegőjén szűrődik át, halljuk tehát az új kornak felvilágosult böleseit.

Kant véleménye.

„A köztünk élő palaestinaiak egyáltalán a csalás nem alaptalan hírében állanak a szinte vérükké vált uzsora miatt. Az igaz, hogy különösnek látszik egy csalókból álló nemzetet gondolni, de nem kevésbé különös az is egy nemzetet gondolni, mely csupa kereskedőkből áll, a kiknek legnagyobb része egy odon tévhit befolyása alatt semmi megtisztelő polgári állásra nem törekszik, hanem a helyett a népek, mely őt körébe fogadta sőt önfelelnék rászédése által szerzett előnyökben keres kárpótlást. És egy egész nemzetnél, melyet csupa kereskedők, mint a társadalomnak nem termelő tagjai alkotnak nem is lehet ez másként; következésképpen az ő ősi szabványok által szentesített alkotmányuk, habár a közéletben e mondatot: „Vevő jól kinyissad szemeidet!“ erkölcsstanuk legelső elveként szerepeltetik is, — következetlenség nélkül föl nem adható.“

Kant bizonyára nem ismerte a Talmudnak ezt a pontját: „Nincsen silányabb mesterség a földművelésnél. Ha valakinek 100 ezüstpénze forog kereskedésben úgy mindennap hullal és borral élhet, ha pedig 100 ezüst pénzt földművelésbe fektet csak sőt ehetik és zöldséget.“

(Folytatása következik).

Cikkeink a következő félévben.

Mi mint ősök. (Rákosi Jenőnek felelet). *Idősb gróf Károlyi István* (a főthi gróf). A festett koporsó (Coelibatus). Zsidók a képviselő házban. *Széchenyi István gondolatai.* A gentry (gentry nem nemesség). Fáy Andrásnak miért nincs szobra? A kassai püspök és a zsidó hitközség. A katekizmus. Keresztények bűnei. Lehet e a zsidó magyar? Szövetkezés az iskolában. Egan hatása. Elzsidult színházak és irodalom. **Ki a haza áruló.** stb.

Kérés.

Felkérjük mindazokat, kik lapunkat akár előfizetés akár tisztelet példány czimén kapják, hogy ha az kezükhöz nem jut levelező lapon követelni *sziveskedjenek.*

A magyar föld.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelenő «Magyar nép könyvtára» IX. és X. kötete Magyarország földrajzi és etnográfiai ismertetését tartalmazza *A magyar föld* czimén, két kötetben (142. és 165. l.). A magyar földet *Sziklay* János írta, a nem csupán színes tollú író, hanem Magyarország alapos ismerője is. Teljesen megfelelt a Szent-István-Társulat intencziójának, hogy miután már ugyanez a társulat Magyarország történetét is ilyen rövid, de minden lényeges dolgot felölelő alakban kezébe adta a népek, vezérkönyvet adjon neki arra is, hogy hazájának földjét, lakóinak, azok munkájának és művelődésének állapotát megismertesse és így szívébe vésődjék e drága szép hazának szeretete. Erre a szeretetre oktató részében s a hazai föld ismeretéből igyekszik erősebben lángra gyújtani az olvasó nép lelkében ezt a nemes érzést. A munka két részre oszlik. Az általános részben nagy vonásokkal rajzolja meg Magyarországot. Először fekvését magyarázza meg, azután megismerteti bennünket «Magyarország kialakulása» czimén történeti földrajzával; majd az ország területét, hegységeit, vizeit írja le festőileg és érdekesen; következik természeti viszonyainak rajza: éghajlata, természeti világa. A természeti világból a lelki élet nyilvánulásaihoz vezet: ismerteti a lakosság nemzeti-ségi és vallási viszonyait, alkotmányát, kormányzását, a nép életét, még pedig külön a nemzetiségek szerint: építkezésüket, ruházatukat, szokásaikat, művelődésüket, végül a nemzet gazdasági munkáját: a mezőgazdaságot, ipart, bányászatot, kereskedelmet, a közlekedési viszonyokat. Az általános részt követő részletes részben azután sorra ismerteti Magyarország vármegyéit, külön fejezetet szentelve Budapestnek, meg Fiuménak; még pedig természetesen nem csupán az anyaország, hanem Horvát-Szlavonország vármegyéit is, továbbá függetlenként Dalmáciát, mely jogilag Magyarországhoz tartozik. A népszámlálás fő eredményei már érvényesültek e kis könyvecskében, a mi kézikönyvi használhatóságát kétségtelemné teszi. Csak a nemzetiségi és felekezeti viszonyok maradtak meg az 1891-iki adatok szerint, mert ezek még nincsenek földolgozva a statisztikai hivatal által. A kis munka sokat nyer színességében és megbízhatóságában azzal, hogy nagy részt a szerző közvetlen ismeretéből és tanulmányából dolgozott; e mellett azonban egyes részeit mind olyan írók nézték át, a kik az illető vidékeket alaposan ismerik. A két színes táblájú kötet együtt 1 korona 20 fillér, tehát rendkívül olcsó.

Az Országos Magyar Iskola-egyesület.

Az Országos Magyar Iskola-egyesület I. kerületi választmánya ülést tartott *Gombár* Tivadar elnöklése mellett. A bejelentések során örömmel értesült a választmány arról, hogy azokat a fotogramokat, a melyeket az iskolai ködfátyolképekhez használnak, ezentul az Uránia-színház részvénytársaság fogja előállítani, holott eddig Londonból kellett hozatni. A választmány köszönettel vette tudomásul *Eperjessy* István iskolaigazgató jelentését az I. kerületi felnőttek oktatásáról és magyarosodásáról.

Isten sértők.

Egy felségsértési pör tárgyalása alkalmával a vádlott elismerte azt, hogy a felségsértés bűn, de azt kérdi a bírótól, ha a felségsértőt büntetik, miért nem büntetik azokat a kik káromkodással lesznek *Isten sértők.* Keresztény embernek nagy bűn, ha az Istent és Jézus Krisztust káromolja. Hagyjuk ezt meg a zsidóknak, mi pedig

keresztények, üldözzük a keresztény *Isten káromlókat*. Fájdalom Budán van sok a ki nem tud egyebet, mint az Istent káromolni.

Krisztinavárosi színház.

A magyarosításnak a Krisztinavárosi színház nagy tényezője hazafias kötelesség, hogy minél többen járjanak oda. Az *Országos Magyar Egysületnek* lenne hivatása, hogy gondjába vegye a Krisztinavárosi színházat. Az igazgató és társaság mindent elkövetnek a művészi színvonal érdekében, s *Makó* abban is buzgolkodik, hogy a régebbi magyar zamatot darabokat műsoron tartja, a mi áldozatba kerülő érdem. *Ujházi Ede* vendégszereplésével lepi meg az igazgató a közönséget.

Erdő pusztítás.

Nem lenne csoda, ha a székes-főváros a budai erdőket egészen elzárna, mert valószínűleg pusztítják a friss levegő szívók. Egész galyakat, virágokat tövestől tépnek le. Hiába minden figyelmeztetés, nem kímélik sem a fát, sem a növényt.

A király és az antiszemita.

A minap Bécsben időzött a müncheni antiszemita egyesület egyik küldöttsége, hogy Lueger polgármestert ovációkban részesítsék. A küldöttség ezüst babérkoszorút nyújtott át Luegernek s ez alkalomból, mint «a bécsi és müncheni keresztény és antiszemita pártok képviselői» hódoló táviratot küldtek Ferenc József királynak. A felirat a tartományi helytartó a következő választ intézte a polgármesterhez:

«Legfelsőbb megbízatásból a bécsi és müncheni keresztény és antiszemita pártok képviselőinek a bécsi városháza tanácstermében tartott gyűlésekből a császári és királyi Felséghez intézett hódoló táviratokért a legmagasabb köszönetet tudatom s kérem ezt az illetékeseknek tudomására adni.»

Lám a király nem fél az antiszemitáktól. Elfogadja üdvözetüket. Nálunk pedig az antiszemita szót is alig merik kimondani még azok is, a kik szívből lélekből gyűlölik a zsidót. Ilyen körülmények között egy millió hián (a zsidók száma) egész Magyarország. Csodáljuk a zsidókat, hogy ők annyi álbarátot melengenek keblükön. Az ő ügyükön, melynek utolsó fejezete a keresztnek szívvé lélekkel való meghódolás, vagy kivándorlás az antiszemiták többit segítenek, mint a filozemita. Ezek rosszabbak a zsidóknál.

Zsidók és az iskola.

Lapunk egy barátjának kis gyermeke budai népiskolába jár. A tanítónő egy vendéget hozott az iskolába a ki kérdést intézett a kis gyermekhez. A gyermek azt vágta vissza, hogy ő zsidó lánynak nem felel. Nem tudta, hogy tanítónője is zsidó, a ki szaladt elégtételért az igazgatóhoz. Az igazgató a kis gyermeket megbüntette és magához kérlette az apát s tartott neki előadást arról, hogy felekezeti gyűlölségre nem kell nevelni a gyermeket. Lapunk barátja valódi és tántoríthatlan keresztény, visszautasította az intést és megjegyezte, hogy elég szegény az, ha a fővárosi iskolákban zsidó tanítókat és tanítókat alkalmaznak.

Mi is azt tartjuk. Kár hogy már az elemi iskolában zsidó szellemek alá helyezik a keresztény gyermekeket. A megzsídult uraknak ahhoz pedig, ha a gyermeket keresztény szellemben nevelik semmi közük.

Kazinczy család.

Az általános névmagyarosítási viszketegben különösen a zsidók tolokodva veszik fel a történelmi neveket. Egy örökbe fogadás alkalmával a Kazinczy családról sokat beszéltek a lapok. Járatlanságukban azt hirdették, hogy a Kazinczy család kihalt, csak egy férfi tagja van. A család tagjai nyilatkoztak, hogy bizony van több élő Kazinczy is. Mi is dicsérettel emlékezünk *Kazinczy Kálmánról* József főherceg pilis-esabai inté-

zőjéről, a legkitünőbb magyar gazdák egyikéről ki József főhercegnek gyermekkorijátszó-társa, ma is érdemes bizalmasa, kinek ízlése és szakavatottsága teremtette meg a Klotild telepet, József főherceg pilis-esabai tündér erdejében, mely méltó arra, hogy oda az előkelő világ mielőbb letelepedjék.

Braunschweig.

Most a midőn a külföldi utazások divatos napjai következnek méltó a megfigyelésre *Széchenyi István* elve. A legnagyobb magyar azt mondta, *mindenki úgy utazzon, hogy haza felé nézzen*, s a mit tapasztal azt hasznosítsa ide haza. Dr. Baross János Braunschweigben járt s leírásából okulhatunk. Budán még a *Lágymányost* lehetne úgy rendezni, vidéken pedig több várost, mint Braunschweigben van. Kövessük ezt és vegyük be, ne csak a népszerű *Braunschweigi* kolbászt, de a braunschweigi ízlést is. Idézzük Dr. Baross János megfigyelését.

«Braunschweig maga nem nagy város, tán csak (itt Németországban «csak») 130.000 lakosa van, de mégis egyike Németország legérdekesebb és mindeneseire legkedvesebben épült városainak.

A régi belváros az Oker folyó 2 karja által képezett szigeten épült, — csupa érdekes antiquidás; templomai kivétel nélkül érdekes középkori (XI—XIV. századbeli) emlékek; a magánházak közt lépten-nyomon akad az ember 400—500 éves házakra, pedig bizony azok csak «riegelwandra» épült félig faházak. Az Oker külső partjain terül el azután az új város és hozzá milyen gyönyörű város. Mintha az egész egy nagy parkban állna; képzeljenek el kérem 100 olyan utcát, mint a mi egyetlen városligeti fasorunk: minden egyes ház külön kertben és mindegyik legfeljebb csak egyemeletes, egy-egy család részére — ez az új Braunschweig.

Azután minden uteakeresztezéssel még külön egy-egy nyilvános park, a közepén szökőkúttal vagy valami kedves szoborral.

Talán ha a mi fővárosi publikumunkban kevesebb érzék lett volna a könnyű, hirtelen meggazdagodás és több a természet szépségei és a jó levegő iránt, mi is hasonló villákban lalnánk.»

Margit uszoda.

A lánchíd, esavargózós, villanyos vasút állomás közvetlen-közelségében van a székes-főváros legpompásabb és páratlan hullámverésű Duna fürdője a *Margit uszoda*. Tiszta, jól fedett. Nem lehet a partról bebámulni. Az uszodában a rendfenntartására előzőkenyen ügyelnek. A Duna vizének itt oly kedvező a folyása, hogy valóságos gyógyhatású. Nincs légvonat, a nap mérsékeltén süt oda. Azok is eljöhhetnek ide a kedvező közlekedés miatt, kik a másik parton laknak. A *Margit uszoda* oly előnyöket öszpontosít mint egy uszoda sem. Üszömesterei kipróbált szakértők.

Ágyalapítvány.

A *Budapest II. ker. városi vörös-kereszt választmány*, melynek elnökei: dr. *Emmer Kornél* orsz. képviselő és *Rupp Zsigmondné*, legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy az egyesületi Erzsébet-kórház javára a tizenhét év előtt tett 2000 koronás alapítványon kívül újabb 2000 koronás ágyalapítványt juttat és azt négy évi részletben egyenlítő ki. A központi igazgatóság meleg elismerését és köszönetét fejezte ki a választmánynak ezen nagylelkű elhatározásáért.

Zsidó válalkozás.

Ha holmi Vénusz szobrokat és más ledérség-léhaság szobrait csinálják a zsidók ehez nincs szavunk, de felháborodással telhetik meg, minden keresztény ember, ha azt látja, hogy vallásos p. o. a Szentháromság szobrát bizzák zsidóra. A Szent-

háromság s a kereszténység ellen mindent elkövetnek, kárhuzatos tehát ily szobrok készítését zsidóra bízni, hogy pedig reájuk bizzák bizonyítják a következő sorok:

«*Arad* a nagy szabad királyi város a tiz parancsolatot szigoruan megtartotta: egy zsidó szobrászszal csináltatott Szent-Háromság szobrot. Ez a szobrász a kép-faragók legjobb fajtája nemcsak az agyaggyúrás mesterségét érti, hanem fütülni is tud, a felesége pedig énekel hozzá. Nekünk budaiaknak is összefütyült valami felséges szobrot: Savoyai Eugen herceg szobrát ós-Buda várába, hogy lássuk mi magyar katolikusok, ki szabadított fel bennünket a török iga alól!»

A társaságból.

A budai tornaegylet játéktérén hallatlan lopásoknak jöttek nyomára, melynek hőse egy közkedveltségnek örvendő gavallér, — s ami elszomorítóbb — egy gazdag budai háztulajdonos fia.

A tornaegylet tagjai már napok óta észlelik, hogy míg ők a játéktéren test-edzéssel és társasjátékkal foglalatkoskodnak, addig valaki álkuleszal kinyitogatja szekrényeiket, s a belérvő kabátzsebből pénztárcaikat alaposan megdézsmálja.

A gyanú először Jóska szolgára esett, ki azonban a fiatal embert éppen abban a pillanatban csipette nyakon, midőn az újjabb dézsmálásban művészkedett, s átadta bűnjelével együtt a kiabálására összesereglett előkelő társaságnak.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDELYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

Nyiltér.

Császárfürdő
Budapest.
Elsőrangú kénes hévvizű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakószobával. A leghatékonyabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Ritka alkalom!

A belvárosban, a legértékesebb helyen egy két emeletes ház, palotának, intézetnek, középületnek való, eladó. A ház közel szomszédságban van Ó Felsége építendő bérházának. Bővebben a kiadó hivatal.

Másod éves pedagógus a jövő tanévre tanítást vállal el szerény feltételek mellett.
Czime: Hoffmann Richárd, Glogovác.

Báró Eötvös Loránd-menedékház.

A teljesen felszerelt menedékház és az abban rendelkezésre álló 9—16 fekvőhely a házirendben megállapított díjak lefizetése ellenében vehető igénybe. A menedékház télen-nyáron a meteorológiai megfigyeléseket végző menedékházor által gondoztatik, a ki a megfigyelések idején (reggeli 7. délutáni 2 és esti 7 óra) kívül a turistákat kiszolgálja. A menedékházban kifüggesztett házirend mindenki által pontosan betartandó és netán felmerülő panaszkok és óhajok az elnökséghez intézendők.

Bort és sört (palackokban) valamint konzerveket a tulajdonos: M. T. E. Budapesti Ösztály a rusított el. Az ételek és italok árait a menedékházban kifüggesztett jegyzék állapítja meg.

Italok árjegyzéke, borok: nagyküllömenti fehér asztali 1 l. 1.20 kr. Marosmenti fehér asztali 1 l. 1.50 kr. Marosmenti fehér pecezene 35/100 l. 70 kr. Erdélyi muskotály 35/100 l. 1.— kr. 1892. évi Leánykaszöllő pecezene 35/100 l. 1.60 kr. 1892. évi Leánykaszöllő pecezene 7/10 l. 3.— kr. 1889. évi Rizling, finom, későn szüretelt 35/100 l. 1.60 kr. Erdély kincse vörös 35/100 l. 1.30 kr. Erdély kincse vörös 7/10 l. 2.40 kr. Pezsgő bor: Louis François „Monopole sec“ 7— kr. Sör: Kőbányai (Dreher) márcziusi, 1 nagy palack — 60 kr. 1 boros palack ára 10 fillér. Netáni panaszkok a menedékház gondnokához Eisenfels Ferencz urhoz (Budapest, VI., Váci-körút 63. sz.) vagy a M. T. E. Budapesti Ösztály elnökségéhez: Budapest, IV., Aranykéz-utca 6. intézendők.

Meghívó.

A „Budapest zugligeti egyesület” 1901. évi június 29-én, szombaton d. e. II órákor a zugligeti iskolában tartja meg

évi rendes közgyűlését

melyre a tagok tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Az igazgatóság évi működéséről szóló jelentés fölolvastása 2. Az évi zárszámadás megvizsgálása és a jövő évi költségvetés megállapítása. 3. Esetleges indítványok.

Budapest, 1901. június 10-én.

Eperjessy István, titkár.

Sigray Pál, elnök.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsiakat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczelöntés. Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerékeket nagy sikerrel pötlő turbinák. Zsilipek, csövezeték, tricsiós kapcsolások, rotációs dinamóméterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú változó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtőgépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivóvíz, mérőkészülékek stb. **VAROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.**, ahol mindig dúz választékát tartjuk a virágító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely.

433 C. kénes szén-savas égvényes hévíz. Iszap, villamos fény, mesterséges szén-savas mindennemű gyógy-üdítő (Kneipp) fürdők. 150 holdas park, 300 vendégszoba. Jó konyha. Naponta katonai s cigány-zene. Fürdő orvos. Dr. Ötvös József az országos közegészségi tanács rk. tagja. Szt.-Margitszigeti üdítővíz legkiválóbb szén-savval telített ásványvíz kellemes jó hatású egészségpótló ital. Prospectust kívánatra küld a főhgy. Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő felügyelősége.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

első magyar zongora-gyára

Budapest, VI. kerület, Károly-körút 10. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érme-ekkel és dicséző oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél év-tized óta.

A széphanzású zongorák kitartó erősek, miről számtalan dicsérvél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratott magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész Syposs Antal, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Allamilag kedvezményezett

I. magyar vaspálya-, épület-

és

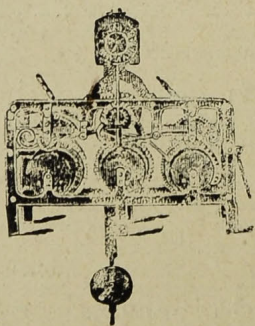
Torony-Óra-Gyár

MAYER KÁROLY utóda

MÜLLER JÁNOS

Budapest, Kazinczy-utca 3.

Képes árjegyzékek ingyen.

Legszebb ajándék!

Legszebb ajándék egy sikerült és élethű arckép. A ki hozzátartozóit ilyennel akarja meglepni, forduljon a kiadóhivatalhoz a címért.

Életnagyságu arcképek olajban, aquarellben vagy színben; képjavítások és átfestések alkuár szerint.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szives tudomására hozni, hogy I. ker., Alagut-utca 1. szám alatt jól berendezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legszebb betűfajokkal szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (vonalzott) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, borítékok, körlevelek, számlák, címkek, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni bármely nyomdai megrendeléseivel, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett kész-séggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel

KELLER DÁNIEL,

nyomdatulajdonos.

NEMSESEGI ÜGYEK.

Nemességi ügyekben: leszármazás, család-fa, kamarasság, alapítványi költések, nemesség igazolás, megerősítési ügyekben eljár, nyomoz, családfákat, czimereket készít jutányosan egy tapasztalt szakember.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Krisztina-körút 115. szám alatti műhelyemben mindennemű épület-, díszmű bádigos és lakatos munkát készítek.

Elvállalom ugy az épület, mint a vízvezeték és villanyos csengők évi karbantartását a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Holezhauser Antal

épület- és díszmű bádigos.

(Lakás: I., Attila-utca 43.)

GABLER I.

Cégtau ajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

Elvállal:

csatornázást cement, kőanyag és vascsövek-ből.

Mindennemű szivattyúk.

SPECIÁLISTA:

gőzfűtők és vízgyógyintézetek berendezésére, elvállal víz-ellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elegáns

uri szabóság!

Magyar díszruhák, verseny breches és dresssek, vadász- és sportruha-különleges-ségek, mindennemű libériák készülnék

VARGA FERENC

férfi ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

Legjobb

fagylalt

Follner J. kávéházában

Krisztina-körút 91. szám.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje
Budapest, IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezérművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihuzható forrás és hűtőcsöves kazánal. Szivattyúgépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezés fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniac-rendszer szerint.

Vízműtelepeket, gőzmalmai- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömb-zék emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE

GIËSSHÜBLER

legnagyobb egyenys

SZANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásának bizonyít a köhögésmél,
gőgehajókánál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoui Henrik, Karlsruhe és Budapest

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételére:
Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus.

(Gaal Jenőnek a Magyar Tudományos Akadémiában
tartott naggyérdekű felolvasásából.)

— Folytatás. —

Éppen a társadalmi terén elért sikerek tették lehetetlenné, hogy a politikai erélyesebb működés is meg ne induljon. De ezen a téren Széchenyi több fontos okból már nem gyakorolhatott oly uralmat, mint a másikon. Készsége, vérmérséklete és szellemének egész iránya ellentétben állott ennek még lehetőségével is. Jogi és államtudományi tanulmányai főleg a későbbi önmivelésen, továbbá az egyszerű megfigyelésen s nem a rendszeres iskolázottságon és a gyakorlat által szerzett saját tapasztalatain alapultak. Ő megkapóan érdekes, rögtönző szónok volt, de a parlamenti szónoklás imponáló hatalmával már ideges természeténél fogva sem bírhatott. Anála életszükséggé vált lázas tevékenységgel a politikai küzdelmek vezetőjében különösen akkor, midőn meglepő vívmányokat hamarjában nem lehetett felmutatni, oly szükséges biztos nyugodtság nem férhetett meg. Ő a barátságot a magánéletben is könnyen feláldozta, ha az általa egyedül fontosnak tartott közérdek ezt kívánni látszott; a politikai barátságot még kevesebbre becsülte. A következetességet az exigenciák és megalkuvások művészetét képező gyakorlati politikának természetével alig összeférő és a gyanút ugyszólván kihívó merevséggel csak a célok utáni hű s kitartó törekvésben és semmiképp sem az eszközök és bajtársak megválasztásában is kereste. A nemzeti eszmény csak egy fél lépéssel való megközelíthetőségének is ő az összes melléktételeket nem egyszer sokkal hamarabb volt kész feláldozni, semhogy jó pártember lehetett volna. A politikában pedig nem az abszolút igazság, hanem a mindenkorli helyzet követelményeinek az emberek czélszerű vezetésétől és igazgatásától függő tényleges megvalósítása az uralkodó szempont. Ő ellenben sokkal nagyobb bölcsész és ethikus volt, semhogy, nem a saját személyes megalázkodása, hanem

a gyakorlati élet dulakodásai közt az elveknek azok feláldozása nélkül való módosítása tekintetében elég hajlékony lehetett volna.

Ennyire nem tudván pártember lenni, hogyan válhatott volna politikai pártvezér belőle, a ki kénytelen a helyzet minden fonákságaival és a párttagok, továbbá a közvélemény, szóval az összes hatalmi tényezők valamennyi általa nem módosítható gyengéivel is megalkudni.

Széchenyi mindezt nagyon jól tudta, azért midőn még be nem fejezett alkotásait és azok társadalompolitikai tekintetben oly nagy horderejű sikerét a *Kossuth által megindított és táplált erőteljesebb politikai áramlattól komolyan féltetni kezdte, és belátta, hogy azt a legteljesebb önfeláldozással sem lenne képes fellátározni, az általa felléttlenül szükségesnek tartott mérsékelt politikai vezérének a higgadtabb hazafiak szélesebb köreiből már akkor óriási tekintélynek örvendő Deák Ferenczet* jelölte ki. Csakhogy csupán személyes előzékenységgel az összes mérsékelt elemek tényleges tömörítése és a politika természetének megfelelő eljárás elfogadása nélkül a hevesebben hullámzó áramlatot akkor már senki sem keríthette volna hatalmába. Széchenyi pedig csak az elsőre tudta magát elhatározni, a másodikra a jelzett okok miatt ő nem lehetett alkalmas, a harmadik engedményre pedig sohasem tudta magát elhatározni.

Rendkívül érdekes e tekintetben két közleménynek egymás mellé állítása, mert az nemcsak az előbb mondottakat erősíti meg, hanem Széchenyi egész politikai felfogását és viselkedését is élesen megvilágítja. A híres szent-gróti levél, melyben Deák Ferencz a Széchenyi által részint közgazdasági, részint gyakorlati politikai okokból nem pártolt védegyelet mellett tör lándzsát, arra bírta őt, hogy annak tartalmát egy nagyobb hirlapi közleményben tüzetesen elemezze. E cikk ide vonatkozó részeinek veleje a következő: Földi pályája végén még függetlenebbnek érzi magát, mint volt valaha és tudja, hogy lelkiismerete teljesen tiszta. Azért tessék, ítéljenek róla ki-

mélet nélkül vagy most, ámbar az előktől igazságot alig várhatni, vagy akkor, midőn többé már nem leszen. Ez a függetlenség és lelkiismereti tisztaság diktálja neki a szavakat, melyeket Deákhhoz intéz. Célunk egy, ő is orvos a nemzetnek, én is az vagyok. Mindkettőnk életének legfőbb vágya a nemzetet felgyógyítva virágzásra juttatni. Csak a gyógyítás módjára nézve térünk el egymástól. Én a gyógyulás folyamatát lehetőleg következetesnek, minden rázkodástól mentnek, a visszahatást lehetőleg kikerülőnek és természetesnek óhajtanám látni. Deák a védegyelet kérdésében mesterséges eszközöket kíván alkalmazni és a nemzetiség fejlesztésénél elfoglalt álláspontját sem osztom egészen. Az én szavaim nem sokat nyomnak a latban, mert kijöttem a divatból; Deák ellenben a nemzetnek kedvence. Hitelét nem kívánom megrontani, de még csorbitani sem. Ezt nem is tehetném, mert az ő hitele nem alapszik szemfényvesztésen, minél fogva az a megtámadtatás által csak tisztulna és emelkednék. Ha Deák mélyebbre s messzebbre lát és többet tud, a mit szívesen elismerem, viszont én több ideig és több szempontból láttam, mint ő. Tizenkét évvel idősebb vagyok. Magyarországot kívülről-belülről ismerem; jártam a világot elegendően onnan is mindig Magyarországon függött tekintetem. Holott Deák igen kevés kivétellel Magyarországot csak Magyarországból látta; ez bátorít a felszólalásra. De nem az a fődolog, hogy Deák vagy én találjuk-e el jobban a hon baját; a fődolog az, hogy akárki, de sikeres kurát végezzen. Valamint Deák nem fog az én szavaimra vakon esküdni, úgy én sem vagyok képes világos meggyőződés ellen escelekedni. Ha Deák, feltéve, hogy az magyar és alkotmányos szellemű, a kormánytól még sem vár semmit, a saját erőnkét pedig elégnék tartja arra, hogy magunkat minden veszélytől megóvhassuk és önerőnkön fel emelkedhetünk arra a magas állásra, melyet okvetlenül el kell érünk: akkor maradjunk ugyan barátok, de politikai utaink szétváltak. Ha ellenben

Ő azt hiszi, hogy a monarchia és a saját érdekeitől vezettetve a kormány hajlandó lesz magyar és alkotmányos szellemben cselekedni honunkért, ha neki e részben csak egy szikra reménye is van, ha továbbá fejledező erőnk, miként én, ő is csak a kormány támogatása mellett véli hazánk szebb jövőjének biztosítása végett hasznosíthatónak: akkor egy politikai uton haladunk. Ez utóbbi esetben felkérem őt, hogy álljon egy párt élére, mely az udvartól és népkegyedtől egyaránt függetlenül a kormánnyal tart, vagy annak eljárását gáncsolja a szerint, a mint az hazánk nemzeti és alkotmányos kifejlődését nem ellenzi vagy akadályozni törekszik.

(Folytatása következik.)

Napszamosok szövetkezése Olaszországban.

A mióta a szövetkezetek tért hódítottak s minden államban felismerték a hasznot, amelyet a társulás gyakorlata létrehozni képes, azt látjuk, hogy egy-egy ország speciális viszonyai, különleges szükségletei szerint különféle alakot ölt a szövetkezés eszméje.

Igy pld. Olaszországban a napszamosok alakítottak szövetkezetet. Ámbár el kell ismerni, hogy az utolsó években az olasz ipar terén nagy haladás észlelhető, tagadhatatlan, hogy Olaszország, úgy mint Magyarország is, földművelő állam. Azt látjuk, hogy Olaszországban, egyrészt a népesség növekedése, másrészt azáltal, hogy a birtok egységek kezébe összpontosul, óriási számba szaporodott azoknak száma, a kik, ismeretek hiányában, két kezük munkájával napról-napra tengetik életüket, részint földmunkával, részint a vasutépítés körül keresik kenyerüket. Ezek a napszamosok, látva a társulás szembeötlő hasznát, elhatározták, hogy tőke nélkül, kezük munkájára támaszkodva, szövetkeznek oly célból, hogy az állami és községi munkálatoknál alkalmazást nyerjenek a szipolyozó közvetítők és vállalkozók kikerülésével.

A szövetkezet ezéja a munkaszerzés. Ha sikerült kieszközölni egy nagyobb munkálatot, vasut vagy házépítést, a szövetkezet tagjait alkalmazza, míg ellenkező esetben, minden tag maga szerez magának foglalkozást. Ilyen napszamos szövetkezeteket leginkább Észak és Közép-Olaszországban találunk, de más vidéken is léteznek szórva nyosan. Statisztikai kimutatások hiányában nehezen állapíthatjuk meg működésük fontosságát, de némelyik nagy kiterjedésre tett szert s áldásos működést fejtett ki. Így pld. a Ravenna-i napszamos szövetkezet, kérvényezes utján megnyerte egy görögországi vasut építésének napszamos munkáit, s évek hosszú során át foglalkoztatta állandóan tagjait a római campagna talajjavítási és földművelési munkáival. Némely kerületben, Modenában, Bologna es Mantua vidékén ezek a szövetkezetek szövetségre léptek egymás között, egységet kötöttek a verseny és munkabérleszállítás kikerülése végett.

Az állam némi támogatásban is részesítette ezeket a szövetkezeteket. 1889-ben kimondták, hogy a közmunkáknál kaució nélkül is foglalkoztatják a szövetkezet tagjait.

Igaz, hogy ezek a szövetkezetek természetüknél fogva, könnyen feloszlának, mert ha néhány hónapig nem s érezhetnek munkát a tagoknak, ezek elkedvetlenednek.

A létfeltétel mindenestre az állandó munka volna, azonban egy hasznot mégis hajtának s ez a vállalkozók kikerülése, a közmunkák megszerzése s a munkabér szabályozása.

A zsidókat legjobban gyöngítő szövetkezetek folytonosan szaporodnak. A szegény nép van legjobban kezökben. A napszamosok szövetkezeteivel itt is foglalkozni kellene és pedig helyesebb alapon, mint Olaszországban történt. A zsidók a legszegényebb néposztályból kezdenek tollasodni. Itt az első az alapos orvosság.

A hir csinálás.

A hirre jutásnak meg van a maga útja. A zsidó sajtó nagy mester ebben. A személy cultusz megteremtése ma a sajtó kezében van. Mi számtalanszor ostoroztuk ezt. Soha sem ültünk fel a hir csinálásnak.

Örülünk, ha mások is ostorozzák ezt p. o. a *Fővárosi Lap*, mely erről a gyarlóságról a következőket írja:

»Nagyon sokat lehet a Jókai által oly zseniálisan *propeller-rendszernek* nevezett uton-módon tenni. Ezzel az ember magamat teheti meg nagy embernek, ha a jó barátok serege vonakodnék ezt megtenni. Ennek sokféle alfaja van — mindenki észreveheti, a ki jobban megfigyeli új nagyságaink egyikét-másikát.

Legsikeresebb útja a nagygyá levésnek az a mikor egy lap kinevez valakit halhatatlannak s azt addig hangoztatja, míg a jámbor közönség — elhiszi, s azután átvévén a munkát az újságtól, maga hirdeti — most már jóhiszeműleg hogy egy közepeszerűségünk, — »tündöklő csillag hazánk borus egén!»

Ha azután még ezt a nagyságot egyszer a lipótvárosi kaszinó meghívja egy estélyére s ott fellépetti azokon a hangversenyeken, a melyekről megátalkodott rosszakarat nélkül nem lehet megtagadni azt, hogy művészi eseményszámba mennek — akkor a nagy ember tőkéletes.

Tehát a személycultusz, a mely a meddő kor eredménye, s melynek eredményei e meddő kor nagyjai — viszi a hangadó szerepet. Ámde a személycultusz természetében rejlik az, hogy hatása mulik a szenvedélylyel, a mely szülte őt. És elmulik emléke és nagysága a nagynak. Hiszen a személycultusz semmi egyéb, mint egy viszonylag hosszabb ideig tartó velleítés, és tudjuk, mi annak a sorsa.

Félő, hogy nagyjaink hirt-nevét a személycultusz a puszták homokjába vési s félő, hogyha a velleítés e hirt s nevet márványba faragná s emlékszóbor képében elhelyezné egy köztéren, a jövő évtizedek közönsége csak azért nem kérdeznégetn egy mástól, hogy ki volt ő, mert nálunk a tudatlanságot nem szokás elárulni.»

Az akadémiai táblák javítása.

Buda több helyét tudvalevőleg az Akadémia régészeti bizottsága táblával jelölte meg, melyeket azonban az idő nagyon megviselt, úgy hogy a rajta levő fölírások olvashatatlannak. Az Akadémia most elhatározta, hogy e táblákat tataroztatni fogja. Nagyon helyesen cselekszik az akadémia. A történeti érzést az ilyen szemléltetés erősíti. A történeti érzés pedig hanyatlik mióta a zsidók a történetben is kufarkodnak. A mi történetünk írásához a zsidóknak semmi köze nincs.

Egy ismeretlen költemény.

Nagy István a Faust fordítója és a sokoldalú kitünő író a legjobb magyar poéták egyike volt. Kár hogy versei elkallódtak. Szép drámáit melyeket versben írt szintén nem lehet felfedezni. Lapunk egy barátjának másolatban meg van egy verse, a mit közlünk s a mi Falk Miksának szól, ki a régi időben a budai *3 alma* vendéglőben sokat megfordult az írók között. A története ennek a versnek az, hogy Falk Miksa az *Ország Tükre* című laptól járó négy tiszteletdíját átengedte egy szegény írónak. Falk Miksa írta az *Ország Tükre*nek (F—k) jegyű szép tárczáit.

(F—k)-nak.

*Az Ország Tükre szíveknek lüköre
Ott csak jó szív beszél.
Hamis és galád tollának ott
Nem terem a babér.*

*Elmondják rólad, ha vénuilsz
És ha már meg halltál.
Ki vivtad pályád emberül.
Én csak azt: Jó fiú voltál.*

Szent-István napja.

Szent-István napján az idén kevesebb volt a vidéki, mint máskor. Ez elég szomorú. A hazafiságtól többet várnánk. Itt volna az ideje, hogy a *budai társaskörök* egyesülten szövetkezzenek arra, hogy a *Szent-István* ünnep központja Buda legyen. Buda legnagyobb tőkéje az idegen forgalom. Budának kell multjánál fogva is előjárni, hogy a *Szent-István* ünnep igazi nemzeti ünnep legyen Budán. A társaskörök egyesülésétől várjuk, hogy azzá legyen. Budáé a történet ápolja azt a jelenben is. Széchenyi azt akarta, hogy ne merengjünk hiábavalóan a multon, de okuljunk belőle.

A munka.

Egy budai tekintélyes kereskedő, mint már megirtuk a budai kereskedők érdekében levelet írt, melyben a *Buda és Vidékét* arra szökteti fel lépjen sikra a szövetkezetek ellen. Mi kifejtettük nézeteinket s kijelentettük hogy *saját kárunk daczára* is a szövetkezetek mellett harcolunk.

Czikkünk találkozik Zola legujabb regényének »*A munka*« alaphangjával. A regény sokat használ a szövetkezeteknek és körülbelől ez a tárgya.

A francziák hazájában a szövetkezeti eszmék hódítása s az általuk elért eredmény bámulatos. Ez volt az, a mi Zolát következtésekre, vagy mondjuk inkább jóslatokra indította. Látta a szövetkezést — eddig talán még szűk térre szoritott — társadalom átalakító hatását. A kis körben tapasztaltakat átviszi az összesre s merész kézzel felépíti a jövőt. A logika Zola mellett bizonyít a gondolkozó ember hisz benne, hogy így lesz, — egyet kivéve. Zola megfojtja az általa rajzolt jövőben az erkölcsöt, illetőleg az erkölcsről oly torzképet nyújt, a mit lehetetlen elhinnünk. Hiszen a szövetkezetek terjedése legalább nálunk az erkölcs, a tisztesség életre ébredését, ujászületését jelenti.

Magában a könyvben két gyártelepnek a története van leírva. Az egyik — a régebbi a munkás vérét kiszipolyozó bérrendszerre van alapítva, a melynél a főczél az, hogy a tulajdonos minél busásabb hasznot vágjon zsebre.

A másik gyár szövetkezeti alapra van fektetve, a hol minden munkás egyszersmind gazda, — a gazda maga is munkás. Ki mennyit dolgozik, annyit keres. Ennek a gyártelepnek a keretén belül meg van valósítva a társulás minden vivmánya, a szocializmus minden követelménye. Közös raktár az élelmezési ellátására, közös lakótelep, közös szórakozó helyek. A gyár munkás népe úgy él mint egy nagy család, a melynek a feje Lukács mérnök — a gyár alapítója.

A regény azt a küzdelmet írja le lépésről-lépésre, a melyet a két telepnek meg kell vívnia, hogy a jobb győzzön. Ebben a küzdelemben kifejti Zola a jövő társadalmi fejlődés minden vezéreszméjét, a szövetkezés minden előnyét. Ragyogó tollal igazolja be azt a sokszor hangoztatott állítást, hogy a szövetkezésnek legtöbb létjogosultsága van az ipar terén. Zola előtt évtizedekkel előbb megírta azt Stuart Mill is — megirták többben.

Érdekes az a kép is a melyet a fogyasztási szövetkezeteknek a kereskedelemre való átalakító hatásáról fest. A hamis portékával dolgozó szatócs fogcsikorgatva adja fel a küzdelmet s

beáll a szövetkezetbe üzlelvezetőnek. Rövid idő múlva érzi, hogy ez a helyet a mellett; hogy tisztességes, jóval előnyösebb mint a régi.

Ránk nézve teljesen ismeretlen és igen érdekes dolgot ír le egy falu földműveseinek szövetkezésében. Közös gépek, közös munka, vetőmag — végül közös haszon. De milyen haszon! Össze se lehet hasonlítani a föld jövedelmét, ha annak művelését szövetkezeti alapra fektetjük — azzal, mintha minden ember saját esze után műveli.

Megvan a rendszer, az egyöntetőség és sok más jó az ily munkában s a földet tisztelte hasznathozóbbá lehet tenni.

Az új társadalom rendnek győznie kell a régi felett. Az új társadalom a szeretet birodalma lesz — az önzés és ezzel együtt a nyomor ki lesz abból zárva. Egy mindnyájáért és mindnyája egyért.

Van azonban, mint mondottuk Zola regényében sarkalatos botlás is, de hát ezen ne csodálkozzunk. Oly korban és országban él, a hol az erkölcsről való fogalmak éppen torzképei az erkölcsnek s az író nem tudja magát függetleníteni a mai felfogás alól. Pedig józan észszel be kellene látnia, hogy a társadalom fejlődésével visszabilen az emberek meghibbant lelki egyensúlya, visszatér a tiszta látás s az emberek azt fogják szépnek és jónak tartani, a mi igazán szép és jó.

Erdemesnek tartottuk Zola új regényével e pár sorban foglalkozni, írója nagy szellem, hatása a világirodalomra páratlan, így lehet, hogy újabb lökést fog adni a szövetkezeti szellem terjedésének, ha nálunk nem is — de hazájában. Ez minden esetre üdvös dolog volna, Zola az ő erkölcsrontó könyveivel sok kárt tett a francia társadalomban, ideje volna azért vezekelni. Attól nem kell félnünk — mint mondtuk is, hogy a könyvben foglalt tévtanoknak is híve lesz — a fejlődés ki fog vetni magából minden selejst.

Felhívás

a magyar turista-ügy támogatására.

Immár egy évtizede annak, hogy a Magyar Turista-Egyesület megalakult s annak kebelében a „Budapesti Osztály” létesült.

Legjobb meggyőződésünk szerint önértékeléssel tekinthetünk vissza az évek során át kivívott eredményekre. Hosszadalmas volna e helyt azoknak egész sorozatát feltárni, itt csakis főbb alkotásainkra, a dobogókői, meteorológiai megfigyelővel ellátott, Báro Eötvös Loránd-menedékházra, a Magas-Tátra Ót-tó kátlánában álló «Téry-menedékház»-ra s a Dr. Thüring Gusztáv által írt, «Budapest környéke» című kalauzra kívánunk rámutatni.

Amde ezekkel megelégednünk, nem lehet — nem szabad, mert Osztályunk léte célja a teendők óriási halmazát rója még reánk s feleltetett alkotásainknak egymásikra okvetlen szükségessé teszi azoknak továbbfejlesztését. Így a kirándulási évadban majdnem nap-nap után tapasztalhatjuk, hogy a Báro Eötvös Loránd-menedékház nem képes az oda felrándulók tömegének igényeit kielégíteni. A menedékház csakhamar szüknek bizonyult s az ellátás nem elégíti ki a látogatóknak java részét. Tehát elkerülhetlen szükségesnek mutatkozik, hogy a dobogókői újabb építkezés és az ellátás kifogástalanabbá tétele által a követelményeket jobban kielégítsük.

A Budapest vidéki kalauz megjelenése szükségessé teszi a Budapest környékét feltüntető térkép kiadását. Mindezek oly föladatok, melyeknek eleget tenni erkölcsi kötelességünknek kell tekintenünk.

Csak hogy mindezt tisztán jelenlegi jövedelmünkéből végezzük — nem áll módunkban, annival inkább nem, minthogy menedékházaink fentartása és útjelzéseink meg-

újítása s további fejlesztése már is nagy mértékben igénybe veszik anyagi erőnket.

Tisztelt Tagtársaink már több ízben fényes tanujelét adták ügyünk iránti áldozatkészségüknek. Most nem azt kívánjuk igénybe venni, most csak arra kérjük teljes tisztelettel, hogy ismerőseik körében ügyünknek híveket szerezve, azok közül Osztályunk részére tagokat sziveskedjenek megnyerni. Ha mindegyikük csakis egy új tagot szerezne, anyagi erőnk megkészszerződne és újabb s nagyobb alkotásokra is képesek leendünk.

Budapest, 1901. A Magyar Turista-Egyesület Budapesti Osztálya választmányának nevében: Gróf Teleki Sándor elnök, Dr. Téry Ödön I. alelnök, Perik Lajos ügyvivő alelnök, Déry József titkár, Benkó Mihály jegyző, Dóri Gyula ellenőr, j. Woyciechowsky Vilmos pénztárnok.

Czégjegyzések.

A «Közponi Értesítő» szerint május havában bejegyeztetett 69 fővárosi czég és pedig 39 egyéni és 30 társas czég.

Az egyéni czégjegyzések közt volt: 22 kereskedő és pedig 2 rövid- és divatárú-, 1 fehérnemű- és divatárú-, 1 úri- és női divat-, 1 virág-, 1 kalap-, sapka-, szűcsárú-, 3 termény nagy-, 1 termény-lisztnagy-, 1 asztalos-, kádár-, konyhaberendezési cikkekkel-, 1 kefe-, 1 cipőárú-, 1 díszműárú- és ékszer-, 1 hírlap-, 1 gyári iparcikkkel-, 1 elektrotechnikai cikkekkel-, 1 fa-, 1 kalapfelszerelési cikkekkel-, 1 malomberendezési cikkekkel-, 1 szilvórium kereskedő és 1 szatócs; továbbá 1 aranyműves, 1 kávé-, 1 aranyozó-, 1 albumgyáros, 1 kocsifényező-kovács-bognár, 1 illatszer és szappankészítő, 1 zsákkölcsonzó, 5 bizonyos és 5 ügynök.

A társas czégjegyzések közt volt: 2 részvénytársaság és pedig a „Szabadalmazott parafakő- és parafa építményi gyár r.-t.” a „Budapesti Újságkiadó r.-t.” továbbá a Polgári bank mint szövetkezet, a «Budapesti IV-X. kerületi vegyes ipartestületi hitelszövetkezet mint az országos központi hitelszövetkezet tagja», azonkívül 23 közkereseti és betéti társaság.

Töröltetett 16 egyéni és 12 társas czég.

Szőlőtermelés érdekében.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a szőlők szénkénegezése tárgyában erélyes intézkedéseket tett. Minthogy ugyanis azt tapasztalta, hogy azok a szőlőtulajdonosok, a kik a szőlők felújítása céljából állami kölcsönben részesültek, nem teljesítik mindannyian a szénkénegezést, figyelmezteti az összes szőlőbirtokosokat, hogy a megkövetelt gyéritő eljárást a legszigorubbban hajtsák végre, mert különben a kölcsönnyel fel fogja mondani. Hogy a szőlőbirtokosok teljesen tájékoztatva legyenek az eljárásról, a miniszter utasítást nyomtatott ki s osztatott szét és állami munkavezetőket rendelt ki az eljárás betanítására. Gondoskodott a miniszter arról is, hogy a gazdák részére elegendő szénkéneget álljon rendelkezésükre az állami tárházban.

Krisztinavárosi Szinkör.

(Jótekonyszélő előadás.)

A fővárosi nyári színházban f. év szeptember 11-én Makó Lajos igazgató, az I. ker. «Krisztinavárosi szegény gyermekeket felruházó egyesület» javára, Berezik Árpád legjobb színművét «az Igmándi kis pap» című darabot hozza színre.

Ezen előadásra jegyek előreválthatók már mártól fogva az egyesület bizottsági tagjainál és Szöllősy István (I. Krisztina-körút 125.) Radanovits Testvérek (I. Krisztinavárosi 7.) gyógyszerész uraknál. Felülfizetések a jótekonny célra való tekintettel, köszönettel vétetnek és hírlapilag is nyugtáztak.

Pályázat.

A budapesti „Mensa Academika Egyesület” az 1901—1902. tanév I. felére a következő pályázatot hirdeti:

1. Az egyesület választmányára által betöltendő mintegy 120 ingyenes, illetve féldíj s ebédsegélyre. E helyekre csak tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A kérvény az elnökséghez címzendő.

2. Bojári gróf Vigyázó Sándor es. és kir. kamarás úr Ó Méltósága által betöltendő négy ingyenes ebéd és vacsorasegélyre. A kérvények az alapítványozóhoz címzendők. E helyekre csak keresztény, tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak.

3. Háromszék, Torontál, Trencsén és Ung vármegyék, — Pozsony, Szabadka, Szatmár-Németi és Temesvár sz. kir. városok alispánja ill. polgármestere által betöltendő egy-egy ingyenes ebéd és vacsorasegélyre. E kérvények az illető törvényhatóságokhoz címzendők, az illetékesek világos felülfizetésével, a mennyiben ezen alapítványi helyekre első sorban csak az oda illetékesek tarthatnak igényt. E helyekre tudomány és műegyetemi hallgatók pályázhatnak.

Mindezen bélyegtelen kérvényekhez melléklendő: a) index v. indexmásolat (első éveseknél érettségi bizonyítvány), b) a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyítvány. A kérvények (az alapítványos helyekre is) az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Molnár-utca 11. sz.) adandók be. A 2. és 3. alatti kérvények beadási határideje szept. 12. az 1. alattiaké szept. 20.

Árpád sirja.

A székes-főváros hatósága tavaly augusztusban fölterjesztést intézett a kormányhoz, kérve, hogy az Árpád vezér sirjának fölkutatása ügyét vegye a kezébe. A vallás és közoktatásügyi miniszter most leiratot intézett a főváros hatóságához, s ebben azt a véleményét nyilvánította, hogy — mivel a szakutódosok nézete ebben a tekintetben nagyon elágazó, türelemmel kell megvárni azt a kedvező véletlent, mely az Árpád sirjának helyét nyomozó kutatások számára biztosabb kiinduló pontot szolgáltat, mint a milyeneken az eddigi kutatások elindultak.

Ha — ugymond a miniszter — az Anonimusz részéről képyiselt hagyománynak alapja van, a mely szerint Árpádot az ó-budai sikon temették el, akkor az ezen a sikon szüntelenül folyó földmunkálatok nyújthatnak majd az idők folyamában esetleg támasztó pontot az újabb kutatás megindítására. Mivel pedig az akvinkum múzeum vezetője azt az utasítást kapta, hogy az Ó-Budán folyó földmunkálatokat folytonosan szemmel kísérje, ez az intézet lesz azután és — mint eddig — az az őrszem, a melynek módjában lesz, a dolgot figyelemben tartva, megadni a javaslatot, hogy a kérést mikor hozzák ismét napirendre.

Széchenyi múzeum.

A Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi múzeumának Gr. Széchenyi Miklós jaáki apát Széchenyi Istvánnak 1859. és 1860-ban Tolnay Antal czenki plébánoshoz intézett két levelét a Széchenyi múzeumnak ajándékozta.

Viszota Gyula főreáliskolai tanár Sopronmegye levéltárából lemásolta mindazokat az iratokat, melyeket Széchenyi István sopronmegyei működésére vonatkoznak s másolatainak gyűjteményét a Széchenyi-múzeumnak ajándékozta. Az összes ülés, a főtitkár indítványára, elhatározta, hogy a Belügyminiszteriumhoz kérelem intézessék: hívna fel az Országos levéltárt valamint a megyéket és a hajdani szabadalmi szabad kir. városokat, hogy a Széchenyi Istvánra vonatkozó írományokat, üdvözlő iratokat és válaszokat stb. a Széchenyi-múzeum számára másoltassák le és a M. Tud. Akadémiához hivatalból küldjék be.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDELYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

Nyilttér.

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangú kénes hévívíz gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kis hirdetések.

Kis hirdetések a **Buda és Vidékének felvesz KELLER DÁNIEL** könyvnyomdája I. ker., Alagút-utca 1. szám. Egy szó ára **3 fillér**, vastagabb betűkkel **6 fillér**.

Ugyanott a *Buda és Vidéke* egyes számai **10 fillérért** kaphatók.

HÁZASSÁG.

27 éves önálló üzlet-tulajdonos művelt árva leány komoly ismeretséget kéri, némi hozománygyal. Levelek fényképpel ellátva „Boldog jövő” jellige alatt a kiadóhiv. kéretnek.

KERESLET.

Egy jó karban lévő biciklit keresek megvételre. Czim a kiadóhivatalban.

TANONCZ azonnal felvételre. Czim a kiadóhiv.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsiakat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai: b) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. **Aczélöntés.** Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerékeket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, oszvezetek, tricsiók kapcsolások, rotációs dinamo-méterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltázó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivóvíz- és melegvíz-berendezések stb. **VÁROSI IRODA: Kossuth Lajos-utca 16. sz.**, ahol mindig dúz választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthető saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Elvek és Tövisék. Kék szemöldök. Zúg a malom. Gavallér asszony. Sári bíróné című regényeimből nekem egy példányom sincs. A ki nekem azt beküldi szívesen adom érte más két újabb regényemet. Erdélyi Gyula I., Városmajor-utca 28.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára
Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.
Fennáll 1330. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érme-
kel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphanzús zongorák kitartó erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratott magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész **Syposs Antal**, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Értesítés.

Alázattal figyelmébe ajánlom a tisztelt közönségnek, hogy a ház lerombolása végett zongora gyártási üzletemet augusztus elsejétől

Deák-tér 6. szám,

Anker-udvarba helyeztem át.

Tisztelettel
Hevesiné.

Rengeteg nagy

választék érkezett most remek kivitelű
sirkövekben

20% olcsóbb mint bárhol

Löwy József

Budapest, II., Fő-utca 98. Pálffy-tér mellett.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szíves tudomására hozni, hogy I. ker., Alagút-utca 1. szám alatt jól berendezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legszebb betűfajokkal szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapsabályok, táblázatos (vonalt) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, borítékok, körlevelek, számlák, czimkék, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni bármely nyomdai megrendeléseivel, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett készséggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel
KELLER DÁNIEL,
nyomdatulajdonos.

Tiszta hegyaljai bor.

1899. és 1900. évi termés **hectoliterenként**
— Szerencs állomáson feladva — **75 forintért**
eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Másod éves pedagógus a jövő tanévre tanítást vállal el szerény feltételek mellett.
Czime: *Hoffmann Richárd, Glogovác.*

GABLER I.

Czégtulajdonos: **STIERAND ANTAL.**

Vízvezeték- és légszuszterendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

Elvállal:

csatornázást cement,
kőanyag és vascsö-
vekből.

Mindennemű szivattyúk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vizgyógy-
intézetek berendezésére,
elvállal viz-
ellátásokat,
kastélyok,
kaszárnyák,
kórházak,
gyárak, bér-
házak, stb.
részére.

Elegáns

uri szabóság!

Magyar díszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különleges-
ségek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi-ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

PARADICSOMKERT BUDÁN!

I., Alagút-utca 1. Az alagút és szinkör között.

Nagy árnyékos kerthelyiség, mely a fő-
városban ritkítja párját. Legkellemesebb
szórakozó és rendez-vous hely családok
részére.

Fedett tekepálya. — Magyar konyha.
Jó ital és pontos kiszolgálásról
gondoskodtatik.

Számos látogatást kér

tisztelettel

Zimerman Fülöp,

vendégfőnök.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazán-gyára, vas- és ércöntödéje
Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott **Frikart-féle kényszermozgású vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajtógépeket. **Lokomobilokat** kihúzható forró- és hűtőcsöves kazánokkal. **Szivattyúgépek** Worthington és egyéb rendszerek szerint. **Gőzkazánokat:** tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: **szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.** Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak-rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és féglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külön-
b- és olajsajtókat zék emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legfiniztebb égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégébajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételére:
Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus.

(Gaal Jenőnek a Magyar Tudományos Akadémiában tartott nagyjérdeklő felolvasásából.)

— Folytatás. —

Egy ily párt élére állani senki sem alkalmasabb, mint ő, mert az ehhez szükséges összes tulajdonokkal hasonlíthatatlanul nagyobb mértékben bír, mint bárki más. Lépjen tehát elő, legyen legnagyobb jótévője honunknak, mert mindazon tiszta szándékot, mely bennünket eltölt, magunkban nem vagyunk képesek megvalósítani, s arra az udvari rokonszenv nélkül hiában törekednénk. Eddig vagy csúszott-mászott a magyar, vagy kevélyen fenyegetődző hőresőgi állásba helyezkedett. Egyik eljárás sem helyes. Ausztriával egybe vagyunk házasítva. Nem állunk ugyan egy korona, de egy fejedelem alatt. Azért viszonyos érdekeink mindinkább tisztába hozandók. Külsőleg még hagyján, de bensőnkben nem a legőszintébb vonzalommal viseltetünk egymás iránt. Itt lenne az ideje a kölesönös okulásnak. Türelemre és okosságra van szükségünk; szövevényes viszonyaink kiméletet és bölcsességet kívánnak. Becsültezzük meg a magyar nevet mindenfelé, legyünk az oknak valóban derék népe és éljünk a lehető legjobb háztartásban azokkal, a kikkel az Ég egybe házasított bennünket. Az idő mindent megfejt és utbaigazit; várjunk ettől is valamit. Az emberiség előre törtet s nincs oly nemzet, mely a saját lábain megállani nem iparkodnék. Mindez mellettünk harczol, ha várni tudunk, de egyszersmind, ha szalmaláng helyett csertűz fog buzogni ereinkben. Ön az, kiben minden tehetség összpontosul, hogy a Magyarországot minden bajaiból, tömérdek önmegtagadással, munkával és állhatatossággal ugyan, de végre mégis kivezetni képes párt élén állhasson. Talán azt fogja állítani, hogy nem bír azzal a tehetséggel, mely az ily vezérséghez megkívántatik. Ezt azonban csak szerénysége mondatná Önnek, a ki a kedélyeket részint buzditva, részint csillapítva, a szétágazó erőket egyedül képes oly vágásba hozni, mely üdvre vezethet. Minden oldalon bizalmat tud gerjeszteni és ez oly adomány, melyet Ön a haza javára használni köteles. Továbbá nem ismerem oly hiú magyart, pedig ennek a fajtának nem vagyunk híjával, a ki Önnek elsőségét el nem ismerné, a mi megint oly körülmény,

melyet Önnek a honra nézve használatlanul hagyni szintén nem szabad. — Ha egy ily független párt megalakul, legyen vezetőnk! Lesznek ugyan hatalmasabb védői és nagyobb tehetségű elősegítői, mint én vagyok, hanem hogy hübb és elszántabb apródja lehessen, mint én lennék, azt bajosan hiszem.

Deák Ferencz e felszólításra nem felelt, a mit Széchenyi igen rossz néven vett tőle. Évek múlva, midőn már egy kabinetnek voltak tagjai, szemrehányást is tett neki e miatt, mire Deák Ferencz következőleg nyilatkozott: «Ha én akkor a szóban levő cikkre válaszolok s eltérő felfogásomnak adok kifejezést, valószínűleg örökre elidegenedtünk volna egymástól. És vajjon mi haszna lett volna ebből az országnak?»

Ez a felelet, mely igaz és udvarias is volt egyuttal, megnyugtatta Széchenyit; de az nem foglalta magában az egész igazságot. Erről mindenki meggyőződhetik, ha elolvassa Deáknak 1843. évi február hó 12-én kelt és Wesselényi Miklóshoz intézett levelét, melyben az akkori közállapotok színtal megetti titkairól világosítja fel barátját és ennek határozott felszólítására egyes bennünket most különösen érdeklő mozzanatokra vonatkozólag elmondja véleményét. E levélben Deák sajnálkozik Széchenyi lelki állapota felett, a kinek keblében rettenetes szenvedélyek dúlhatnak, mert józanul nem tehetné azt, a mit cselekszik. A baráti köteleket minden látható külső okok nélkül szétszakgatja. Vele is méltatlanul bánt; egy keserű és sértő levélben támadta meg, mert azt hívé, hogy az ismert 1842. évi akadémiai beszédére vonatkozó cikket a Pesti Hirlapba ő írta. Élet-halálharczra hívta fel s fenyegette, hogy mindazt, a mi köztük magánbeszélgetés alatt szóba jött, pedig csak Széchenyi beszélt, Deák pedig hallgatott, átfogja adni a nyilvánosságnak, sőt a világ közvéleményének is. Midőn Deák biztosította őt, hogy hirlapokba és különösen névteienül nem irt még semmit, akkor nyugodtabb és barátságosabb lett. Azonban Deák a levél szavai szerint nem hiszi, hogy a régi jó viszony közöttük valaha ismét helyreállhatna. Így tesz minden barátjával. Cikkei ingatagok és szenvedélyesek; minden szavában ellentét mutatkozik. Most is nem az elvekről, hanem a modorról folytat éles harczot a politikai irodalomban. Mit nyerne az ország, ha sikerülne is neki Kossuthot levernie, s ha bebizonyíthatná

is, hogy a hazát egyedül ő szereti, hogy egyedül ő nem tévedett és tapintata csupán neki van. Hisz állapotaink csak ott lennének, a hol ma vannak. Sőt rosszabbul állnának, mert a létező pártok szétzúllván, azokat nagy küzdelmekkel sem lehetne többé tömöríteni. «Az ég bocsássa meg neki, a mit tesz, de nekem fáj, hogy egy oly kimagasló fényes egyéniség ilyen nyomorult kicsinységekben vész el.»

Kell-e ennél döntőbb bizonyíték arra, hogy Széchenyit, a ki a bonyolódó fejlemények alakulását, mint a következés megmutatta, egyedül látta előre, a ki gyakran volt kétségbeesve a miatt, hogy akkor jóslatszerű, de ma nagyon természetesnek látszó okoskodásai és tanításainak nagyobb nyomatékot nem tudott adni és hogy őt a legsajátabb korszakának letűntje után mily mértékben félreértették. *Félre ismerte még egy oly óriási ítélőtehetség is, mint a minő a Deáké volt. Mert az kétségtelen, hogy a haza bölcsé a magyarságnak eddig legnagyobb és a faja iránt érzett végtelen szeretet tüzeiben önmagát elhamvasztó lángelméjét akkor nem, hanem csak sokkal később értette meg.*

E felett azonban alaposan csodálkozni, vagy helyesen sajnálatot kifejezni meggyőződésem szerint alig lehet, mert ez az adott tényezőknél természetes következménye volt és mivel belőle nemcsak nagy bajok, hanem igen jelentékeny, másként talán sohasem keletkezhetett üdvös eredmények is származtak.

Széchenyit a maga egész nagyságában felfogni, mint már említém, ma sem könnyű dolog. Pedig egyfelől minden óriási előnyei és isteni erényeivel, másfelől pedig összes kisebb-nagyobb emberigyarlásáival együtt ismerjük őt. Az ő rendszeréhez tartozván a magyarság érdekében mindent hasznosítani, habozás nélkül ide adta magát valamennyi, de egyenként fenséges nagyságának nem mindenkor javára való titkaival együtt, hogy példáján nemcsak életében és működése alatt, hanem halála után is minden irányban okulhasson nemzete. Deák Ferencz elismerem, nem csupán a hírnév érintettségére tekintettel levő, hanem másként is tiszteletet érdemlő discretióval halála előtt minden keze ügyében volt iratát el-égette.

(Folytatása következik.)

Szombathalvi Albert.

Napjainkban ha élőkrol olvasunk életrajzokat, közönségesen, legtöbb esetben az életírásokban megtaláljuk az adatokat, de nem találjuk meg az embert, a férfit.

Született, tanult, hivatalt viselt, irt, termelt, adott vett, kitüntetések kapott. Ezekből áll az életírás felsallangozva egyszerűbb, vagy cifraabb szóvirággal. Magával az emberrel egy néhány mulla tító apróság foglalkozik, a mit azután sokszor esekély változtatással sűrű egymásutánban alkalmaznak Péterre és Pálra.

Szombathalvi Albert munkás és közhasznú életében mindig meglehet találni a valódi embert, az igazi magyar embert, a férfit. Tetteiben egyenes, szavában őszinte, szívében bátor, lelke tiszta, cselekedeteihez soha mocsok nem ragadt. Pályáján szívós kitartással haladt s megfelelt mindig tökéletesen hivatásának. Agyát, szellemét szép eszmék foglalkoztatták, érzéseiben mindig emelkedett volt. Senkit meg nem károsított, a kinek tudott a becsület határai között mindig használt és szíveségeket tett. A kit barátságával kitüntetett az megtudhatta, hogy mi a klaszikus, nemes barátság.

Kényes természetű tekintélyes állásán közmegelegedésre és gyanusítás nélkül aratott osztatlan elismerést.

A szép, jó és igaz, a törhetlen tisztesség szeretete és követése vezette élete utjain. Nem szegte meg soha a felebaráti szeretet törvényét és nem vétett a köztörvények ellen.

A megyei élet hasznos s a magyar gondolkodást izmosító iskoláján keresztül haladva a fővárosi állam rendőrség feje fedezte fel nagy tehetségét, megbízhatóságát, éles látását s előbb a nyomozó rendőrség főnökévé tette, majd mint rendőrtanácsosra az I—III. kerületi rendőrség vezetését bizta. Mindenütt behozonyította, hogy páratlan sok tekintetben pótolhatatlan erő, de behozonyította azt is, hogy nemesen gondolkodó ember, igazi férfi, ki az igazság dolgában sem felülről, sem alulról nem befolyásolható. Pályáján elévülhetlen érdemeket vivott ki s elismerésben gazdagon megy most nyugalomba és valószínű, hogy szép tehetségének egy újabb tér ad további megnyilatkozásra alkalmat.

A hazának nagy szüksége van olyan emberekre mint ő, ki a hazát honfitársait szereti anélkül, hogy félrevezetné és a maga céljaira használná fel. Megérdemelné, bár nem babért keres, de élvezetet talál a kötelességek végrehajtásában. A hazának nagy szüksége van arra, hogy a minden izókben magyar és tisztességes férfiak sorompóba lépjenek. Ily férfiak, mint Szombathalvi Albert is, a ki tollával, mint író és költő magyar és hazafias hangon szívből szól a szívhez — hivatottak arra, hogy a közügyekben továbbra is részt vegyenek s induljanak Szemere Miklós intő szavára: *Nem boldog a magyar s boldogítani segítsék teljes erejükkel a hazát.*

Tisztességes és őszinte emberekre van szükség, kik nem ámitanak semmi téren, hanem ébrednek és ébresztenek, kik nem hazudnak és nem vezetnek félre. Egyenesen, egyenes uton járnak és soha a hűtelenek tanácsán.

Szombathalvi Albert tudását, tapasztalait, tehetségét arra fogja fordítani, hogy a hazának, honfiaknak ügyét szíven viselje becsületesen és mély hazafisággal.

Penelopé és Ulissés.

(Egy református segédlelkész barátomhoz, midőn jegyese himzett szőnyeggel lepte meg).

*Tudj a jó ég, Penelopé
Hány esztendőn várhatott,
Míg a férje, jó Ulissés
Bőrnadrágot vagy hatot
Tépett szét a bolyongásban,
S vagy volt része jóllakásban,
Vagy pediglen koplala —
De csak nem jutott haza.*

*Penelopé várt sokáig,
Türelemmel, csendesén,
S az alatt egy sátorponyvát
Szövögetett ékesen;
Beleszötte gondját, vágyát,
Mind, mi szíven, lelkén járt;
S mire készen lett a mű,
Haza lért Odüsséá.*

*Lett öröm, világra szóló;
Sátorponyvát fölvonák,
Ezüstlakót ott alatta
Csaptak a vig daliák.
Penelopé nagyon boldog;
Ujra horgol: hátha... mondok...
És mit mivel Ulissés?
Jó az ithakai szesz...*

*Ez a mese jut eszembe,
Látva e szép szőnyeget,
Melyet a te Penelopéd
Rózsaujja szövötte meg;
Míg te Tolnán, Baranyán át
Koptatod a csizmád talpát,
Kapatieitálsz, prédikálsz:
Ekléziát ha találasz?*

*De a te kis Penelopéd
Ügyesebb volt amannál:
Három hétre kész a szőnyeg,
S pósta útján rád talál.
S minthogy beleszötte vágyát,
Legédesebb titkos álmát,
Udváriás lesz a sors:
Te hiába nem papolsz.*

*A hol mostan adminisztrálsz
Nem sokára — úgy legyen! —
Párocskádval turbékolhatsz
Puha, csendes fészkened.
Itt az idő, üsd a vasat,
S ne is eressz addig hasat.
Míg ott ír — nem te leszesz,
Hanem Frau von Ulissesz.*

(Calamus.*)

Szemere album.

Emlékezetünkben van még, hogy a tavasszal a keresztény egyetemi ifjuság nagybizottsága az egész ország figyelmét fölkeltő mozgalomát megindította. Szemere Miklós es. és kir. kamarás, az ifjuság főrekvései iránt érzett rokonszenvének kifejezésül a keresztény egyetemi ifjuság nagybizottságának tiszteletére 300 teritékes vacsorát adott. E lakomán lelkes buzditó szavakat intézett az ifjusághoz, kitartásra intve annak tagjait. A nagybizottság tagjai Szemere Miklósnak a Széchenyi-lakomán mondott beszédét, továbbá Fialat véreim és Ideal cz. könyveit már akkor is sok ezer példányban ismerték és terjesztették. Hálája jeléül az ifjuság diszes albumot ké-

*) Ezt a verset a magyar katolikus papság egy kitünő tagja írta, ki mint író is fényesen írta be nevét az irodalom történetbe.

szítettett, a melynek ajánló szavaiban a Szemere beszédére utalva fogadást tesz az ifjuság, hogy mindenkor legigazabb eszménye és ideálja az lesz, a mit Szemere lelkére kötött: a haza és hazaszeretet. Az albumot háromszázán irták alá és egy öttagu küldöttség, a melynek tagjai voltak: Hencz Károly, Nagy József, Köpösy Dezső, Bóta Szilárd és Manassy Tivadar nyújtotta át az albumot Szemerének, a ki meleg szeretettel fogadta az ifjuság hálájának kifejező ajándékát s őszinte, baráti szavakkal buzditotta az ifjuságot a jövőben is munkára és küzdelemre a magyar nemzeti ideálokért.

Versből templom.

Szombathalvi Albert, kíról egy külön cikkben emlékezünk, az idén a virágvölgyi kies fürdőben üdült s ott egy szép verset irt *Virágvölgy regéje* czímen, mit külön lenyomatott s az építendő kápolna javára árusított. Már eddig is jelentékeny összeg gyűlt belőle. A keresztény buzgóság szép jele ez a cselekedet, mely egyuttal adat a szerző fennkölt gondolkodásához és nemes jelleméhez.

A Sáros-fürdő.

A főváros tanácsa megkötötte a szerződést a Sáros-fürdő birtokba vételéhez. Ez az áldásos budai fürdő esodákat mivel s a szenvedő emberiség eddig is sajnosan nélkülözötte. A világhírű víz hatásával nem sokára hálára fogja kötelezni azokat, kik majd használják. A székes-főváros nem kiméli az áldozatot, hogy olyan fürdőt építsen, mely a célnak minden tekintetben megfelelőjen.

Egy kellemetes gibicz.

A játékos ember rendszeren irtózik a gibicztől, kinek kötelessége volna, hogyha rá akar gyujtani gyufát adjon a játékosnak.

Az írói körben egy alkalommal, mint gibicz Falk Miksa ült le Balázs Sándor mellé és mindjárt azzal kezdte, hogy gyufát kért és szívart adott, tehát visszafordította a gibiczkedés rendjét.

Játék közben Balázs Sándor vesztett, egészen nekihevíült s már-már az utolsó garasig ért. Hozom, viszem tilos volt. Egyet gondolt, ki vett egy üres papirost zsebéből és oda szolt Falknak: — *Ugyan édes barátom váltsd fel ezt az ötvenest.*

Falk szó nélkül zsebre vágta a papirost és leolvasta az öt darab tízest. Egy darabig nézte még a játékot és mosolyogva távozott.

Balázs Sándor az esetet *Egy kellemetes gibicz* czímen írta meg s akkor tünt ki, hogy Falk üres papirosért adott az ország nagy, — de gyakran üres zsebü humoristájának 50 forintot.

Magyar Zeneiskola.

A «Budapesti Magyar Zeneegyesület» kebelében fennálló «Magyar Zeneiskola» az 1901—1902. tanévben a Várban (I. ker.) is nyit zeneiskolát. Az új intézet igazgatója: Vavríneck Mór karnagy, pesti zeneiskolánk egyik buzgó és kitünő tanára. A zeneiskola egy előkészítő, 4 rendes és 3 kiművelési osztályból áll. A felosztás a zongorára és hegedűre szol. A többi tárgyaknál a körülményekhez képest módosul.

Az előkészítő-osztályba olyanok is felvétetnek, kik semmi előismerettel nem birnak. Gyakorlati tantárgyak: zongora, orgona, hegedű, mélyhegedű, gordonka, fuvola, czimbalom, magánének. Elméleti és mellék-tantárgyak: zeneelmélet, zeneszerzés, karének.

Beiratási díj a zeneiskola előkészítő- és négy rendes osztályába: 3 frt, havi tandíj 4 frt. Beiratási díj a kiművelési és az énekosztályokban 5 frt. Tandíj havi 6 frt. Fűtés- és világításért egész évre 2 frt fizetendő. Az elméleti és melléktananyagokért külön tandíj nem jár. Jelentkezni lehet Vavrincez Mór igazgató úr lakásán: I. ker., Vár, Szentháromság-utca 4. szám. A «Budapesti Magyar Zeneegyesület» választmányja. *Vavrincez Mór* különösen azzal aratott a zeneirodalomban érdemeket, hogy a régi magyar egyházi zenét sikerrel művelte. Ajánljuk a szakavatott vezetésé alatt álló zeneiskolát.

Halálozás.

Hivatásának áldozata lett Kóczai János, a budapesti államidetektív-testületének egyik buzgó és igen hasznavehető tagja. Egyike volt ugyanis azoknak, a kik az ellopott svábhgyi Széchenyi-émlék nyomozásával voltak megbízva. Ejt, napot ez ügynek áldozott, közben meghült tüdőgyulladásba esett. Kigyógyult ugyan, de betegségének súlyos utókövetkezményeiből nem tudott kilábalni, mignem augusztus 30-án a halál váltotta meg szenvedéseitől. Temetése Attila-utca 18. szám alatti lakásából e hó 1-én ment végbe az állami rendőrség testületének nagy részvéte mellett.

Végre.

Eperjessy István a zugligeti iskola vezető tanítóját a tanács végre igazgatónak nevezte ki. A Zugliget magyárosításában oroszán része van. Lelkesen tölti be hivatását. Szabad óráiban kertészetre oktatja tanítványait. Ő indítványozta először a zugligetben az *Erzsébet fák ültetését*, mi azóta az egész országban folyik. A *Buda és Vidékét* számos figyelemre méltó cikkel tüntette ki jeles íróársunk, a kinek valamint az iskolaszék elnöke Sigray Pálnak sokat köszönhet a magyárosodás ügye. *Eperjessy István* azok közé tartozik, kik nemcsak tanítanak, hanem nevelnek is. Játszik a gyermekekkel és oktatva szórakoztatja őket a tél zordon napjaiban, a midőn a Zugliget el van zárva a nagy világtól.

Füvészkert.

Ilyen is van Budán és pedig azért nevezetes, mert már másutt ismeretlen dudva fajok vigan tenyésznek itt. Az utca neve különben, hol világ csodájára a legszebb példányokat lehet látni, elég szép: Ilona-utca. A dudvákon kívül lyceum liget is híresíti az utcát, mely a II-ik kerületi katolikus gimnáziumhoz ősi elhagyatott uttal vezet. Sem a dudvák és lyceum kiirtásáért, sem az utnak a mai nap kívánságai szerint kikövezéséért nem botránkozik meg senki még a Cultuszminiszter sem, ki sokszor jár a Ferencz József intézetbe és őszintén bámulja, hogy még nem kértek tőle a dudva és lyceum ápolásra segélyt a növényhonosítók.

Fegyverben.

Széchenyi István a legnagyobb magyar szelleme ébredésének köszönhető a hitel- és fogyasztási szövetkezetnek ébredése, melyek kiszedik a zsidók méreg fogát.

Fegyverre című cikkünkben ezt írtuk:

A leges legelső törvény a zsidóval szemben: nem kell megijedni. Nem erősödhetek volna meg, ha a magyar ember azt nem hinné, hogy nem lehet nélkülök megélni és csakugyan övék a világ.

Ezt nem szabad elhinni. A nyakunkon vannak ugyan, de ha kiegyenesedünk, leesnek. Egyenesedjünk ki önérzettel és felismerve erőnket mutassuk meg ezt minden téren... és lassankint mi leszünk a hatalmasabbak. Nem kellene hozzá sem bunkó, sem ököl, hanem tisztességes erkölcsi fegyverek. Összetartás, szívósság, a felebaráti

szerelemben először a keresztény felebarát ellátása, szorgalom, egyszerűség, takarékoság, elég az egész tábori készlethez.

A budapesti pénzügyintézetek elfoglalása a fontos kérdésekben a legfontosabb s ezek ostroma, elfoglalása fél diadal lenne. Az ország szívében van együtt a legtöbb pénz. Innen kapnak hitelt a vidékiek. Nem teljes a győzelem, ha az ország szívének pénze keresztény magyar kézben nincs.

A szövetkezetek fegyverben vannak, folyik a békés küzdelem s felénk a szövetkezetek kezébe hullámszik a pénz: Előre szívós kitartással! Alkossunk hitel és fogyasztási szövetkezeteket.

Az Uránia vidéki előadásai.

Az Uránia színház mult hó 15-én fejezte be szünidei körutját. E körut alatt leginkább a vidéki fürdőhelyeket látogatta meg s előadásai mindenütt osztatlan elismerésben részesültek. Szeptember 1-én, a színházi évad megkezdésekor nagyszerű darabjaival a nagyobb vidéki városokat fogja meglátogatni. Eddig csak azon városokban mutathatta be az Uránia előadásait, melyekben villanyvilágítás van, most azonban az Uránia új rendszerű gépei nélkülözhetővé teszik a villanyvilágítást s így a színház abban a helyzetben van, hogy most minden városban tarthat előadást. Grósz Sándor, a vidéki előadások vezetője már teljesen előkészítette az új körutat, Tata, Komárom, Győr, Veszprém, Székesfehérvár, Pápa, Kőszeg, Szombathely, Zala-Egerszeg, Kanizsa, Csáktornya városokban, melyekben az Uránia most vendégszerepelni készül, élénk érdeklődéssel és kíváncsisággal néznek a tudományos színház előadásai elé.

Török-Bálint község története és leírása.

Ezen a címen írta meg *Wittlinger Antal* sok szorgalommal és alaposan *Török-Bálint* község történetét. Üdvözljük őt szorgalmáért és igazságosságáért. Helyrajzi irodalmunkban számot tesz ez a jeles munka, a minek egyik főérdeme az, hogy a zsidó sajtó erőszakos nyomása daczára méltányolja és kitünteti a község nagy jótévedője *Zimándy Ignác* páratlan áldozatkészségét és hazafiságát, természetesen a *Széchenyi István*-féle hazafiságot, melynek lényege az, hogy minden szép beszédnél szebben beszél a tett.

Felszólítás a hazai olvasó egyletekhez és társaskörökhöz.

Igen tisztelt Választmány!

Becsés figyelmökbe bátorlodom ajánlani, hogy a *Buda és Vidéke* a *Széchenyi cultusz* közlönye. Emlékét ápolja a legnagyobb magyarnak gróf *Széchenyi István*-nak, ki a magyar társadalmi élet biztosítására a társasköröket alapította. *Széchenyi* elvei, nézetei gondolatai terjesztése, szellemének ébresztése képezi lapom tartalmát. Ezzel akarom előkészíteni a talajt egy hazafias adósság törlesztésére *Széchenyi* műveinek népszerű kiadására.

Reményilem, hogy az igen t. választmány lapomat a kellő figyelembe fogja részesíteni és kérem, hogy arra előfizetni méltóztatassék.

A mutatóvány számot elküldöttem. Előfizetés ára egy évre 12 korona félévre 6 korona negyedévre 3 korona. Cím: *Buda és Vidéke*. Budapest, I. kerület Krisztinakörút 111.

tisztelettel
Erdélyi Gyula.

Állandó budai színház.

Sok félet tervelték és tervelnek az állandó budai színház helyéről. A mérnöki hivatal a Horváth-kertet tartja legjobb helynek. Mi a Horváth-keret szintén alkalmas helynek tartjuk, nem csak a czélszerűség szől mellette, de a kegyelet is. A magyar színészetnek szép és küzdelmekben gazdag úttörő korszaka napjainak emléke van e helyhez csatolva. Elég baj az, hogy a mai kor a régi emlékeket oly könnyen törli el.

Kinevezés.

Szombathelyi Albert rendőrtanácsos helyére a fővárosi állam rendőrség főkapitánya az I—III. kerületbe *Sajó Sándort* nevezte ki. *Szombathelyi Albert* távozását az I—III. kerületi polgárság végtelenül fájlalja s csak abban lel megnyugvást, hogy utódja szintén egyik disze a rendőrségnek s művelt, tapintatos ember ki követni fogja elődje nyomdokait.

A budapesti turista egylet kirándulásai.

Szept. 15-ikén. A pusztaszeri ezredévi emlékhöz. Indulás szeptember 14-én (szombaton) délután 4 óra 30 p.-kor a M. Á. V. nyugati pályaudvarából Kis-Kun-Félegyházára. Érkezés esti 8 óra 20 p.-kor. Elszállásolás után ismerkedési estély a városi parkban. Szeptember 15-én (vasárnap) reggeli 5 óra 55 p.-kor indulás Kistelekre. Érkezés reggeli 6 óra 40 p.-kor. Reggelizés után kocsikon Pusztaszerre, az ezredévi emlékhöz. Ebéd után vissza Kistelekre, 4 óra 48 p.-kor indulás Budapestre. Megérkezés este 7 óra 40 p.-kor. Hozzávetőleges költség 25 korona. Jelentkezési határidő szeptember 11. Vezető: Dr. Nigrinyi György. Szeptember 22-én, Dorogh, Gete, Leányvásár. Indulás a M. Á. V. nyugati pályaudvarából reggel 6 óra 45 p.-kor (Buda-Czászárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 14 p.-kor). Gyaloglás 4 $\frac{1}{2}$ óra. Vasúti költség 3 k. Vezető: Vitkofszy Lajos. Délutáni kirándulás. Hármashatárhegy. Indulás a buda-ujlaki tempomtól délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor Csúcshegy, Kálváriahegy, Solymár. Gyaloglás 3 óra. Vasúti költség 40 f. Vezető: Kazár Győző. Szeptember 29-én. Délutáni kirándulás. Pécel, Királyerdő, Kálvária-hegy, Honvédemlék, Isaszegh. Indulás a M. Á. V. keleti-pályaudvarából délután 2 óra 40 p.-kor. Gyaloglás 3 óra. Vasúti költség 90 f. Vezető: Tescher Mihály. Október 6-án. Pilis-Csaba, Pilis-Szántó, Pilis-Szent-Kereszt, Zsiványbarlang, Dobogókő, Dömös, Nagy-Maros. Indulás a M. Á. V. nyugati pályaudvarából reggel 6 óra 45 p.-kor (Buda-Császárfürdő kitérőtől reggel 6 óra 16 p.-kor.) Gyaloglás 7 óra. Vasúti költség 1 k. 50 f. Vezető: Benkő Mihály. Október 13-án. Délutáni kirándulás. Zebevény, Hegyestető, Nagy-Maros. Indulás a M. Á. V. nyugati pályaudvarából délután 2 óra 20 p.-kor. Gyaloglás 3 óra. Vasúti költség 1 k. 20 f. Vezető: Maurer Rezső. Október 20-án. Délutáni kirándulás. Vörösvár, Garancs-pusztá, Macka-jama, Solymár. Indulás a M. Á. V. nyugati pályaudvarából 2 óra 6 p.-kor (Buda-Császárfürdő kitérőtől délután 1 óra 55 p.-kor.) Gyaloglás 3 óra. Vasúti költség 80 f. Vezető: Tescher Mihály. Október 27-én. Délutáni kirándulás. Gül-Baba sírja, Rózsadomb, Vadaskert, Lipótmező, Hűvösvölgy, Indulás a budai Margit-hídfőtől délután 2 $\frac{1}{2}$ órakor. Gyaloglás 3 óra. Vezető: Lappert Antal.

Krisztinavárosi Szinkör.

Tolstoj *Sötétség Hatalma* színművét játszotta Makó színtársulata. Rendezés és játék sikerült volt. Meghajlunk Tolstoj nagysága előtt, de ezek a sötét színek, mivel Tolstoj idegeket izgat nem jó hatásuak. A közönség minden rendkívülit szeret. Mikor tér rendes mederbe izlése?

Nyilttér.

Császárfürdő
Badapesten.

Elsőrangú kénes hévvízű gyógyfürdő paratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDELYI GYULA.
Szerkesztő: **JURISZTOVSZKY ÖDÖN.**

Kis hirdetések.

Kis hirdetéseket a **Buda és Vidékének** felvesz **KELLER DÁNIEL** könyvnyomdája I. ker., Alagut-utca 1. szám. Egy szó ára **3 fillér**, vastagabb betűkkel **6 fillér**.

Ugyanott a *Buda és Vidéke* egyes számai **10 fillérért** kaphatók.

HÁZASSÁG.

27 éves önálló üzlet-tulajdonos művelt árva leány komoly ismeretséget kéri, némi hozománygyal. Levelek fényképpel ellátva „Boldog jövő” jelligé alatt a kiadóhív. kéretnek.

ÜZLETHELYISÉG

lakás változás miatt egy jó forgalmu helyen azonnal kiadó. I., Krisztina-város Alagut-utca 1.

TANONCZ azonnal felvételik. Czim a kiadóh.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsiakat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczelöntés. Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papírs- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerekeket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csövezetek, tricsiók kapcsolások, rotációs dinamo-méterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltázó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos furógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek stb. **VAROSI IRODA:** Kossuth Lajos-utca 16. sz., a hol mindig dúz választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Elvek és Tövisék. Kék szemöldök. Zúg a malom. Gavallér asszony. Sári biróné czimű regényeimből nekem egy példányom sincs. A ki nekem azt beküldi szívesen adom érte más két újabb regényemet. Erdélyi Gyula I., Krisztina-körút III.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érmekekkel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphanzús zongorák kitarató erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratót magyar stílus tulipántos zongora, a legmagyarabb élő művész **Syposs Antal**, a hallhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Rengeteg nagy

választék érkezett most remek kivitelű sirkövekben

20% olcsóbb mint bárhol

Löwy József

Budapest, II., Fő-utca 98. Pállfy-tér mellett.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szíves tudomására hozni, hogy I. ker., Alagut-utca 1. szám alatt jól berendezett **nagy géppel** működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a **legszebb betűfajokkal** szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (vonalt) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, borítékok, körlevelek, számlák, czimkék, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni bármely nyomdai megrendeléseivel, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett készséggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel

KELLER DÁNIEL,

nyomdatulajdonos.

Másod éves pedagógus a jövő tanévre tanítást vállal el szerény feltételek mellett.

Czime: **Hoffmann Richárd, Glogovác.**

GABLER I.

Czégtulajdonos: **STIERAND ANTAL.**

Vizvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

Elvállal:

csatornázást cément, kőanyag és vascsövek-ből.

Mindenmü szivattyuk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vizgyógyintézetek berendezésére, elvállal vizellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elegáns uris szabóság!

Magyar díszrubák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különleges-ségek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfiruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

Hreblay Emil

állattenyésztési m. k. felügyelőnél Gödöllőn.

A pénz előleges beküldése mellett megrendelhetők:

Baromfi hizlalás 1 korona 50 fillér. Baromfi-tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor. Tyuk-tenyésztés 2 kor. Lúd és kacsza tenyésztés 2 kor. Pulykatenyésztés 1 kor. 60 fill. Baromfi- és tojás-értékesítő szövetkezetekről 1 kor. 60 fill.

Egyszerre megrendelve e hat munka csak 8 kor.

Tiszta hegyaljai bor.

1899. és 1900. évi termés hectoliterenként — Szerencs állomáson feladva — 75 forintért eladó. Czim a kiadóhivatalban.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntödéje

Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott **Frikart-féle kényszermozgású vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható forrás- és hűtőesőves kazánokkal. Szivattyugépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlémezés fűtőesővekkkel; mint különlegességeket: szabadalmazott **Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízesőves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat** szabadalmazott ammoniális rendszer szerint.

Víz-műtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kötő hatásának bizonyított köhögésnél,
gőgehajoknál, gyomor- és helyaghe-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Szombatfalvi Albert.

ni.
=
en
e-
ik
r-
el-
na
si
ell
ni
a-
ek
de
az
e-
lók
ik
it-
yi
a
gy
li
é-
ra
t-
g-
k,
ot
i-
id
á,
o-
i-
g-
it
i-
it
g
é-
n
r-
e
y
r-
s
n
g
a
r
k

Magyar Kir. Honvédelmi Min. Helyettesi Titkárság

C
B

K
v
A
U

27
tu
le:
gé
m:
ké
jő

C

Ké
be

Sp
zu
He
m

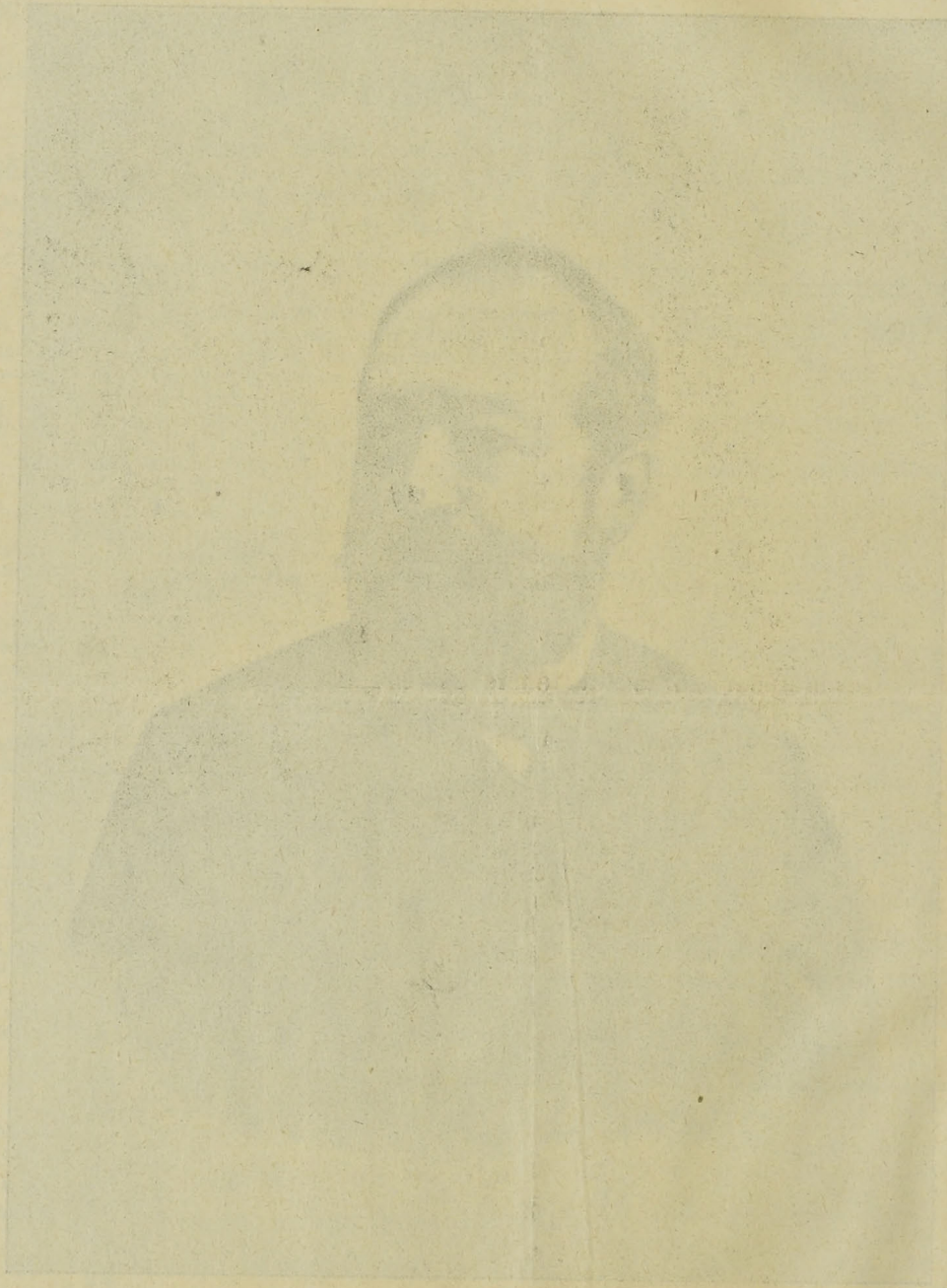
Fa
Vj
cs

El
zu
el
tő
gé
m
ut
a
és
re

Ga
ne
kű
Er

*
2

fi
hi
ko
ti
sz
h
re
le
é
ju
1

2000. évi Albert

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételére:
Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus.

(Gaal Jenőnek a Magyar Tudományos Akadémiában tartott naggyérdekű felolvasásából.)

— Folytatás. —

Csak az szomorította el, hogy életében oly kevesen értették meg. Hányszor tördeli kezeit s vádolja önmagát, hogy nem tud elég érthetően írni, minélfogva nemzete a reá nézve életérdekű nagy igazságokat nem szívleli meg, melyeket pedig ő oly tisztán lát és élénken érez át, de azokat meggyőző erővel előadni nem képes. Mily irigylendők, de egyénileg — teszi hozzá — mily sajnálatra méltók azok, a kik minden gondolatukat tökéletesen képesek kifejezni! Irigylésre méltók, mert a beszédnek hatalmával bírnak, de sajnálandók, mert oly keveset gondolnak és éreznek, hogy azt emberi nyelven is elő tudják adni.

Ez a rendszer a maga teljességében azt a benyomást teszi reám, mint valamely, a maga egyszerűségében is méltóságos, óriási méretű gyönyörű görög templom, melynek talaját az ő természeti bölcseségen és tisztult — inkább értelmi, mint érzelmi — keresztényi felfogáson nyugvó világnézete, alapját pedig a magyar nemzet egyéniségének, összes állapotainak és körülményeinek emberileg tökéletes ismerete képezi. — A halás, melyet a szemlélőre gyakorol, leírhatatlan, varázsszerű és káprázatos fénye csak azért nem vakít el, mert e fény valóban nemes és mivel a sok drágakő, melyből ez épület áll, nincs kivétel nélkül csiszolva. De ez a hatás annál jótékonyabban melegít, emel és nemesít. A ki abba a szentélybe lép, érzi, hogy mily fenséges helyen tartózkodik és bizonyára javulva tér onnan vissza. Ha pedig valaki, miként évekre terjedt külön tanulmányaim jutalmául én, abban egynél több ízben is megfordul, a mindennapiság pora által bemocskolt saruit annak bejáratánál a következő alkalommal önkénytelenül le fogja rakni.

Megtalálhatja abban mindenki az önismeret útján, melyre oly nagy súlyt fektetett, hogy egy külön remek művet írt róla, elérhető kötelelességtudás eszközein, a polgári erény által követelt önnevelés és fejlesztés módjain kívül a multakért való vezeklés kegyzereit, a jelen küzdelmei számára a becsületes kebel vértetét és a felmagasztaltság szülte lélekerősítő bizalmat a jövő homályba burkolt esélyeivel szemben.

Ez a rendszer a maga korát határozottan megelőzte. Sokkal korábban foglalkozik az evolutio tanulságaival, mintsem e tannak legnagyobb mestere, Darwin, annak alapigazságait teljesen bebizonyította volna. Hamarabb vallotta magáénak azon eszméket, melyekkel Carlyle és népszerűsítői átalakították az angol társadalom közfelfogását. Előbb hozta összhangba a tudományos és a tiszta keresztény felfogást, mint azt ez a két nagy elme s utánok mások tevék. És legalább én a felállítása óta jóval több, mint félszázadnak lepergése után nem tudok kimutatni Széchenyi rendszerében egy fő mozzanatra vonatkozó tételt sem, melyet ez a nemzetek életében is már számot tevő idő ne igazolt volna, vagy olyat, melyet nem az iránta érzett hála és kegyelet, hanem a saját létérdekei szempontjából a magyar nemzetnek szabad lenne tekinteten kívül hagyni.

Nincs Széchenyi Istvánnak nagyobb alkotása, mint ez a társadalompolitikai rendszer és nincs annál nemzetünknek sem becsesebb szellemi kincse. És mégis úgy járunk felette, mintha annak létezéséről is alig lenne tudomásunk. Ugy tapodunk rajta, mint az a nyomorgó, a ki a neki jutott gazdag örökség felett járkálva sanyarog és a kinálkozó dús-kincs mellett inkább inséget szenved, semhogy a mélységből való kiemeléssel járó nehéz munkára, melyet azonban másra ígéretek fejében nem bizhat, elhatározná magát. Pedig annak hagyományozója számtalanszor mondotta, hogy a magyar nemzetnek perczei drágák. Ifju nemzet vagyunk, de könnyen megtörténhetik velünk, hogy a férfi-

kor átugrásával egyszerre a disztelen öregségbe süllyedünk, azért kettőzött szorgalommal s nehéz viszonyaink miatt fokozott értelmiséggel és erkölcsi erővel használjuk fel a rendelkezésünkre álló időt. És ha volt valaha nemzetnek valóban hatályos erkölcsi tényezőre szüksége, akkor most kell minél teljesebben magába felvenni Széchenyi hagyatékát a magyar nemzetnek.

Társadalompolitikai rendszerének e különben is már túlságosan igénybe vett diszes alkalommal még száraz vázlatát sem nyújthatom, azért lényegének lehetőleg az ő szavaival való felmutathatása végett műveiből csak egy idézetre vagyok kénytelen szorítkozni. A Kelet Népében Széchenyi ezeket mondja: „Ugy fogom fel a magyar nemzet rendeltetését, hogy képviselje Európában, mint egyedüli heterogén sarjadék az ázsiai bölcsőjéből magával hozott, de virágzásra eddig még sehol sem fejlődött sajátosságait. Azelőtt rombolt a mivelt világban, de azután hasznára vált annak, mert a keletről jövő vad áradatot feltartóztatta. Van benne sok eredetiség. Van tűz, melynek kitartássá, vad erő, melynek bajnoki szilárdsággá, ittás rombolási vágy, melynek áldozatkész nagylelkűséggé kell tisztulni. Az emberiségnek egy nemzetét megtartani, annak tisztult sajátosságait, mint ereklyét, megőrizni és szeplőtlen minőségében kifejteni, erőit és erényeit nemesíteni s így egészen új, eddig nem ismert alakokban kiképezve, végcéljához, az emberiség feldicsősítéséhez vezetni. Lehet-e annál minden keserűségtől mentebb, tisztább öröm, melyet éreznie kell annak, a ki e dicső cél eléréséhez, ha csak egy parányival is hozzájárulhat. Egy haladott, kiválóan művelt és erkölcsös nagy nemzethez tartozni általában még vérségi kötelék nélkül is boldog érzést szül. Mennyivel inkább, ha saját véreink nemzeti ujjászületésének szent küzdelmeiben vehetünk munkás részt.“

(Folytatása következik.)

Szemere Miklós programbeszéde.

Tisztelt választó polgártársak!

Sántha Dezső pártelnök ur fölkeresett engem egy igen diszes küldöttség élén Budapesten és kitüntettek azzal, hogy a képviselőjelöltséget nekem felajánlottak. Igen köszönöm önöknek, tisztelt barátaim, ezt a hazafiúi megtiszteltetést és elfogadom. Megvallom, tisztelt uraim, érzek is magamban valami hazafias felbuzdulást rózsásnak látom a világot, mint egy völgyet! Látják, professzionista politikus nem vagyok. Ebből a mesterségből nem élek. És szívből örvendek, hogy a midőn a nagy megtiszteltetést, a miért a mandátumot nekem felajánlották, udvariasan megköszönöm és önöknek, tisztelt uraim, magamat szívélyesen bemutatni idejöttem. Örvendek, mondom, hogy alkalmam nyílt önöket és szép Tasnád vidékét megismerni.

Ide jöttem, hogy magam bemutassam, nem hogy Önöket — előre is bocsánatot kérek a drasztikus kifejezésért — megvesztegetném. Tudom, hogy ez földi javakkal ugyanis lehetetlen volna, de nem is, hogy Önöket káprázatos, vakító, hazafias frázisokkal megtéveszsem. Ezt nem tiltja a törvény, pedig ez a legveszedelmesebb és a legszokásosabb — jutányos és olesó politikai vesztegetés. Legnagyobb ellensége vagyok mindenféle alakoskodásnak, hazudozásoknak a politikában is, pedig egész közéletünk tele van vele. Ellensége vagyok a hosszú beszédeknek. Tessék megnézni a lapokat és látni fogják, hogy a legigénytelenebb jelölt is árkus számra beszél. Ezt, tisztelt, választópolgárok, én tenni nem fogom!

De azt kérдем illő tisztelettel és kellő egyenes rövidséggel, ismerik-e önök Széll Kálmánt? Azt hiszem, igenis ismerik. «Jog, törvény és igazság!» (Lelkes taps.) Éljen Széll Kálmán! És hozzátésem, éljen a politikai tisztesség és a méltányosság! (Viharos éljenzés.)

Másodszor kérдем tisztelt uraim, ismerik-e önök gróf Károlyi Sándort? (Lelkes éljenzés.) Azt a férfit, a ki 18 éves korában belépett az édes apja, Károlyi István által felállított honvédszázadba és azóta 53 hosszú esztendőn át ifjúi hévvel, lankadatlanul harcol ma is a magyar hazáért! (Lelkes éljenzés.) Viruljanak a fogyasztási szövetkezetek. Jöjjön létre a birtokminimium törvénye és sok más humanus, üdvös vivmány.

En rendíthetetlen tisztelője vagyok ezeknek a jeles hazafiaknak, Széll Kálmánnak és Károlyi Sándornak (Eljenzés), a kinek az egész politikai élete mintája a hazafiságnak — senki inkább nálamnál — de mamelukja nem vagyok egyiknek sem. Azt fogom mindig cselekedni, a mit a szívem és a fejem hazám érdekében parancsolni fog.

S különösen óhajtom, mint a nagy francia király, IV. Henrik, hogy minden munkás embernek tyuk főjjön a fazekában, de nemcsak ünnep, hanem hétköznap is. (Ugy legyen). Különösen óhajtom, hogy hazánkban a különböző vallású és különféle nemzetiségek között teljes harmónia uralkodjék, hogy boldog legyen egyaránt magyar, német, román, szerb, horvát, tót. Szeressük egymást, mint testvérek. (Zugó taps!) A magyarnak és a romának geográfiai fekvése Európában különben is hasonlóan izolált, egymásra is vagyunk utalva. Ebben a megelégedésben, ebben a harmóniában látom én a nemzet erejét, a mint van Észak-Amerikában. Nem a nyelvben, de a szívben van az igazi magyarság, tisztelt uraim! (Óriási taps.)

Pölsenberg, Aulich, Schweidel, Leinigen, Lahner nem tudtak magyarul, a nevüket sem változtatták magyarra, de meghaltak a hazáért! És kérdelem, kiből lángett a magyar állameszme, a magyar hazafiság, vakitobb világgal, mint ezeknek a vértanúknak a keblében?

Végül hálásan köszönöm önöknek, tisztelt választó polgártársaim, hogy engem barátságosan meghallgatni kegyeskedtek és csak arra kérem önöket, tegyenek úgy, mint én, kövessék azt, a mit lelkiismeretük diktál és válaszszaák meg azt az embert képviselőnek Tasnádon, a kit arra legméltóbbnak tartanak. A szilágysági igaz hazafiakat az Isten sokáig éltesse.

Közöljük ezt a programbeszédet azzal az öröm-hirrel, hogy Szemere Miklóst az ifjuság védnökét és versírót nagy lelkesedéssel és óriási többséggel a haza javára megválasztották.

Néppárt.

Egán Ede.

(rn.) Feldult lélekkel, reszkető kezekkel vettem papírra e megdöbbentő sorokat, mert szomorubb, gyászosabb hírt aligha hozhatott volna a táviró, mint Egán elvesztét.

Az a férfi, ki a kazárok által kiszarolt nyomorult ruthén nép megmentésére szentelte életét, az a férfi nincs többé!

Minden igaz uton haladó, az igazságban kiméletet nem ismerő embernek sok ellensége támad. Így járt Egán is.

Kimondotta nyíltan, hogy a ruthén nép nyomorának okozója a Galicziából beözönlő zsidóság. Ez a nyílt szó végzetes lett reá nézve. Azok, a kik az igazság kimondásában felekezeti üldözést, a zsidóság üldözését látták, vagy képzeltek, tajtékzó dühvel rontottak Egán Edének.

A zsidók kezében levő fővárosi sajtó meggyanusította a nép jólétén munkálkodó férfit. A felsővidéki apró pióczák öltögeiték feléje mérges fullánkjaikat.

Élete ellen törtek. Merényletet követtek el ellene, de akkor ezélt tévesztet a golyó, mely Egán Edének volt szánva.

Áskálódtak ellene a minisztériumban. Darányi miniszter a gyanúsítókkal szemben a legfényesebb elégtételt szolgáltatva Egán Edének.

Hiába szórtak a gaz rágalmazók piszkot, szennyet reá, ő szeplőtelen tiszta maradt, jelleme makulátlan.

Hogy mi okozta halálát, orgyilkos golyó-e, vagy véletlenül elsült fegyvere, mert karabélylyal kezében ment egy társával a hegynek fölfelé, hol ezélba akart lövöldözni, ma még nincs kiderítve.

Undorral fordulunk el azon hyéna lelkű bestiáktól, azon gaz sirbolygatóktól, kik még a sir rideg mélyében sem hagyják békén a szerencsétlen halottat. Hát nem félnek a lelketlenek, hogy Egán véres árnya föl kel a sirből, hogy esontkezével sujtsa porba a kaján ármánykodókat, becestelen rágalmazóit? Még most sem félnek az igaztalan vádlók, hogy a népharag föl kel ellenük?

Önkéntelen gondolkodóba ejti az embert az a körülmény, hogy Budapesttől Ázsiáig minden zsidó évek óta, napról-napra imádkozott Egán elveszéséért.

Az «Egyenlőség», a zsidó felekezet moeskos száju lapja írja legutóbbi számában, hogy «nem ártana, ha a nép itt-ott kipornná a néppárt nadrágos elemeit.» Az ügyesség szemet hunyt erre, mert zsidó írta az izgató cikket.

Bezzeg, ha mi most arra sarkalnók a népet, hogy boszulja meg magát Egán fekete lelkű bitang megrágalmazóm s porolja ki a haláláért imádkozó kazárok szennyes kaftánját, bizony hamarosan porbe fognának hennünket!

Szomorú, szomorú dolog, hogy nálunk a zsidónak minden szabad s nekünk keresztényeknek még azt sem szabad kimondani, a mi meggyőződésünk, a mi szívünkön fekszik.

Fájó szívvel, visszafojtott keserűséggel állunk a ravatalánál.

Mindegy, akár orgyilkosság, akár a véletlen áldozata lön Egán, ő hivatása áldozata lett.

Megérdemli, hogy a nemzet hálája emlékkövet állítson sirja fölé s rávéssze:

Itt nyugszik Egán Ede, a ruthének megmentője.

Meghalt a népért, meghalt az igazságért!

A kettős intézet.

«A budapesti II. kerületi kir. egyetemi katolikus főgymnásium s a vele kapcsolatos m. kir. Ferencz József nevelő-intézet» a teljes czime ennek a kettős intézetnek, melynek az élén dr. Demeczky Mihály az előbbinek igazgatója, s az utóbbinak mint kormányzója áll. Erős és nagyakaratu, önálló gondolkodásu, minden izében keresztény és magyar ember dr. Demeczky Mihály ki nagy tudásával, szervező tehetőségével, katonás megjelenésével imponál az osztályokon végig. Tekintélye nagy, nem szigorúsága tartja rendben a nyolcz osztály tanulóit, hanem szellemi fölénye, férfias megjelenése, a melytől nem félnek, nem rettegnek, de bátorságot tanulnak, hogy kikerülve az intézet falaiból sziklaként álljanak meg a mai kor áldatlan harcában. Mert erősen itt az idő, hogy férfiak kerüljenek ki, a kikben lesz bátorság a minden szent érzést lábbaltipró kozárság kirohanásainak utját vágni. Dr. Demeczky Mihály és vele a kettős intézet összes tanári kara mint egy test, egy lélek keresztény és hazafias szellemben nevezék a tanulókat, szítani, felébreszteni akarják és tudják az igazi hazafias és keresztény erényeket, hogy a «Kettős-intézet hagyományaihoz hiven hazájukhoz és királyukhoz ragaszkodó ifjakat bocsássanak ki az életbe.»

Keresztény és hazafias szellem tettük minden rugója ezt csepegtetik be a gyöngye ifjak szívébe, a mint élesztik folyton-folyvást ezt a nemes tüzet az egész nyolcz osztályon keresztül lankadatlanul, minden alkalmat felhasználva annak ápolásán.

A mult év a keresztény magyar királyság kilencszáz éves fennállása volt. Ennek az emlékezetnek megünneplését vette kezébe az 1900-ik év október 4-ikén dr. Demeczky Mihály igazgató és kormányzó.

Az «intézet vezetője nagyon jól tudta és érezte — írja az évi Értesítő — mily nehéz egy intézet keretében oly ünnepélyt rendezni, hogy az ifjuság ne csak halljon, de lásson is, lássa a mult emlékeit a hős, a tudós, a szent ősokeket nagyon jól tudta, hogy az ifju szívekbe a legerősebb és legtartósabb benyomások a szemem keresztül jutnak, az eleve tisztában volt azzal, hogy a vezetése alatt álló két intézet a keresztény királyság kilencszázados emlékét csak e nagy történelmi eseményhez méltó módon ünnepelheti, ha hatását maradandóvá akarja is tenni.

És szorgos, lelkes előkészülés és együtt munkálkodás az 1900. év október 4-két fényessé és maradandóvá tette.

Ez emlékezetes napon mondotta Hador József az intézet rendes tanára a Szt-István Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja ünnepi beszédét, a melyben a nap nagy jelentőségét méltatva mindjárt bekezdésében így szólt az ünneplő közönséghez és kedves tanuló ifjaihoz: Mert történelmi mult áll hátunk megett, hogy a keresztény vallás tüzeben megtisztult igaz és komoly hazafiságot nyújtunk azoknak, kik zsenge elmével ide jöve érett ifjaként távoznak el az élet komoly üzdőterére. Ismételni kívánom azt, a mit most mondtam: a keresztény vallás tüzeben megtisztult igaz és komoly hazafiság. Ismételni kívánom, mert ebben domborodik ki az ünneplés jelentősége; mert kilencszáz évvel ezelőtt ezen fordult meg a magyarság létele; jövője ennek megértésétől függött, a mint hogy

fennmaradását ennek megértése és elfogadása biztosította. Ez a keresztény szellem huzódik át mint fényes fonál a kettős intézetben. Ez a keresztény szellem párosulva a haza lángoló szeretetével halja át az ifjak szívét, egész énjüket. Ezt a nemes tüzet szítja és ápolja dr. *Demeczky Mihály* a tanári karral az ifjak lelkében, hogy e kettős erénnyel betelve testben erősen, izmosan s lélekben épen, bátran oda vágassák majdan a kozár hadnak. Ilyen légy zsidó!

Ne szolgáljuk a zsidót.

Budai urnők egyesületet akarnak alakítani, mely egyesület meggátolná azt a szegényteljes állapotot, hogy keresztény családok zsidóknál szolgáljanak. A zsidókat nagyon meggyengítene, ha a keresztény önérték felébredne s a zsidónál keresztény sem nem szolgálna, sem nem dolgozna még *mezei munkát sem*. Szántson, vessen, kapáljon a zsidó, ha földje van s végeztesse zsidóval ezeket a munkákat is. Ha a keresztény önérték felébred ez is megtörténhetik. Mindent el kell kezdeni akár milyen nehéz is mondá *gróf Széchenyi István a legnagyobb magyar*.

A svábhegyi új káplán.

Vaszary Kolos biboros hercegprimás ma tudatta Halmos János polgármesterrel, hogy a krisztinavárosi svábhegyi kített káplánságra König Gusztáv, krisztinavárosi segédlelkészt nevezte ki, mint a ki tíz év óta működött a svábhegyi leányegyháznál s a viszonyokkal teljesen ismerős és így biztosan remélhető, hogy az új hivatalát a jogos várakozásokat kielégítő módon fogja betölteni. Fölkéri egyszermind a hercegprimás a polgármestert, hogy a törvényhatósági bizottságnak, az új állás szervezése körül tanusított áldozatkészségeért főpásztori köszönetét tolmácsolja.

Érdekes számok.

Magyarországon júliusban 932 vegyes házasságot kötöttek.

A keresztény-zsidó házasságok száma 40; e számból 22 esetben keresztény nő vett el zsidó leányt, 18 esetben pedig keresztény leány lépett zsidó nővel házasságra. Ezenkívül 1 esetben zsidó nő vett el keresztény leányt. Menyasszonyokkal s szintén egy esetben felekezeten kívüli menyasszonnyal lépett házasságra. A Magyarországon kötött 932 vegyes házasság 20,47 százalékában (191 esetben) kötöttek egyezséget a gyermek vallása tekintetében, még pedig 79 esetben az apa, 112 esetben az anya vallása javára. A legtöbb meg egyezés számszerint 119 a római katolikus vallásnak kedvez; a református fél javára 36, az ágostaiéra 20, a görög katolikuséra 9 s a görög keletiére 7 egyezséget kötöttek. A 40 keresztény-zsidó házasság közül 12 esetben jött létre meg egyezés, még pedig mind a tizenkét esetben a keresztény vallás javára.

Magyar Könyvtár.

A «Magyar Könyvtár» augusztusi sorozata most jelent meg, újabb érdemes füzetekkel gyarapítva ezt a Radó Antal szerkesztette kiváló gyűjteményes vállalatot. A 238—239. kettős szám gróf Széchenyi István korszakalkotó munkáját, a Hitelt teszi olcsó kiadásban hozzáférhetővé. Szinte irodalmi esemény, hogy ez a ritka mű végre, ha nem is egész terjedelmében, de legalább legfontosabb részeiben közkincsé

válhatik. A magyar politikai és gazdasági élet reformkorának ezt az örökbecsű emléket dr. Gyulai Ágost látta el magvas bevezetéssel és jegyzetekkel, s ugyanezen ő válogatta ki a nagy munkának ma is közérdekű és jelentős részeit a kiadás számára, a kevésbé lényeges fejezeteket rendkívül gondosan, lehetőleg Széchenyi saját szavaival kivonatolva. Ép ily becses füzet a 236—237. szám is, mely Baróti Szabó Dávid Aeneis fordításának első öt énekét közli Radó Antal és Tóth Rezső kiadásában. Ez a közel száz éves fordítás sok tekintetben ma is legjobb Aeneis-fordításunk. Az elavult szólásmódokat, fordulatokat, a homályos kifejezéseket Radó Antal gondosan javította, úgy hogy a fordítás a modern olvasónak is könnyű és kedves olvasmány és ma is csodás frissességgel és költői erővel hat. Jó bevezetést és jegyzeteket Tóth Rezső irt a kiadáshoz. A 228. szám Benedek Eleknek, kiváló elbeszélőnek néhány szép elbeszélését tartalmazza Apró Történetek címmel. A bájos, egyszerű novellákat, mint Benedek minden írását, mely és erős magyar érzés és gyönyörű, magyaros nyelv ajánlja első sorban. — A 229. szám egy kiváló modern francia regényíró, Charles de Berkeley, vezet be a magyar irodalomba. A kis márkine című rendkívül érdekesítő regényét Lándor Tivadar fordította. A Magyar Könyvtár eddig megjelent számainak teljes jegyzéke minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Egyes számok részletfizetésre is megrendelhetők a kiadónál, Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Bpest, Andrásy-út 21.

Alkotmánytan a népiskolák V. és VI. osztálya számára.

(A legújabb törvények figyelmébe vételével írta Hámosi Márton. Budapest, 1901. 8-rét, 40 lap.)

A Szent-István-Társulat kiadása. E jeles tankönyv a jók főitől való. Pedig a népiskolák számára Alkotmánytant írni nem a legkönnyebb munka. Szerző művében ügyesen nyújt alkalmat a magyar történelmi ismeretek gyümölcsöző felhasználására. Ez a körülmény is a nehézség tetsző tárgyat emészthetővé teszi, mert érdekeltséget ébreszt és kedvet ad a tanulónak. Így azután főleges mondani, hogy épen e tárgy mily hatalmas eszköz a honfiai erények ápolására s a törvénytisztelét, polgári kötelességérzet, öntudat és hazaszeretet korai fölkelésére.

A munka hat szakaszra van osztva. Beosztása helyes és módszertanilag kifogás alá nem eshetik. A szakaszok a következők: I. A család. Örökösödési törvények. — II. A községek. A városi községek. A megyei és városi törvényhatóságok. — III. A magyar állam. A király. Az ország kormányzása. A törvényhozás. A minisztérium. A koronázás. A közösügyek. Az adókról. — IV. A hazai bíróságokról. Az elsőfolyamodású bíróságok. A másodfolyamodású bíróságok. A mezőrendőrségről szóló törvények. A mezőgazdasági munkásokról szóló törvények. Az egyesületekről és sajtószabadságról szóló törvények. Az ipari szervezetek. — V. A hazai egyházak. A népoktatás. A honvédelmi kötelezettség. — VI. Az egészségügyi törvények. Közegészségügy. Allategészségügy. A telekkönyvek intézménye. A szerződés. A váltó és csódtörvények. A szerződés, a váltótörvények, a csódtörvények. Az állami anyakönyvek.

Minden szakasz befejezett egész. Az alkotmánytan nagy anyaga ügyesen van belevive mind; a gyermek nem fog tőle megeszmölni, a tanító pedig nem kevesebb örömmel fogja a jó könyvet tanítani, mint a gyermekesereg használni.

A könyv kiállítása mintaszerű, figyelembe véve különösen azt a körülményt, hogy a keménykötésű könyv ára potom 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Halálozás.

Freyberger Pál kioltotta saját kezével nemes ügyekben mindig buzgó életét. A családdal gyászol Buda s megdőbbenve kíséri ki a koporsóját annak a kit mindenki tisztelt és szeretett. Legyen békés nyugalma. Emléke élni fog.

Krisztinavárosi szinkör.

A bucsuzás fájó érzése suhant át az annyi szép emlékekkel gazdag szezon felett. A Horváth-kert fájáról hull a sárga levél, alattuk nem kaczag a szerelmespár édes szava. Olyan csendes, unott már minden. Hófehér ruhák, virágos kalapok mind, mind eltűntek, s bő köpenyeg és sötét színek mindenütt kint és bent. Hogy micsoda érdemei vannak Makónak és társulatának ám ott a közönség: a nagy közönség, a melynek tanuságtétele azaz osztatlan lelkesedés, tetszés és tapsvihar, a melynek részesei voltak maga az igazgató páratlan buzgalmával, figyelmével, finom izlésével a mint édes szeretettel, meleg rokonszenvvel fogadta mindenkor jelesebb tagjait a színpadon, becézgette őket, s virágokkal elhalmozta. És mindezeknek vége. A fényes szezon bezáródik csendesen zajtalanul. A bucsuzáshoz nem jól áll a kaczagás, ezért volt csendesebb a hangulat, kényszerült taps, fájó mosoly még a ríktó színek felett is. Hullnak a sárga levelek a Horváth-kert fájáról, alattuk megszűnt a kaczagás, őszi hangulat kint-bent egyaránt. Fa is, közönség is várja a bimbó fakadását.

Választás.

Budajenő és Telki községek jegyzőjévé *Farnady Dezső* budaeörsi aljegyző lett folyó hó 18-án megválasztva. Nyolcz pályázó volt s mindannyian jelölve lettek. A beadott 36 szavazat közül *Farnady Dezső* 22-öt, *Reichenbach N.* 13-at és *Feierlein József* 1 szavazatot kapott: Zászlós banderium és zene kísérette az ujonnan választott jegyzőt egyik községből a másikba s óriás lelkesedéssel ünnepelték az ujonnan választott jegyzőt.

Értesítés.

Hónapokon át tartott súlyos lábbajom miatt «Magyartalanság uton-uffélen» című nagyobb nyelvészeti tanulmányom (bírálatom) mely nemcsak a tanár, tanító és író urakat, hanem mindenkit közléről érdekel, mert abban majdnem az összes magyar hír- és szaklapokat, tömérdek iskola- és más könyvet, iskolai értesítőt, kereskedelmi levelezést, hivatalos és nem hivatalos nyomtatványt, a családokban divó házi beszédet, stb.-t bírálok meg, — valamint «Cserkoszorú» című (második, többnyire népdalokat tartalmazó) verseskönyvem ez év karácsony táján jelenik meg.

Egynek-egynek előfizetési ára 2 korona (kedvezménykép együttesen 3 korona) mely összeg a legcélszerűbben postautalványon a «Garay János Társaság» főtájkári hivatalának (Budapesten, II., Margit-körút 8. sz. I. em. 1 ajtó) küldendő. E munkák bolti ára nagyobb lesz. Egyszermind értesítéssel szolgálók, hogy első verseskönyvem („Dalaim”) valamint egyéb könyveim mind elfogytak.

Budapesten, 1901. szeptember hóban.

Tisztelettel

Szászvárosi V. Jenő.

Község ház építés.

Dunabogdány község képviselőtestülete egy új egyemeletes község házának fölépítését határozta el, mely építési munka biztosítása céljából az előjáróság árlejtést hirdetett. Az építési terv és költségvetés szerint e munkára 28.799 kor. 60 fill. van előirányozva; vállalkozó köteles ennek az összegnek tíz százalékát bánatpénzül letenni. Az írásbeli zárt ajánlatok benyújtási határideje 1901. évi október hó 20. napján jár le az árlejtési föltételek a községjegyzői irodában a hivatalos órákban bárki által megtekinthetők.

Nyiltter.

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

Kis hirdetések.

Kis hirdetések a Buda és Vidékének felvesz KELLER DÁNIEL könyvnyomdája I. ker., Alagut-utca 1. szám. Egy szó ára 3 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér.

Ugyanott a Buda és Vidéke egyes számai 10 fillérért kaphatók.

HÁZASSÁG.

Én egy 23 éves fiatal ember kertész vagyok, kertem részére szeretnék egy örökké viruló virággal megismerkedni. Üvegházi virágok kizártak. „Mezei-virág” címen a kiadóhivatalba.

ÜZLETHELYISÉG

lakás változás miatt egy jó forgalmu helyen azonnal kiadó. I., Krisztina-város Alagut-utca 1.

TANONCZ azonnal felvétetik. Czim a kiadóh.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapest.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsiakat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczélöntés. Hengerszekek kéregöntött hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések.

Faészóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikerekeket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csövezetek, tricsiós kapcsolások, rotációs dinamóméterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltózuzó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos fűrógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, merőkészülékek stb. VARGSI IRODA: IV., Ferenccsütere 2 sz., a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

Elvek és Tövisék. Kék szemöldök. Zúg a malom. Gavallér asszony. Sári bíróné című regényeimből nekem egy példányom sincs. A ki nekem azt beküldi szívesen adom érte más két újabb regényemet. Erdélyi Gyula I., Krisztina-körút III.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára

Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.

Több külföldi és hazai kiállításon első ér-mekkel és dícsérő oklevelekkel kitüntette.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphanzásu zongorák kitarító erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratott magyar stílusú tulipántos zongora, a legmagyarabb élő művész Syposs Antal, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Közigazgatási és törvénykezési okmánybeszerzési vállalat!

Budapest

VIII. ker. József-körút 52-56 (Mathild-udvar) II. em. 14.

Mindennemű közigazgatási és törvénykezési ügyekben okmányokat beszeréz és eljár; elvállalja gyámsági és árvaszéki, örökösödési, anyakönyvi, névmagyarosítási, törvényesítési, honosítási, örökbefogadási, bel- és külföldi esketési és válási ügyek lebonyolítását s ezekhez szükséges okmányok beszerzését és jogtanácsosa útján olesón, pontosan, gyorsan és teljes diszkrétcióval, valamint mindennemű katonai és jogi dolgokat s jelzálogos kölcsönöket ingatlan adásvételeket lebonyolít. Igazgató Óndy Géza v. országgyűlési képviselő.

Budapesti

LÓVERSENYEK

1901. szeptember 26., 28. és 29. október 1., 3., 5., 6., 8., 10., 12. és 13-án.

Kezdetük mindig délután 2 óra 15 perc.

Belépti jegy naponként:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	K. 10.—
I. " " hölgyeknek	K. 6.—
I. " " katonatiszteknek	K. 6.—
II. " urak vagy hölgyeknek	K. 2.—
Állóhely a versenypálya közepén	K. —60

Az őszi versenyek II napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	K. 85.—
I. " " hölgyeknek	K. 40.—
I. " " katonatiszteknek	K. 40.—

A külön elkerített fogadási helyre a (bookmakerek körébe) belépti jegy II napra 80 K.

Szeptember 26-tól okt. 3-ig 50 K., okt. 5-től okt. 13-ig 50 Korona.

A totalisateurokhoz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabad bemenet. — Villamos-vasutak egész a helyszínig közlekednek. — Katona-zene. Frissítő-helyek minden osztálynál.

GABLER I.

Cégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszerberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

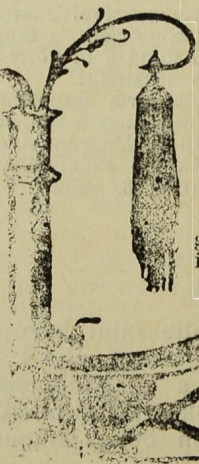
Elvállal:

csatornázást csement, köanyag és vascsövek-ből.

Mindennemű szivattyúk

SPECIALISTA:

gőzfürdők és vízgyógyintézetek berendezésére, elvállal vizellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elegáns
uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

Tisztelettel bátorkodom szives tudomására hozni, hogy I. ker., Alagut-utca 1. szám alatt jól berendezett nagy géppel működő.

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legszebb betűfajokkal szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdámat minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapsabályok, táblázatos (vonalzott) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, borítékok, körlevelek, számlák, címkek, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzá fordulni bármely nyomdai megrendelésével, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett készséggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel

KELLER DÁNIEL,

nyomdatulajdonos.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntödéje
Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható forrás- és hűtőesőves kazánokkal. Szivattyúgépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemezés fűtőesővekekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízesőves kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jeggyáratokat szabadalmazott ammoniak-rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és féglagyári berendezéseket.

Dohánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE

GIËSSHÜBLER

legújabb érvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kifűnő hatásának bizonyított köhögésnél,
gégébajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsruhe és Budapest

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételére:
Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus.

(Gaal Jenőnek a Magyar Tudományos Akadémiában
tartott naggyérdekű felolvasásából.)

— Folytatás. —

Tehát nemzeti különállásunk létjogát ő első sorban arra alapítja, hogy az uralattal népcsaládnak sajátosságait e részben kedvező viszonyaink folytán egyedül mi vagyunk hivatva az emberiség uralkodóvá lett culturája közepett képviselni. De nemcsak ezen szempontból van a magyarságra szükség, hanem azért is, mivel ez a nemzet Európa keleti közepén „annyi összeolvadni nem akaró tarkabarkaság közepett“ ezer év tanúsága szerint egyedül tudott államalkotó erőt kifejteni. Erre az erejére az ó-világot még sokáig polgárosítani hivatott Európa belbékéjének és egyensúlyának biztosítása érdekében itt még nagyobb szükség lesz a jövőben, mint volt eddig.

Már pedig mostanság is folyton életkérdések vannak nálunk napirenden. Társadalmi, közgazdasági és közjogi válságok dúlnak a nemzet testében és nemzeti létünk sarkalatai még nem elég szilárdak. Sokszor vagyunk a tanácstalanság, koronként még a csüggedés állapotában is, mely ruganyosságunkat megbénítani alkalmas. Csodálatos, hogy ily nagy szükségben sem fordulunk ahhoz a kincshez, melyet jó sorsunk és saját nemzeti valónk legbecsesebb része palladiumul adott nekünk.

Annak tiszta eredetéhez, fejlesztő, átalakító összes erőinket jó irányba terelő, egyesítő és fokozó erkölcsi hatásához a kétségnek még csak árnyéka sem fér. Az nem a multban elhasznált bűvszer, hanem foglalhatja mindannak, a mi igazat és megszívlelendőt az emberi nem összes tapasztalása és gondolkodása felmutatni képes. Teljesen nekünk való tűzoszlop, mely után nyugodtan indulhatunk mi, a kik sem a tudomány tanításainak, sem a vallás intelmeinek tömegesen oly odaadással és bizalommal, mint más nemzetek, nem tudunk meghódolni, holott a magyar fajszeretet

fenkölten igazságos és emberiesen vallásos lángszellemű apostolának képét a nemzet mélyen szívébe zárván, ha megismeri annak utmutatását inkább lesz hajlandó követni, mint akármit.

Éppen, mert magas eszményiségből indul ki, ezenkívül mert a távolabb eső feladatok mellett azok észszerű egymásutánját és az el nem hanyagolható összes mellétekinteteket is szabatosan megjelöli, a Széchenyi rendszere sohasem válhatik túlháladott állásponttá. Társadalmi bölcselete és társas erkölcsstana a különféle természetű számtalan kötelesség tömkelegében biztos vezérfonalat nyújt a legnemesebb és egyúttal a leghasznosabb nemzeti politika részére. Az megtanít kibékülni a sorssal és számtalan hátrányainkkal a nélkül, hogy a lemondás erélytrontó útjára engedne tévedni. Földirati fekvésünk veszélyes volta mellett fölvilágosít azon előnyeiről is, melyek nem kis részben okozták, hogy roppant tévedések mellett és számtalan veszélyek között is ezer évig megálltuk ez országban helyünket. Számunk kevés? Erre nézve tanácsa az, hogy igyekezzünk minőség által hatályosan pótolni az úgy sem mindig döntő mennyiség hiányát és ezenkívül szerezzük meg az ez esetben okvetlenül bekövetkező belső szaporodásnak elengedhetlen feltételeit. Idegen nemzetiségekkel vagyunk kénytelenek megosztani a hazát? Biztosítsunk velök szemben magunknak kimagasló értelmi és erkölcsi fölényt, legyünk mennél ildomosabb, vonzóbb és tökéletesebb nemzet és egész a beolvadásig meg fogjuk nyerhetni azokat. Szegények vagyunk? A kimivelt agy és annak jól számító vezérlete a szorgalmas és okos munkálkodás nyomán mulhatlanul beálló bőséggel gazdagítand bennünket. Vegyes házassági viszonyban élünk Ausztriával? Kiválóságunk által igyekezzünk azzal nemcsak megférni, hanem vele együtt boldogulni is. A dynastia netán jelentkező bizalmatlanságát fegyverezzük le és mutatkozó túlsúlyát törekedjünk a magyar nemzeti érdekek roppant nyomatóka által ellensúlyozni. Önállóságunk és alkot-

mányos szabadságunk nem elég széleskörű és nincs eléggé elismerve? Helyezkedjünk az ész, a vagyonosság, az önfegyelmesség, az egyenként és összesen kifogástalanul correct magaviselet által a reánk nézve kedvezően súlyos tények, a valóság, a természetesség és igazság szilárd alapjára és nincs hatalom, mely a szabadságot elzárhatná, s ha egyszer kivívtuk magunknak, azt elvehetné tőlünk.

És mindennek titka nem egyéb, mint a nemzet iránti tetteiben nyilvánuló törhetlen hűség és az ebből folyó lelkiismeretes kötelesség-teljesítés, a melynek művészetében mindenki nagy mester lehet. A reformot kezdje tehát kiki önmagánál és akkor az ily arcz-élváltoztatás mellett itt óriási átalakulás fog aránylag rövid idő alatt bekövetkezni.

Mivel értelmileg fejlettebb a nemzet, mint volt hatvan évvel ezelőtt, ma többet tanulhat Széchenyitől, mint korábban. Sok mindenféle tényező van kezünkben, mely azelőtt hiányzott. De igaz az is, hogy feladataink szintén nehezebbek, jövőnk veszélyei mindjobban kidomborodnak, ennél fogva gyarapodott erőnk és ügyességünk ezekkel szemben napjainkban sem elegendő. A nemzeti boldogulásnak sem társadalmi, sem politikai segédeszközeit nem kezeljük úgy, mint kellene és lehetne. Alkotmányos intézményeink kitünők, de a társadalom gyengesége folytán azok nem működnek elég eredményesen. A társadalom ereje pedig nem kis részben azért elégtelen, mivel a napi politikai túlságos elfoglaltság miatt életérdeklő problémái számára nem jut megfelelő számú elsőrendű szellemi erőnk. Állásunk a monarchiában politikailag úgy látszik kiváló, de gazdaságilag aránytalanul kevésbé vagyunk erősek, minélfogva ama kiválóságunk sem úgy érvényesül, mint kívánatos volna, sőt az ekkép mai mértékében sincsen biztosítva. Pedig fölényünknek nemcsak egy irányban, nem csupán egyes érdekfeleinkkel szemben, hanem általában szilárdul kellene állani.

(Folytatása következik.)

Dalt! . . .

Kedves jó poétám! dall, verset a lapnak! . . .
Miről daloljak hát Szerkesztő uram?
Tudja tán, ha eljön alkonya a kornak,
Oly sivár az élet, oly virágtalan.
Elnyilt ligetén a tarka rózsafáknak
Madár sem mond többé vidám éneket
Örömtelen élet örök panaszának
Nehéz keresgélni csengő rimeket.

Bút, bajt daloljak tán? Az *elegiának*
Ma már nincs barátja Szerkesztő uram —
Hisz ugyis misantrop fele a világnak,
Csak úgy bandukolnak némán, szótalan . . .
A *borádl* se gyújt már, mint azelőtt régen
Ha percze hevít is, az csak lobbanó,
A csillag sem az már a mi volt — az égen
Napsugár sem éget, olvadóbb a hó.

Megváltozott minden s mi az ósdi népek,
Kik a régi nótát ismertük csupán,
A vig sonettéknak, játszi hangszökésnek
Nem igen beszélünk vidám hangzatán.
Balladát, románcot senki el nem olvas
Sikamlós szövegre van ma jó kelet
A nagy rész ezekre szinte kapzsi, szomjas,
A zilált erkölcsön nagyokat nevet.

Jut-e még eszébe? Óh, dehogyan ne jutna!
A szerelmi *lyra* egykor mint hatott . . .
Ifju, agg, leányka, bizton még anyánk is
Abb' a korba mind csak *lyrát* olvasott.
Óh, hány szív fonódott egymáshoz e dallal,
Melynek hangja lágy volt, mint a gerleszó . . .
Telve imádságos, édes vallomással —
Mért is hogy a földön minden elmuló?! . . .

Uj izlés a dalban, — szívnek más világa, —
Mondja mit daloljak Szerkesztő uram?
Ócska kobzom vásott hangulatlan hurja
A modern izlésnek nem szolgál, tudom.
Ugy vagyok hurommal, mint a hús csalitnak
Csendes árnyai közt a dalos kis madár,
Néha, néha zendül, akkor is magának,
Én is úgy merengek lantom hangzatán.

Ne kívánjon verset jó uram, ne tőlem —
Prózát majd szívesen s többször is talán
Az *igaz* poézist hagyja meg szívemben,
Ez mi éltet engem létem alkonyán.
Olvasói közt ha tán akadna mégis
A ki ósdi versek rythmusára vár,
Mondja meg, ne várjon, ez a kor reális
Eszményi dolgoktól messze, messze jár.

Zombory Gyula.

Egán halálához.

Furesa, hogy Egán Ede öngyilkossá lett. Furesa, hogy a választási zaj és izgalmak közepette lett öngyilkossá. Furesa, hogy halálát nem kísérték bizonyos lapok azzal az érdeklődéssel, melylyel annak idején beszámoló beszédét kísérték. Furesa, hogy most senki sem akar megemlékezni azokról a fenyegetőzésekről, melyekkel Egánt a zsidók illették. Szóval, hivatalosan megállapított, hogy Egán öngyilkossá lett. Ki mer — mai nap — ebben kételkedni? Kevesen. Az Ungvárott megjelenő «Kelet» című lap minapi száma közli Egán halálához a következőket:

«A rejtélyes levelezőlap. A hegyvidéki kirendeltség egyik tagja mult szombaton este Ungváron, a «Korona» éttermében egy levelezőlapot mutatott föl az egyik asztalnál ülő társaság előtt, mely levelezőlapot mult hó 20-án kapta a munkácsi postáról. Annak tartalma körülbelül ez volt: «Egán még köztünk van, még él, bár csak már elveszne! No de majd ma, vagy holnap. Aláírás nem volt rajta.»

A zsidók nemcsak a ruthénép között, de másutt is szoktak névtelen fenyegető leveleket írni. Mi is kapunk és kaptunk. Egy esetben bizonyos Hollósy Mihály egy kötet darabbal mellékelte évekkor elzolt leveleit, hozzánk az antiszemita párt vezetőihez írott leveleit.

Hogy halt meg Egán? Ez a levelező lap nyomra vezethet és hiszünk, hogy a vizsgálóbíró kezében nem lesz útvesztő.

Az öngyilkosságról nem beszélünk. Hitelt érdemlő tanuk a *balesetet beszélők*. A közvélemény kezd bele nyugodni. A közönség nyugodt és napirendre készül térni.

Ámde vannak olyanok is, kik Egán szomorú és végzetes halálát rejtélyes esetnek minősítik s kételkednek, hogy baleset lett volna a halál oka.

Nagyon hamar megnyugszik a magyar a mai napokban. Azelőtt 300 évig siratta Mohácsot s ma két hét múlva elfelejti *Egant*.

Mi figyelemmel kísérjük a vizsgálatot s nem szeretnénk, ha bárkit is kiengednének a vizsgálatból, ki *Egannal volt az utolsó perczekben*.

Rajta leszünk, hogy minden részletet megtudjunk s a nyilvánosságra hozzuk. Megérdemli ez a nemes férfiú azt, hogy emlékét ápoljuk és halálának részleteire világosságot vetődjék.

Beszéljenek ne csak az orvosok, de más szakértők is, hogy a lövés, mely kioltotta a nemes életet milyen természetű volt és milyen volt a fegyver? A puska-műves szava irányadó lehet ebben a sötét esetben.

A vizsgálóbíró nem hagyhatja figyelmen kívül a rokon eseteket. Ha jól emlékezünk egy vadászat áldozat vadász társát ebben az évben a vizsgálóbíró belevonta a vizsgálatba.

A vizsgálat nem vád, de a közvéleményt csak az nyugtathatja meg, ha a vizsgálat hiánytalan és minden tárgyat és személyt felölel.

A Lovaregyleti díj tiszteletdíja.

Magnesnek a Lovaregyleti díj hősnőjének, tulajdonosa Szemere Miklós az értékes pénzdíjon kívül egy oly tiszteletdíjhoz jutott, a mely betetőzve az eddig adott emléktárgyak díszét, becsét, valóban fényes, s a maga nemében páratlan s egy sportsmanra megbecsülhetetlen értékű emlék.

A tiszteletdíj egy kb. 100 cm. átmérőjű dísztal — első pillanatra kis igényű, közepén a szerencse géniusa domborodik ki virágokkal, pillékkal környezve, külső szélein azonban két körben czimerek vannak kivésve, mely czimerek adják meg a dísz tárgy nagy becsét.

E czimerek ugyanis azoknak boldogult nagy férfiakkal neveit örökítik meg, kiknek legnagyobb részük van a Magyar Lovaregylet megalapításában.

Ime névsoruk azoknak a férfiaknak, kiknek czimereik a tálba be vannak vésve:

A külső körben: gr. Batthyány Iván és Gusztáv herceg, Eszterházy Pál herceg, Andrassy György, Berényi Lajos, Festetics Vincze, Hunyady Ferencz és József, Keglevich, Nádasdy, Sándor Móricz, Wartensleben Károly, Náko Sándor, Lamberg Rudolf, Károlyi Lajos, Haller Ferencz, Eszterházy Mihály és Károly, Széchenyi Pál és István grófok, Orczy Lőrincz és György, Aczél Antal és János, Mesko Jakab, Podmaniczky Sándor és Lajos, Ritter Ferencz, Wesselényi Miklós, Splényi Ignác, Del Rio, Fechtig bárók czimerei.

A belső körben pedig: Csapó Dániel, Bezerédj István és Pál, Földváry Lajos,

Antal és Miklós, Horváth János, Landerer Lajos, Muhr Ferencz, Székey Károly, Trattner I. M., Semsey Pál, Mátyus husz. fhdgy., Patyi Károlyi István, Heinrich János és Döbrentey Gábor czimerei.

Ez a tiszteletdíj, hogy csak enyhén fejezzük ki magunkat, valóban fejedelmi ajándék, s annál örvendetesebb, hogy egy oly férfiú nyerte el, kinél régibb «czimerek» kevés nagyunk dicsekedhetik.

A barokstilű ovalisokban formált czimerek összeállítása, ugyszintén az egész dísz tárgy Déry Béla rajza után készült, kivitele ezüstben pedig egy fővárosi ezüstműves remeke.

A czimerek kikutatásának nehéz munkáját *Rexa Arthur*, Lovaregyletünk buzgó tisztviselője végezte dicséretre méltó módon.

Az ezeréves Huba nemzetség mai utódjának, Miklósnak, örök emlékü lehet Mágnesnek, a Lovaregyleti díjban aratott diadala!

Ezeket írja a V. és V.-lap. Nem akarjuk megsérteni a kegyeletes célzt, de megjegyezzük, hogy a kivitel nem egészen olyan pontos, mint a milyen szép az eszme. Az is feltűnő, hogy a czimerek elhelyezése bizonyos erőltetett sorrendben van és nincs összefüggésben a lovaregylet alapításával.

Kongresszus-induló.

A zenetanárok első kongresszusa emlékére teljesen magyar motívumokkal új indulót szerkesztett zongorára Erdélyi Dezső zeneigazgató zeneszerző. A czimlapot gróf Szápáry Pál ur arczképe ékesíti, kinek ajánlva is van. E remek kivitelű s igen szép dallamu induló előre láthatólag rövid idő alatt közkedvelté válik. A jövedelem 25%-a a zenészek nyugdíj alapja javára fordítatik, miért is a nagy közönség figyelmébe ajánljuk. Kapható: a III. kerületi Zene-Conservatórium igazgatóságánál (Lajos-utca 84.) Budapesten ára: 1 korona 60 fillér.

Ugy a mint volt.

Elbeszélések, Irta G. Büttner Julia. Kiadja a Szent-István-Társulat. A Családi Regénytár XIII-ik kötete. Ára díszes angol vászonkötésben 1 korona. A Családi Regénytár szép sorozata ismét egy kedves kötettel gyarapodott, mely a katolikus olvasó közönség előtt jól ismert G. Büttner Julia tiz sikerült elbeszélését tartalmazza. A kötet címe *Ugy a mint volt* nem azt akarja mondani, hogy az író a naturalisták tollával dolgozott, hanem csak azt, hogy a való életből leste el történeteit; de ezek kiválasztásában nem a naturalisták elvei, hanem a keresztény nő finom érzéke és gyöngédsége vezették, melyekkel a való életből is csak oly történeteket választott ki, melyeket vagy a költészet, vagy a keresztény világnézet egy-egy sugara bearanyoz. Mindennapi történetek ezek (talán csak a «Tíz év múlva» és «Egy úr agyonlőtte magát» képeznek e tekintetben kivételt), de mindegyikben van valami nem köznapi. A nyelvezet, az előadás hasonló a tartalomhoz: egyszerű, de egyszerűségében is nemes, izléses. Az egész kötet nem érdekfeszítő, nem idegizgató, de kedves és kellemes olvasmány. Méltán sorakozik a Családi Regénytár XII. kötetéhez, melyekről báró Hornig Károly veszprémi püspök a Szent-István-Társulat ez idei nagygyűlését megnyitó beszédében nyíltan hangoztatta, hogy szépirodalmi tekintetben még a legkényesebb igényeket is kielégithetik.

Bokrétáünnepély.

A Disz-téren épülő egyesületi ház kőműves-munkái annyira előhaladtak, hogy a ház falainak legmagasabb pontját elérvén, meg volt tartható a bokrétáünnepély is. Hável Lipót építőmester ez alkalommal a főhomlokzat ormára kendőkkel, szalagokkal, borosüvegekkel és gyümölcsesél dúsan megpakolt fát tüzetett ki és a faállványokat zászlókkal, címerekkel és színes kárpittal díszítette.

Délután 1/2 órákor jelt adott a harang a munka beszüntetésére és a kőművesek és napszamosok a pallérok vezetésével felvonultak a harmadik emeleten készített faerkélyre, a hol Hauberl Henrik pallér az erkély elején felállván, néhány szóval áldást mondott az eddig végzett munkára és poharat üritett:

Ő cs. és Apostoli kir. Felségére és Ő cs. és kir. Fenségére Mária Valéria főhercegnőre, mint az egyesület legfőbb védnökeire,

Ő cs. és kir. Fenségekre Lajos Győző főherceg urra és Klotild főhercegnőre, mint védnökhelyettesekre,

Csekolics Endre gróf, v. b. t. tanácsos, kir. főosztalokmester urra, mint elnökre, Babarcsi-Schwartzler Ottó tr., udvari tanácsos urra, mint főgondnokra, az egyesület központi választmányának és az építési bizottságnak tagjaira,

Hauszmann Alajos műegyetemi tanár urra mint műépítészre és Hável Lipót építőmesterre.

Minden pohárürités után a pallér a poharat a Disz-tér kövezetére dobta és az összegyűlt nagyszámú közönség szintén lelkesedéssel csatlakozott a legfelsőbb védnökök és védnökhelyettesek harsány éltezéséhez.

Érdekes felemlíteni, hogy az építőmesterre üritett és az utczára ledobott pohár nem tört el, hanem teljes épségben maradt.

Erre az építőmester a megjelent vendégeket körülvezette az épület állványain és ezek az Albrecht-úti oldalról sokáig élvezték a Dunára és a fővárosra és környékére nyíló gyönyörű kilátást.

Majd a jutalmak kiosztására került a sor. A központi igazgatóság e célra nagylelkűen 1536 koronát engedélyezett és ebből kisebb-nagyobb jutalmakat kaptak: egy főpallér, öt pallér, 55 kőműves, 75 férfi napszamos, 35 női napszamos és 4 kőműves-tanoncz. Mindezeket a jutalmakat a központi igazgatóság nevében és megbízásából Argay János irodafőnök osztotta ki.

Az ünnepélyt a munkások vigáldomással rekesztették be.

A falak felépítésével azonnal hozzáfogtak a háztető felállításához. Ez a stilszerű két toronnyal együtt a jövő hónapban teljesen elkészül és akadálytalanul végezhetik a belső kőműves-munkákat is.

Az egyesületi házban levő lakások tetemes részét sikerült már bérbe adni. A ki a még hátralevő lakások közül bérelni óhajt, forduljon az egyesület központi irodájához (IV., Kecskeméti-utca 5. szám), mely a hivatalos órák alatt szívesen mutatja meg a lakások tervrajzait és szolgál egyéb felvilágosítással.

Díszes esküvő.

Iffjú Hets Ödön az egyetemi templomban oltárhoz vezette Weinberger Arankát, Násznagyok voltak a menyasszony részéről Kulesár Ferencz főmérnök a budai gazdasági hivatal főnöke, s a vőlegény részéről Rolf Camil jószágigazgató. Az esketést előkelő közönség jelenlétében Hunkár Géza tabáni káplán tartotta, ki szép beszédet intézett a valódi szeretettel egyesült ifjú párhoz. A be és kivonuláskor Tarnay Alajos zongoraművész játszott az orgonán. Esküvő után lakoma volt a Hungáriában s ezután az ifjú pár számtalan jó kívánattal nászutra indult. E jó kívánathoz csatoljuk a mi jó kívánásunkat is, és őszinte szívből óhajtjuk legyenek boldogok!

Lisznyay Kálmán.

Az I. kerületi főgymnásiumban (I. ker. Attila-utca) November 27-én délután 4 órákor a Garay János társaság felolvasó ülést tart. Ez alkalommal Erdélyi Gyula Lisznyay Kálmánról a kedves emlékü és nemes szívé költőiről fog emlékezni. A társaság a felolvasásra a közönséget szívesen látja.

Halálozás.

Szelke József köz és váltó ügyvédet a főváros egyik legtekintélyesebb polgárát s budai birtokost nagy részvéttel temették el. A megboldogult apósa volt Sigray Pálnak a főváros egyik vezető férfiának, a kinek sok érdemei között elévülhetlen a zugliget emelése és magyarosítása.

Markus Elek a székes-főváros szerezett főpolgármesterének fia, élete tavaszán meghalt. A megdöbbentő csapást enyhítse az az általános részvét, mi e gyászos esetben megnyilatkozott.

Lapunk diadala.

Ötnegyed éve mult, hogy lapunkban megjelent egy vezércikk. *Meddő pályázatok* volt a címe és szólt Semsey Andor tiz, egyenkint húsz ezer koronás pályázatáról, a melyet 1889. október 7-én jelentett be a magyar tudományos akadémiának. A tiz pályázat tárgyai voltak egyenkint legfőbb százötven nyomtatott iv, tehát négy vagy öt kötetnyi terjedelemben megírandó és abszolút becsü:

1. magyar nyelvtan,
2. magyar irodalomtörténet,
3. Magyarország régiségtana,
4. történelme,
5. földrajza,
6. közgazdasága,
7. földtana,
8. ásványtana,
9. növénytana és
10. állattana.

Czikkünket mi akkor abból az alkalomból irtuk, hogy Zarándy A. Gáspár okl. levéltárnok teljességgel képtelen volt a magyar irodalomban eddig parja nélküli és teljességében az egész világirodalomban egyetlen nemzedékrendi történelmi nagy munkájára magyar kiadót találni. A mű tárgya Európa összes független uralkodóházainak nemzedékrendi történelme. Felöleli az összes törvényes és természetes, egyenlő és nem egyenlő születésű és rangú fiú és leányágit valamennyi virágzó uralkodó nemzetségnek. Ez a munka maig sem akad magyar kiadóra, pedig abszolút becsü és teljes szakmunka. És meg fog esni az a szegény, hogy egy tősgyökeres magyar tudós kész munkája a német irodalmat fogja gazdagítani, mert német kiadó már van rá. Akkor azután kiabálni fog a napi sajtó zsidóhazafisága: Ime a hazaáruló!

Annak idején hosszú tárczában bőven ismertettük jeles írórtársunk nagy munkáját. Főlöszleg ezuttal foglalkoztunk vele s ezt a kitérést is azért engedték meg magunknak, hogy czikkünk címére visszatérhessünk.

Lapunk ma diadalt ül. Az a lap, a melyet Széchenyi-tiszteletért olvasatlanul Kossuth-gyalázónak nevezett ki a keleti sőpredék tollforgató ivadéka, az a lap öt negyedével ezelőtt megirta

azt, a min ma az egész napi sajtó a legkülömbözőbb hangnemekben kesereg: a Semsey-féle pályázatok meddőségét és lehetetlenségét. Nem ismétljük akkori fejtegetésünket. Csupán a napi sajtónak öt negyedév mulva utánnunk sántikáló elméleti jagatásait akarjuk közelebről megvizsgálni.

Elsőnek az igen élénken szerkesztett *Esti Ujság* szólalt fel október 8-ki számában és elmondta, hogy öt a magyar tudomány csödjé igaztja. Csödnék tekintti, hogy a Semsey-féle tiz pályázatra tizenkét év alatt csak két-három silány munka érkezett. Azt állítja, hogy egyik kívánt munka kertészetiünk, szőlőművelésünk és fatenyésztésünk kézikönyve. Ez az állítás mutatja, mily kevés lelki ismeretességgel dolgoznak hírlapíróink. Ilyen munkára ugyanis Semsey nem tűzött ki díjat, hanem igenis kitűzött Magyarország flórájára, növénytanára. Ebben persze benne van az is, de még sem mindegy; mert hiszen minden állam állapot ugyan, de még sem minden állam számára. Arról nem is szólunk, hogy az illető, esetleg vajmi keveset tanult és még kevesebbet tudó czikkiró a valószínűleg szak tudósok írta két-három pályaművet egyenest silánynak bélyegzi meg, holott erre még az akadémia sem egészen illetékes. Ez már a nálunk meghonosult hírlapírói modor, a mely Galicziában gyökerezik.

Az *Esti Ujság* erre a czikkre két feleletet is kapott, a melyeket október 10-ki számában közölt.

Az egyik válaszlevelet dr. Egedy Bálint, a másikat dr. Jordán Ödön írta. A két levél eszmenete lényegében nemcsak egymással vág össze, de megegyezik a mi öt negyedév előtti czikkünk eszme menetével is, a mi igazolja lapunk felfogásának visszhangkeltő természetes igazságát. Az ilyen föltételek mellett kitűzött pályadíj elnyerésének igyekezetéhez négy dolog kell: pénz, idő, kedv és vakmerőség.

Pénz kell hozzá, mert öt esztendeig dolgozni alapvető tudományos szakmunkán és öt esztendeig várni a tiszteletdíjra csak kedvező anyagi viszonyok közt lehet.

Idő kell hozzá, mert az élelembiztosító napi hivataloskodás nagyon kevés embert képesít a hivatalon kívüli munkára.

Kedv kell, mert hiába van a tudás, ha az illető szabad idejében inkább kártyázik, politizál, viv, sétál és udvarol, minthogy dolgoznék! Miért nem írják meg az egyetemi tanárok előadásai tartalmát, mikor az ilyen tankönyv az ellenőrizhetetlen könyomatú jegyzetekből a tanulóknak nézve áldás, a tanárra nézve pedig vagyon lenne?

És végül vakmerőség kell hozzá, mert a pályázó nem tudhatja, hogy például nyelvtana, történelme vagy régiségtana a finn-ugor vagy a turk-szittyia eredetű csépelő állítólagos vagy valódi tudósok körmei közé kerül-e, a mikor az egyik elmélet hive lesilányozza a másik elméletet hirdető munkát. És ilyen ellentáborok a többi szakban is vannak.

Ezt irtuk meg mi és azt fejtegetik dr. Egedy Bálint és dr. Jordán Ödön is.

A *Pesti Hirlap* is foglalkozik október 9-ki számában ezzel a kérdéssel. Foglalkozik pedig vele az *Esti* levélszámtalan becsületsértési perből inkább, mint ollózmányaiból ismeretes írója, a doronggal írás mestere, kazároktól megfertőztetett hírlapírásunk egének elsőrendű csillaga: Tóth Béla! Vajjon mit írhat?

Azt írja, hogy először is senki sem akarja magát egy pályázat eshetőségeinek játékszerévé tenni. Ez már okos beszéd. Másodszor száz-százötven nyomtatott ivért a mai világban kevés tízezer forint, anekdotagyűjteményekért is kapni csaknem ennyit. Ez már nem okos beszéd, mert 100 ivet számitva evenkint 100, 150 ivet véve evenkint 66-67 frt jut tiszteletdíj. Az akadémia eredeti munka ivéért 70 frtot fizet saját kiadványainál és már ez is nagyobb a szokott díjazásnál. Tóth Béla csufolódó czikke nem tökéletes. Hiányzik a gúnyból a csattanó vég. Az, hogy kinevezze Semseyt piszkos embernek. Különben töle még azt is megérhetjük.

Végül a *Magyarország* október 10-ki vezércikke tárgyalja a kérdést. Csak azzal a megjegyzésével foglalkozunk, a mely szerint a tudósnak, a kinek munkája nem nyeri el a díjat, azért nem veszett kárba a fáradsága, mert ha van benne érték és tartalom, a kiadók versenyeznek érte. Dehogy versenyeznek! Különösen, ha az *Esti Ujság* mintájára a lapok utján köztudomásu lesz a pályázó munkáról azaz esetleg illetéktelen és valótlan bírálat, hogy a munka silány! Dehogy versenyeznek! Vajjon ki nagyobb történet tudós nálunk Nagy Gézánál? Alig ismerik a nevét a hazában. De bezzeg ismerik Marczali Henrik, Lázár Béla és még néhány ilyen kaliberű történetészt! Miért? Mert Balázs Sándorra sem emlékszik már senki, de Ágai Adolf fennragyog a palesztinai Parnasszuson.

Visszatérünk oda, a honnan kiindultunk. Lapunk diadalát hirdeti ma az egész sajtó és mind azt kívánja, a mit mi öt negyedéve kívántunk, hogy a Semsey-féle pályázatokat meg kell változtatni, ha nem akarja a nemes adományozó, hogy örökre meddő maradjon nálunk csak Széchenyi Istvánéval vetekedő hazafias áldozatkészsége.

E. Gy.

Nyilttér.

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévvízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDELYI GYULA.
Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

Kis hirdetések.

Kis hirdetések a Buda és Vidékének felvesz **KELLER DÁNIEL** könyvnyomdája I. ker., Alagut-utca 1. szám. Egy szó ára 3 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér.

Ugyanott a Buda és Vidéke egyes számai 10 fillérért kaphatók.

HÁZASSÁG.

Én egy 23 éves fiatal ember kertész vagyok, kertem részére szeretnék egy örökké viruló virággal megismerkedni. Üvegházi virágok kizártak. „Mezei-virág” címen a kiadóhivatalba.

ÜZLETHELYISÉG

lakás változás miatt egy jó forgalmu helyen azonnal kiadó. I. Krisztinaváros Alagut-utca 1.

TANONCZ azonnal felvétetik. Czim a kiadóh.

Elvek és Tövisék. Kék szemöldök. Zúg a malom. Gavallér asszony. Sári biróné című regényeimből nekem egy példányom sincs. A ki nekem azt beküldi szívesen adom érte más két újabb regényemet. Erdélyi Gyula I., Krisztina-körút III.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság Budapest.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczelöntés. Hengerek kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikereket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezeték, tricsiós kapcsolások, rotatios dinamo-méterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltázó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, horozható elektromos fűró-gépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, merőkészülékek stb. **VÁROSI IRODA: IV., Ferenczi-utca 2. sz.**, ahol mindig dúsz választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelű és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára
Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.
Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érme-ekkel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphanzásu zongorák kitartó erősek, miről számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratótt magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész **Syoss Antal**, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Közigazgatási és törvénykezési okmánybeszerzési vállalat!

Budapest

VIII. ker. József-körút 52-56 (Mathild-udvar) II. em. 14. Mindennemű közigazgatási és törvénykezési ügyekben okmányokat beszeréz és eljár; elvállalja gyámsági és árvaszéki, örökösödési, anyakönyvi, névmagyarisítási, törvényesítési, honosítási, örökbefogadási, bel- és külföldi esketési és válási ügyek lebonyolítását s ezekhez szükséges okmányok beszerzését jogtanácsosa útján olcsón, pontosan, gyorsan és teljes diszkrétcióval, valamint mindennemű katonai és jogi dolgokat s jelzálogos kölcsönöket ingatlan adásvételeket lebonyolít. Igazgató **Ónody Géza** v. országgyűlési képviselő.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szíves tudomására hozni, hogy I. ker., Alagut-utca 1. szám alatt jól berendezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legszebb betűfajokkal szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (vonalzott) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, borítékok, körlevelek, számlák, czimkék, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni bármely nyomdai megrendelésével, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett készséggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel
KELLER DÁNIEL,
nyomdatulajdonos.

GABLER I.

Czégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

Elvállal:

csatornázást csement, kőanyag és vascsövekkel.

Mindennemű szivattyúk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vizgyógyintézetek berendezésére, elvállal vizellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elegáns uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

A „Budapesti (budai) Iparossegédek Egyesülete”, mely eddig a II. ker., Iskola-utca 18. szám alatt létezett, 1901. november hótól kezdve a mellette lévő „Noe bárkájá”-hoz címzett 16. számú házba helyezték át.

Az új egyesületi helyiség majdnem megegyezően oly nagy, mint a mostani, minélfogva alkalmas nyílik az egyesületnek, hogy minden vasárnap

táncot vagy színi-előadást

rendezhessen és megegyezően annyi vendéget fogadhasson.

A színi-előadásokra szóló meghívók az egyesületi tagoknál kaphatók, mely szabad bemenetre és 3 személyre érvényes.

Az ifjusági elnökség.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntödéje
Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott **Frikart-féle kényszermozgású vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket** dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható torrés hűtőcsöves kazánal. Szivattyúgépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott **Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízcsöves kazánokat**. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak-rendszer szerint.

Vízműtelepeket, gőzmalmi- és téglagyári berendezéseket.

Dobánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE

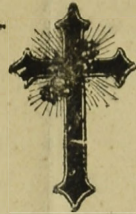
GIÉSSHÜBLER

legújabb típusú

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kifejezetten hatásos bizonyított köhögéscsökkentő,
gőgbajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál.

Mattoni Henrik, károlad és Budapest

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL	Megjelenik havonként háromszor.	SZERKESZTŐSÉG:
hol előfizetni lehet és hirdetések felveszthők: Budapest, I. Krisztina-körút III., I. ajtó.	Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.	Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Magyarország.

Irtá: Zombory Gyula.

Szép föld ez a mi országunk,
Párja nincsen a világon —
Hozzá foghatót se látam,
Mióta a földet járóm.

Hej! pedig de sokat jártam
Vizen innen, vizen túlán!
Voltam ott is a hol örök
Illatozó szép tavasz van.

Jártam ott, hol mérhetetlen
Tengereken száz hajó jár...
S hol a kéklő hegyek láncza
Szabad, boldog népeket zár.

Láttam kődét Albionnak...
A keletnek rózsá berkét
S a nagyhirű újvilágnak
Csalogató drága kincsét.

Ott is jártam, hol a fecske
Pihenőt se' tart magának...
Láttam a sok tarka-barka
Madarait Indiának.

Hol a földet hó borítja —
Örökös hó!... s jéghegyének
Olvadása soha nincsen
Az északi sarkvidéknek.

Jártam széles hómezőkön,
Hova a nap lopva pislant —
S Afrikában, hol a hőség
Egész erdőt lángra lobbant.

Narancserdő ilatában
Sok éjszakát átaludtam
S még ott is csak szép hazánkról,
A magyarról — álmadoztam.

Itt se' hideg, se' meleg nincsen,
Enyhe a nyár s tél időben
Akárhányszor láttam járni
Leánynevet kis cipőben.

Virágot is hoz a tavasz,
De még mennyit egy rakáson!
Őszszel pedig alma, körte
Csak úgy nevetnek a fákon.

Hát a buza!... bor szüretkor?...
A sok vad szép erdeinkben!...
Hal bőséggel!... Arany... ezüst...
Kincset rejtő hegyeinkben.

És — hogy többet ne említsek —
Soha szebb nőt ne kívánjunk,
Mint a milyent ezerévet
Láthat a szem itt minálunk.

Szöke... barna... tűzről pattant!
Híre is van nagy világon —
Hej de sok szív megigézve!...
De sok szemre nem jön álom!...

Czudar az ki jobbra vágyik,
Mint apáink drága földje —
Nekem már csak ez a föld lesz
Lezárt szemem szemfödője.

Mert ilyen föld nincs, nem is volt!...
Ezt az Isten nótaközben —
Mikor minddel rendbe' volt már
— Ugy teremté jókedvében.

Csak még egyet adna Isten:
Hogy jönné egy bősé forogteteg
S hazámat egy nagy teherből
A zsidóktól mentené meg!

Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus.

(Gaal Jenőnek a Magyar Tudományos Akadémiában tartott nagyszerű felolvasásából.)

— Folytatás. —

Ezt a monarchiát főleg Magyarország consistentiájának kell fenntartani, a minnek elismerése a néhány év óta bekövetkezett események folytán ma általános. A német császár nekünk oly jól esett budavári beszédében ezt már 1897-ben közvetve hangsúlyozta, midőn az 1741. évi eseményekre utalva említé, hogy a dynastiát mindenféle külellenség elleni újból megvédelmezni a magyar nemzet van hivatva. Ebben a monarchiában, melynek léte és virágzása annyira érdekünkben áll, a magyarságnak tehát mindinkább tényleg irányadó elemmé kell válni. De oly idők is következhetnek be, midőn azt a maga egészében legteljesebb odaadásunkkal sem leszünk képesek, nem a külső, hanem a bensejében duló ellenséges elemekkel szemben megoltalmazni. Erre az eshetőségre ma még épp oly félve kell gondolni, mint gondolt reá 1866-ban Horváth Boldizsár, midőn felvetette azt a kérdést, hogy quid tunc? De ugyanakkor meg is adta reá a kielégítő feleletet. Akkor nekünk oly consolidált erős államnak kell lennünk, hogy a magyarság intézményes, kétségtelen hegemoniája alatt itt egy hasonló czélú és erejű másik monarchia keletkezhessek, mely ugyanazon nagy és mellőzhetetlen feladatot lesz rendeltetve betölteni, mint a melyre való tekintettel Európa conservatív intéző köreiből általán elfogadott nézet, hogy ha mai monarchiánk már nem léteznék, akkor meg kellene azt teremteni. — A mennyire hibás dolog a magyar nemzetben a képzelgő nagyozást növelni, épp oly helytelen volna a jogosult képzelemnek, mely nélkül sehol sincs lendületesebb haladás, kishitűen és gyáván szárnyait megnyirbálni. Azért alaposan mondható, hogy egy újabb hatalmas magyar birodalomnak majdan e czélból való felállítására csak az esetre volna agyrem, ha a magyar nemzet alkalomadtán

nem állana az összes viszonyok által okvetlenül kijelölendő nagy hivatásának magaslatán.

Erre pedig nem emelkedhetik fel másként, mint azon a meredek uton, melyet Széchenyi jelölt ki számára, ha tudniillik, belső megerősödés és plastikus tökélyesbülés által az emberi közművelődés gazdagodási követelményeinek általában, az európai emberiség nagy politikai szükségének pedig különösen aránylag kevés külső jóakarató támogatással, melyet szükséges, rokonszenves és tisztelt volta által szerezhethet meg magának, valóban eleget tud tenni.

Nekünk épp úgy, mint ez az angol nemzetnek sikerült, összes hátrányainkat is javunkra kell fordítanunk, hogy a sanyargató hiányok is fokozott erőfeszítésre ingereljen, a veszélyes helyzetünk által megkövetelt újabb kitünő tulajdonok kifejlesztésére sarkaljanak bennünket.

Egy szóval a gróf Széchenyi István szellemének kell a magyarság nemzeti geniusává lennie és akkor — miként ő hirdette — semmi sem lesz nehéz és minden a nemzettől fog függeni.

Csodálom, hogy nálunk, a hol az ilyenek iránt nagy a fogékonyság, egy mondása még nem lett szálló igévé, pedig megérdemelné, hogy azzá váljék. Ismételve mondotta ezt: „*merjelek nagyok lenni de legyenek egyszer mind bölcsék is!*“ Megérdemelné, mert e néhány szóban van letéve jövőnk; hiszen ő határozottan csak e feltétel alatt merte azt ígérni, hogy Magyarország voltaképp csak ezentúl leszen.

(Vége.)

Zsidó zsidó ellen.

Elértük hát a mesgyét, a hol már zsidó áll zsidóval szemben. Régi igazságok felelevenednek, a sötétségből mind több villágosság terjed, megkezdődött a harc nem a magyar haza szellemi, anyagi és erkölcsi nagyobbodásának nagy kérdése felett, hanem egyedül és tisztán az üzérkedés, a fondorkodás, furfang terén s mind ez a «hazafiság» a «jótékony» hangzatos czéje alatt.

Zsidó: zsidónak veri a koponyáját, mázsányi köveket hajigálva feléje; zsidó, zsidónak arcába vágja a hamisság, a csaltság vádját, az arcátlan vakmerőséget a melylyel még a megszentelt kegyeletet is üzérkedésnek nézi, annak tartja sőt magának követeli a jó üzlet mellé a hazafi czímet; zsidó zsidónak szegezi epébe mártott tollát, rázuditva a piszkos csalafintáság egész tárházát, a gseftelő szellem undokságát, a nyereszkedésnek minden furfangját az erkölcsi alap teljes hiányával.

Hangzatos szavakkal megy belé a zsidó a legszentebb ügybe is a midőn koronának bezsebeléséről esik szó. A haza szent nevében fog a munkához, ha háttere a nyereszkedés. A jótékonyosság álarcza alatt fillérekből rakosgatja össze házának fundamentumát, melynek minden egyes tégláját mások megtévesztése hozott össze.

És már nem is suttymba cselekszi ezindézt. Nyíltan ki jön az oduból, már nem fél a világosságtól, fertőzött munkáját felemelt fővel, nyíltan üzi. És mikor a lepel le hull, megszedülve az undortól olvasuk a zsidóknak ezt a harszát.

Micsoda hiányával van minden erkölcsi alapnak az a zsidó-ember, a ki a «kegyelet» és «jótékonyosság» czégre alatt hivalkodik, melynek minden sorát a gseftelés diktálta, hogy megszegyenítsen egy olyan nemesen gondolkozó testületet, a minő «A magyar tanítók kaszinója» A «tanítók háza» és a szünidei gyermektelep?

Szabad hazában szabad minden? ki állította fel ezt a tételt? a zsidó. Szabad hazában szabad nyereszkedni, s vásárczikké tenni a kegyelet magasztos eszméjét? Szabad, tanítja a zsidó. Magyarországon szabad a «jótékonyosság» meze alatt pénzt harácsolni? szabad, mutatja a példa a melyet szives olvasóinknak épülésére ezennel bemutatunk.

A kapuczinusok sirboltjában nyugszik a mi szent Asszonyunk, ott álmódja a mi elárvult szegény hazánk sorsát. Hogy ki volt nekünk Erzsébet királynénk, válaszol rá sűrűn omló könyünk. Letörött a mi koronánk gyémántja, sötétség borult reánk, felszállott a mi drága Szentünk, fájdalomba temelkeztünk, csak sajgó szívünk keservét panaszoljuk.

És a mikor három évvel ezelőtt ennek a borzadalmas tragédiának hire befutotta az országot, rövidesen rá forgalomba került egy füzet a következő czimlappal «*Nemzetünk védőangyala*». A magyar nemzet gyermekei számára kegyelettel szerkesztette *Gábel Gyula* székes-fővárosi tanító. A magyar tanítók kaszinója, a tanítók háza és a szünidei gyermektelep javára kiadja Székely Aladár könyvkiadó. Budapest, VII., Klauzál-utca 6. szám. Ennek a füzetnek a megjelenése szólaltatta meg *Scher Nátán* a ki «*A kegyelet néhai Erzsébet királyné iránt, mint üzlet*» a saját kiadásában 35 oldalra terjedő füzetben rántja le a leplet *Gábel Gyula* tanító üzelmeiről. Zsidó a zsidóról ír oly közvullenséggel, az igazságnak annyi zuzó érveivel, hogy elképezdünk a mai kornak ily példátlan üzérkedési szellemén.

Hogy a sajtó miként fogadta *Gábel* füzetét, ezzel kezdi *Scher Nátán* a püfölest, mindjárt első sorban «Az alkotmány» politikai napilapnak 1899. évi 288-ik számából idézi a következőket:

Nemzetünk védőangyala.

A föntirt czímmel egy fehér vászonkötésű, két ivre terjedő füzetet kaptunk, melynek czimlapján csupa keresztényvonású, iskolás-korú gyermek imádságos pozícióban térdel és álldogál felejthetlen királynénk, Erzsébet képe előtt. Kijelentem, hogy nálamnál semmiféle zsidó, de meg emberfia sem viseltethetik mélyebb és igazabb kegyelettel Erzsébet királyné emléke iránt, s egyttal azt is, hogy Erzsébet királyné, mint katolikus asszony, ha láthatná, első volna, ki ezt a föntirt czímmel ellátott füzetet megbotránkozással eldobná.

Nézem a czímöldalt. Itt azt találom, hogy ezt a füzetét «a magyar nemzet gyermekei számára kegyelettel szerkesztette *Gábel Gyula* székes-fővárosi tanító.» Ah, känd az az *Alvinczy*? *Gábel* urnak nem nagyon régen csinos pedagógiai botlásai valának, melyek miatt büntetésből a *Kazinczy-utczai* (pesti) iskolából áthelyezték valahová *Budára*. *Gábel* ur amellet zsidó is. Röviden megmondom: zsidó ne «szerkeszsen» a magyar nemzet gyermekei számára Erzsébet királynéről könyvet. Még akkor se, ha a magyar tanítók kaszinója, a tanítók háza és a szünidei gyermektelep javára adja ki férczelményét *Székely Aladár* könyvkiadó.

De legkegyetlenebbül bánik el a füzet írja *Scher Nátán* annak kiadójával meg szerkesztőjével a «Fővárosi Lapok» ugyancsak 1899. évi decemberi számában. Ez a hetilap egészen nyíltan és határozottan megjelöli, hogy mik a céljai a boldogult Erzsébet királyné iránti kegyelet kufárjainak, hová sanditanak a gyászfátyol mögül, mennyire mennek, meg miféle könnyeket hullatnak a nagy mártírő borzasztó sorsa felett. Olvassuk el ezt a cikket, s tisztában leszünk, saját szemekkel látni fogjuk, hogyan használja ki a derék érdekszövetkezet a királyi család iránti hódolatunkat, kegyeletünket, s mikép teszi pénzzé legszentebb érzelmeinket.

Íme a közlemény:

A *Gábelek*. Erről a nevezetes típusról írni kell még valamit mert enélkül a pár sor nélkül nem lenne teljes a természetrajzuk. Azt hittük mi naiv járattan emberek, hogy a *Gábel* csak ordot és köszönetet akar azért, hogy egy nem éppen ügyesen megszerkesztett kis írásművel és tömértelen autogrammal jelen van a nemzet gyászában. Olyanforma színezete van a dolognak messziről, pedig hát dehogy. Azzal, hogy a gyermekek hátán fölfelé máskál *Gábel Gyula* székes-fővárosi tanító ur, nemcsak hogy elévülhetetlen érdemeket szerez magának a lojalitás szempontjából, hanem csinos kis vagyont is, talán egy kis budai házat is, a hova majd pihenni visszavonulhat az agg tanfőúr. Ugy áll tudniillik a dolog, hogy csupa tanítói jótékony czélokról — (tanítók háza, tanítók kaszinója, gyermektelep) lévén szó, a kis irodalmi bolhát becsempészte a *Gábel* az ország összes népiskoláiba. Harminez fillért fizet érte a gyereknépség és félmillió példányban küldözte szét a nemes kis művet az érdemes szerző és az élelmes kiadó. (A kiadó *Székely Aladár*, a kitől az vesz regényt, a kinek vasalóra van szük-

sege. Tudniillik az ötvenedik füzetnél vasalót kap ajándékba a nyájas olvasó.) Ennyi példányban még nem jelent meg magyar könyv. Hogy éppen ez az első, az bizony gyalázat. A kegyelettel még ez idáig nem csinált üzletet a magyar. A *Gábel* elkezdte, majd folytatják a *Gábelek*.

A «Fővárosi Lapok» ugymond *Scher Nátán* ugyancsak indiszkrétek. *Székely* (azelőtt *Schlesinger*) meg *Gábel* uraknak azonban eszükágában sem volt a cikkek íróját felelőségre vonni. Én még indiszkrétebb leszek és a «Kegyelethez» czimzett üzletnek még egy pár titkát fogom leleplezni, még pedig számokban.

De álljunk meg egy kissé, mert most jön a sava-borsa, s most üt be *Gábel*be a menydörgös-ménkü a numerusok képében, a melyet jövő számunkban a *Kegyelet mint üzlet* czímen folytatni fogunk.

Előleptetések.

Örömmel vesszük tudomásul, hogy a mit régen vártunk, beteljesedik. A közoktatási miniszteriumnak közszolgálati érdemekben gazdag, a szakkörökben kedvelt és népszerű, a nagyközönség előtt is jól ismert két kiváló tagja: *Molnár Victor* czimzetes miniszteri tanácsos és *Cseike Győző* számvességi aligazgató megkapja buzgó és kiváló szolgálatai jutalmát, amaz valóságos miniszteri tanácsossá, ez a számvességi igazgatójává nevezetik ki, nem rangsorban, hanem kir. hozzájárulással is megerősített miniszteri osztályban bizalomtól. S fejső és legfelsőbb elismerés és bizalom ritkán ér érdemesebbet, mint *Molnár* és *Cseikét*.

Molnár Victor 1859. aug. 9-én Brassóban született. A jogi pályára lépve alig tette le 1881-ben az államtudományi és 1882-ben a jogtudományi államvizsgát *Budapest*en, külföldre ment tanulmányútra, hosszabb ideig tartózkodott Német-Francia és Olaszországban. Hazatérve Trefortnak miniszterisége alatt a kultus-tárcaánál lépett államszolgálatba oly időben, midőn az egyes osztályok a „miniszter helyett” gyakran tág önállósággal intézkedtek ügykörükben, s az éles szemű Trefort az európai műveltségű és sokoldaluan képzett ifjú *Molnár*t magamellé az elnöki osztályba tette fogalmazó gyakornoknak. Itt neki nem volt nehéz csakhamar a miniszterium teljes ügykörében alapos és széleskörű tájékozottságra szert tenni, annak tanujelét adni s magára vonni a figyelmet. Első rendű munkaerő, pontos és lelkiismeretes tisztviselő hírében állt is mindig, a ki puritán odaadással egészen hivatalának él, ernyedetlen szorgalmával, lankadatlan ügybuzgóságával, széleskörű tudományos képzettségével s odateremttségével bármely hivatalársán felül áll. 1892-ben miniszteri titkárrá lett, 3 évre rá a min. oszt. tanácsosi czímet és jellegét kapta, 1896-ban valóságos oszt. tanácsossá neveztetett ki s 7 hónap múlva kiváló szolgálatait a III. oszt. vaskoronarenddel jutalmazták, 1898. okt. 6. óta a miniszteri tanácsosi czímet és jellegét is viseli. 19 éven át az elnöki osztályban működve azelőtt is többször ez osztályt helyettesként vezette. *Szűri Dénes* eltávózása óta pedig teljesen önállóan vezet. És vezetni fogja bizonyára továbbra is. Mert nagy nyelvismerete, tapintatos fellépése s minden irányban nyílt és őszinte modora, melynek segítségével nem egy kényes kérdést oldott meg sikeresen, szinte nélkülözhetelenné teszik e helyen, a melyre keresve sem lehetne találni jobb erőt, a mely jobban egyesítve azt a sok kiváló tulajdonságot, a mely az annyi felelősséggel és sokoldalúsággal járó s oly annyira diszkreczióvalis természetű elnöki munkakörnél megkívánatik.

Molnár Victor azonban nemcsak hivatalában hiváló. Nagy elfoglaltsága nem akadályozta abban, hogy irodalmilag is ne tevékenykedjék, társadalmi téren kiváló szerepet ne játszóék s a magyar kultúra emelése körül való buzgólkodásának egyik kimagasló alkotása az „*Uránia*” tudományos színház, a melyen egész lelkesedésével csüng.

Cseike Győző csak 18 nappal idősb mint *Molnár V.* Tanulmányai végeztével 1878-ban számgyakornok lett a pénzügyi miniszteriumban, a hol a pénzügyigazgatás legtöbb ágában magát alaposan kiképezni bő alkalom kínálkozott. Hogy e tekintetben mekkora szorgalommal nézett utána belértékes emelésének, mutatja nemcsak az, hogy csakhamar (1880.) számtisztviselő lépett elő, hanem bő és alapos ismereteinek értékesíthetése czéljából 1887-ben a pénzügyi fogalmazói szakhoz osztatott be, a hol a pénzügyi kapcsolatos összes adminisztratív ügyek elintézésével foglalkozott. 1890-ben a közoktatási tárcahoz lépett át s itt az oda hozott jó hírnevét teljesen igazolta. Egy részt a tárca számviteli ügyeinek rendezése körül működött legjobb sikerrel, másrészt bő tapasztalattal

oly haszonnal érvényesítette a költségvetés és zárszámadás alaki és érdemi részében, hogy 1893-ban elismerésül a számtanácsosi címet és jellegét nyerte. Alig 1 1/2 év múlva valóságos számtanácsossá lett, 1896-ban már számvevőségi aligazgatói címet és jellegét nyert és csakhamar valóságos aligazgató lett.

Midőn Vlassits miniszteri működését azzal kezdte, hogy tárczája költségvetésének reális alapon való készítése, összeállítás s berendezése és a zárszámadások szerkesztése műveleteik egy kézben összpontosította, e munkálatok keresztülvitelével Cseikét bizta meg, beosztva őt az elnöki osztályba. Itt Cseike tudása, pontossága és szigora által vált be kitűnően; a költségvetési tételek és a zárszámadások berendezésére irányadó rendelkezések pontos megtartását szigorúan ellenőrizte, eber szemmel kísérte a számviteli törvény rendelkezéseinek szigorú alkalmazását, mindezzel nagy segítségére levén a miniszternek, hogy a túlköltségeket megakadályozza s a törvényt pontosan betartsa. Cseike tevékenysége ezenfelül a miniszteri számvevőség egyéb ügyeire is kiterjedett, sőt a rendes adminisztratív ügyekben is kiváló sikerrel közreműködött annyira, hogy buzgó és sikeres szolgálatait 1900-ban a Ferencz József lovagrenddel jutalmazták. Költségvetési és zárszámadási ügyekben a min. számvevőségét is Cseike szokta képviselni a képviselőház bizottságaiban.

Cseike a legkitűnőbb tisztviselő hírében áll, hivatalos teendőit lankadást nem ismerő buzgósággal végzi. A számvevőség igazgatói teendőit eddig is ismételt és hosszabb időn át helyettesként oly sikeresen intézte, hogy a mostani kinevezés annak a körnek az élére állítani szükségesnek találta, a melynek vezetéséhez talantumosnak eddig is bizonyult. Cseike egyénisége pedig hivatalban és társadalomban egyaránt közbecsülésnek örvend, szaktudása társadalmi téren, tisztvis. egy-leteknél stb. is hasznosan érvényesül.

Egán halálához.

Még mindég nincsen megnyugtató világosság Egán rejtélyes halálának körülményeibe. A hivatalos vizsgálat adatai ismeretlenek. A találgatások különféle változatai merülnek fel napról-napra.

A biztosító társaságok *öngyilkosságot* látnak a szomorú esetben. Baleset vagy öngyilkosság? e két kérdés körül forognak a fejtegetések.

Ha öngyilkosság fejezte be az önfeláldozó munkáséletet, az indító okokat szeretnénk ismerni, sok öngyilkosság gyilkosság. Az a kérdés, hogy kik és mik indítanak öngyilkosságra?

Az újabb részletek különben a következők:

Tudta Egán Ede, mire vállalkozott, a midőn a ruthén misszió élére állott, azért első gondja volt az, hogy az életét biztosítsa. Egyetlenegy biztosító intézet sem állott kötélnék és csak úgy sikerült a biztosítás, hogy a földmivelési miniszterium vette kezebe az ügyet és biztosította kormánybiztosát, ezt is külföldi intézetnél. Ujabbban a következőket olvassuk az Egán Ede biztosításairól:

A ruthén akció szomorú véget ért kormánybiztosára már régebben kötött egy 100.000 márkára rugó biztosítást a zürichi általános biztosító-társaságnál s mikor a kormánybiztoságot átvette, újból 200.000 márkára biztosították a «Providentia» általános biztosító-társulatnál. A sajnálatos katasztrófa után beállott a két külföldi biztosító-társaság fizetési kötelezettsége s Egán örökösei: Egán László, Imre és Jenő föl akarják venni a biztosítási összeget. De a társulatok a még mindig misztikus haláleset körülményeit megvizsgáltatván, azt állítják, hogy nem véletlen baleset, hanem előre megfontolt öngyilkosság esete forog fenn. Legfontosabb argumentumnak tartják a bonczolási jegyzőkönyv adatait, melyekben igazolást nyer, hogy a lövés közvetlen a jobb halántéknál történt, erre vall a megpörkölt bőrszövet, a csapadék, a főcsatorna iránya. Az a föltevés, hogy Egán fegyvere estében sült el és sebezte meg a boldogultat, kizártnak bizonyult azért mert esésközben az e fajta fegyver el nem sült s ha mégis elsült volna más helyen, más irányban sebezte volna meg Egánt. A kísérletében volt Rochlitz főerdész azt mondja, hogy nem erős dördülést hallottak, a mit egy szabadon elsült fegyver ad, hanem egészen tompa lövést,

a milyent egy, a testhez szorított fegyver csöve adhat. Ezekkel a bizonyítékokkal állnak elő a biztosító-társaságok Egán örököseinek, a kik viszont a biztosítási összeg kifizetéséhez szükséges iratok beszerzésével foglalkoznak. Kíváncsi érdeklődéssel nézünk az ügy lebonyolítása elé.

A közuti-vaspálya társaság ellen emelt panasz.

Az I. kerületi polgári kaszinó f. hó 5-én tartott választmányi ülésén, midőn a hivatalos ügyek letárgyaltak *Daróczi Rezső* választmányi tag előadta, hogy több oldalról és már több ízben felkérte, hogy a kerületet — de különösen a Krisztinavárost igen közelről érdeklő és egyszérsmind mélyen sértő és megszegyenítő dolgot tegyen, a választmány előtt szótárgyává.

A panasz abban áll, hogy nem csak a fővárosi bank kerületünkkel szemben mostohán, hanem a mi teljesen indokolatlan és jogtalan, a közuti-vaspálya társaság is.

Ez a gazdag társaság egy szerencsétlen pillanatban a fővárostól egy oly szerződést tudott kapni mely alapján a közönséget kénye-kedve szerint megsarcolhatja.

Hogy ez a társaság szerzeti jogát milyen módon érvényesíti a krisztinavárosiakkal szemben, bizonyítgatja számos szembeszökő példával, melyekből világosan kiderült, hogy ennek a társaságnak tarifa rendszere nincs, hogy a díjakat öletszerűleg állapítja meg és hogy a legolcsóbb vonalon a legdrágább díjakat szedi. Ha ez a társaság a Duna balpartján 10% nyereséggel dolgozik nem szükséges, hogy az I. kerületi vonala 25%-ot jövedelmezzen a mi terhünkre. Sérelmes a társaságnak ez az eljárása velünk szemben — és kéri a választmányt tegyen lépéseket, hogy ez a visszas állapot mielőbb szűnjék meg, mert nem tűrhető, hogy ez a részvény-társaság, mely állam az allamban, velünk szemben még tovább is éreztesse rossz akaratát.

Szerinte ez csak azért lehetséges, mert ez a közlekedési vállalat monopoliummal bír. Ha azonban sikerülne egy egészséges konkurencziát létesíteni és ha a képviselő testületben komolyabban vennék a dolgot — akkor ez a humánus! társaság nem vonulna mindig a sajnos birtokában levő szerződés mentésére mögé.

A választmány rokonszenvesen fogadta a felszólalást és miután a jelenlevők a panaszok egész sorozatát pötlőlag említették fel, elhatározatott, hogy a kaszinó választmányára írásban kéri fel a közuti-társaságot, hogy a felhozott panaszokat vizsgáltsa meg és intézkedjék, hogy azok sürgősen és méltányosan intéztesenek el.

Az I. kerület polgársága kíváncsian várja az eredményt.

A magyar napisajtó parazitái.

(Gondolattörédek. Közli: *Zimándy Ignác.*)

Ez a címé Zimándy Ignác legújabb füzetének. Török-Bálint nyug. plébános nem pihen, ír és dolgozik, gyűjti az adatokat, kutat, buvárkodik, hogy majdan ha akad — a ki Magyarországnak a mult század negyvenes évek történetét megírja — egy tömegbe találja azokat a kuforrásokat a melyekre elfogulatlanul ráépítheti a szabadságharcznak történetét, s teljes világításban láthatja annak a kornak vezető férfait, azok között *Kossuth Lajos* szereplését.

Mert mitagadás benne, azok az újságírók a kik *Kossuth Lajos a történelem ítélszéke előtt* című tanulmány I-ső kötetét kezökbe kapták, nem olvasták el. Kirohantak és fenekedtek fenevad módjára; nem bíráltak, nem czáfoltak, a dolog lényegébe bele se mentek, a hivatkozott forrásokat meg sem kísérelték értékökre lejjebb szállítani, nem bonczoltak, a tényeket hamisaknak nem nyilvánították, hanem kimondták össze-röffenésük egyetlen argumentumát, hogy «hazaáruló» a ki írta, s «hazaáruló» még az is a ki elmerészelt olvasni azt a könyvet, a melyben a megdönthetetlen kuforrások egész tömegéből épült fel *Kossuth Lajos* élet és jellemrajza. Szokatlanul bátor volt a hang melyen íródott de nem volt durva, de jött ám rá a sajtó részéről olyan

gyalra és pimasz köpködés, olyan dorongolás, a rágalmaknak oly ezeveszeti üvöltése, a melyet csak a tisztességéről teljesen megfélemedezett zsidó-sajtó produkálhat.

De hagyjuk ezt nem erről akarunk most beszélni. Nem akarunk perbe szállni a hitványssággal, sem a hasból bírálók léha csapatával, csak olvasóink figyelmét hívjuk fel a legújabb füzetre, a melyet *Zimándy Ignác közrehozottól*. «A magyar sajtó parazitái»-ban két érdekes momentumra akadunk: a rágalom és az igazság szembeállítására. Különösen két zsidó lafanczezal bántik el alaposan. Lerántja róluk a leplet, közli aljas tendenciájával megirt büzbödt hazugságaikat, s aztán kegyetlenül megforgatja bennök a kést, okmányokkal beigazolvva a tiszta igazságot. De nem ezélnék *Zimándy Ignác* igazát keresni, végez ő maga mindenkivel, de hogy ezt a füzetet megírta jól, okosan és helyesen is cselekedte, hogy lássa az olvasó közönség a beigazolt valóságot és számot vessen azokkal a fikcionozokkal a kikből minden erkölcsi érzék kieszett: mert nemtelenül és aljasan nyilvánosan hazudnak. Kivélok a tisztas társadalomból!

E helyütt említjük fel, hogy a fenti füzettel egyidejűleg jelent meg «*Ki a hazaáruló?*» című történelmi broszura *Erdélyi Gyulától*, a melyet *Zimándy Ignác* 1000 koronával jutalmazott.

Ezt a röpiratot lapunk egyik legközelebbi számához mellékeljük kapják olvasóink.

Budai Iparossegédek Egyesülete.

A Budapesti (budai) Iparossegédek Egyesülete október 20-án (vasárnap) helyiség változás miatt — rövid időre — színi előadással bucsuzott el a t. pártoló tagjaitól és nagyérdemű vendégeitől. A már régen szüknek bizonyult helyiségben színe került harmadszor a «Vigéczek» című bohozat; a melyben dicséretet aráltak *Novák Antónia* és *Tóth Ilonka* k. a. értelmű játékkal, továbbá *Onachlovitz Irén* k. a. mint példás szerelmes asszony szerepében; szép kis bakfis volt iskolás-lány szerepében *Tellmanyik Irma* k. a. ki egy csapásra megmehódította a makacs apját. Az est sikeréhez hozzájárultak még *Birkenheuer Tamás* mint jó apa, *Hajós Dezső* fő-vigécz szerepében hatalmaskodott, *Berényi János* mint vőlegény szép elegáns megjelenésével, továbbá jó volt *Wiesner János*, *Narossi János*, *Sasvári István*, *Magósi István*, és ifj. *Kulcska Antal* mint pincér hiba nélkül terített. Az előadást emelte komikus játékaival *kupléival*, ifj. *Fritz József* ismeretes jó komikus műkedvelő, ki mindig derűtséggel tartja a közönséget, egyuttal a szindarab rendezője volt; elismeréssel kell nyilatkoznunk, hogy ily összejátékkal a darab kitűnően sikerült, a mi a gondos rendezőnek az érdeme és jutalma.

Az új egyleti helyiségnek a Noé-bárcájához címzett vendéglő házában ünnepélyes megnyitását meghívóval tudatják, a t. pártoló tagok és vendégekkel.

Tagok felvétele november 1-ig a régi helyiségben II. ker. Iskola-utca 13 sz. a. naponta este 8 órától 10-ig.

Beesés figyelmébe ajánljuk a közönségnek az iparos ifjúságnak e hasznos Együletét, hol mindennemű jó társasjátékban, felolvasásban, böles és nazafias szórakozást találhat fel szabad idejében. (szerk.)

Természettan és vegytan a katolikus népiskolák felső osztályai számára.

A nagymélt. püspöki kar által kiadott tanterv nyomán írta *Győrffy János*. Budapest, 1901. 8-adrét, 36 lap. Számos képpel. Ára kötvé 20 fillér. A Szent-István-Társulat «Katholikus népiskolai tankönyvek» című sorozatában *Győrffy Jánostól* már előbb megjelent a «Magyarok története», a «Természettan és vegytan», úgy az anyag feldolgozása, mint a könyv külső kiállítás tekintetében. Előadása világos, meghatározásai szabatosak és a mi fő, nem terjengősek. Különösen ez utóbbi jelessége, érdeme a könyvnek. Szerző mind a két tárgy anyagát teljesen földolgozza. Mindaz, a mi ad, szükséges és könnyen áttekinthető, nincs abban semmi fölösleges; másrészt, ha bármit elhagyna is, hiányoznék az onnan. A könyvnek tar-

talomjegyzéke tiszta képet adhat a munka beosztása és terjedelmét illetően. A természetani rész a következőkből áll: Bevezetés. A testek tulajdonságai. A melegség, mozgás, erő. Az egyszerű gépek. A folyékony testek. A légnemű testek. A hang. A hő vagy melegség. A világosság vagy fény. A mágnesség vagy delezesség. A villamosság vagy elektromosság. A légköri tümenyek. — A vegytani rész áll: Az egyszerű és összetett testekről. A levegő részei. A víz részei. A szén és szénsav. Az égés és a láng. Az erjedés. Rothadás és korhadás. A könyv külső megjelenés dolgában a tankönyvekhez fűzött minden várakozásnak megfelel. Papírja nem veri visza a fényt; nyomása tiszta, nem bántja a szemet; képei, a mellett, hogy a tartalmat segítik, mert igazán magyarázók, másrészt izléses kivitelűek, annyira, hogy méltán dicsérik a Szent-István-Társulat nyomdáját. A könyv ára keménykötésbe kötve 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában (Szentkirályi-utca 28b. szám), honnan egy levelezőlapon történő megkeresésre mutatványpéldánnyal szívesen szolgálnak.

Nyiltter.

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangú kénes hévívízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdővel, 200 kényelmes lakosztóval. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.
Szerkesztő: **JURISZTOVSZKY ÖDÖN.**

Kis hirdetések.

Kis hirdetések a **Buda és Vidékének** felvesz **KELLER DÁNIEL** könyvnyomdája I. ker., Alagut-utca 1. szám. Egy szó ára **3 fillér**, vastagabb betűkkel **6 fillér**.

Ugyanott a **Buda és Vidéke** egyes számai **10 fillérért** kaphatók.

Elvek és Tövisék. Kék szemőidők. Zúg a malom. Gavallér asszony. Sári biróné című regényeimből nekem egy példányom sincs. A ki nekem azt beküldi szívesen adom érte más két újabb regényemet. Erdélyi Gyula I., Krisztina-körút III.

GANZ és TÁRSA
vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsiakat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Acézlöntés. Hengerszék kéregöntvény hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerékeket nagy sikerrrel pótló turbinák. Zsilipek, csövezetek, tricsiós kapcsolások, rotációs dinamóméterek. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltazó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtőgépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek stb. **VÁROSI IRODA: IV., Ferenczy-utca 2. sz.**, ahol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

első magyar zongora-gyára
Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.
Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A különösen gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érme-ekkel és dicséret oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széphangzású zongorák kitarató erősek, miről számtalan dicséretlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratott magyar stílusú tulipántos zongora, a legmagyarabb élő művész **Syposs Antal**, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szíves tudomására hozni, hogy I. ker., Alagut-utca 1. szám alatt jól berendezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legszebb betűfajokkal szereltem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, betűlapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragaszok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (vonalzott) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kártyák, borítékok, körlevelek, számlák, czimké, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni bármely nyomdai megrendelésével, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett készséggel megjelenek), részéről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel
KELLER DÁNIEL,
nyomdatulajdonos.

GABLER I.

Czégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

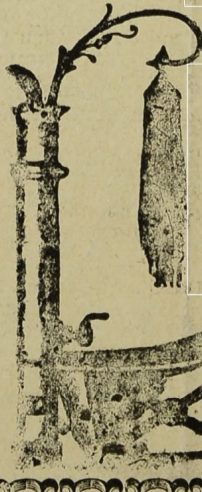
Elvállal:

csatornázást cze-ment, kőanyag és vascsövekből.

Mindenemű szivattyúk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vízgyógyintézetek berendezésére, elvállal víz-ellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elegáns
uri szabóság!

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi-ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet

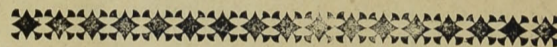
(Régi posta-utca sarok)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jóhírű műszabász vezetése alatt

A „Budapesti (budai) Iparossegédek Egyesülete“, mely eddig a II. ker., Iskola-utca 18. szám alatt létezett, 1901. november hótól kezdve a mellette lévő „Noe bárkájá“-hoz címzett 16. számú házba helyeztetik át.

Az új egyesületi helyiség majdnem mégegyszer oly nagy, mint a mostani, minélfogva alkalmas nyílik az egyesületnek, hogy minden vasárnap

tánczot vagy szini-előadást

rendezhessen és mégegyszer annyi vendéget fogadhasson.

A szini-előadásokra szóló meghívók az egyesületi tagoknál kaphatók, mely szabad bemenetre és 3 személyre érvényes.

Az ifjusági elnökség.

RÖCK ISTVÁN

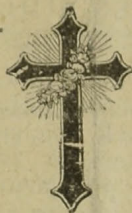
gép- és gőzkazangyára, vas- és ércöntődjéje
Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobliókat kihúzható forrás- és hűtőcsöves kazánokkal. Szivattyugépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlémezés fűtőcsövekkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízesőnes kazánokat. Teljes hűtőtelepeket és jéggyárakat szabadalmazott ammoniak-rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és főglagyári berendezéseket.

Dobánygyári berendezéseket, bor- és olajsajtókat szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kifűnő hatásának bizonyított köhögéscsökkentő, gögőbajekváltó, gyomor- és hólyagbetegségek ellen.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételére:
Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az ezer magyar ifjú.

A múlt évben az egyetemen a kereszt miatt nagy vihar volt. Ez a vihar a keresztény egyetemi ifjúságot tömörülésre szőllította úgy szintén a vidéki főiskolák fiatalságát is. A fiatal-ság Szemere Miklós művein lelkesedve, az ifjúság hazafias bátorságát melegen üdvözlő Szemere Miklósnak ezt megköszönte és érintkezett vele s az érzelmekben és elvekben egy közös kapocs keletkezett. Szemere Miklós mintegy védnöke és vezére lett szellemben a keresztény magyar ifjúságnak. Meghívta őket vendégeül s lelkes, eszmében és hazafiságban gazdag beszédjével még jobban magához fűzte őket s lelkükre kötötte a legősebb magyar vallást és a hazaszeretetet.

Az ifjúság azzal viszonzta ezt, hogy Szemere Miklósnak a Széchenyi lakomán mondott örökéletre hivatott pohárköszöntőjét és nagybecsű műveit kinyomatta és sok ezer példányban terjesztette és szívébe véste. Az ifjúságból többen azzal is kifejezték tiszteletüket, hogy Szemere asztaltársaságot alakítottak. A megnyílt iskolai év kezdetén Egán szomorú halálának híre az ifjúság szívébe nyíllalott és az ezer magyar ifjú részvétét koszorúval fejezte ki.

Két könyvük is megjelent »Szemere Miklós és a magyar ifjúság» és a Nemzeti Ideál. Mind a kettő az ifjúság lelkesedésére és fennkölt hazaszeretetére vall.

Az ezer keresztény magyar ifjú fogadása egy hatalmas Magyarország jövődjének alapját tette le. Hassa őket át az igaz hazaszeretet. Tűzön, vizen mindenütt tegyenek a hazáért. Minden helyen, minden ponton. A jó hazafinak a hazának minden szirtje imázsámoly. Legyen igaz nevelője az ifjúságnak, a múlt, a jelen, a jövő. Tanuljanak a múlt századoktól, melyeknek tartalma a sok véres harc és zivatar. Tanuljanak, tanítsanak. Kalászba megy a jó szó a jó nép között. Alkossanak, tegyenek, hogy legyen e hazának gyökeres szabad békessége.

Jöjjön el az ő kitartó munkáságuk és Széchenyi nyomain haladásuk folytán azaz idő midőn:

*A múlt s jelen egymást nézik
Melyik áll magasabban?
Melyik gazdagabb áldásban
Melyik szent akaratban?*

(Lisznyay).

Legyen erős az ifjúság testben és lélekben. Érezze az egészség hasznát és az erőnek tüzét. Élvezeteiben tartson oly mértéket, hogy mindig megismerhesse a buza és bor ízét. Az élvezet olyan, mint a jó kés. Megszurhatjuk magunkat vele, de kenyeret is lehet vele szegni.

Az ezer magyar keresztény ifjú tanuljon, tanítson és hasson úgy, hogy hazánk magyar, keresztény és szabad legyen. Védje a keresztény szellemet és erősítse azáltal, hogy az anyagi és szellemi tulsúly keresztény kezekben legyen.

Szerényen, ifjú tűzzel, kellő lelkesedéssel, komolyan fogjanak ehhez a munkához. Kövessék a madár példáját. Emelkedjenek fel a saját erejükből. Gyalogon fel szívök bátorsága, hogy a siker érdekében mindennel szembe szálljanak. Véleményeiket soha se tegyék elveik helyébe.

Jegyezzék meg azt is, hogy az ember igazi tanítója a család, a vallás, a munka, a tapasztalás. Az iskola csak második dajkánk.

Az élet bokros bajaitól ne ijedjenek meg. Szívük legyen oly tiszta mindig, mint az éjjeli hó. Ha bár büszke szegényen futják is pályájukat ne irigyeljenek minden gazdagot. Sok gazdag szüntelen nyugalma ölében nyugtalanodik.

Nem a gazdagság az élet célja, hanem a függetlenség, becsület, jó erkölcs és hazafiság. Ezt mondta gróf Széchenyi István.

Az ezer keresztény ifjú úgy ápolja igazán a keresztény szellemet s védi a keresztet, mint Jézus vallásának külső és belső jelét, ha mindenben kitűnik és elfoglalja a tereket. Használja fel jó idejét, mert az elvesztett

idő meg nem tér. Győzzön meg mást, de győzze meg magát is, bár sokat és sokáig kell az embernek magával viaskodni mielőtt megtanulja önmagát győzni.

Legyen erős szenvedélyei zabolásában. Legyen vallásos. A lelket legjobban erősíti a vallás. Az előhaladásra ne csak inye és szenvedélye ösztönözzék, hanem a kötelességek. Ne hagyja magát, mert a ki magát el nem hagyja az el nem hagyatott.

Tanulják jól a történetet, mely jövőnk bölcsője.

Legyenek őszinték, »szemben, szóban, szívben, vérben és tettben.« Kétségbeesni sosem szabad, törthitből is születik remény.

Ne legyen egyse önző, maga őrző. Gyanusítani, gyalázni, rágalmazni nem szabad. A ki jól és igazán megfontolja a maga dolgait, nem itél az mást gonoszul.

Sohase legyen szolgája az ifjú, de ura teste szükségének... Ugy cselekedjék, hogy ne érezze soha a lelkiismeret riadását, vagy a szív döbbenését. Álljon szilárdul a világ forgásában. Legyen ovatos, kiért miért áldozik?

Ha ég a ház mindenkitől elfogadják a vizet.

Ne ijedjenek meg az élettől! Balsorsban, veszélyben az élet zord napjaiban a legnagyobb nyugalom. Figyeljék meg Zrinyi a költő példa szavát:

„A jeges medve dörgés és villámlás alatt a legnagyobb kősziklára felhág és édesden aluszik:“

Keresztény ifjú barátim fel a munkára, mert bizony nem boldog még a magyar. Erre is állnak Zrinyi szavai:

„Én nemzetem, kik téged boldognak hirdetnek, azok rászédnek.“

Erdélyi Gyula.

Kegyelet mint üzlet.

Csodálkozva állunk meg a furfang és személyenyvesztés annyi arzátlanságán a melylyel «Nemzetünk védő angyala» című füzet «kegyeletes» szerzője és kiadója a jóhiszemű szülék szemébe hintették a port. A magyar nemzet gyermekei számára Gábel Gyula székes-fővárosi tanító szerkesztett egy füzetet, Erzsébet szent Asszonyunk emlékezetére. A genfi váratlan rémtett adta meg a kedvező alkalmat a könyvkiadónak, hogy ezt a füzetet kiadja.

Lapunk multi számában a «Zsidó zsidó ellen» címmel bőven foglalkoztunk Gábel Gyula füzetével. Elmondottuk, hogy ennek megjelenése után a tanító úrnak egyik hitsorsosa *Seher Nátán* (a szerző saját kiadásában) egy másik füzetet felelt, a melyben olyan leleplezéseket tesz, a mely méltán kihívja a kritikát a Gábelék ellen.

Látta-e Gábel tanító úr *Seher Nátán* füzetét? Van-e tudomása a tanító testületnek *Seher Nátán* leleplezéseiről? Tud-e a «Magyar tanítók kaszinója» «Tanítók háza» és a «Szünidei gyermektelep» intézősége arról mily rútt játékot űzött vele a «kegyelettel» szerkesztő Gábel Gyula és a kedvező alkalmat leső Székely Aladár kiadó? Nem tudja, no hát akkor elmondja mindezeket *Seher Nátán*, a zsidó ekképen:

— A kegyeletes könyvecske ára 30 fillér. A példányok számát az iskolába járó gyermekek száma szerint fél millióba szabták meg. Az összes bevétel tehát 150.000 (30 szor 500.000) koronát tesz ki. A könyvecske nyomási, kiadási, meg egyéb költségei, beleértve a kiadó hasznát darabonként 11 fillért, összesen tehát 55.000 koronát tesz ki. E szerint jótékony célra 95.000 korona marad. Székely és Gábel urak a Tanítók kaszinójának, 2 fillért, a Tanító házában 1 fillért és a Szünidei gyermektelepnek szintén egy fillért, jótékony célokra összesen tehát 4 fillért, vagyis 20.000 koronát adnak. Hová tűnik el a többi 75.000 korona? Nem szölok azonban egyéb jövedelemtől? Gábel például magas állású személyeknek megküldötte az ugynevezett diszpéndányokat. Ezek pedig abban különböznek a többiétől, hogy díszesebben vannak kötve. A nagylelkű emberbarátok azután neki a jótékony cél iránt való tekintetből, nagyobb ajándékokat is küldenek, mely összegekről ellenőrzést senki sem vezet. Mindegyik tanulónak a műért 30 fillért kellett fizetnie, ebből 11 fillért magáért a műért, 4 fillért jótékony célra 15 fillért vagyis a felét... mondd magad, kedves olvasó, kiért és miért?

A tanítók kaszinójának Székely különös jótékony célra 2 fillért adott. Ennek fejében azonban a kaszinónak kolportálni kellett ezt a kegyeletművet. A kaszinónak ugyanis e művet el kellett a vidéki tanítóknak küldeni, hogy azok a jótékony cél iránt való tekintetből és különösen a a boldogult Erzsébet királyné iránti kegyeletes megemlékezéstől ajánlják a magyar nemzet gyermekeinek.

A tanítóknak tehát ezt a művet ajánlani kell és miért ne tegyék ezt szigorúbb módon? Hisz nekik is hasznuk van belőle. Irva vagyon ugyanis: «A tanítók kaszinója» meg a «Tanítók háza» javára. Minden szentnek maga felé hajlik a keze. Csak a tanítóké ne hajolják? A gyerekek majd csak kipityergik otthon a 30 filléreket. Annál könnyebben, mert a szülők azt hiszik, hogy a vállalkozás nemcsak a tanítóknak, hanem a gyermekeknek is javára válik. Hisz rá van nyomtatva a művecske fejére: «A szünidei gyermektelep» javára. A szülők egyébként úgy gondolkodnak, hogy nem jó a tanítót magára haragítani. Hisz minden anya azt kívánja, hogy gyermekét szeresse a tanító. Persze a gyönyörű művecske egy szóval sem említi, hogy a 30 fillérből mennyit kap a tanító és mennyit a gyermekek. Ez titok marad a gyermekek, a szülők, sőt

még a tanítók előtt is. Csak a tanító-kaszinó elnökének meg a pénztárnokának kell, hogy tudják. A tanítóknak az eladott példányok árát a budapesti kaszinó címére kell küldeniök. A kaszinó pénztárnoka levonja és felosztja a jótékony célra szolgáló 4 fillért, a többi pedig átadja Székely könyvkiadónak.

Látod, nyájas olvasó, milyen okos ember Székely. Az ember azt hinné, hogy zsidó! Mikor fog az ő regényein olyan könnyen és gond nélkül tudni, mint ezen a «hazafias» művön? Miskor a kolportázsért 40—50%-ot, vagyis 30 fillér után 15 fillért kell neki fizetnie. Ebben az esetben azonban a kolportázsért 30 fillér után csak négyet fizet. Aztán meg a privát kolportőrök megbizhatlanok, sikkasztanak, azután odébb állnak. A Tanítók-kaszinójánál azonban a pénz biztonságban van.

Ime, milyen okosan, milyen praktikusán kezelik a «kegyeletet»! Székely még stereotip-lemeket is készített, hogy utána nyomathasson. Először ötezer példányt nyomott. Mennyit nyomott utána, nem tudom, és nem is ellenőrizheti senki. Először 500 példányt adott a kaszinónak kolportázs, illetve tovább eladás végett. A megállapodást Verédi Károly dr. kir. tanácsos tanfelügyelővel létesítette. Később aztán a kaszinó akkori pénztárnokát, Ágotay iskola igazgatót is belevonták a titokba.

Ha ezek az adatok nem pontosak, joguk van a hivatkozott uraknak helyesbíteni. Távol áll tőlem, hogy én ez urak becsületességében, lelki ismeretességében kételkedjem. Ők csak nem üzletemberek. Nem is ismerhették tehát egy könyvkiadó spekulációját. Annál kevésbé, mivel az egész vállalat hangulatos jelszavakkal, mint «hazafias», «jótékony» meg egy új, eddig ismeretlen jelszóval: — Kegyelet a martyr királynő iránt — van fölcifrázva. Becsületes emberekhez és hazafiakhoz illően mindezt készpénznek vették. Annak idején én magam figyelmeztettem ezeket az urakat. Hogy azonban mennyit használt ez intelem, nem tudom. A szóbeli megállapodásokat nem foglalták írásba.

Ezeket írja *Seher Nátán*. Kemény és lesújtó a vád. Am igazolják magokat a kegyelettel szerkesztő és az élelmességben érdemes kiadó urak avagy nyugtassák meg *Seher Nátán* urat skrupulusai felől. Az üzlet megkötetett.

Eljen a kegyeletes Gseft!

Jövő számunkban a *Cijonismusról* lésszen szó.

Népszerű előadások.

A székes-fővárosi I. ker. labancz-úti közs. elemi- és gazdasági ismétlő iskola I. számú tantermében évenként tartatni szokott népszerű előadások serdültebb tanulók és felnőttek részére október hó 27-én vasárnap délután 4 órakor kezdődtek meg.

Az előadások célja, mulattatva tanítani a serdült ifjúságot, kik már elhagyták az iskolát, az iskola és a folytonos önképzés javára megtartani, a felnőtteket az iskola részére megnyerni, velök az iskolát megkedveltetni.

Az előadásokat ködfátyolképek bemutatásával élénkítik. Az elemi iskolai tanulók részére külön délutánokon tanulságos erkölcsi mese-képek lesznek bemutatva. A felnőtteknek a természettudományok köréből az idejéi tél folyamán népies magyarázat kíséretében bemutatásra kerül a drónélküli táviratozás ismertetése. Herz tanár resonatorának ismertetése, Marconi készülékének magyarázata. Drót nélküli táviratozás a Forelandi világítótoronyból Wimercuz-be. A delejtű, egy hadihajó delejtűkamrájának ismertetése. A phonograf bemutatása. A mikroszkopikus elősídek közül a cholera-, a pestis-, a tuberculosis bakteriumainak ismertetése kerül sorra.

A csillagászat köréből a naprendszer fog ismertetni. Az állattan köréből a budapesti állatkert nevezetesebb állatai kerülnek bemutatásra. A földrajz köréből két izben egy-egy világ körüli utazás lesz ismertetve más-más képekkel. Nansen északsarki expedíciója, Stanley afrikai utazása, a Kanári szigetek ismertetése is ez idejéi tél folyamán kerül sorra.

Tekintettel a tanterem befogadási képességére, egy előadáson csak 100 hallgató vehet részt, miért is a belépő jegyek csakis korlátolt számban bocsájthatnak ki. *Belépőjegy nélkül tilos a belépés.*

Bemutatásra kerül következő képsorozat:

1. Passióképek 12 kép, 2. Jézus élete 24 kép, 3. Az amerikai életről 48 kép, 4. Középeurópa keresztül 48 kép, 5. A világ csodái 48 kép, 6. Utazás a földkörül 48 kép, 7. Afrikai élet 12 kép, 8. Amerika fölfedeztetése 12 kép, 9. Képek a Nilus vidékéről 12 kép, 10. Bajor királyi kastélyok 12 kép, 11. Bécs és Prága 12 kép, 12. Utazás Indiában 24 kép, 13. Loudon 36 kép, 14. Az északi sarkvidékről 24 kép, 15. Képek az állatkertből 50 kép, 16. Röntgen sugár képek 101 kép, 17. A vízről 20 kép, 18. A levegőről 20 kép, 19. Az oxigénről 10 kép, 20. A hidrogénről 11 kép, 21. A nitrogén és amoriák 10 kép, 22. Az égés 10 kép, 23. A szén 10 kép, 24. A hangya életéből 30 kép, 25. A nap és naprendszer 49 kép, 26. A delejesség és villamosság 325 kép, 27. Drót nélküli táviratozás 25 kép, 28. Mikroszkopikus állatokról 100 kép, 29. Parasiták és bakteriumok 30 kép, 30. Képek a Britisch Muzeumból 30 kép, 31. Róma és a Vatikán 58 kép, 32. China és a kínai háború 93 kép, 33. Transvaal és a búr háború 99 kép, 34. Nansen expedíciója 50 kép, 35. Stanley utazása 50.

A vetített képeket Eperjessy István székes-fővárosi igazgató-tanító magyarázattal kíséri.

Karácsonyi-tér.

A nagy emberbarát és hazafi gróf Karácsonyi Guidó emlékére hivatalosan is elfogják nevezni a Karácsonyi-palota környékét Karácsonyi-térnek. A közönség már is megelőzte a hivatalos jó szándékot s Karácsonyi-térnek nevezi, úgy szintén a közuti-vasut személyzete is. E kegyeletes jó szokást csak dicsérhetjük, mert gróf Karácsonyi Guidó emléke nagyjaink között szép és előkelő helyen áll s megérdemli, hogy a közönség hálával őrizze.

Tanuljunk a zsidóktól.

Ha egy keresztény gyülekezetbe jön az új pap meglehetősen közönnel fogadják. Misként van a zsidóknál. Itt a nyáj tüntető lelkesedéssel fogadják új pásztorát. Így történt ez Budán is. A déli-vasutól egész diadalmenettel kísérték az új pásztor. Fehér ruhás lányok halmozták el virággal és beiktatásán ott volt az állam és főváros képviselője is. Ilyen jelenetek felébreszthetnék a kereszténységet is mesés közönyéből.

Kereskedők és gazdák.

Az aradi kereskedők-köre országos mozgalmat indít a gazdasági egyesületek fogyasztási szövetkezete ellen. A panaszt már benyújtották, amelyben elmondják, hogy Aradon a szövetkezet a kereskedőket érzékenyen károsítja és annyira ment, hogy már közszállításra is ajánlatot tett a városnak, nyílt üzletet tart, nem tagoknak is árusít és ezt minden adófizetés nélkül teszi, míg a kereskedők a nagy adóterheket alig győzik fizetni. A kereskedők köre ma elhatározta, hogy az ország összes kereskedő körét hasonló mozgalomra kéri fel.

A szövetkezetek áldásos hatását napról-napra érzi a keresztény közönség. A zsidóság mindig jobban és jobban torlódik a városokba és elhagyja a falut. Ezért kell helyesebben támogatni a szövetkezeti mozgalmat s jól teszi a budai közönség is, ha fogyasztási szövetkezetet alkot. A szövetkezeti eszme egyik szép diadala a déli vasuti tisztviselők fogyasztási szövetkezete, mely nem sokára Bécsből a magyarországiak ellátására Budán települ ki. Ott van a köztisztviselők fogyasztási szövetkezete, ez napról-napra jobban terjed. Más keresetbelieknek is jó volna tömörülni.

Gróf Széchenyi Miklós.

A király gróf Széchenyi Miklóst a nagy tudományú, vallásos és hazaszeretben páratlan jáki apátot s a Pazmaneum igazgatóját győri püspökké nevezte ki. Mi ezt a kinevezést már jó előre jeleztük s méltányoltuk az érdeműs főpap fényes tehetségeit. Nagyon örülünk rajta, hogy a hazának annyi szolgálatot tett nagynevű Széchenyi család sarja főpapi méltóságot tölt be és szívünkben üdvözöljük az új püspököt, ki nem csak rokona de buzgó követője is a legnagyobb magyarnak.

Keresztény-zsidó házasságok egy hó alatt.

1 magánhivatalnok, 1 bádogossegéd, 1 üvegessegéd, 1 fűszerkereskedő, 1 fodrászsegéd, 1 kárpitossegéd, 1 hírlapíró, 1 bankhivatalnok, 1 kőművessegéd, 1 ékszerkészítősegéd, 1 gépkereskedő háztartással foglalkozó nőekkel, 1 cselédszerző takarítónővel, 1 orvos operaházi taggal, 1 vasúti számvizsgáló énektanárnővel, 1 pincér varrónővel, 1 gyári munkás gyári munkásnővel, 1 gyári munkás varrónővel, 1 cipészsegéd nyomdász nővel, 1 vasúti mérnök magánzónővel, 1 szabósegéd mosónővel, 1 postatiszt operaénekesnővel. A társaság mint látjuk nem nagyon előkelő, de azért elég egy hónapra. Senkit izlésében zavarni nem akarunk, de jobb volna, ha a keresztény vér még ennyire sem vegyülne a zsidóval.

Egán halálához.

Egán Ede szomorú és rejtélyes haláláról a következők jutottak nyilvánosságra. Egán Ede szerencsétlen halála a bíróságot ismét foglalkoztatja. A mint már említettük, hogy a biztosító társaságok kiküldöttjei az elhunyt koporsóját felnyitatták és szemlét tartattak a lösebet illetőleg, majd helyszíni szemlét is a szerencsétlenség helyén, hogy a 400.000 korona életbiztosítási összeg kifizetését — Egán Ede halálát öngyilkosságnak — minősítve megtagadassák. Az örökösök a bírósághoz fordultak a kötvény megtámadása miatt s így az kérelmükre az előzetes tanu és szakközvegek kihallgatását elrendelte. Az újabb helyszínelés a szakközvegek jelenlétében, ugyancsak azok véleményének kihallgatása e hónap 15-én kezdődött. Az ügy most a fenyítő bíróságtól a polgári bírósághoz került és Izsépy Gyula bírónak lett kiosztva. A biztosító intézelek részéről fegyverszakértőként Komjáthy Tihamér p. ü. íg. titkár, az Egán-család részéről pedig a Ludovika-Akadémia fegyvertan tanára, Capp Albert szerepelt, a bíróság pedig Márcsik 66. gyalog-ezredbeni főhadnagyot kérte fel szakértőül. A tárgyaláson a fenyítő bíróság részéről az ügy eddigi vezetője, Órosz Ádám vizsgálóbíró jelent meg. A helyszíni szemlénél Márcsik főhadnagy szakvéleménye meglepő szakavatottságot igazolt. Ennek rendkívül érdekes momentuma volt, amidőn kijelentette, hogy az öngyilkosság esete ki van zárva, mert a domb, hol Egán fölsietni igyekezett, oly meredek, hogy ott megállami lehetetlen és mint öngyilkos, mégis csak valami nyugpontot keresett volna. Ha csakugyan baleset okozta Egán halálát, amint sietve felment, megcsuszhatott és a csuszamlás pillanatában a kezében vitt Mauser-féle fegyveréről keze lecsuszván, a nagy rázkódás folytán önkénytelenül a závárt szoritotta meg s úgy sült el a fegyver s hatolt az esés pillanatában a golyó a fejébe. E feltevéssel mellett szól, hogy a fegyverből kilőtt töltény nem hatolhatott ki teljesen a závárból. Ezt a körülményt hasonlóan a bírói zár alatt levő fegyvertöltény eüörbülése is igazolja.

A ruthénség lelkes barátjának halála alkalmával egyes lapok, melyek a szabadelvűséget, hazafiságot és a szigorú erkölcsök védelmét a magok számára akarják monopolizálni, mindent elkövettek, hogy emléket sárral dobálhassák meg. Valóságos razziaintézkedések azok ellen, akiktől e tekintetben, hírlapírói nyelven szólva, valamit kihuzhatni reméltek. Az ilyeneket még az éj sötéte sem védelmezte meg a zaklatásoktól. Mindez azonban hiába volt. Egán jellemét befeketíteni nem sikerült. Kötelességünk kiemelni, hogy erre nem is volt ok. A ruthén megbízott hivatalos hagyatékát átvizsgáló bizottság ugyanis mindent a legkifogástalanabb rendben talált. Nem hiányzott ám egy árva fillér sem s így Egán szinte halála után mérte a legsúlyosabb csapások egyikét azokra, kik róla nemcsak minden rosszat föltenni, hanem meg nem történt dolgokért őt még elítélni is képesek voltak. Ez a vázolt tény egészen Egánra vall, aki, midőn megvált az országos tejjgazdasági főfelügyelői állástól, vagy ezerkétszáz forintos utiszámlát engedményezett az államnak. Soha sem kereste sem ezt a pénzt, sem nyugdíj és egyéb igényét.

Halottak emléke.

Mindenszentek és Halottak napján kegyelettel zarándokoltak az elhunytak sírjaihoz. A nemzet halottainak is kijutott a kegyeletből. Az ezer magyar ifjú koszorút küldött a legnagyobb magyar gróf Széchenyi István koporsójára Nagy-Czenkre. Az ifjúság legszebb koszorúja az lesz, ha mindenben és mindig szellemi Széchenyi Istvánt és bevési szívébe szellemi hagyatékát, mely a nemzetnek legnagyobb kincse. A Szemere Miklós asztaltársaság koszorút tett Széchenyi István budapesti szobrára. A remek koszorú szalagja a Szemere család színeit viselte. Ez alkalommal *Batlay tükár* hangulatos ódáját szavalta el *dr Kovács Lajos* remek szónoklatot mondott. Tehát Széchenyi ébred! Az ébresztés munkájában a *Buda és Vidéke* volt a legelső és legkitartóbb ezt önérettel említhetjük fel, mert maga a művelt közönség is elismeri és méltányolja.

Halálozás.

A hazaszeretben kiváló Széchenyi nemzetségnek és a magyar közéletnek gyásza van. Gróf Széchenyi Pált ki életét hazájának szentelte temették el a nagy-czenki családi sírboltba dícsőült nagybátyja Gróf Széchenyi István mellé. Ez alkalommal Darányi Ignác földmívelési miniszter a legnagyobb magyar koporsóját megkoszorúzta.

Alapítvány csongrádmegyei kisgazdáknak.

Szentesről jelentik: Gróf Károlyi Imre főrendiházi tag, csongrádmágoosi nagybirtokos a megyebeli olyan kisgazdáknak, kik egy holdnál nem kisebb és 15 holdnál nem nagyobb saját tulajdonu földön racionálisan, példátadólag gazdálkodnak, két, egyenként 200 koronás jutalomdíjra alapítványt tett. Az alapítványt a gróf alapítólevele szerint a Csongrádmegyei Gazdasági Egylet kezeli. A jutalomdíjat a közgyűlés ítéli oda. Darányi földmívelésügyi miniszter az alapító oklevelet megerősítette, egyben gróf Károlyi Imrének követésre méltó, szép célú adományáért köszönetét fejezte ki. Gróf Károlyi Imrének ez a szép tette arra vall, hogy gróf Széchenyi István a legnagyobb magyar szelleme hatotta át. Bár csak vagyonosabb hazánkfiak követnék ezt a nemes példát.

A régi Buda és Pest művészete a középkorban.

(Irta *Divald Kornél*. Budapest, 1901. 8-rét. Szent-István-Társulat kiadása. Ára 1 korona 60 fillér.) *Divald* neve a műtörténelem kedvelői előtt nem ismeretlen többé. Művészettörténeli korrajzok czimen nem régen jelent meg kétkötetes munkája, a melyen kívül a kritika Felsőmagyarországi reneszánsz építészet czimű könyvét is kedvezően fogadta. Jelen munkája mai fővárosunk elpusztult, művészi becsű épületeinek helyét és mivoltát határozza meg a rendelkezésre álló történelmi adatok alapján. A régi Buda és Pest meglevő emlékeinek pedig nagy tudással és a tárgy iránt tanusított szeretettel egybegyűjtött történetét tárgyalja. Részletesen foglalkozik Buda és Pest, valamint a közvelen közelében elterült falvak középkori templomainak helyével és történetével. A pesti Boldogasszony-templomról szólván, fölemlíti, hogy az a tatárpusztítás után sokáig állott romjaiban. — A mai barokkrész helyén állott hármashajót a most is meglevő gót-stilű szentélylyel egyidőben emelték. Majd hővebben tárgyalja a Margitszigeten volt épületek történetét és igyekszik a sziget

történetével foglalkozók szétágazó véleményeiből az igaz utat megállapítani. Ó-Buda középkori templomainak ismertetése mellett kiváló gondot fordít e városrész hanyatlásának okait és a mostani Buda fejlődését tárgyaló részre. *Divald* műveiből közel negyven monumentális épületről szerzünk tudomást, melyek székesfővárosunk mai jobbpárti részében állottak. — Ez épületek bizonyosságot tesznek arról, hogy a tatárjárástól kezdve Zsigmondig oly művészi tevékenység volt hazánk fővárosában, a milyent Európa alig egynéhány fővárosa képes fölmutatni. — A szerző könyvének IV. részében Buda vára es külvárosainak egyházi építészetét tárgyalja Zsigmond koráig. Királyaink által adományozott szabadalmak révén kereskedelmi főhelylyé válik Buda és Zsigmond korában politikai szempontból is hazánk fővárosává lesz. A Mátyás-, jobban mondva Nagyboldogasszony-templom tárgyalásánál kétségbe vonja annak lehetőségét, hogy a XIII. században épült templomot a XIV. század folyamán esarnoktemplommá alakították át; mivel okmányokkal is kimutatható, hogy már eredetileg esarnoktemplomnak épült. Szorgalmasan egybegyűjtötte szerzőnk azokat az adatokat is, a melyek az általa tárgyalt templomok belső felszereléséről ránk maradtak. Ha ez az adat kevés is, a régi Buda és Pest művészetének legalább negatív képét elég részletesen tárják elénk, ép azért a munka ép oly joggal tarthat számot a történelem, mint a műtörténet kedvelőinek az érdeklődésére. Megrendíthető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

A vizivárosi plébánia.

Dömötör Gedeon halálával megüresedett a vizivárosi plébánia. Ez a plébánia a jog és méltányosság szempontjából *König Gusztáv* pápai kamarást illeti. Egyénisége kedvelt, lelkeszi hivatásának megfelelő, tudományosan művelt és mint író is számot tesz. *König Gusztáv* hosszú időn át lelkeszkedik s bebizonyította, hogy jó pap, ki állását hiven töltötte be. Reméljük, hogy a vizivárosi plébániát el is fogja nyerni.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

(Leány- és fiu biztosító-intézet.)

Folyó évi október hóban 1076 jutalék-rész irattatott be és nászjutalékok fejében 30.676 K. 71 fill. fizettetett ki. 1901. január 1-től október 31-éig beírt összes jutalék-részek száma 11.034 és a kifizetett nászjutalékok összege 456.078 K. 50 fill.

Kávész és tejszarnok.

Rónai Istvánné, kinek a Pauler-utczában előnyösen ismert, jó hírű elsőrendű tej és csemege üzlete van Maros-utca 14. szám alatt fiók üzletet nyitott. Tejet, kávétejszint, habtejszint, teavaját, főzővajat tejfölt, turót, tojást, savanyúkáposztát, ecetes uborkát és paprikát, zöldséget és különféle befőtteket jó minőségben jutányosan kaphat a közönség. A tejet a központi tejszarnok szállítja napjában 3 szor, tehát mindig friss tej kapható. Ajánljuk a minden igényt és várákozást kielégítő üzletet a közönség figyelmébe.

Nyilttér.

Császárfürdő
Budapest.

Elsőrangú kénes hévvízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakosztóval. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDELYI GYULA.
Szerkesztő: **JURISZTOVSZKY ÖDÖN.**

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsiakat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálításai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Acézlöntés. Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papíri- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízkerékeket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezeték, triesis kapcsolások, rotációs dinamo-motórok. Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőtvitel egyirányú váltázó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos fűrógépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, merőkészülékek stb. **VÁROSI IRGDA: IV., Ferencziktér 2 sz.,** ahol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petróleum- dynamo-gépeink is.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntődéje
Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasanomásu compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott *Frikart-féle kényszermozgású vezényművet és gyorsjáró gőzgépeket* dynamogépek hajtására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható forrás- és hűtőesőves kazánnal. Szivattyúgépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő, forraló- és hullámlemezés fűtőesővekkkel; mint különlegességeket: szabadalmazott *Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízesőves kazánokat. Teljes hűltőlepekkel és jéggyárakat* szabadalmazott ammoniak rendszer szerint.

Özmműtelepeket, gőzmalmi- és féglagyári berendezéseket.

Dobánygyári berendezéseket. szabadalmazott különböző emeltyű szerkezettel.
bor- és olajsajtókat

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Első magyar zongora-gyára
Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.
Fennáll 1380. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitűnően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érmekkel és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél évtized óta.

A széplangzású zongorák kitarató erősek, miről számtalan dícsérőlevelél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használták.

Itt készült a legelső s az egész világon elismert aratótt magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész **Syposs Antal**, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő julileumára

**Elegáns
uri szabóság!**

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különlegességek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi ruha-termében
Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:
angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS
jóhírű műszabász vezetése alatt

GABLER I.

Cégtulajdonos: **STIERAND ANTAL.**

Vízvezeték- és légszuszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

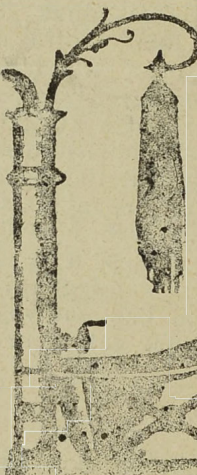
Elvállal:

csatornázást csement, köanyag és vascsövek-hől.

Mindennemű szivattyúk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vízgyógyintézetek berendezésére, elvállal víz-ellátásokat, kastélyok, kaszárnyák, kórházak, gyárak, bérházak, stb. részére.

Elvek és Tővisék. Kék szemöldök. Zúg a malom. Gavallér asszony. Sári biróné ezimű regényeimből nekem egy példányom sincs. A ki nekem azt beküldi szívesen adom érte más két újabb regényemet.
Erdélyi Gyula I., Krisztina-körút III.

**MATTONI-FÉLE
GLESSHÜBLER**
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásnak bizonyult köhögésnél,
gőgobajknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magy. Kir. Pénzügymin. ellenőrző közegei** a **Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (IX. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket fölvizsgálták, azok a föelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. **A Magy. Kir. Pénzügymin.** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magyar Királyi Szab. Osztálysorsjáték

sorsolási terve.

Kilenczedik sorsjáték.

100.000 sorsjegy. 50.000 nyereség.

Első osztály Betét 12 korona Huz. 1901. nov. 21. és 22.		Második osztály Betét 20 korona Huz. 1901. dec. 18. és 19.	
Nyer.	Kor.	Nyer.	Kor.
1 á	60000	1 á	70000
1 á	20000	1 á	25000
1 á	10000	1 á	10000
1 á	5000	1 á	5000
3 á	2000	3 á	3000
5 á	1000	5 á	2000
8 á	500	8 á	1000
30 á	300	20 á	500
50 á	100	60 á	300
2900 á	40	3900 á	80
3000 ny.	K. 240000	4000 ny.	K. 477000

Harmadik osztály Betét 32 korona H. 1902. jan. 14., 15. és 16.		Negyedik osztály Betét 40 korona Huz. 1902. feb. 12. és 13.	
Nyer.	Kor.	Nyer.	Kor.
1 á	80000	1 á	90000
1 á	30000	1 á	30000
1 á	20000	1 á	20000
1 á	15000	1 á	15000
3 á	10000	3 á	10000
5 á	5000	5 á	5000
8 á	2000	8 á	2000
10 á	1000	10 á	1000
70 á	500	70 á	500
4900 á	130	3900 á	170
5000 ny.	K. 893000	4000 ny.	K. 934000

Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás. 1902. márczius 5. és 6-án.	
Nyer.	Kor.
1 á	100000
1 á	30000
1 á	20000
1 á	15000
3 á	10000
5 á	5000
8 á	2000
10 á	1000
70 á	500
3900 á	200
4000 nyer.	K. 1061000

Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás. 1902. márczius 23-tól április 22-ig.	
Nyer.	Kor.
1 á	1000000
1 á	400000
1 á	200000
1 á	100000
1 á	60000
1 á	40000
2 á	30000
3 á	20000
20 á	10000
50 á	5000
400 á	2000
720 á	1000
1000 á	500
27800 á	200
30000 nyer. és jut.	Korona 9550000

Az I. osztály huzása 1901. november hó 21. és 22-én tartatik meg. A huzások a M. kir. állami ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV. ESKÜ-tér, bejárat a Duna-utca felől). Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítójánál kaphatók. Budapest, 1901. évi október hó 27-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

BUDA és VIDÉKE.

SZERKESZTI: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓHIVATAL

hol előfizetni lehet és hirdetések felvételére:
Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona,
évnegyedre 3 korona. — Egy szám 1 korona.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Keresztény Magyarország.

A ki kétségbevonja, hogy Magyarország keresztény állam, az vagy tudatlan, vagy rosszakaratu. A ki azt akarja, hogy Magyarország ne legyen keresztény állam, a ki a keresztény szellemet gyengíti, támadja, aláaknázza, az főben járó bűnt követ el.

Ha figyelmesen vizsgálódunk, megdöbbenve tapasztalhatjuk, hogy Magyarországon a zsidók háborút folytatnak a kereszténység ellen és *Dávid csillagát* akarják a kereszt helyére tűzni.

Már *Luther Márton* figyelmeztette a világot, hogy a zsidóktól óvakodjék, mert őket *szintoly kevéssé lehet megérteni, mint az ördögöket.*

A fekete visszaesésre, sötét pápista uralomra, ultramontánságra, klerikalizmusra szoktak hivatkozni és *felekezetek* ellen való izgatást látnak és keresnek abban, ha valaki őszintén szól a zsidó kérdésről.

Az ilyen hamis hangon beszélőket utaljuk a protestáns *Luther Márton* szavaira:

„A zsidók, kik magukat orvosoknak adják ki, a keresztényeket életüktől és vagyonuktól megfosztják; mert Istennek szolgálatot vélnék tenni azzal, ha titokban a keresztényeket megölik.“

„Még mai napság se tudjuk, mi csoda ördög hozta őket ide az országba; mi nem hoztuk őket ide Jeruzsálemből. Még most sem tartja őket senki vissza, nyilván áll előttük az országút, menjenek a maguk országába; Mi szívesen adunk nekik még ajándékot is, csak hogy a nyakunkról elmenjenek; mert ők nekünk egy nagy teher, mintegy országos csapás, pestis és csupa szerencsétlenség.“

A zsidókérdés megoldására nézve *Luther* a következőket hozza javaslatba:

„Először zsinagógájukat vagy iskolájukat fel kell gyújtani, (dass man ihrer Synagoge oder Schule mit Feuer anstecke), és a mi nem akar elégni, földdel be kell temetni, (und was nicht verbrennen will, mit Erden überheuffe und beschütte), hogy soha többé ne lásson ember azokból egy követ vagy salakot.

Másodszor házaikat is szintoly módon el kell rombolni és pusztítani (Zum andern, dass man auch ihre Häuser dergleichen zerbreche und zerstöre); mert ugyanazokat a dolgokat űzik ezekben is, mint iskoláikban.

Harmadszor, el kell tőlük venni minden imakönyvüket és talmudjokat, a melyekben olyan istentelenségek, hazugságok, átkok és szidalmak tanítatnak.

Negyedszer, rabinusaiknak halálbüntetés terhe alatt meg kell tiltani, hogy ezentúl taníthassanak.

Ötödször, meg kell tiltani a zsidóknak, hogy szerte csatangoljanak, mert nekik a falukon semmi keresetük, mivel ők se nem urak, se nem földművesek stb.

Hatodszor, meg kell tiltani nekik az uzsoráskodást, s el kell venni tőlük minden készpénzüket, arany és ezüst drágaságaikat, s mindezeket őrizet alatt kell tartani.

Hetedszer, a fiatal, erős zsidók és zsidóasszonyok kezébe csépet, fejszét, ásót, kapát, rokkát és orsót kell adni és arczuk verejtékében kell velük kenyerüket megkerestetni.

S végül: El velük! (Weg mit ihnen!)“

Luther Márton nem volt *reakcionárius*, de reformátor, ki a kálvinisták és lutheránusok hitéletében ma is tekintély, tehát a zsidóval *czimboráló* protestáns magyarok *Luther Márton* elveihez lettek hűtelének.

Luther Márton javaslatai köztörvényekbe és az államjogba ütköznek, tehát meg nem valósíthatók, de mindenesetre ezek az igék a zsidó faj veszedelmességét hangsúlyozzák, s az összes keresztény felekezeteket arra ösztönözhetik, hogy összetartásukkal szilárdítsák meg a *keresztény Magyarországot.*

A *Luther*-féle középkori és erőszakos fegyverek nélkül is célzott érhetünk, békés és komoly munkával. Legyünk jó keresztények, jó magyarok, ne csak a külsőségekben, de bensőnkben is. Kövessük *Jézus Krisztus* evangéliumát, szívvel, lélekkel.

Mi keresztények szolgáljuk bár *Jézus Krisztust* akármelyik csapatá-

ban, ne felejtjük el, hogy *katholikusok* és *protestánsok*, mindnyájan az ő zászlaja alá esküdtünk. Egyházi férfaink vitázhatnak a felett, hogy melyik keresztény vallás jobb és tökéletesebb, a keresztény társadalomnak felekezeti békére van szüksége. Mi keresztények a *Jézus Krisztusban* mindnyájan egyek vagyunk és ha a zsidók ellen védekezünk, ez nem felekezeti izgatás, mert ők velünk sem egy *felekezettel sem egy fajjal nem képeznek.*

Megmondotta ezt a legnagyobb magyar *gróf Széchenyi István*, ki anyagi veszedelmünket megjósolta és megjósolta a zsidók elhatalmaskodását is.

A zsidók előtt nyitva van az út, hódoljanak meg, ha tudnak a kereszténységnek, vagy vonuljanak ki a keresztény államokból és különösen ne szítsanak felekezeti harcokat a keresztény Magyarországon.

A *Buda és Vidéke* az egyellen magyar lap, mely őszintén és bátran markol be a zsidó kérdésbe. Nem kihívóan, hajsztát nem keresve, komolyan békés eszközökkel folytatja a küzdelmet, mely diadalmasan fog végződni, ha a keresztény Magyarország össze tart.

A *Buda és Vidéke* Budán jelenik meg, ott a hol a keresztény Magyarország keresztény ereklyéi és keresztény emlékei vannak. Budáról hallatja intő szózatát a keresztényekért, minden keresztényeknek.

A *Buda és Vidéke* Buda emelkedéséért, fejlődéséért, rendezéséért és haladásáért, magyarosodásáért mindent elkövet. Buda a magyar apostoli király trónjának helye, az ország szíve, az ország figyelmére méltó. Természeti kincsei, a tündér vidék arra jelölik, hogy egy szép városrész legyen méltó a trón fényéhez. Buda van arra hivatva, hogy a szellem városa legyen, tehát központja a magyar keresztény tudománynak, irodalomnak, művészetnek. Buda van arra hivatva, hogy központja legyen a keresztény szellemnek. Mi harcoltunk és harcolunk Budáért, melynek szépségét elismeri az egész világ és nem ismeri még sem az egész Magyarország.

Azt akarjuk, hogy a *budai fürdők* emelése adjon példát és utmutatást az egész hazai fürdőügynek. Buda rendezése legyen mintája az egész ország városai rendezésének.

Innen, a hol minden kő, minden darab föld a történetre emlékeztet, a jelen munkájára hív, s jövőért aggódással tölt el, erősítjük a *keresztény szellemet* . . .

A *Buda és Vidéke* ápolja, terjeszti a legnagyobb magyar gróf Széchenyi István hagyományait és kegyeletét. A Buda és Vidéke, mint a Széchenyi tiszteletlapja, a magyar fajt védi, a magyar nyelvet terjeszti, a magyar szellemet, gondolkodást és jellemet edzi s mindent elkövet, hogy a megszépült Ós-Buda a *keresztény Magyarország központja* legyen.

Minden jó magyar keresztény figyelmébe ajánljuk a *«Buda és Vidékét»* és ezzel együtt a keresztény magyar összetartást. Kérjük a keresztény magyar közönséget, hogy a „Buda és Vidékére“ előfizetni, s a keresztény czégeket, hogy abban hirdetés alakjában czégeknek ismertetni sziveskedjenek. *Keresztény ember csak keresztény lapokat olvasson és keresztény czégek-nél vásároljon és dolgoztasson, csak keresztény irodalomtól és művészetből lássa el lelke és szíve szükségleteit.*

*

Időnként, a keresztény szellem erősítésére kép- és könyvmelléleteket adunk.

A *«Buda- és Vidéke»*
kiadóhivatala és szerkesztősége.

Előfizetés árai:

Egy évre.	12 korona.
Félévre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Kiadóhivatal: Budapest, I. kerület Krisztina-körút 111. szám. Mutatvány számokat készséggel küldünk. Kérjük elvbarátainkat, hogy velünk igaz elvtársaink címéit közöljék és a lapot *vendéglőkben, fürdőhelyeken, körökben, kávéházakban* követeljék.

A párbajról.

(Gróf Széchenyi István vélekedése.)

A párbaj ez a malum necessarium, vagy helyesebben mondva ez a nem megvetendő *társasági javítvány* — mert hiszen csak mióta s hol lovagiában, lehető legnagyobb egyenlőséggel kelhet, vagy védelmezheti magát férfiú férfiú ellen, egyedül azóta és ott nincs rendszerint kitéve az egyes, hogy őt lesből egyszerre többen megtámadják, vagy hogy banditák által bosszultassa meg magát a sértett fél — a párbaj mondom hasonlóan sokkal előbb vált divatszervé Európa civilisált népei között, mint nálunk, hol még csak kevéssel ezelőtt magam is ismerem nem egy vitéz embert (!) és született katonát (?), ki nem látszott különös vonalozással viselkedni a párbaj iránt, s hol ha az igazat megakarjuk vallani, még most is mutatkoznak itt-ott olyféle symptomák, mikből az az antilovagias számítás vigyorít ki, s melyhez képest vajmi *kényelmesben s kevésbé veszélyteljesen rendezkedik egygyel, több mint egy.*

Lovagiában bevégzett párbaj nem *kivétel* többé, de az ahhoz való *készültség*, valamint annak nem *keresése ugyan*, de *kikerülése sem*, oly szabály, mely már *kiegészülő részét képezi minden magát megbecsülő magyarnak.*

Mi pedig a lovagiasságot illeti, alig van közöttünk valaki, mert annak egykori fogyatkozását legtöbb érzi, ki azt ajkai között ne pengetné és akarjuk is hinni, annak szelleme szerint cselekedni ne *buzgólkodni, vagy legalább így tenni ne vélne*; csak hogy a *buzgalom*, mint nem kevésbé a jól eljárás *édesen kecsesglető önámítás*, még korántsem eldönthetetlen criterion arra nézve, hogy azért az, ki lovagi szellem után sóvárog, vagy éppen ki az efféle szellemmel már *csordultig telve hiszi magát*, már azért tudná is, *mi a lovagiság*. Mit én egyenesen tagadok; minthogy alig van eszme, melynek valódi értelme annyira összezavartatnék, mint ez, s melyről köztünk még olyanok is praeeptomkodnának, kik nem csak azt nem tudják, mi a lovagiság, de még arról sem látszanak tiszta fogalommal birni, mi a *kötelességérzet*, mi az *illedelem*.

Kazár földön.

Bartha Miklós igen szépen ír. *Kazár földön* című munkája is szaporítja irói babérait. Ez a kazár föld a ruthének földje, hol a kazárok t. i. a lengyel zsidók a népet egészen tönkre tették. Bartha Miklós a *kazár* névvel a ruthéneket szípolozó lengyel zsidót megakarja különböztetni a *zsidó vallásu magyaroktól*. Bartha attól tartott, hogy antiszemitanak nézik, ha zsidónak nevezi a zsidót. Tudtunkkal zsidó vallásu magyarok nincsenek csak magyarul beszélő zsidók. Minek kerlet Bartha Miklós. Azt hiszi kevesebb kárt okoztak a lipótvárosi és egyéb zsidók, mint az ő kazár zsidói. Nézzon körül és meglátja, hogy mit műveltek azok a mivel zsidók, kiket ő a beregmegei és máramarosiaknál jobbaknak tart. Bartha Miklós tapasztalhatta, hogy a lipótvárosi zsidók, ha kell világot mozdítanak meg az ő kazárjai és a tisztaeszlelari saktérek érdekében. Nincs is közöttük, a külsőségeket kivéve semmi különbség és a keresztényeknek valamennyi ellen védekezni kell szövetezekkel, összetartással, keresztény védegyuletekkel, társadalmi elvállalással és iróik, hírlapíróik és művészeik, kereskedőik és iparosaik kiközösítésével.

A budai hegyek.

Sokan áldozattal keresnek enyhülést bajaikra télen messzre vidék hegyei között. Elfelejtik, hogy itt a székes fővárosnak majdnem keblében, a budai hegyek között s Budának vidékén is megtalálhatnák azt közel, mit messzre vidéken keresnek. Nem szakítanak félbe foglalatosságukat, nem látvónának messzre családjuk köréből. A téli időben is nagyon szép ez a vidék, s levegője megbecsülhetlen. Furesa, hogy nem látjuk azt a mi mellettünk van, hanem csak azt, a mi a távolban fekszik. Elhanyagolódott a mi fürdő és éghajlat gyógyászat ügyünk. Némelyek azzal sem törődnek, ha áldásos vizeink, mint a *Sárosfürdő* és a *Hungária forrás* örökre csukva maradnak. A *Császárfürdőt* is jobban hanyagolják télen, mint nyáron, pedig a téli kurúra ide özönleni kellene betegeknék.

Széchenyi, mint jogász.

A Buda és Vidéke, mint a Széchenyi-Kultusz közlönye, mindig elégtétellel és meglegedéssel látja, hogy Széchenyi szelme napról-napra megihleti a komoly gondolkodásu jellemeket. Széchenyit többen és jobban tanulják és igazolódik az, hogy alig van számbavehető alkotás, melynél a legnagyobb magyar teremő keze nyomaira nem akadnánk. A Magyar Tudományos Akadémiában, tehát *Széchenyi szellemének otthonában* Balogh Jenő levelező tag *«Gróf Széchenyi István hatása bűnvádi per-jogunk átalakulására»* című tartalmas és jogi szempontból is értékes tanulmányt foglalta el székét. Mi a magot elvetettük

és tovább kertészkedünk, hogy abból hatalmas törzs legyen és Széchenyi szellemének hatásával fényre derüljön hazánk.

Vigyázzanak a Consulokra.

Egy zsidó megszökött. Mi nem keresünk, melyik zsidó szent egyletnek, vagy nem szent egyletnek volt tagja. Mi csak azt itéljük el, hogy az a zsidó egy állam alconsula volt. Sok állam feledkezik el magáról és nevez ki consulául zsidót is. Mi már emiatt felszóltunk. Külföldön nem kutatják, hogy ezek a consulok zsidók-e vagy nem, csak kinevetnek bennünket. Mi nem ujongunk örömben, hogy egy vagy száz zsidó szökik is meg, ha mindjárt consul is, mint a zsidó sajtó, ha egy *keresztény lesz elvetemültté*, csak arra kérjük a hatóságokat *vigyázzanak a consulokra.*

Izraelita irodalmi társaság.

A zsidók, hogy menyire nem akarnak beolvadni a keresztény társadalomba, mutatja az élénk életű és a zsidó fajt dicsőítő izraelita irodalmi társaság. Izraeliták kihaltak, nem léteznek csak zsidók, de hát ép úgy rájuk ismerünk erről a jelzéről is, mint a kazárról. A zsidókban is becsüljük az őszinteséget, báresak minden lapra, könyvre, képre ráírnak, hogy zsidók szerkesztik, írják vagy festik. Ugyan rájuk lehet ismerni, de gyengébbek kedvéért nem ártana, ha mindeki oda tenné a neve mellé a vallását is. Az is helyes volna, ha a törvénytársasági tárgyalások hősei neveinél olvashatnánk a felekezeteit is, a melybe az illető tartozik.

Zsidó gyógyszerészek.

Hajdanában a zsidó patikárius ritkább volt a fehér hollónál, nem sokára a keresztény patikárius lesz ritka, mint a fehér holló. A székes fővárosban több a zsidó patikárius, mint a keresztény. Ez pedig nem jól van, mert ide csakugyan nem volna szabad még oda sem ereszteni őket, a zsidókat. Elég bajt okoznak az élelmi szerek és italok vegyítésénél.

Felhívás.

Felhívjuk a keresztény közönséget, hogy úgy karácsonyra, mint egyébkor, csak keresztény czégek-nél vásároljon.

Alagut a Gellérthegy alatt.

A halhatatlan és dicső emlékű gróf Széchenyi István azt tartotta, hogy alig van olyan terv, mit el ne lehetne fogadni. Ő szívesen meghallgatta a legegyszerűbb ember tervét vagy ötletét. Soha senkit ki nem nevetett terve vagy ötlete miatt. Minél több tervet termel egy nemzet — szerinte — annál gazdagabb.

Napjainkban sok terv, sok ötlet van, de az a szokás, hogy ha nem hatalmas embertől ered, kinevetik és Széchenyi iskolájával ellentétben, a batoritással fukarkodnak, s az elkedvetlenítést pazarolják, a hatalmas emberek terveit pedig könnyelműen, vakon elfogadják.

A városi villamos vasut — mint a lapok írják — egy világra szóló tervvel foglalkozik. Alagutat akar furatni a Gellérthegyen át. A terv nagyszerű. A tudomány eldönti, lehet-e vagy nem? Nem koczkatják-e a hévvezek forrásait? A szakértők állapítsák meg.

Ez a terv azonban nem új. Közbeesülésben álló budai polgártársunk Stein Péter indítványozta ezt a *Buda és Vidéke* egyik régiebb évfolyamában.

A gyermek szellemi életéből.

Az az élvezetes és tanuságos előadás, mit nagy hatással ily czímen tartott a Természettudományok 31-ik vándorgyűlésen Babarzi Schwartzter Ottó udvari tanácsos a kitűnő és világhírű tudós és író külön kötetben is megjelent. A nagybecsű

tudományos és mégis népszerűen megírt mű behatóan foglalkozik a gyermek szellemi életének fejlődésével s szerző azt óhajtja, hogy szülők és iskola neveljenek, tanítsanak a szív melegével, tetterhelés nélkül s a szülői szeretet az eszményi nevelésben nyilatkozzék meg.

Beszélő számok.

A budapesti számtartó (statistikai) hivatal 1897—1898. évről szóló és III-ik évkönyve 1901. július havában jelent meg és dr. Thüring Gusztáv állította össze rendkívüli fáradsággal és szakértelemmel. Kiterjed mindenre, a hőmérsék, talajnyomás, családi, felekezeti, foglalkozási, tanügyi, műveltségi, vagyoni, közigazgatási, területi stb. viszonyokra.

Mi ezeket a ridegnek látszó, de azért szónoki erővel beszélő számokat a zsidóság szempontjából vettük szemügyre. Ezek a számok tanítanak ki arról, miben erősödtek, miben gyengültek a székes fővárosban a zsidók? A kép nem tökéletes, mert az 1891-dik évig rajzolt csak. A népesség azóta majdnem megkétszereződött.

Elrémít az az adat is, mit a hitfelekezetek elosztásáról találunk. 1870-ben volt 44.890 zsidó Budapesten, 1891-ben már 102.377. Budán 1871-ben 6.231. 1891-ben 7.418. Nem minden zsidó vallotta magát magyarnak. 23.401 németnek, 1323 tótnak és 850 egyébnek mondta nemzetiségét. A 60 éves kort a zsidók népességök 5—6 százalékában érték el. A zsidók közül tudnak legtöbbet inni és olvasni.

A zsidók közül:	
Óstermeléssel foglalkozott	165.
Ruházati iparral	5.081.
Eledel iparral	2.724.
Építő iparral	293.
Fonó-, szövő iparral	264.
Aggag iparral	85.
Fa iparral	620.
Vas- és fém iparral	2.197.
Sokszorosító iparral	928.
Iparos művészettel	643.
Műszer iparral	321.
Bőr iparral	189.
Papír iparral	219.
Olaj- és zsír iparral	132.
Iparos festéssel	193.
Összesen:	16.912.

A nehéz munkában számok fogy, a könnyebb- és ülmunkáknál szaporodik: Igy van a közlekedésnél is. Szárazföldi forgalomnál találunk 1.627. vízi forgalomnál 50 zsidót. Kereskedő közöttük 13.421.

Testi szolgálatot üzött 10.163.

Szellemi szolgálatot 3.184.

Különféle szolgálatot 568 zsidó.

A szellemi szolgálatban csak 3.184 zsidót találunk, míg 13.696 keresztényt. Sokkal kevesebben üznek szellemi foglalkozást, mint a keresztények, túlsúlyuk a keresztények közönyvének és élehetlenségének tudhatjuk be. Önálló kereset nélkül, vagyonából, gyámoletásból, mint háztartás tagja, tanuló élt 56.234 zsidó. Csak 1.959 zsidó vallo ta be, hogy vagyonából él és egyéb foglalkozása nincs. A keresztények közül még háromszor annyit élt saját vagyonából. Keresztény kereskedő volt 8.100, zsidó 13.424.

A törvénytelen születések szaporodtak a zsidóknál. 1874—75-ig átlag 247. 1891—1895-ig átlag 401 eset fordult elő évenként, de szaporodott ez a keresztényeknél is, a mi a hit és családi élet hanyatlásának lehet betudni.

1898-ban a zsidók száma csak 12 százalékkal szaporodott születés által. Egyáltalán a bevándorlás adta közöttük a nagyobb tömeget. Idő előtt gyermekvesztések 1874—75-ig 6. 1891—95. 203. A halandósági viszonyok is emelkedtek közöttük. A gyermek halandóság kevesebb. A zsidó jobban ápolja és orvosoltatja gyermekét. Öregebb koru is több van közöttük.

1891-ben 16 zsidó öngyilkost találunk,

1893-ban 46 zsidó öngyilkost. Ez is kedvezőlen kép reájuk nézve.

Természetes úton szaporodtak:

1876—80 786.

1881—85 934.

1886—90 1.009.

1891—95 1.506 évenként.

Ebből akárhogy sokszorozzuk is, nem kerül ki a budapesti zsidóknak mai nagy száma. Sajnos, hogy az évkönyv a bevándorlásokat nem mutatja ki hitfelekezetek szerint, ép így nem látunk kimutatást az elítélésekről, kiutasításokról. Ez volna pedig a legértékesebb táblázat. Hány keresztény és hány nyilvánosan rovott életű zsidó van?

1890-ben a községi népiskolákba járt 6.845, 1899-ben 11.822 zsidó gyerek, középiskolába 2.817, az egyetemre 1498, műegyetemre 379 hallgató. Emberbaráti intézetekbe elhelyeztek 155 növendéket. Ipariskolába járt 1579. Ismételt: 320.

Testi és szellemi foglalkozás szintén emelkedőben (1881-ben). Vak: 106, süketnéma: 124, elmebeleg: 213, hülye: 49. (1891-ben). Vak: 123, süketnéma: 197, elmebeleg: 318, hülye: 723.

Elbált: 144 him és 269 nő.

Ezek a számok ezelőtt tíz évről beszélnek, ma már többen vannak, de az arány körülbelől mindenütt olyan. Az egészről az látszik, hogy a zsidó faj szaporodott, de nem változott a székes fővárosban.

A magyar osztályosjegyek Ausztriában.

A községtanács ülésén fölolvasták az alsó-ausztriai pénzügyigazgatóság rendeletét, a melyben élesen tiltakozik az ellen, hogy Bécsben s általában Ausztriában magyar osztályosjegyekkel kereskednek. A pénzügyigazgatóság felszólítja a polgármestert, hogy e törvénytelen üzérkedés elnyomásához járuljon hozzá. Lueger polgármester kijelentette, hogy készségesen fogja támogatni a pénzügyigazgatóságot, annyival inkább, mert a magyar osztályosjegyet nem a magyar állam tartja fenn, hanem egy magyarországi zsidókból alakult részvénytársaság. Ha már a bécsiek el akarják veszteni a pénzüket, úgy veszítsék el a bécsi lutrin.

Luegernek ez a kijelentése is azt igazolja, hogy ő nem gyűlöli jobban a magyart, mint a magyar a németet, de teljes szívéből és erejéből gyűlöli a zsidót és hazafiságot lát abban, ha «Wient» menti a zsidóktól. Nálunk a főváros képviselőtestületében zsidók adják a hangot, zsidók uralkodnak a helyzetet, magukat keresztényeknek hazudó csatlósáikkal és azért is köhögnek, ha az iskolákban a keresztény szellemet fenntartják. A székes főváros pénzügyi bizottságának oszlopai a zsidók, választásoknál döntenek a zsidók és minduntalan utját állják a tanács jó szándékainak. Soha nem leczkéztetik a zsidó lapok a képviselőtestületet, hanem a tanácsot. Buda bajai is abban gyökeredznek, hogy Jakabék és Náthánék megerősödtek a képviselőtestületben. Jó volna, ha a főváros Luegertől tanulna és hozzá fogna a zsidók túlsúlyának gyengítéséhez. Azért akarják kérlelhetlen magyar falónak feltüntetni Luegert, mert ő kihuzta Bécsben a zsidók méregfogát.

Áthelyezés.

Szirmay Andort, az I-ső kerület kapitányát a VIII-ik kerület kapitányságának vezetésével bizta meg az államrendőrség feje. Szirmay Andor távozását a budaiak nagyon sajnálják. A legelőkelőbb köröknek is kedvelt tagja volt és hivatásának pontos méltányossággal felelt meg. Utódja Jeszenszky Gellért, az államrendőrség egyik jeles tagja, ki fontos állásában hivatottságát bizonyította.

A Szent-István-Társaság új könyvei.

Anyaföldön. Elbeszélések. Irta Andor József (Cyprián). Kiadja a Szent-István-Társulat. A Családi Regénytár 15-ik kötete. Ára csinos vászonkötésben 1 korona.

Don Luis Coloma elbeszélései. Spanyol eredetiből fordította Jándi Bernardin. A Családi Regénytár 16-ik és 17-ik kötete.

Pásztorjélek. Kiadja a Szent-István-Társulat. Budapest, 1901. 8-rét, 188 lap. A Szent-István-Társulat ilyenmü kiadványainak egyik czélja, hogy a karácsonyi szünetidőadásoknak szép szokását életben tartsa. A csinos kötésű munka ára 1 korona 40 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

Japáni mesék. Azt hisszük, jobb karácsonyi ajándékkal a Szent-István-Társulat nem is kedveskedhetett volna a gyermekvilágnak. Hiába, a szülők mesét kérnek a gyermekek számára és újra mesét, már pedig mesegyűjteményünk mindössze is kevés van. Valóban, örülhetünk e gyűjteménynek és nem csupán a gyermekek miatt. A Japáni mesék mélyén rejli poézist a gyermekek ugyanis csak akkor fogják megérteni, ha majd felnőnek. Ára kötve 2 korona 40 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Urania.

Művelt ember ne kerülje el az *Urania* színházat. Nemesak élvez, de tanul is. Pihelve, szórakozva okul és képezi magát. A kit különben a színházak idegessé tesznek, az *Urania előadásai* megnyihitik egész valóját. Az izlés nemesedik és nem romlik, azért kell ide szoktatni az ifjúságot. Az idősebb ember se kerülje el és egyik ismerős ajánlja a másiknak. Az *Urania* legközelebb a *hadsereget* mutatta be s ezzel is tanusította azt, hogy czéljának a szép, jó és igaz szolgálatának megfelel.

Szép Ilonka.

Vörösmarty ily című költői elbeszéléseinek hősnője az a Szép Ilonka, kinek életnagyságu bronzalakja egyik legszebb díszre lesz a budavári Mátyás király kútjának. Az alkotó szobrásznak, Stroblnak az az ötlete támadt, hogy künn a budai hegyek közt is fel kellene állítani Szép Ilonka szobrát. A monda szerint ott hervadt el a szép leányka Mátyás után vágó szerelmében. Strobl újra mintázta a szobrot és odaajándékozta a városnak azzal a kéréssel, hogy a Zugliget valamelyik szebb pontján állítsák fel. A főváros teljesíti a művész óhaját s nemsokára a hegytetőn fog állni a szobor s hirdeti majd Szép Ilonka szomorú történetét.

Gyűjtési engedély hamisítása.

Szepesvármegye alispánja a jekelfalvi és margitfalvi egyesült zsidó imaházak építési költségeinek beszerzésére gyűjtési engedélyt adott ki. A gyűjtő könyvet a vármegye pecsétjével hamisították és többszörösítették. Szepesvármegye alispánja felkéri a törvényhatóságokat, hogy ha valaki ilyen gyűjtőkönyvvel gyűjtene azt azonnal tartóztassák le.

Nyílttér.

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangú kénes hévívíz gyógyfürdő paratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakoszobával. A legszebbidőben kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:

mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: JURISZTOVSZKY ÖDÖN.

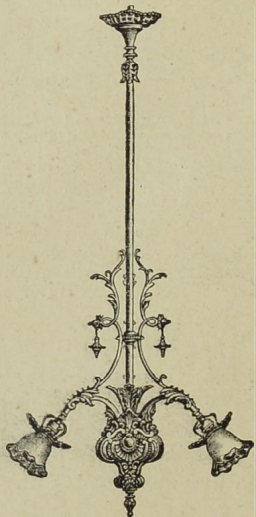
Kis hirdetések.

Kis hirdetések a Buda és Vidékének felvesz KELLER DANIEL könyvnyomdája I. ker., Attila-körut 1. szám. Egy szó ára 3 fillér, vastagabb betűkkel 6 fillér.

Ugyanott a Buda és Vidéke egyes számai 10 fillérért kaphatók.

MAGYAR

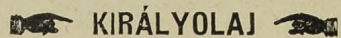
**FÉM- és
LÁMPAÁRU-GYÁR**
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Dús választék mindennemű

**légszesz-, villamos
és petroleum**

világítótestekben,

a legegyszerűbb kivittől a legpazarabbig.

biztonsági petroleum.

Fémdiszmutárgyak.

RAKTÁR:

Budapest, II. kerület, Fazekas-tér 3. szám.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

első magyar zongora-gyára

Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.

Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös figyelmére érdemes.

A kitünően gyártott zongorák bármely leg-híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek. Több külföldi és hazai kiállításon első érme-
kel és dicséret oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél év-tized óta.

A széphanzús zongorák kitarató erősek, miről számtalan dicséretlevél van s a mit bizonyít az, hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken használják.

Itt készült a legelső s az egész világon elismerést aratott magyar stílusú tulipános zongora, a legmagyarabb élő művész Syposs Antal, a halhatatlan érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő jubileumára.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár

részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. **Aczelöntés.** Hengerszék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések.

Faciszoláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. Vízikerekeket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek, csővezeték, tricsiós kapcsolások, rotációs dinamo-méterek. Mechtart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltazó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtő-gépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérőkészülékek stb. **VAROSI IRODA: IV., Ferencz-
tere 2. sz., a hol mindig dús választékát tartjuk a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos gép- és motoraink és petro-
leum- dynamo-gépeink is.**

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazangyára, vas- és ércöntödéje

Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden nagyságban és magasnyomású compound- és triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezény-művel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek haj-tására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihúzható forr-és hűtőesőves kazánokkal. Szivattyugépek Worthington és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-, forraló- és hullámlémezés fűtőesővekkkel; mint különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szűcs-féle biztonsági vízesőves kazánokat. Teljes hűtőtele-
peket és jéggyárat szabadalmazott ammonial-
rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalmi- és féglagyi berendezéseket.

Dobánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömb-zék emeltyű szerkezettel

VENDEGLŐ MEGNYITÁS!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy II. ker., Lánchíd-köz és Öntőház-utca sarkán levő 18406

„SÖRÖSKOCSIHOZ”

ezimzett vendéglőt átvettem és az ujonnan átalakítva és csinosan berendezve megnyitottam.

Főtörökvényem lesz kitűnő konyhám, valamint saját termésű valódi jó boraim-mal a n. é. közönség teljes megelégedését megnyernem.

Szállodámban szobák 80 kr.-tól kezdve kaphatók. Számos látogatást kér

MÜLLER FERENCZ és FIA.

MAITONI-FÉL

GISSHÜBLER

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitűnő hatásának bizonyult köhögéssé, göcsök-joknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.

Mattoni Henrik, Karlsruhe és Budapest

**Elegáns
uri szabóság!**

Magyar diszruhák, verseny breches és dressek, vadász- és sportruha-különleges-
ségek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet

(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

GABLER I.

Czégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszeszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

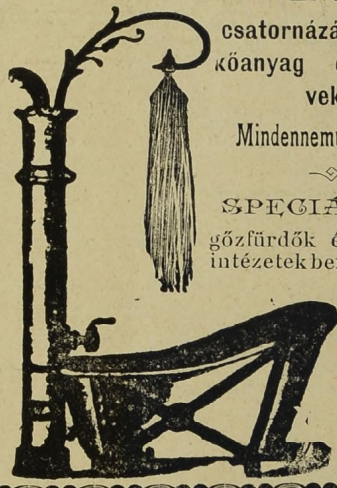
Elvállal:

csatornázást csement,
kőanyag és vascső-
vekből.

Mindennemű szivattyúk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vízgyógy-
intézetek berendezésére,
elvéllal viz-
ellátásokat,
kastélyok,
kaszárnyák,
kórházak,
gyárak, bér-
házak, stb.
részére.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szives tudomására hozni, hogy I. ker., Attila-körút 1. szám alatt jól beren-
dezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legjobb betűfajokkal szerel-
tem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba tartozó dolgoknak, u. m. diszmutévek, könyvek, heti lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragas-
szok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (vonalt-
zott) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kár-
tyák, borítékok, körlevelek, számlák, címkek, mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni bármely nyomdai megrendeléseivel, (levelezőlapon való megkeresésekre munkafelvétel végett kész-
séggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel

KELLER DÁNIEL,

nyomdatulajdonos.

BUDA és VIDÉKE.

KERESZTÉNYEK LAPJA.

Az „Istentelenek“

Istentelen!...

Még fogalomnak is borzasztó! Pedig hát „Istentelenek“ mindig voltak, a mióta a világ fenn áll s rajta emberek gázolnak. Istentelenjei voltak és vannak a társadalom minden osztályának, különösen ha abban a mérsékeltbb értelemben vett istentelenekeket értjük, a kik perczre, időközönként megfélekedezve magukról, emberi voltokról, a szív, a lélek nemesebb szándékáról, olyat cselekesznek, a melylyel fellázítják jobb érzelmű embertársaikat, azok megvetését, gyűlöletét vonják magukra. Ilyen, ennyire istentelen lépten-nyomon akad, hisz istentelennek mondja hirtelen haragjában az anya rosszkedő gyermekét is, a nélkül, hogy ennek a szónak mélyebb értelmét keresné, kutatná. Nem ezekről az istentelenekről akarok szólni, hanem azokról az igazán szó szerinti »Istentelenekről«, a milyen nálunk Magyarországon több van negyvenezernél, a kiket maga az állam nevel istentelenné, mert rendszerével kiöli belőlük a vallásos érzületet, mely pedig alapja minden jónak és szépnek, becsületnek, munkakedvnek, emberszeretetnek, szóval mindazoknak az erényeknek, melyek embert emberré emelhetnek.

Az ország rabszolgáiról, az emberiség páriáiról, a hivatalnokokról akarok szólni, ezekről a fehér rabszolgákról, a kiknek, — valamikor gyermekkorukban szívükbe oltott vallásos érzületüket a tinta feketeségébe fullasztja a hivatali rendszer. Erről a 40 ezer „istentelenről“ irok, a kik mögött a hivatalos ajtó elzárja az utat a templomhoz, az órarendszer lakatot vet imádkozó szájukra s mielőtt maguk is észrevennék „istentelenné“ válnak nemcsak külsőben, látszat-szerűen, de belsőben is.

Társadalmat, családot s így egyes embert sem képzelhetni vallásosság nélkül, mert csak ez lehet alapja az erkölcsnek, mely ismét fundamentuma országok, államok életének. Az az ember, a kinek nem nyújt vigaszt egy hite szerint eljövendő boldog túlvilág létele, a kinek az emberek gyalgó ítélkezésén kívül nincs más, magasabb, felsőbb hatalomtól való tartózkodása, az céltalan, tétova haladó

lesz mindig; lelkiismeretlen tetteiben korlátlan a gonosz tervek kivitelében s néhány percnyi mulandó földi jóért, élvezet, gondolkodás nélkül megcselekszi a bűnt, mert nem vezérli vallásosság, Isten ismerése, hanem — miként az állat — a pillanat befolyásainak tartama alatt állván, átlépi a társadalmi rendet, öl, lop, rabol, sikaszt, családi drámákat rögtönöz, kíméletlen kézzel belemarkol mások boldogságába s aztán — vagy golyót bocsájt agyába, abba a megtántorodott, vallástalanságában erőtlén agyba, vagy oda áll a törvény elé, mely a felállított §§-ok nyomán ítéletet mond fölötte. A törvény még annyi kegyellettél viseltetik a bitóra került szerencsétlen iránt, hogy mielőtt zsinegre kötnék, mentő okokat keresgél körülötte; nem volt-e itt az illető elkövetett bűne alkalmával, nem-e hirtelen támadt indulatában vált vétkessé, nem szenved-e öröklött fogyatékoságban elméje az illetőnek? stb. stb. Csak egy mentő okot nem keres a mi mai törvényünk, hogy „*vajjon járt-e templomba az az ember? nem-e halt ki lelkéből a vallásosságnak utolsó szikrája is? hitte-e az Istent?, tudott-e, szokott-e imádkozni?*“ Ezt nem keresik. Pedig hát ebben lelné meg a rideg ítélkezés a legfőbb mentő okot, s ha ezt tenné, vagy fel kellene mentenie az erőtlenné vált „Istentelenekeket“, vagy saját mellét verve be kellene ismernie, hogy: „*mea culpa*“ én vittem rá a bűnre, mert a fennforgó államrendszer állatot formált az emberből, elvonja 40 ezer rabszolgáját a vallás gyakorlatától, mely nélkül pedig nincs erkölcs, nincs tisztesség, nincs becsületérzet. S ha ezt beismerné, meg kellene változtatnia a rendszert, mely a hivatalnokot vásár-és ünnepnapokon is író asztalához köti s megengedné, hogy az saját szíve, lelke ösztönét követve, templomba mehessen, Istent imádhasson.

Az állam a mostani rendszerrel a gonoszoknak, a bűnösöknek valószínű bűnszerzője.

Tizezer hivatalnokot tudnék előállítani, egy óra alatt, a kik husz esztendő óta kétszer sem látták a templom belsejét!!

Miért? ... mert nem láthatták. A hivatali rendszer reggel 9 órakor (vannak ólombányák, mint pl. a köz-

ponti statisztikai hivatal, a hol már a szürke 8 órakor) hivatalba kényszeríti a hivatalnokot s csak akkor távozik onnan, mikor otthon már kitálalták számára a levest, (ha ugyan tállaltak) A vallásosságot lelke mélyére süllyeszti az az eltompultság, mely igen érthetően az ilyen rendszer mellett ránehezedik arra a szegény rabszolgára s meg kell elégednie azzal, ha a templomban megfordult családtagjai otthon hozzádörzsölik szentelt vizes felöltőjüket.

Nem így van ez más államokban. Francia-, Olasz- s Spanyolországban a vásár és ünnepnapokon, ha ezek hivatalos napokul vannak is számítva, tetszésére van bizva a hivatalnoknak, hogy templomba mehessen.

Nálunk az állam vallásos intézkedése abban nyilvánul, hogy vásárrnap nem szabad sajtot mérni az éhes embernek, hanem veszszen meg étlen, sem pedig egy ív papírt kiadni nem enged a megszorult vevőnek.

Tisztelem én ezt a vásárrnap munkaszünetet, ezt az Istenimádást.

A magyar hivatalnok (de csak az állam rendelkezése alatt állók, mert a Gizella-malom, meg a Hechtbankház emberei szabadon mehetnek isten imádására) nem jár templomba, mert *nem járhat*, még azokon a neves, kiváltságos napokon is vállain ül a hivatalnoknak, mikor törvényben kimondott ünnepet jelez a kalendárium pl. Szt. István király ünnepét, vagy most uralkodó felséges királyunk név-és születésnap ünnepét. Az a 40,000 hivatalnok ezeken a nemzeti- vagy jobban *hivatalos ünnepeken* sem emelheti fohászszal telt lelkét Istenhez, mert ehhez joga, kiváltsága, csak a főböknek, az elnököknek, a minisztereknek van. Az ő díszruhás imádságuk szerzi meg Szt. István király túlvilági nyugalma s a most élőknek ez hoz áldást és hosszú életet.

A többi nem imádkozhatik, hát nem is imádkozik, hanem lassankint elfordul Istentől, a kinek szent nevét legfeljebb elnyomatása, terhei közepett emlegeti néha. Vallástalanná válik s a fékvesztett lélek aztán cselekszik vakon, öl, vág, rombol, belemarkol a kasszába s elviszi a 600 ezer koronákat, a milliókat, boldogság után vágyván, arra, a mi lelkéből hiányzik, melyet csak a vallásosság, az Isten-

félő érzület lett volna képes számára megteremteni.

Ne bánásatok azt a megfutamodott embert, a ki elvitte a pénzeteket, nem oka ő annak, a mit elkövetett. Hagytátok volna járni templomba, hogy imádkozhatott volna, hogy erkölcsi erőt gyűjthetett volna magának a kísértések ellenében.

Zombory Gyula.

Karácsony.

Hát van még karácsony ünnep?
Hisznek az emberek?
Eljön-e még hozzánk a Megváltó?
Várja e nagy sereg?

Vagy már nincs bűn a világon?
Népünk csupa erény?
Ezért kerüli a Megváltó
Földünk, karácsony ünnepén.

Zöldfácska kerül legtöbb házhoz,
Sok láng ég fényesen,
Alatta van ajándék is,
De Jézus nincs jelen.

Más és szebb földeken jár ő,
El kerülte magyar nemzetét.
Hol csak kevés szívben van helye,
És megtalálták szent nevét.

Urunk Jézus nézd el hibánkat,
Rajtunk a zsidó és német,
Jőjj el uram! és váltsd meg,
Szegény magyar néped.

Erdélyi Gyula

A *Buda és Vidéke a Keresztények Lapja*, az egyetlen magyar lap, mely őszintén és bátran markol be a zsidó kérdésbe. Nem kihívóan, hajszát nem keresve, komolyan békés eszközökkel folytatja a küzdelmet, mely diadalmasan fog végződni, ha a keresztény Magyarország össze tart.

A *Buda és Vidéke a Keresztények Lapja*, Budán jelenik meg, ott a hol a keresztény Magyarország keresztény ereklyéi és keresztény emlékei vannak. Budáról hallatja intő szövegét a keresztényekért, minden keresztényeknek.

A *Buda és Vidéke a Keresztények Lapja*, Buda emelkedéséért, fejlődéséért, rendezéséért és haladásáért, magyarosodásáért mindent elkövet. Buda a magyar apostoli király trónjának helye, az ország szíve, az ország figyelmére méltó. Természeti kincsei, a tündér vidék, arra jelölik, hogy egy szép városrész legyen méltó a trón fényéhez. Buda van arra hivatva, hogy a szellem városa legyen, tehát központja a magyar keresztény tudománynak, irodalomnak, művészetnek. Buda van arra hivatva, hogy központja legyen a keresztény szellemnek. Mi harcoltunk és harcolunk Budáért, melynek szépségét elismeri az egész világ és nem ismeri még sem az egész Magyarország.

Azt akarjuk, hogy a *budai fürdők* emelése adjon példát és utmutatást az egész hazai fürdőügynek. Buda

rendezése legyen mintája az egész ország városai rendezésének.

Innen, a hol minden kő, minden darab föld a történetre emlékeztet, a jelen munkájára hív, s jövőért aggódással tölt el, erősítjük a *keresztény szellemet*...

A *Buda és Vidéke a Keresztények Lapja* ápolja, terjeszti a legnagyobb magyar gróf Széchenyi István hagyományait és kegyeletét. A Buda és Vidéke, mint a Széchenyi tiszteletlapja, a magyar fajt védi, a magyar nyelvet terjeszti, a magyar szellemet, gondolkodást és jellemet edzi s mindent elkövet, hogy a megszüpült Ós-Buda a *keresztény Magyarország központja* legyen.

Minden jó magyar keresztény figyelmébe ajánljuk a *«Buda és Vidékét»* és ezzel együtt a keresztény magyar összetartást. Kérjük a keresztény magyar közönséget, hogy a „Buda és Vidékére“ előfizetni, s a keresztény czégeknek, hogy abban hirdetés alakjában czégeknek ismertetni sziveskedjenek. *Keresztény ember csak keresztény lapokat olvasson és keresztény czégek-nél vásároljon és dolgoztasson, csak keresztény irodalomból és művészetből lássa el lelke és szíve szükségleteit.*

*

Időnként, a keresztény szellem erősítésére kép- és könyvmellékleteket adunk.

A *«Buda- és Vidéke»*
kiadóhivatala és szerkesztősége.

Előfizetés árai:

Egy évre. 12 korona.
Félévre 6 korona.
Negyedévre. 3 korona.

Kiadóhivatal: Budapest, I. kerület Krisztina-körút 111. szám. Mutatvány számokat készséggel küldünk. Kérjük elvbarátainkat, hogy velünk igaz elvtársaink czimeit közöljék és a lapot *vendéglőkben, fürdőhelyeken, körökben, kávéházakban* követeljék.

Kidobott ifjuság.

Tüntetésekben semmi értelem nincsen. Ezekben a művelt keresztény ifjuságnak részt venni nem szabad. Lelkesedjék az ifjuság. Virág és dal a tavaszé. De válto-gassa meg miért lelkesedik. Zsidó kávéházak, zsidó komédiáit legfeljebb ne vegye észre, kerülje az ilyen helyeket, hol egészségét, erkölcsét és jellemét teszi tönkre. *Gróf Széchenyi István* az ifjuságnak más utat jelölt. A legnagyobb magyar arra intette az ifjuságot, hogy erősitse, edze testét és képezze szellemét. Elítélte az utcai botrányokat, mihez legfeljebb csak a kakasülő tapsol.

Mikor az ifjuság egy része ezeket a zsidó kávéházakat megrohanta, vezércikkben méltatott. Mi antiszemita tiltakozunk az ellen, hogy az ilyen nem tapintatos heczek szításával gyanusítsanak. Mi nem tartjuk azt, hogy az *antiszemitás* szégyen, mi a jog, törvény és rend útján keztyüs kézzel akarjuk megoldani a zsidó kérdést.

Ezek a szerencsétlen kávécsok és szerencsétlen komédiások nem okai semminek. Debreczenben, Kolozsváron, Kecskeméten, vagy más magyar városban az ilyen léte-

zések éhen halnak, sőt *Budán* sem élhetnek meg. A zsidóság tartja fenn ezeket a helyeket.

A vezércikk nem volt őszinte, a németiség ellen lépett fel. Azért berzenkedett a cikkiró, hogy németül énekelnek, de azt nem mondta ki, hogy a *zsidók énekelnek németül*. Mit ér ha mi magyarul beszélünk? Mi haszon van abból, ha ezeken a zsidó fés keken magyarul rontják a levegőt. Mindaddig fertőzött a hazafiság, míg a zsidó szellem és szusz sokra bátorodik.

Igyekezzenek a keresztény ifjuság testi erőben, bátorságban, lovagiasságban, gazdasági és szellemi téren a zsidókat meggyőzni. *Hassanak oda, hogy keresztény ember zsidó lapot, zsidók által írt könyvet ne olvasson, szindarabot ne nézzen, zsidó művészeket elhanyagoljon, zsidó kávéházakba ne járjon, a keresztény a zsidóval semmi úton össze ne vegyüljön, zsidóktól ne vásároljon, zsidókkal ne dolgoztasson.*

Kezdje el ezt komolyan és méltósággal tüntetés és erőszak nélkül, úgy sokat, nagyon sokat tett és a haza jövőendő boldogságának tette le alapját.

A kávéházi előadások megfélemlítésével a magyar ifjuság szégyenletes kudarcot vallott. Kidobták őket. Micsoda elégtételt kaphatnak ezért? Semmit. A zsidó kávé diadalmasan mosolyog, s az antiszemita aratott győzedelemnek hirdeti. A magyar ifjuság mindig mossa kezeit és léptenyomon hirdeti, hogy *nem antiszemita*. Aláírjuk nem az, mert az antiszemita kerülnek minden botrányt, mert ezzel kockáztatnák az ügy sikerét és nem keresnek alkalmat verekedésre, jelszavuk: *mindent a törvény és illedelem határai között.*

Az antiszemitizmus nem volna jogosult, ha az utcára, kávéházakba, vinné küzdelmét és erőszakoskodnék. Nekünk a fegyverünk: toll, meggyőzés, komoly szó, *de ha kell keztyüs kéz és acél marok*. Az antiszemita a kávéházi elkenéshez és kidobatáshoz semmi közük és ezután ne legyen az ifjuságnak sem. *Tiszteljük a törvényeket és a rendet.*

Az ifjuság merítsen tanúságot az esetből, ne vigye az eseményeket sárba. *Edze magát testgyakorlatokkal idejekorán, ne pusztítsa egészségét, hogy azután, ha mégis arra kerül ifjú elhamarkodás folgán a sor, megmutathassa, ki a legény a csárdában?*

Egy felfedezendő vidék.

Gróf Széchenyi István sokat járkált a budai hegyek között és nagy czéljai voltak ezekkel. — *Kincs rejlik ezekben* — mondá — *csak fel kell fedezni a szép vidéket*. Némely részét felfedezték, némely részét nem. Van olyan is a mit már elrontottak és el is temettek. Van olyan, a mit nem ismernek, van több hova a közlekedés drága, s a közönség előtt el van zárva. A közönség érdekében *fel kell fedezni* a budai hegyekben egy részt, hova olesón, könnyen jusson és az övé legyen.

Mint a budai hegyek alapos ismerője azt hiszem, hogy erre legalkalmasabb terület az Ujlak, Országút és Városmajor által határolt Rézmál, Szemlő-hegy, Vérhalom, Törökvész, Zöldmál és Csatárka, mely utóbbi folytatásában ott van a Gugger és Kecskehegy aljában elterülő szép erdő.

Ez az előbb körülírt terület első sorban arra hivatott, hogy a nagyközönség séta és üdülő helyül szolgáljon, mert könnyen, olesón érhető el, ugyszólván a Margithidnál kezdődik és 40—50 percznyi kertek és szőlők közt haladó úton az erdő elérhető.

A közönség tehát nem lenne kénytelen, hogy egy kis jó levegő reményében valóságos harc után drága pénzén, zsufolt és romlott levegőjü kocsiban megtett út után, egy drága és a Lipótváros zsebeihez

mért vendéglőben foglaljon helyet, hanem egy alig észlelhető emelkedésű úton, melyről elragadó kilátás nyílik a szemben levő Sváb- és János-hegyekre, valamint a főváros látképére, kényelmesen eljuthatna a főváros egy kevesek által ismert, eddig hozzáférhetlen erdejébe, hol a magával hozott uzsonnát elköltve, terebélyes fák árnyékában ingyen élvezhesse a természet szépségeit.

Ma mindez lehetetlen, mert teljesen el van zárva a fővárosi ember elől e vidék és bizonyos bátorság kell ahhoz, hogy valaki ide behatoljon, mert bárholnan igyekszik megközelíteni e kies fekvésű vidéket az országúti, ujlaki vagy városmajorbéli utolsó ház elhagyásával megszakad a járható út és a fővárosi némi kényelemhez szokott ember csodálkozva néz maga körül, vajjon hogy hatolhatna át ezen a vadonon.

Legelőnkebben festi e vidék elhagyatottságát és megközelíthetetlen állapotát az a körülmény, hogy még például Pusztaszent-Lőrinczen és Szent-Mihályon tavaly ölenként 8–10, sőt 12–14 koronán keltek el egyes telkek, melyeket túlnyomóan budapesti lakosok vásároltak családi házak építésére, addig a fővárosnak ezen a területén 2–3 jobb kilátású telkek 4–5 koronáig sem voltak négyszögölenként eladhatók, pedig ha van vidéke Budapestnek, mely családi házak építésére alkalmas, ugy ez első helyen áll.

Ezek a visszás és a fővárosra is káros viszonyok oka első sorban abban rejlik, hogy a Svábhegy lakói közt vannak a bizottsági tagok legeslegbefolyásosabbikái, úgy természetesen, hogy csak a Svábhegy és annak környéke képezi szabályozásnak tárgyát, míg az általam említett terület szegény volt szállósgazdák kezében van, kik azt várják és lesik, hogy úgy mint a Svábhegynek hajdan Havas, majd e vidéknek is eljő Messiása, ki felfedezi e vidéket és majd keresztülviszi, hogy ott, ha nem is 10 öl széles szerpentin utakat és különféle rendszerű vasutakat létesítsen, de legalább letömeti a ma nem ritkán 1 méternél mélyebb kátyukat, megtámasztja a dülő félben levő partokat és kivágatja az út közepén vadon tenyésző kőkényt és egyéb hozótot, hogy a természeti szépséget kedvelő fővárosi ember, anélkül hogy a Lipótvárosnak lakója, fényes nappal sétái közben nyakát ne szegje.

P.

Tengerre magyar!

Herman Ottó, Garády Viktor *Tengerparti sétái* olvasása után elragadtatva kiáltja egy tárczájában: *Tengerre magyar!* Ez a kiáltás a magyar költőknek szól. Herman elragadtatása során így elmélkedik:

«Hát van-e, vagy képzelhető-e hatalmasabb tárgy egy világeposz, az emberiség eposza számára, mint a tenger? Az a tenger, a mely egykoron mint gőzkör vette körül azt a khaoszt, a melyből végre a földteke szilárdult, tehát a gőzkör eposzát is, mely méhében a jövő föld alkatelemeit az ember őcsirájával együtt rejtette?»

Mindez már akkor is forrongott a fejében. Oh, ha magyar poeta akadna, a ki ezt a gigászi eposzt oda tenné a többinek a legelőre! Mert hát a tenger eposza, ha meg van írva, úgy viszonylik, akár magához az Iliászhoz, mint a Csimborasszo a földhullámhoz.»

Mi nem úgy gondolkodunk, mint *Herman Ottó*, a magyar költő énekelte azt, a mit átérzhet, saját földjét, vizét és egét. Ugyis a zsidók hatása erősen megrontotta a költészet magyarságát, nemzetközivé tette. Van a magyar földről elég énekelnivaló. Maradjunk a költészetben idehaza.

Régi jó idők.

Lapunk egy régi és hű előfizetője a maga előfizetésén kívül, több előfizetőt küldött egy levél kíséretében, a levelet itt adjuk:

Kedves Barátom!

Kötelességemnek tartom, mint lapod előfizetője és olvasója, hogy azt terjeszszem. Jól tudom, hogy a zsidók a Buda és Vidékére elő nem fizetnek és te zsidóktól hirdetést nem közölsz. Nekünk keresztény előfizetőknek és olvasóknak erkölcsi kötelességünk, hogy előfizetőket gyűjtsünk és ismerőseinket a hirdetésre reá bírjuk.

Régen a honleányok és hazafiak lelkesen gyűjtöttek előfizetőket. Sokan még névjegyeikre is ráírták, mint rangot *N. N. lap előfizető gyűjtője*. Én szégyeltem volna, ha néhány előfizetőt nem gyűjthetek és kérem előfizető társaimat, hogy mindegyik tegye meg ezt, mert a *Buda és Vidéke* a magyar kereszténységnek olyan őrtüze, miből hatalmas tűznek kell keletkezni. Látva, hogy valaki a kedvenc *bajusz pödrőjét, szappanját* ajánlja a szomszédjának. Miértne ajánlhatná kedvelt lapját?

Megszólítottam egy ismerősöm, hogy a *Buda és Vidékét* szívesen olvasó nagy urat kérjen meg e lap terjesztésére, azt a választ adta, hogy *az az úr nagy úr, tehát előfizetés gyűjtéssel foglalkozni rangján alul áll.*

Nem fogadom el. Meg vagyok győződve, hogy ennek a nagy úrnak és sok másnak nem áll rangja alatt, hogy jó *kocsigyártóját, szabóját, szállítóját* ne ajánlja ismerőseinek. Miért nem ajánlja az egyetlen keresztény lapot, a mit kedvel ismerőseinek?

Egy estélyen megszólítottam a házi gazdát, a ki jó barátod, miután ép személyedről volt szó, terjeszsd a *Buda és Vidékét*. — Illetlenség lenne — felelt a házi gazda és tovább elragadtatva beszélt nekem rólad. Én másként gondolkodom. A nagy úrnak és a házi gazdának csak kényelmetlen volt. Ebből a kényelem szeretetből kell kilépni és kiléptünk a közönyből. Én ezennel felszólítom előfizető és olvasó társaimat, hogy kiki legalább egy előfizetőt gyűjtson a *Buda és Vidékére*, hadd lobogjon a kereszténység őrtüze fényesebben.

Barátod:

Béla.

Követésre méltó.

Több *budai* előkelő család összebeszélt, hogy csak keresztény kereskedőknél vásárolnak és keresztény iparosokkal dolgoztatnak. Ajánljuk ezt a követésre méltó példát a keresztény családok figyelmébe. A zsidóknál való vásárlás csak egy nem rendes és néha kényelem szeretet. Ha csak néhány ezer család látja el házat keresztényektől úgy megerősödik a keresztény ipar és kereskedés. A családok aláírással kötelezték magukat, hogy keresztényeknél vásárolnak és keresztényeknél dolgoztatnak.

A kereszténység története hazánk mai területén a magyarok letelepedéséig.

(Írta: *Dr. Balics Lajos*, Szent-István-Társaság kiadása. Ára: 7 korona).

A Balics Lajostól a Szent-István-Társulat kiadásában régebben már három vaskos kötet jelent meg a római katolikus egyház történetéről Magyarországon. Jelen kötet, bár önálló, mégis ennek a nagy egyházi történeti munkának mintegy a bevezető részét képezi, a mennyiben arról szól, hogy mily vallásos viszonyokat találtak őseink bejövételükkor hazánk mai területén s micsoda régiebb és újabb keresztény emlékek és hagyományok állottak népünk nagy apostolának, szent Istvánnak rendelkezésére, a mikor nemzeti a keresztény hitre térítette. Szerző előttünk fekvő munkája épen azért sok olyat tartalmaz, miknek tudása nélkül a további események csak nehezen érthetők. Földolgozott benne minden tárgyra vonatkozó eddig megjelent adatot; előadása kellemes, lebilincselő, iránya szépen folyó, magyaros. A díszes kiállítású kötet megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28/b.

Eljegyzés.

Széchenyi Hanna grófnőt, a nagyérdemű, hazafias czélokra áldozatkész és tudós *gróf Széchenyi Béla* fennkölt szellemű leányát, a legnagyobb magyar *gróf Széchenyi István* honleányi erényekben gazdag unokáját eljegyezte *gróf Károlyi Lajos* a magyar nemesség szépményű fiatal tagja, E minden tekintetben össze illő eljegyzéshez adjon Isten áldást és boldogságot.

Egan utódja.

A végzetes halállal kimult *Egan Ede* utódjává *Kazy József* osztálytanácsost nevezte ki a miniszter. Ugy tudjuk *Kazy József* kifogástalan jellemű, erélyes uri ember. A rábizottaknak meg fog felelni, ha nem a *kazárokat* keresi a baj kulfjeiül, de a *zsidókat*. A kormány igen helyesen cselekszik, ha nem csak a ruthének között, de az egész országban hozzá látna a zsidók tulkapásai ellenőrzéséhez és meggátlásához. Minden percért kár, a mit elmulaszt. Minél később fog hozzá, annál nehezebb lesz.

Értesítés.

A *Buda és Vidéke* 1902-ik évben keresztény czégek czimen közli hirdetés rovatában a keresztény kereskedők, iparosok, gyárosok czéget. A beiktatási díj csekély, 36-szor a lap egy évi előfizetési árát beértve 30 korona, a mi előre fizetendő. Ezért közöljük a czég nevét, faját és az utcát és házszámot. A keresztény czégeknek ezt a javukra szolgáló elhatározásunkat figyelmébe ajánljuk.

Lapunk minden számában benne van keresztények, keresztényeknél vásároljanak és keresztényekkel dolgoztassanak. A *Buda és Vidéke* minden számából sok példányt osztunk ingyen, helyben és vidéken.

Buda és Vidéke kiadóhivatala:
I., Krisztina-körút III. sz.

Ellenszer.

Egy barátunk arról értesít, hogy egy kávéház tulajdonost megfenyegettek a zsidók azért, mert a *Buda és Vidékét* járattja és kijelentették, hogy ha a lapot el nem távolítja, többet kávéházába nem járnak. Erre az volna a felelet, hogy a keresztények tisztán elkerülnék az olyan kávéházakat, hova zsidók által szerkesztett és irt lapok járnak, s ekkor minden kávéház üres lenne. Ámde a keresztényekben erősebb a kíváncsiság ingere, mintsem a zsidó lapokról le tudnának mondani.

Felhívás.

Felhívjuk a keresztény közönséget, hogy úgy karácsonyra, mint egyébkor, csak keresztény czégeknek vásároljon.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, I., Krisztina-körút III., I. ajtó.

Megjelenik havonként háromszor.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő:
mindszenti ERDÉLYI GYULA.

Szerkesztő: *Jurisztovszky Ödön*.

Nyílttér.

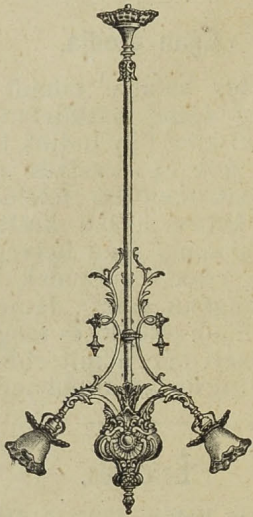
Császárfürdő

Budapest.

Elsőrangú kénes hévvizű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

MAGYAR

**FÉM- és
LÁMPAÁRU-GYÁR**

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Dús választék mindennemű

**légszesz-, villamos
és petróleum**

világítótestekben,
a legegyszerűbb kiviteltől a legpazarabbig.

KIRÁLYOLAJ

biztonsági petróleum.

Fémdiszmutárgyak.

RAKTÁR:

Budapest, II. kerület, Fazekas-tér 3. szám.

HEVESSI BALÁZS UTÓDA

Élső magyar zongora-gyára
Budapest, VI. kerület, Deák-tér 6. szám.
Fennáll 1880. óta.

A magyar ipart pártoló közönség különös
figyelmére érdemes.

A kitünően gyártott zongorák bármely leg-
híresebb külföldi gyártmányokkal versenyeznek.
Több külföldi és hazai kiállításon első érme-
ket és dícsérő oklevelekkel kitüntetve.

Az összes állami iskolák szállítója másfél év-
tized óta.

A széphanzús zongorák kitaró erősek, miről
számtalan dícsérőlevél van s a mit bizonyít az,
hogy nagy művészek a legelőkelő hangversenyeken
használgák.

Itt készült a legelső s az egész világon elisme-
rest aratott magyar stílusú tulipános zongora, a
legmagyarabb élő művész Syoss Antal, a halhatatlan
érdemű és sok babérral koszorúzott dalköltő
jubileumára.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár
részvény-társaság Budapesten.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malom-
berendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszere-
léseket, transzmissiókat.

Speciálitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók,
zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczelöntés.
Hengerszekek kéregöntetű hengerekkel mind a magas
malmaszathoz, mind pedig a parasztra örléshez s
egész malomberendezések.

Facsiszóláshoz, papír- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.
Vízikerekeket nagy sikerrel pótló turbinák. Zsilipek,
csővezeték, triesis kapcsolások, rotációs dinamo-méterek.
Mechwart-féle forgó petróleum- és gőzeke.

Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltá-
zuzó- és forgóárammal, dynamo-gépek, motorok,
elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőze-
tők, elektromos utak, hordozható elektromos furó-
gépek: elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák,
merőkészülékek stb. VÁROSI IRODA: IV., Ferenczi-
tere 2. sz., a hol mindig dús választékát tartjuk
a világító testeknek, a legkülönbözőbb kivitelben
és stílusban, ugyanottan megtekinthetők saját
rendszerű elektromos gép- és motoraink és petro-
leum- dynamo-gépeink is.

RÖCK ISTVÁN

gép- és gőzkazángyára, vas- és ércöntödéje
Budapest IX. Soroksári-utca 42.

Készít Gőzgépeket: fekvőket és állókat minden
nagyságban és magasyomású compound- és
triplexpanziós szerkezettel; mint különlegességet a
szabadalmazott Frikart-féle kényszermozgású vezény-
művet és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek haj-
tására; hajtógépeket. Lokomobilokat kihuzható forr-
és hűtőcsöves kazánal. Szivattyugépek Worthington
és egyéb rendszerek szerint. Gőzkazánokat: tüzelő-
forraló- és hullámlemezés fűtőcsövekkel; mint
különlegességeket: szabadalmazott Bánó- és Szücs-
féle biztonsági vízcsöves kazánokat. Teljes hűtőtele-
peket és jéggárákat szabadalmazott ammonial-
rendszer szerint.

Vízmelepeket, gőzmalom- és téglagyári
berendezéseket.

Dobánygyári berendezéseket.

bor- és olajsajtókat szabadalmazott külömb-
zék emeltyű szerkezettel

VENDÉGLŐ MEGNYITÁS!

Van szerencsém a n. é. közönséget
értesíteni, hogy II. ker., Lánczid-köz és
Öntőház-utca sarkán levő 18406

„SÖRÖSKOCSIHOZ”

czimzett vendéglőt átvettem és az ujonnan
átalakítva és csinosan berendezve megnyitottam.
Főtörekvésem lesz kitűnő konyhám,
valamint saját termésű valódi jó boraimmal
a n. é. közönség teljes meglegedését
megnyernem.

Szállodámban szobák 80 kr.-tól kezdve kaphatók.
Számos látogatást kér

MÜLLER FERENCZ és FIA.

MATTONI-FÉLE
GIËSSHÜBLER
legújabb egyenyes
SÁVANYU-KŰT
legújabb asztali- és üdítő ital,
kítő hatásának bizonyuit köhögésnél,
gégájelknél, gyomor- és hólyagbu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Elegáns

uri szabóság!

Magyar díszruhák, verseny breches és
dressek, vadász- és sportruha-különleges-
ségek, mindennemű libériák készülnek

VARGA FERENC

férfi ruha-termében

Budapest, IV. ker., Váci-utca 13. I. emelet
(Régi posta-utca sarok.)

Ugyanitt külön teremben:

angol női szabóság

SZLONKA JÁNOS

jó hírű műszabász vezetése alatt

GABLER I.

Cégtulajdonos: STIERAND ANTAL.

Vízvezeték- és légszeszberendezések gyára.

Gyár és iroda:

Budapest, VI., Aradi-utca 63. sz.

Saját ház.

Elvállal:

csatornázást csement,
kőanyag és vascső-
vekből.

Mindennemű szivattyúk

SPECIÁLISTA:

gőzfürdők és vizgyógy-
intézetek berendezésére,
elvállal viz-
ellátásokat,
kastélyok,
kaszárnyák,
kórházak,
gyárak, bér-
házak, stb.
részére.

Értesítés.

Tisztelettel bátorkodom szives tudomására hozni,
hogy I. ker., Attila-körut 1. szám alatt jól beren-
dezett nagy géppel működő

KÖNYVNYOMDÁMAT

megnagyobbítottam s a legszebb betűfajokkal szerel-
tem fel.

Ajánlom könyvnyomdám minden e szakba
tartozó dolgoknak, u. m. díszművek, könyvek, heti
lapok, folyó iratok, szépirodalmi művek, falragá-
szok, röpiratok, alapszabályok, táblázatos (voná-
zott) munkák, köz- és magánhivatalok, bankok
nyomtatványait, valamint névjegyek, üzleti kár-
tyák, borítékok, körlevelek, számlák, czimké,
mindenféle feliratok, étlapok, meghívók stb.-nek
elkészítésére.

Kérve azért bizalommal hozzám fordulni
bármely nyomdai megrendelésével, (levelezőlapon
való megkeresésekre munkafelvétel végett kész-
séggel megjelenek), részemről mindenben kitűnő
kiszolgálást biztosítva, vagyok

teljes tisztelettel

KELLER DÁNIEL,

nyomdatulajdonos.